

TILINPÄÄTÖS 2020

KUNNANHALLITUS 29.3.2021

Sisällysluettelo

1	Tilinpäätössäännökset.....	1
2	Tilinpäätösasiakirjat.....	1
3	Toimintakertomus.....	2
3.1	Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa.....	2
3.1.1	Kunnanjohtajan katsaus	2
3.1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	3
3.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	6
3.1.4	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	23
3.1.5	Kunnan henkilöstö.....	24
3.1.6	Ympäristöasiat.....	26
3.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	26
3.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	27
3.1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	29
3.2	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	33
3.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	35
3.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	35
3.3.2	Toiminnan rahoitus	37
3.3.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	39
3.3.4	Kokonaistulot ja -menot	41
3.3.5	Kuntakonsernin toiminta ja talous	42
3.3.6	Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	46
3.3.7	Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	48
3.3.8	Konsernitase ja sen tunnusluvut	50
3.3.9	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	52
4	Toteumavertailu ja tavoitteiden toteutuminen	54
4.1	Käyttötalouden toteutuminen	54
4.2	Toimintakertomukset yksiköittäin	57
4.2.1	Konsernihallinto	57
4.2.2	Perusturvapalvelut	71
4.2.3	Sivistyspalvelut	82
4.2.4	Tekniset palvelut	107
4.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	120
4.4	Investointiosan toteutuminen.....	122
4.5	Rahoitusosan toteutuminen.....	123
5	Tilinpäätöslaskelmat.....	124
5.1	Tuloslaskelma	124

5.2	Rahoituslaskelma.....	125
5.3	Tase.....	126
5.4	Konsernituloslaskelma.....	128
5.5	Konsernin rahoituslaskelma	129
5.6	Konsernitase	130
6	Tilinpäätöksen liitetiedot.....	132
6.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	132
6.1.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	132
6.1.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	133
6.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	134
6.3	Taseen liitetiedot.....	138
6.4	Muut eriytetyt laskelmat.....	147
6.5	Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	148

1 Tilinpäätössäännökset

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvien osin kirjanpitolain ja -asetuksen säännöksiä. Kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkasta-

jien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi.

2 Tilinpäätösasiakirjat

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa

annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja.

Tilinpäätökseen kuuluvat myös tilintarkastajien tarkastuskertomus ja tarkastuslautakunnan arviointikertomus. Nämä kertomukset esitetään erillisinä asiakirjoina. Kunta laatii lisäksi henkilöstöraportin, joka esitetään erillisenä asiakirjana.

3 Toimintakertomus

3.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa

3.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kulunut vuosi 2020 oli kauttaaltaan poikkeuksellinen vuosi niin Laukaan kunnalle kuin muille kunnille Suomessa. Lähes koko vuotta leimasi koronavirusepidemian aiheuttamat asiat; erilaiset rajoitustoimet, etätyöskentely ja etäkokoukset, karanteenit toimipaikoissa, palvelusulut kunnan palveluissa, päätöksien tekeminen väliaikaisilla toimivalloilla poikkeusoloissa ja epävarma taloustilanne. Poikkeusoloista huolimatta laukaalaiset saivat tarvitsemiaan kunnan palveluita lähes katkotta muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.

Helmikuussa 2020 lähes koko kunnanviraston väki pääsi työskentelemään uusissa väistötiloissa. Vanha kunnanvirasto, Kuntala, on kärsinyt useiden vuosien ajan sisäilmaongelmista. Muuton jälkeen sisäilmaan liittyneet ilmoitukset vähenivät merkittävästi. Vanha Kuntala jatkaa käytössä osittain, tauko-, kokous- ja arkistotilojen osalta.

Syyskuussa Laukaassa kymmenisen vuotta työskennellyt kunnanjohtaja Jaakko Kiiskilä siirtyi kaupunginjohtajaksi Seinäjoelle. Syksyn aikana rekrytoitiin uutta kunnanjohtajaa ja marraskuun valtuustossa päästiin valitsemaan uusi kunnanjohtaja. Kunnanjohtajaksi valittiin Linda Leinonen. Tätä julkaistaessa hän on juuri aloittanut viranhoidon Laukaassa. Kunnanjohtajan rekrytointikampanja sai hyvän näkyvyyden. Laukaan some-kanavien ja verkkosivujen kävijämäärät nousivat uusiin ennätyslukemiin. Koronaan liittyvä tiedotus sai myös kävijämäärät nousuun kunnan verkkosivuilla.

Rakentaminen jatkui merkittävänä kuluneena vuonna ja kunnan rakennusprojekteista päätökseen saatiin Laukaan lukion ja Sydän-Laukaan koulun uudisosa. Siellä aloitti myös Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston, Poken toimipiste, mikä oleellisesti lisäsi laukaalaisille nuorille vaihtoehtoja

opiskella toisen asteen opintoja kotipaikkakunnallaan. Vihtavuoren ja Kirkonkylän koulujen rakennushankkeet myös etenivät suunnitelmien mukaan.

Talouden suunnittelu oli haastavaa vuonna 2020. Sopeutustoimia mietittiin kolmelle eri aikatasolle. Kuluneena vuonna sopeutettiin toimintaa ja reagoitiin koronaepidemian aiheuttamiin palvelutarve muutoksiin. Laukaan kunnassa ei ole tarvinnut lomauttaa henkilökuntaa moniin vuosiin, mutta nyt lomautettiin huhti-kesäkuun aikana joitain kymmeniä henkilöitä muutamiksi viikoiksi, lähinnä tukipalvelujen henkilöstöstä, kun koulut olivat siirtyneet etäopetukseen. Onneksi laajemmilta ja pidemmiltä lomautustarpeilta vältyttiin ja joissain tehtävissä oli havaittavissa työntekijäpulaa. Sopeutustyötä tehtiin kunnanhallituksen johdolla ja lautakuntien tuella myös tulevalle talousarviovuodelle. Kolmannen aikataason talouden tasapainottamistyöhön toivat suunnitelmakauden talouden tasapainottamissuunnitelmien valmistelu.

Loppuvuonna kunnan talouden kokonaisuuden toteutuminen alkoi hahmottua. Kunnan talouden toteutuma yllätti positiivisesti alkuvuoden näkymiin verrattuna. Verotulot kehittyivät positiivisesti. Verotuloissa, yhteisöveron tilityksissä oli korotuksia ja valtionosuuksissa näkyi valtion liikkeelle laskema korona menojen kompensointi ennakoitua suurempina valtionosuuksina. Käyttötalouden puolella menokehitys oli maltillista ja arvioidut menot pystyttiin alittamaan monessa toiminnossa. Vaikka kunnan talousluvut kehittyivät positiivisesti, niin tulevat vuodet tulevat olemaan haasteellisia, koska tulorahoitus ei tule jatkumaan samanlaisena ja menokehitykseen on pystyttävä puuttumaan, että talouden tasapaino säilyy.

Laukaan kunnan väestökehitys oli hieman tappiollinen kolmantena vuotena peräkkäin, vuoden

2020 lopussa väkiluku oli 18.836. Muuttoliike oli hieman negatiivinen ja syntyvyyden hidastuminen verrattuna kuolleisuuteen käänsi väkiluvun kehityksen tappiolle, -67 asukasta. Syntyvyys oli edelleen kuolleisuutta suurempi, +15. Tulevina vuosina kunta pystyy vapauttamaan myyntiin mielenkiintoisia uusia asuntotonttikohteita, joiden odotetaan kääntävän väkiluvun kehityksen jälleen positiiviseen suuntaan.

Laukaassa valmistui viime vuonna 40 uutta omakotitaloa ja 3 rivitaloa. Kerrostaloja ei valmistunut yhtään. Yksi asumisoikeuskerrostalon rakennushanke käynnistyi entisen Siwan kiinteistön paikalla. Uusia asuintontteja myytiin erityisesti Lepävedeltä, josta luovutettiin 9 tonttia joulukuussa. Yritystontteja markkinoitiin voimakkaasti, erityisesti uutta Laukaanportin -yritysaluetta. Aluetta markkinointiin kontaktointikampanjalla yhteistyössä JYKIA Oy:n kanssa. Kampanja tuotti kiinnostusta ja kunta saikin useita yhteydenottopyyntöjä. Laukaanportin-alueen kiinnostavuutta lisäsi 4-tien, Kirri-Tikkakoski, moottoritiehankkeeseen liittyvän rinnakkaistien valmistuminen.

Korontilanteesta pääosin johtuen työllisyystilanne kehittyi negatiivisesti Keski-Suomessa ja myös Laukaassa. Työttömyysaste Laukaassa oli edelleen pienempi kuin Keski-Suomessa keskimäärin. Työttömyysaste oli 12,1 %, mikä on +2,1 % edellistä vuotta korkeampi.

Kunnassa työskenteli vuoden 2020 lopussa 1.027 henkilöä. Vuoden henkilöstökulut olivat 43,4 miljoonaa euroa ja toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Sairauspoissaolot lisääntyivät vuodesta 2019 vuoteen 2020 2.7 päivää henkilötyövuotta kohden ja niitä oli keskimäärin 15,7 päivää henkilötyövuotta kohden.

Lopuksi haluan suuresti kiittää kunnan luottamushenkilöitä ja henkilöstöä kuluneena vuonna 2020 laukaalaisten eteen tehdystä merkittävästä työstä. Sekä kiitokset sidosryhmillemme ja kumppaneillemme hyvästä yhteistyöstä vuonna 2020.

*Kirjoittanut Niku Latva-Pukkila, joka toimii Laukaan kunnan vs. ja vt. kunnanjohtajana
17.8.2020-28.2.2021*

3.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuusto

Valtuustossa oli 43 valtuutettua ja paikkajako oli vuoden 2020 päättyessä seuraava:

valtuustoryhmä	valtuutettujen määrä
Suomen keskusta r.p.	15
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue r.p.	10
Kansallinen kokoomus r.p.	5
Perussuomalaiset	2
Vasemmistoliitto	3
Vihreä liitto	5
Kristillisdemokraatit	3

Vuoden aikana valtuustosta erosi Taavi Rautiainen (KOK). Hänen tilalleen valtuustoon kutsuttiin varavaltuutetun paikalta Anita Kuniala (KOK). Lisäksi

Sirpa Herronen vaihtoi 17.2.2020 valtuuston kokouksessa annetun ilmoituksen myötä ryhmäänsä Vasemmistoliitosta Keskustaan.

Kunnanvaltuuston puheenjohtajana toimi Leena Kalmari (SDP) ja varapuheenjohtajina Matti Panula (KESK) ja Jani Oksanen (PS).

Kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2020 yhteensä 6 kertaa ja käsitteli 51 asiaa.

Valtuusto teki kunnan toimintaa ja taloutta ohjaavia päätöksiä. Merkittävimpiä toimintaa ohjaavia päätöksiä oli sivistyspalveluiden strategian hyväksyminen. Valtuusto myös päätti muodostaa Laukaan kuntaan uuden ylikunnallisen lupa- ja valvontalautakunnan 1.1.2021 lukien. Samalla lakautettiin ympäristöterveyslautakunta ja lupalautakunta.

Valtuusto käsitteli talousasioita useita kertoja vuoden aikana. Talousvuotta 2020 sävyttivät talouden sopeutukset ja sopeutusohjelman laatiminen.

Kunta säilytti kiinteistöveroprosentit sekä vuoden 2021 tuloveroprosentin (21,50) vuoden 2020 tasolla.

Maankäytön suunnittelun osalta valtuusto hyväksyi yhden yleiskaavan ja viisi asemakaavaa. Merkittävin asemakaavoista oli Leppäveden Lintumäki-Korpelan alueen asemakaava, joka mahdollistaa noin seitsemänkymmenen uuden pientalon rakentamisen taajaman pohjoisosaan.

Syksyllä 2020 valtuusto valitsi uudeksi kunnanjohtajaksi Kauhajoen kaupunginjohtaja Linda Leinosen. Kunnanjohtaja Jaakko Kiiskilä valittiin Seinäjoen kaupunginjohtajaksi ja syksyn 2020 ajan konsernihallinnon johto toimi sijaisjärjestelyin.

Kokousten lisäksi valtuustolle järjestettiin seminaareja keskeisten päätösten valmisteluun ja tiedonjakoon liittyen.

Kunnanhallitus

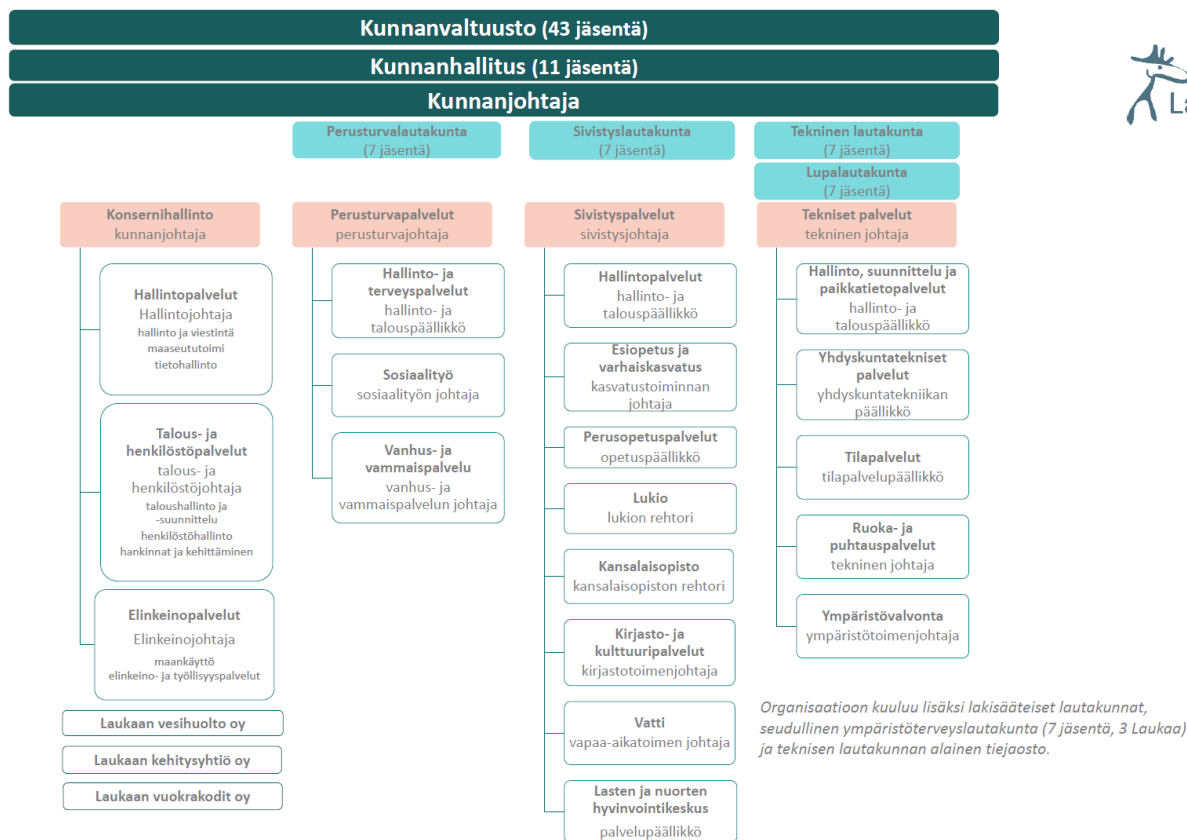
Kunnanhallituksen kokoonpano 2020

jäsen	varajäsen
Puupponen Antti (KESK)	Sinijärvi Kauko (KESK)
Pihlajasaari Helena (SDP)	Luhanko Kari (SDP)
28.9. saakka Rautiainen Taavi (KOK) 28.9. alkaen Joonas Hokkanen (KOK)	Kuniala Anita (KOK)
Savolainen Jyrki (KESK)	Tissari Hannu (KESK)
Hokkanen Harri (KESK)	Hassel Lari (KESK)
Kirmanen Anne (KESK)	Niinen Eeva (KESK)
Pekonen Tarmo (SDP)	Tuuliranta Tomi (SDP)
Hytönen Marko (SDP)	Haimakka Eliisa (SDP)
Korhonen Aira (KD)	Pannula Simo (KD)
Vestola Hannele (VIHR)	Flyktman Anu (VIHR)
Kautto Katariina (VAS)	Sirpa Herronen (VAS)

Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Antti Puupponen (KESK), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Helena Pihlajasaari (SDP) ja toisena varapuheenjohtajana Hannele Vestola (VIHR).

Kunnanhallitus kokousti 19 kertaa ja käsitteli 284 asiaa. Kunnanhallitus muodosti myös talouden tasapainottamistyöryhmän, joka kokoontui vuoden aikana useita kertoja linjaamaan Laukaan kunnan akuutteja sekä pitkän aikavälin talouden sopeutustoimia.

Laukaan kunnan organisaatiorakenne

Valtuustoryhmien taloudellinen tuki

Laukaan kunta otti organisaation uudistuksen yhteydessä 1.6.2017 alkaen käyttöön valtuustoryhmien taloudellisen tuen valtuustoryhmien sisäisen toiminnan kehittämiseksi ja järjestämiseksi sekä toimintaan, joka suuntautuu kunnan asukkaisiin ja lisää asukkaiden osallistumismahdollisuuksia.

Laukaan kunnanhallitus päätti kokouksessaan 28.8.2017 § 174 periaatteet valtuustoryhmien taloudelliselle tukemiselle. Valtuustoryhmien taloudellisen tuen suuruus on enintään hallintosäänössä määritelty 400 euroa valtuutettua kohden vuodessa. Valtuustokauden ollessa lyhyempi kuin kalenterivuosi, tuki on enintään 200 euroa valtuutettua kohden vuodessa. Mikäli hyväksyttäviä menoja on vähemmän, niin tuki määräytyy tämän mukaan. Jos valtuustoryhmän menot ovat suuremmat kuin myönnettävä tuki, niin valtuustoryhmä vastaa yli menevistä kustannuksista itse.

Tuen saaminen vaatii valtuustoryhmältä tuen käyttösuunnitelman (tuen käyttökohteet) sekä vuoden lopulla toimintakertomuksen tuen käytön toteutumisesta.

Valtuustoryhmille myönnettyt tuet vuonna 2020, €

Keskustan valtuustoryhmä	5.300,00
SDP:n valtuustoryhmä	3.517,32
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	800,00
Kokoomuksen valtuustoryhmä	-
Vihreiden valtuustoryhmä	2000,00
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	1.200,00
Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä	1.200,00
yhteensä	14.017,32

3.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Seuraavassa kappaleessa esitetään tiivistelmä kansantalouden ja kuntatalouden kehityspiirteistä, joilla on ollut tai tulee olemaan olennaista vaikutusta kunnan toimintaan ja taloudelliseen tilaan.

Maailmantalouden tilanne

Covid-19-pandemian puhkeaminen on aiheuttanut maailmanlaajuisen kansanterveyskriisin, ja johtanut talouden toimeliaisuuden jyrkkään supistumiseen. OECD:n mukaan maailmantalous supistui 3,4 prosenttia vuonna 2020. Talous on kestänyt pandemian ympäri maailmaa melko hyvin. Voimakkaimmin on kärsineet turismista riippuvaiset maat. Euroopan maiden talous on supistunut yhteensä 6,8 %.

Euroopan komission mukaan Covid-19-pandemian johdosta maailmanlaajuisesti suoraan budjetista rahoitettujen tukitoimien suuruusluokka oli vuonna 2020 noin kuusi biljoonaa euroa (lähes 7,5 prosenttia suhteessa maailman BKT:hen). Suurin osa tuesta annettiin G20-maissa. Määrä on yli kaksinkertainen verrattuna vuosien 2008–2010 maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena annettuun tukeen. Finanssipoliittinen tuki on lieventänyt pandemian vaikutuksia kulutukseen ja tuotantoon ja johtanut julkisen talouden alijäämien ja velan kasvuun. Julkisen velan arvioidaan olleen vuoden 2020 lopussa maailmanlaajuisesti 98 prosenttia suhteessa maailman bruttokansantuotteen, kun se samana vuonna juuri ennen pandemian puhkeamista laadittujen ennusteiden mukaan olisi ollut 84 prosenttia. Terveystalouden lisämenot olivat 800 miljardia euroa, ja kotitalouksille ja yrityksille suunnattujen suorien finanssipoliittisten tukitoimien suuruus oli lähes viisi biljoonaa euroa.

Tartuntojen määrän äkillinen uusi kasvu syksyllä 2020 ja helpommin tarttuvien virusmuunnosten ilmaantuminen ovat pahentaneet epidemiologista tilannetta ja pakottaneet EU:n jäsenvaltiot ottamaan uudelleen käyttöön tai tiukentamaan talouden toimeliaisuuteen vaikuttavia rajoittamistoimenpiteitä.

Rokotteiden kehittämisessä viime syksynä aikaansaatu läpimurto ja laajamittaisen rokotamisen käynnistyminen kaikissa jäsenvaltioissa ovat kirkastaneet lähitulevaisuutta pidemmälle ulottuvia näkymiä ja herättäneet toivoa paluusta uudenlaiseen normaalitilaan. Euroopan talouden lähtökohtien arvioidaan olleen vuoden 2020 lopussa ja tämän vuoden alussa heikot, mutta komission talven 2021 talousennusteen mukaan kasvu käynnistyy tänä keväänä ja vauhdittuu kesällä. Reaalisen bruttokansantuotteen odotetaan nyt saavuttavan sekä EU:ssa että euroalueella kriisiä edeltäneen tason keskimäärin vuoden 2022 toisella neljänneksellä. Elpymisvauhdin odotetaan vaihtelevan maakohtaisesti. Odotettu elpymisvauhti vaihtelee, koska maiden välillä on eroja pandemian vakavuudessa, rajoittamistoimenpiteiden tiukkuudessa ja kestossa, matkailun ja vapaa-ajanelinkeinojen suhteellisessa merkittävydessä, talouden palautumis- ja selviytymiskyvyssä ja perusedellytyksissä sekä politiikkatoimien laajuudessa ja oikea-aikaisuudessa. Näihin ennusteisiin kohdistuu huomattavaa epävarmuutta ja kohonneita riskejä, jotka liittyvät pääasiassa pandemian kehittymiseen ja rokotamisen onnistumiseen. Toisaalta positiivisena riskinä on, että rokotukset voivat johtaa ennakoitua nopeampaan rajoitusten purkamiseen ja siten varhaisempaan ja voimakkaampaan elpymiseen. Lisäksi elpymisen voimakkuus voi yllättää positiivisesti. Kriisin jälkeinen optimismin aalto saattaa johtaa siihen, että patoutunut kysyntä ja investointihankkeet lähtevät liikkeelle odotettua vilkkaammin, mitä edistävät kotitalouksien ennätysasuuret säästöt, alhaiset rahoituskustannukset ja elvyttävät toimenpiteet. Negatiivisena riskinä on, että pandemia osoittautuu ennakoitua sitkeämmäksi tai vakavammaksi lähitulevaisuudessa. Lisäksi riskinä on muun muassa se, että koronaviruksen uudet ja entistä tarttuvammat muunnokset voivat hidastaa rajoittamistoimenpiteiden poistamista. Tämä viivästyttäisi odotettua elpymistä, jolloin pitkittynyt kriisi saattaisi jättää syvemmät arvet Euroopan talou-

teen ja yhteiskuntaan konkurssien, pitkäaikaisytyöttömyyden kasvun ja eriarvoisuuden lisääntymisen vuoksi.

Suomen taloudellinen tilanne

Tilastokeskuksen mukaan Suomen bruttokansantuote laski 2,8 prosenttia vuonna 2020. Voidaan todeta, että kevään pahimmat ennusteet talouden taantuman syvyydestä eivät käyneet toteen. Euroalueen bruttokansantuote supistui samaan aikaan 6,8 prosenttia, joten kansainvälisessä vertailussa Suomi pärjasi hyvin. Vaikka rokotteiden toimitukset ovat olleet toivottua hitaammat, koronavirusepidemian ennakoitaan väistyvän rokotusten myötä vuoden 2021 aikana.

Yksityinen kulutus on bruttokansantuotteen kysyntäeristä selvästi suurin. Tilastokeskuksen mukaan yksityinen kulutus laski 4,6 prosenttia etenkin liikenteen, majoituksen, ravitsemuksen sekä kulttuurin ja viihteen arvonlisäyksen laskun takia. Kotitalouksien saamat palkat ja palkkiot laskivat 0,4 prosenttia maksettujen työttömyysetuuksien kasvaessa 38 prosenttia. Asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen lainojen määrä kasvoi, ja kotitalouksien velkaantumisaste nousi 129 prosentista 133 prosenttiin. Kotitalouksien säästämisaste nousi 5,7 prosenttia.

Julkisyhteisöjen alijäämä kasvoi yli kymmenellä miljardilla eurolla. Tilastokeskus toteaa tämän tasapainottaneen talouden laskua. Valtionhallinnon alijäämä oli 13,4 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 2,7 miljardia euroa. Koronavirukseen liittyvät torjunta- ja tukitoimet, lisääntyneet työttömyysmenot sekä hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset kasvattavat julkisia menoja voimakkaasti. Samalla väestön ikääntyminen ylläpitää palvelutarpeen vuosittaista kasvua. Julkisia investointeja kasvattavat lähivuosina esimerkiksi väylähankkeet ja kuntayhteisöjen rakennusinvestoinnit. Julkisyhteisöistä valtionhallinto kantaa koronakriisissä suurimman taakan. Valtio tukee kuntia tulonsiirtein ja veroperustemuutosten avulla, ja näin ollen paikallishallinnon rahoitusasema vahvistuu hetkellisesti.

Heikentynyt koronatilanne jatkaa palvelualojen ahdinkoa, eikä Tilastokeskuksen mukaan tuotannossa ole nähtävillä elpymisen merkkejä. Rakentamisen toimialalla lasku on jatkunut. Teollisuuden toimialalla tuotanto on ollut pienessä kasvussa, mutta teollisuudessa tilanne on ollut heikompi jo ennen koronakriisiä. Kaupan alalla tilanne näyttää hieman paremmalta, mutta alan sisällä koronakriisin vaikutukset ovat jakautuneet hyvin epätasaisesti.

Suomen Pankki ennustaa suomen talouden kääntyvän 2,2 prosentin kasvuun, ja kasvun vahvistuvan 2,5 prosenttiin vuonna 2022. Ennustejakson lopussa vuonna 2023 ennakoitaan hitaampaa 1,5 prosentin kasvua, joka kuvastaa pitkän aikavälin vaihteita kasvuedellytyksiä. Talouskasvu on ennustevuosina yksityisen kulutuksen varassa. Kotitalouksien tulot kasvavat vakaasti, ja kuluttajien luottamus vahvistuu pandemian väistyessä. Epävarmuus talouskehityksestä on saanut yritykset lykkäämään tai peruuttamaan tuotannollisia investointejaan. Yksityisten investointien ennakoitaan kasvavan vuonna 2022, kun pandemian aiheuttama epävarmuus häviää, ja vienti koheenee. Vaikka pandemia väistyy, heikot tuotto-odotukset painavat investointihalukkuutta.

Suomen pankki ennakoi työmarkkinoiden toipuvan hitaasti koronapandemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista. Vuonna 2020 prosenttiyksiköllä heikentynyt työllisyysaste kasvaa noin 1,5 prosenttiyksikköä vuosina 2021-2023 eli reiluun 73 prosenttiin.

Näin ollen koronapandemian aiheuttama taantuma on jäämässä pelättyä pienemmäksi. Kriisin jälkeen pitkän aikavälin kasvuennusteita painaa väestön ikääntyminen, ja vaikea tuottavuus. Suomen pankin ennusteissa on riskejä molempiin suuntiin, ja jo lyhyellä aikavälillä on suurta epävarmuutta siinä, miten nopeasti pandemia saadaan hallintaan.

Kuntatalouden tilanne

Kuntataloudelle vuodet 2018 ja 2019 olivat historiallisen heikkoja. Vuonna 2019 kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta teki negatiivisen tuloksen, ja kuntien lainakannat kasvoivat. Vuosi 2020

oli kunnille hyvin poikkeuksellinen. Koronaepidemian iskiessä keväällä kuntien tilanne vaikutti heikolle. Kuntaliiton selvityksen mukaan kuntien talousjohtajat arvioivat tuolloin koronan aiheuttamien taloudellisten menetysten mittaluokan olevan noin kaksi miljardia euroa, joten kuntatalousohjelman ennuste oli keväällä poikkeuksellisen synkkä. Vuoden päätyttyä Kuntaliitto toteaa, että pahimmat skenaariot koronan talousmenetyksistä eivät ole kuntataloudessa toteutuneet, jos mukaan luetaan valtion kunnille myöntämä koronatuki. Valtion tukitoimet ja kuntien omat toimet koronan taltuttamiseksi ja taloutensa sopeuttamiseksi ovat kääntäneet kuntien tulokset edellistä vuosia paremmiksi.

Tilastokeskuksen vuotta 2020 koskevien Manner-Suomen kuntien ilmoittamien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien tulos kasvoi voimakkaasti, yhteensä 1,7 miljardiin euroon.

Valtio tuki kuntia koronakriisissä merkittävin toimenpitein. Tilinpäätösarvioiden mukaan kunnat saivat valtionosuuksia yhteensä 11 miljardia euroa, eli 27,2 prosenttia edellistä vuotta enemmän. Verotulot kasvoivat 0,9 miljardilla eurolla, eli 4,0 prosenttia. Vuosikate vahvistui peräti 97,1 prosenttia. Vain kahdella kunnalla oli tilinpäätösarviossa negatiivinen vuosikate, kun edellisen vuoden tilinpäätöksissä 65 kunnalla oli negatiivinen vuosikate.

Kunnat onnistuivat pitämään kulujen kehityksen kurissa. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat maltillisesti kaksi prosenttia. Kuluista palkat kasvoivat prosentin, henkilösivukulut 1,6 prosenttia ja aineet ja tarvikkeet 8,3 prosenttia. Palvelujen ostoissa ei tapahtunut edelliseen vuoteen verrattuna muutosta.

Tilastokeskuksen keräämien ennusteiden mukaan kuntien investointitaso on pysynyt korkeana. Kuntien investointimenot kasvoivat 5,0 prosenttia, minkä seurauksena kuntien lainakanta jatkoi kasvuaan.

Kuten Tilastokeskuksen tilinpäätösennusteista käy ilmi, valtionosuuksien ja verotulojen vaikutukset kuntien tulokseen ovat olleet viime vuonna hyvin

merkittävät. Kunnat ja kuntayhtymät saivat lakisääteiseen palvelutoimintaan ja koronanvastaiseen taisteluun tukea yhteensä noin kolme miljardia euroa.

Kuntien verotulot koostuvat ansiotuloista maksettavasta kunnallisverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Kunnallisvero kasvoi viime vuonna 5,1 prosenttia verrattuna vuoteen 2019. Hyvä kehitys johtui eri tekijöistä: muun muassa odotettua paremmasta palkkasumman kehityksestä, verovuoden 2020 parantuneesta jakoosuudesta sekä yritysten verojen maksujärjestelyistä, jotka kunnallisveron osalta olivat lopulta vain noin 100 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 kunnallisveroon muodostui verokorttiuudistuksen takia noin 350 miljoonan euron kertymävaje. Tämä korjaantui kokonaisuudessaan viime vuonna, ja paransi omalta osaltaan kalenterivuoden kokonaiskertymää. Myös yhteisöveron osalta viime vuosi oli odotettua parempi, ja kasvua oli lopulta kolme prosenttia. Myönteinen kehitys johtui pääosin 10 prosenttiyksiköllä korotetusta yhteisöveron jako-osuudesta verovuodelle 2020. Korotettu jako-osuus lisäsi kuntien yhteisöveroja lopulta vajalla 400 miljoonalla eurolla viime vuonna. Kiinteistöveron osalta viime vuosi oli puolestaan odotettua heikompi. Heikompi kehitys johtui siitä, että myös kiinteistöverotus siirtyi verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen (niin sanottu verotuksen joustava valmistuminen). Näin ollen verovuoden 2020 kiinteistöveron kokonaismaksuunpanosta vuoden 2021 tammi-helmikuun aikana erääntyy reilut 10 prosenttia, eli euroina yli 200 miljoonaa (Kuntaliitto).

Ilman vuoden 2019 verokorttiuudistuksen vaikutusta ja yhteisöveron jako-osuuden korotusta kuntien verotulot olisivat kasvaneet vuonna 2020 vain noin 0,5 prosentin tahtia. Se, että kuntien verotulojen kehitys ilman edellä mainittuja poikkeustekijöitä olisi pysynyt koronavuonna kuitenkin positiivisena, johtuu ansiotulojen, erityisesti eläkkeiden ja työttömyysetuuksien, kokonaismäärän kasvusta vuonna 2020 (Kuntaliitto).

Valtion osoittama tuki kunnille jatkuu vuonna 2021, mutta edellistä vuotta pienempänä. Hallituksen menolinjaukset kasvattavat kuntien menoja noin 150 miljoonalla eurolla vuonna 2021. Valtion linjaukset, ilman koronatestaukseen liittyviä varauksia, kasvattavat kuntien tuloja noin yhdellä miljardilla eurolla. Nettona valtio vahvistaa siis kuntataloutta noin 860 miljoonalla eurolla vuonna 2021. Summa on kunta-valtio-suhteessa ennätysmäisen korkea (Kuntaliitto).

On syytä kuitenkin muistaa, että valtion koronatuot loppuvat lähivuosien aikana, ja vuoden 2020 tulos ei anna mahdollisuutta tuudittautua tilanteen pysyvyyteen. Huoltosuhteen heikkeneminen ikäihmisten määrän kasvaessa ja työikäisen väestömäärän vähentyessä ajaa kuntia myös tulevaisuudessa ahtaalle.

Laukaan alueen kehityspiirteitä

Asukasmäärän ja väestörakenteen kehitys ovat yksiä tärkeimmistä mittareista kunnan kehitystä seurattaessa. Laukaan kunnan asukasluku on vuoden 1975 jälkeen laskenut vain neljänä vuonna. Pitkäaikainen kasvu takasi mahdollisuuden kehittää laadukkaita palveluita vuosikymmenien ajan. Viime vuosina asukasmäärän kasvu on hidastunut ja kääntynyt laskuun. Vuonna 2020 asukasluku laski 67 asukkaalla ja vuodesta 2018 alkaen väestömäärä on laskenut yhteensä 142 asukkaalla. Osan kasvun taitumisesta selittää syntyvyyden lasku, joka on globaali trendi länsimaissa. Laukaassa syntyvyys on edelleen kuolleisuutta suurempi, minkä vuoksi luonnollinen kasvu kunnassa toteutuu edelleen. Laukaa jäi vuonna 2020 neljättä kertaa peräkkäin muuttotappiolliseksi, mikä painoi asukasmäärän kehityksen negatiiviseksi. Laukaan kuntien välinen nettomuutto oli -87 asukasta.

Laukaan asukasmäärän laskeminen ei ole vielä trendinomaista, mutta kasvuvauhdin ja suunnan kehittymistä on seurattava. Kymmenen viime vuoden tarkastelussa Laukaa on vielä selvästi kasvukunta. Laukaan asukasmäärään ennustetaan hienoista 2 prosentin laskua vuoteen 2030 mennessä. Samaan aikaan Jyväskylän asukasluvun odotetaan kasvavan noin 7 prosenttia, joten alue

on nähtävissä vetovoimaiseksi. Laukaa on maakunnan sisällä tietynlaisessa vaa'ankieliasemassa joko mukana Jyväskylän vauhdittamassa kasvussa tai väestöllisesti supistuvan maaseudun murroksessa. Todennäköistä on, että molemmat edellä mainitut voimat vaikuttava Laukaassa, kun asutuskeskittymät jatkavat kasvuaan, mutta laajojen maaseutualueiden asutus harvenee entisestään. Ilmiö on nähtävillä uudisrakentamisen trendeissä haja-asutusalueiden rakentamisen tasaisena vähenemisenä 2010-luvulla.

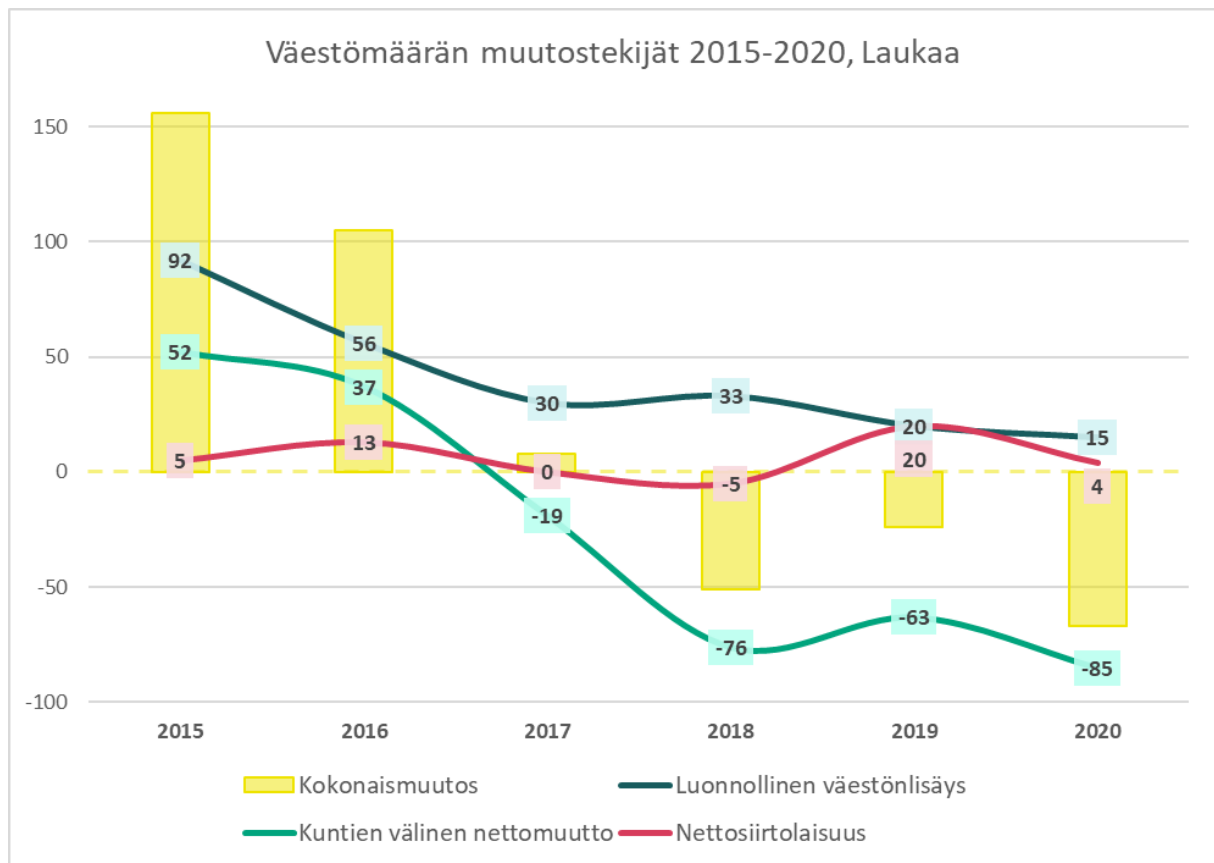
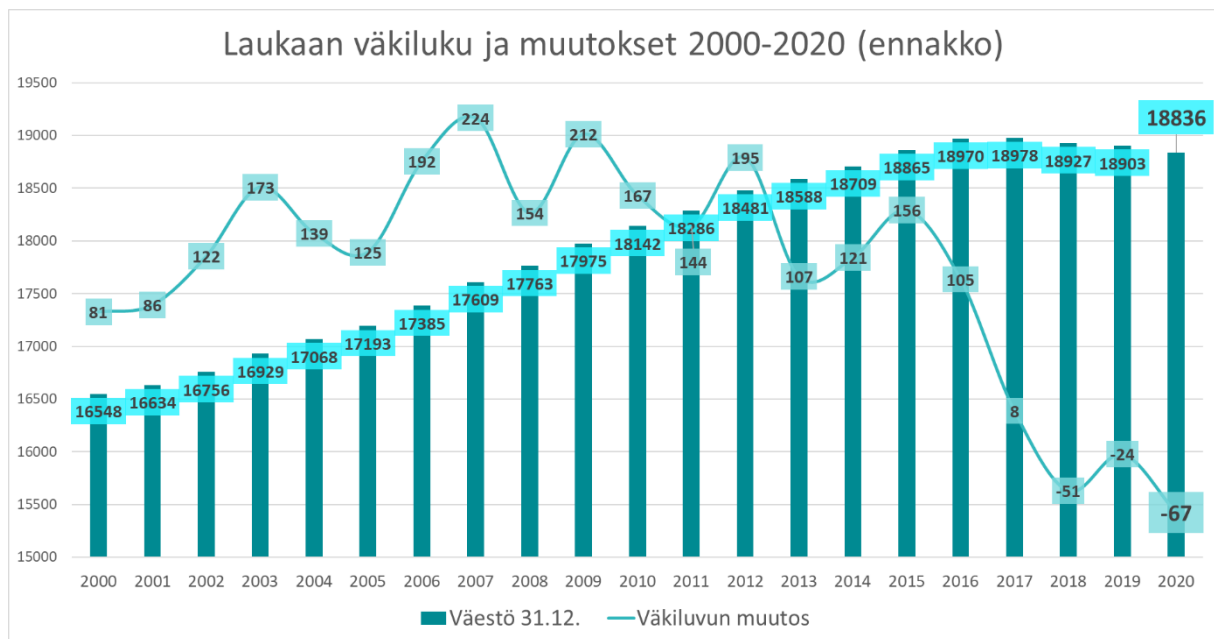
Alueellisen kehittymisen kannalta on tärkeää tarkastella myös koko Keski-Suomen maakunnan väestömäärän kehitystä. Keski-Suomen väestömäärä on kasvanut viimeisen 20 vuoden aikana 3,8 prosentilla. Vuonna 2020 väestömäärä laski Keski-Suomessa jo neljättä vuotta peräkkäin. Toisaalta viime vuoden aikana väestömäärä kasvoi ainostaan neljässä Manner-Suomen maakunnassa. Keski-Suomen väestömäärän ennustetaan vähenevän 4,6 % (13 000 asukkaalla) vuodesta 2018 vuoteen 2040. Koko maassa väestön kasvun ennakoidaan olevan 0,1 %. Laukaan väkiluvun kehityksen trendi on viime vuosina seurannut melko tarkalleen Keski-Suomen väkiluvun kehityksen trendiä. Koko maakunnan kehitys ja elinvoimaisuus vaikuttavat keskeisesti kunnan tilanteeseen.

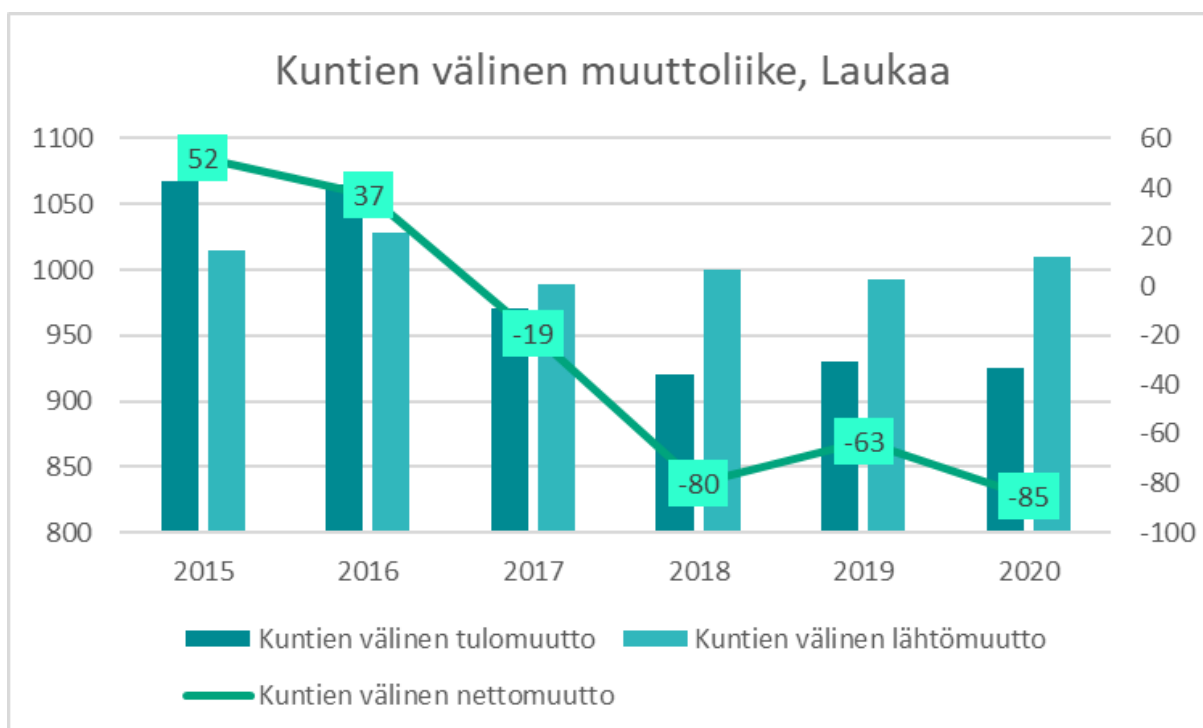
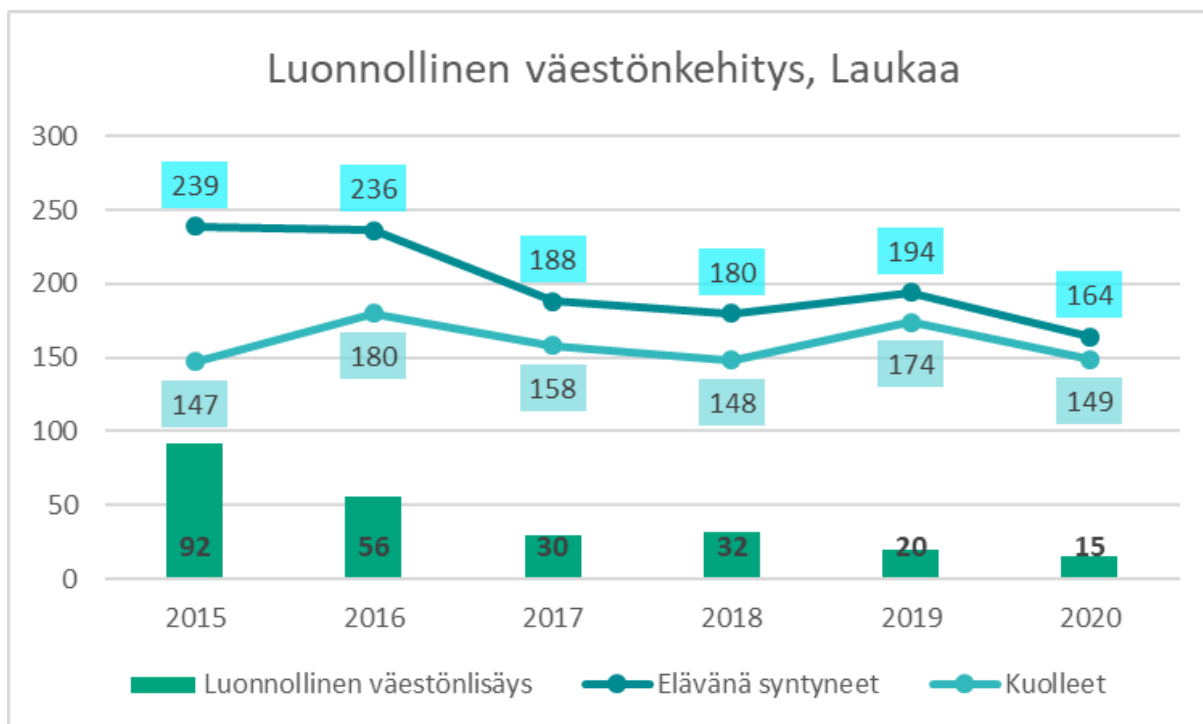
Väestöllinen huoltosuhde kuvaa alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden suhdetta työikäiseen, 15-64-vuotiaaseen väestöön. Vuoden 2019 lopussa Keski-Suomen väestöllinen huoltosuhde oli 64,0, eli sataa työikäistä kohden oli 64 lasta ja 65 vuotta täyttänyttä. 1980-luvulla huoltosuhde alitti 50 ja pysytteli noin 50 tuntumassa aina vuoteen 2008 saakka, jonka jälkeen se on noussut nopeasti. Kovin nousu on kuitenkin ohitettu ja vuoteen 2040 huoltosuhteen ennustetaan kehittyvän maltillisesti. Syntyvyyden lasku hillitsee huoltosuhteen nousua.

Laukaan väestöllinen huoltosuhde on korkeampi kuin kunnilla keskimäärin. Vuoden 2019 lopussa huoltosuhde oli 74,0. Korkea huoltosuhde johtuu pääosin suuresta lasten ja nuorten määrästä. Suurella lasten ja nuorten määrällä on monia positiivisia vaikutuksia, mutta se haastaa kunnan talouden

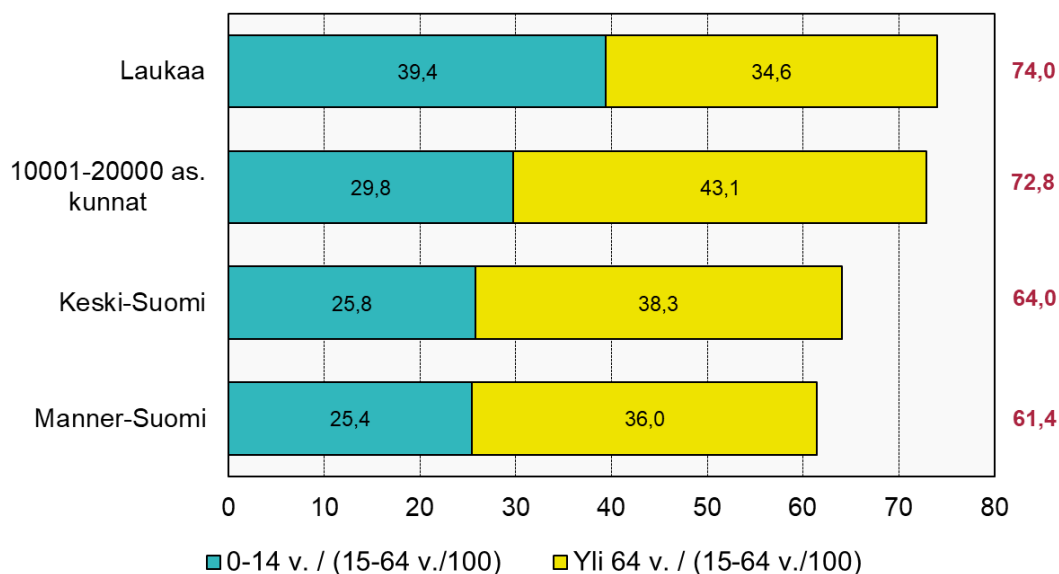
kestävyyttä. Vuoden 2019 väestöennusteen mukaan Laukaan väestöllinen huoltosuhde kääntyy 2020-luvun aikana laskuun, mikä johtuu pääosin syntyvyyden laskusta. Taloudellisesti kehitys saataisi vaikuttaa Laukaan kuntaan jopa positiivisesti lyhyellä aikavälillä. Pitkällä aikavälillä syntyvyyden lasku ei ole taloudellisesti kestävä.

Seuraavissa graafeissa on kuvattu Laukaan kunnan väestömuutoksia 2000-luvulla sekä väestöllistä huoltosuhdetta ja sen kehitysnäkymiä vuoden 2019 väestöennusteen mukaan.

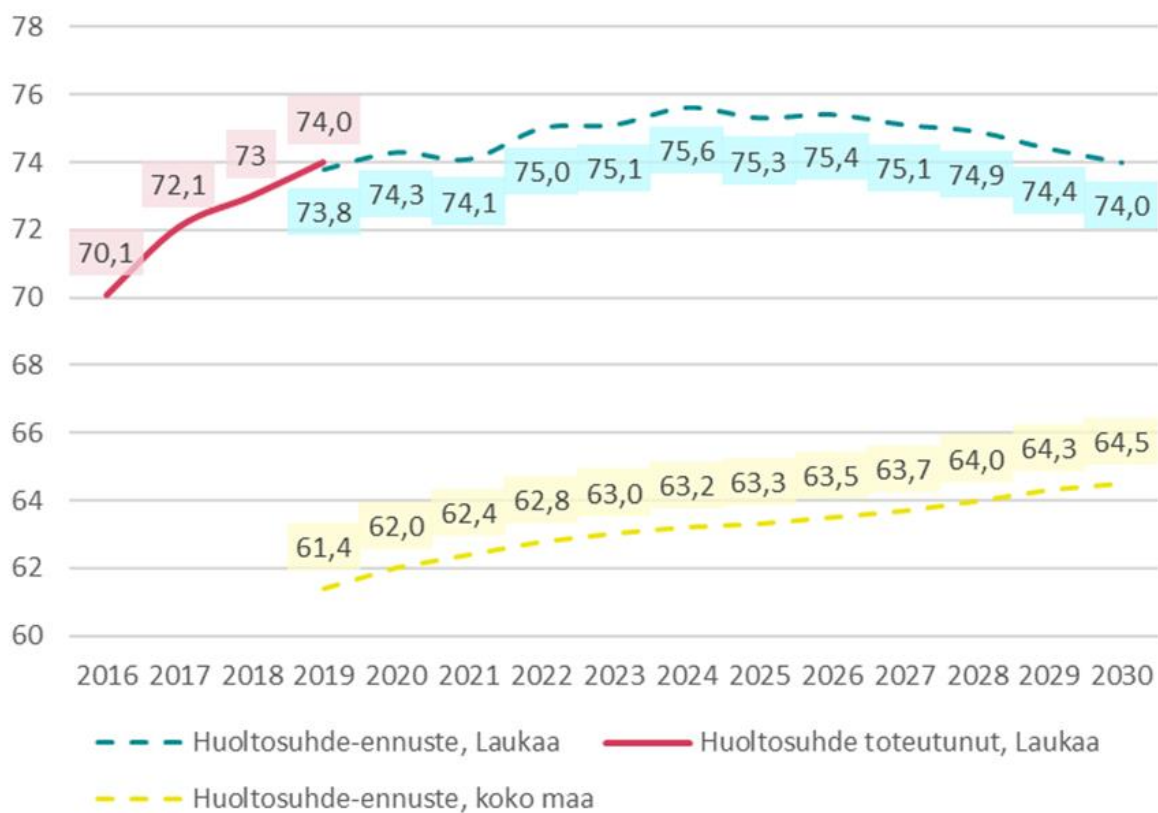

Väestöllinen huoltosuhde 31.12.2019 (0-14 v. + yli 64 v. sataa 15-64 v. kohti)

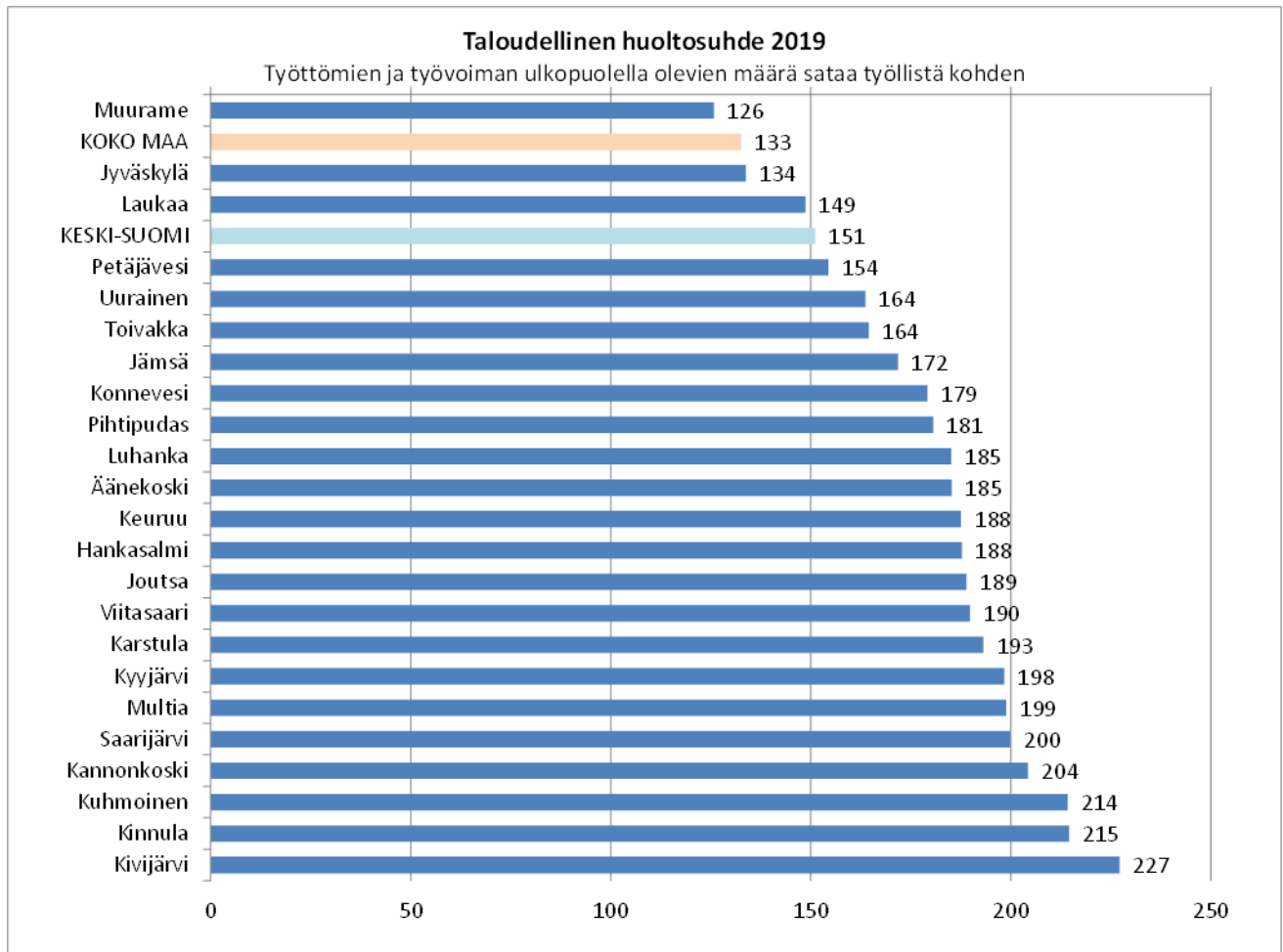

Väestöllisen huoltosuhteen kehitys

Taloudellinen huoltosuhde kuvastaa työttömien ja työvoiman ulkopuolisten määrää sataa työllistä kohden. Tunnusluku auttaa väestöllisen huoltosuhteen rinnalla hahmottamaan kunnan väestörakenteen merkitystä kunnan taloudelle. Laukaan taloudellinen huoltosuhde on hieman Keski-Suomen keskiarvoa parempi, mutta jää selvästi Jyväskylän ja Muuramen tasosta. Myös koko Suomen

huoltosuhdetta tarkasteltaessa Laukaan huoltosuhde on hieman keskimääräistä heikompi, vaikka Laukaan työttömyysaste on hyvällä tasolla. Tämä kertoo siitä, että hyvästä työllisyysilanteesta huolimatta työllisten määrä ei ole yhtä suuri kuin kunnissa keskimäärin. Väestörakenne ja väestöllinen huoltosuhde heijastuu siten myös taloudelliseen huoltosuhteeseen.

Keski-Suomen taloudellinen huoltosuhde 2019, lähde Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto

Keski-Suomen työllisyysaste oli vuonna 2020 68,0 %. Maakunnan työllisyysaste kasvoi vauhdilla vuosina 2016-2019, mutta kääntyi koko maan trendin mukaisesti koronavuodesta johtuen jyrkkään laskuun vuonna 2020. Vuonna 2020 työllisyysaste laski vuoden 2018 tasolle ja työllisten määrä Keski-Suomessa väheni 4000:lla edelliseen vuoteen verrattuna.

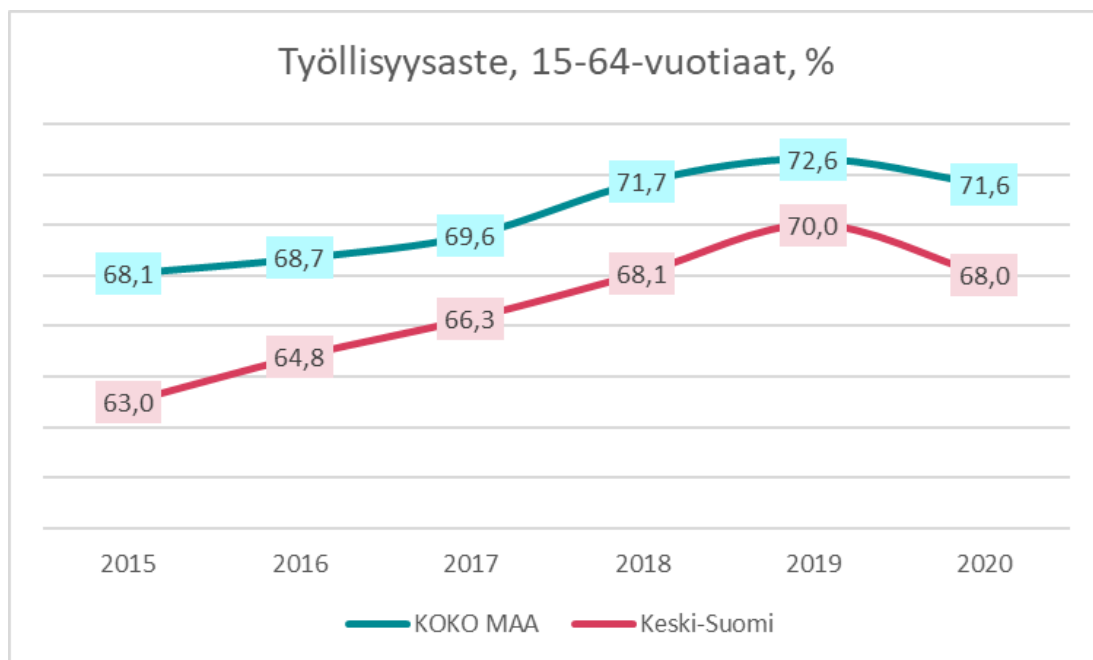
Työllisyyden näkökulmasta vuosi 2020 oli koko maassa erittäin haasteellinen. Koronapandemia

kuritti elinkeinoelämää ja työmarkkinoita ja erityisesti massiiviset lomautukset nostivat työttömyyslukemia väliaikaisesti kevään ja kesän aikana. Työttömien määrä säilyi selvästi edellisvuosia korkeampana vuoden loppuun saakka. Työttömyysaste kasvoi koko maassa 3,9 prosenttia, Keski-Suomessa 3,3 prosenttia ja Laukaassa 2,8 prosenttia.

Laukaan työttömyysaste oli vuonna 2020 keskimäärin 12,1 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita Laukaassa oli vuoden päättyessä 1093 henkilöä,

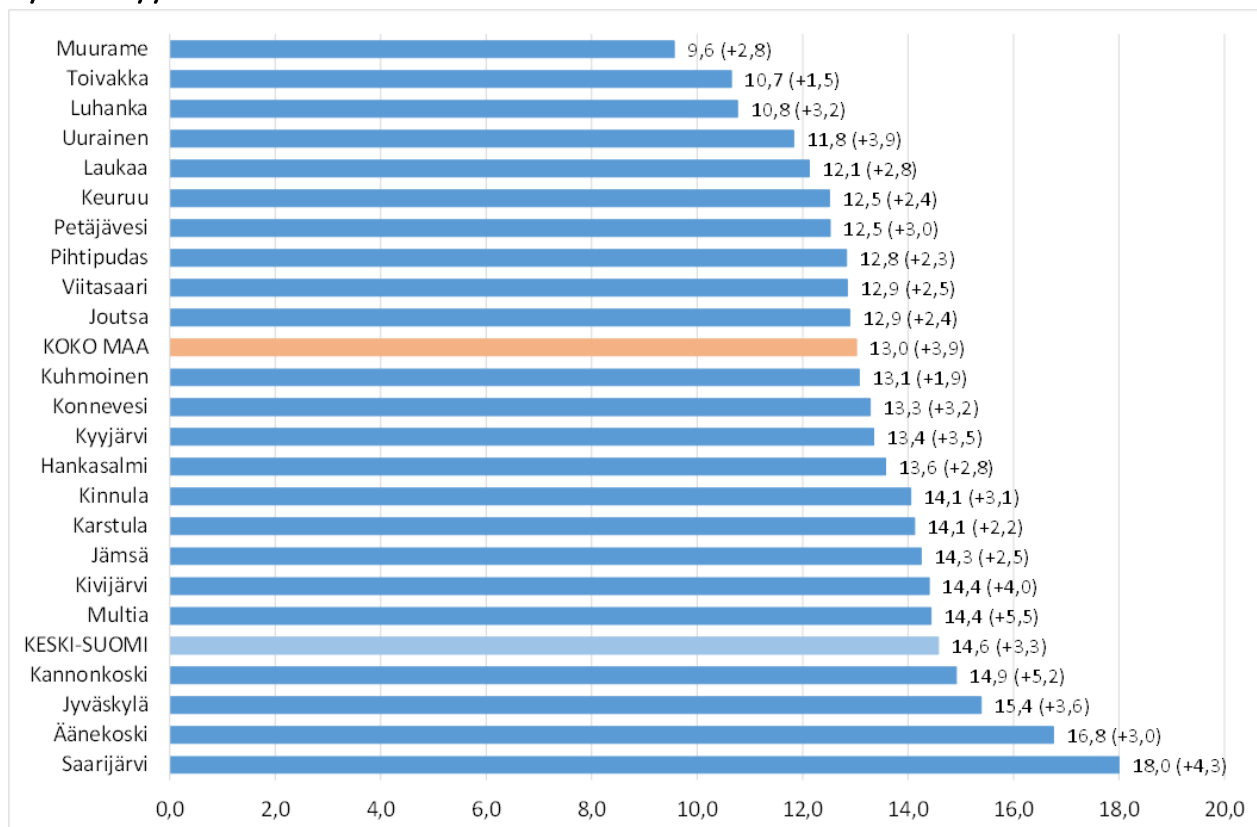
kun vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 898. Alla olevissa kuvissa on kuvattu maakunnan työllisyys- ja työttömyysastetta. Laukaan työttömyysaste on selvästi muita saman kokoisia tai suurempia kuntia pienempi.

Keväällä 2021 koronaepidemian jatkuessa työllisyyden tulevaisuudennäkymät ovat epävarmat. Tammikuussa 2021 Keski-Suomessa oli edelleen yli 3000 työtöntä enemmän kuin edellisenä vuonna samaan aikaan.

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyysaste kunnittain 2020

Uudisrakentaminen Laukaassa säilyi vuonna 2020 edellisten vuosien tasolla. Uusia asuntoja valmistui yhteensä 64 kappaletta. Omakotitaloja valmistui yhteensä 40 kappaletta, joista 32 sijaitsi asemakaava-alueella. Vuonna 2019 uusia asuntoja valmistui jopa 114, joista suuri osa liittyi uusiin kerrostalokohteisiin. Vuoden 2020 aikana Laukaan kirkonkylällä käynnistyi yksi kerrostalon rakennushanke, minkä lisäksi vireillä on useita muita kerrostalohankkeita. Omakotirakentaminen haja-asutusalueille on vähentynyt tasaisesti vuodesta 2012 alkaen. Vuonna 2012 haja-asutusalueille valmistui 43 uutta omakotitaloa, kun vuonna 2020 niitä valmistui vain 8. Rakentamisesta ja rakennusluvista kerrotaan lisää rakennusvalvonnan toimintakertomuksessa.

Laukaan talouden kehityspiirteitä

Laukaan kunnan taloudellisena haasteena on ollut vertaiskuntiin verrattuna heikko tuloperusta. Kunnan palvelut ovat kustannustehokkuudesta huolimatta laadukkaita ja niihin ollaan tyytyväisiä, mutta heikon tuloperustan vuoksi korkean palvelutason ylläpitäminen on haasteellista. Verotulojen ja valtionosuuksien eli verorahoituksen määrä asukasta kohden on pitkään ollut maan, maakunnan ja saman kokoluokan kuntien keskiarvoa matalampi.

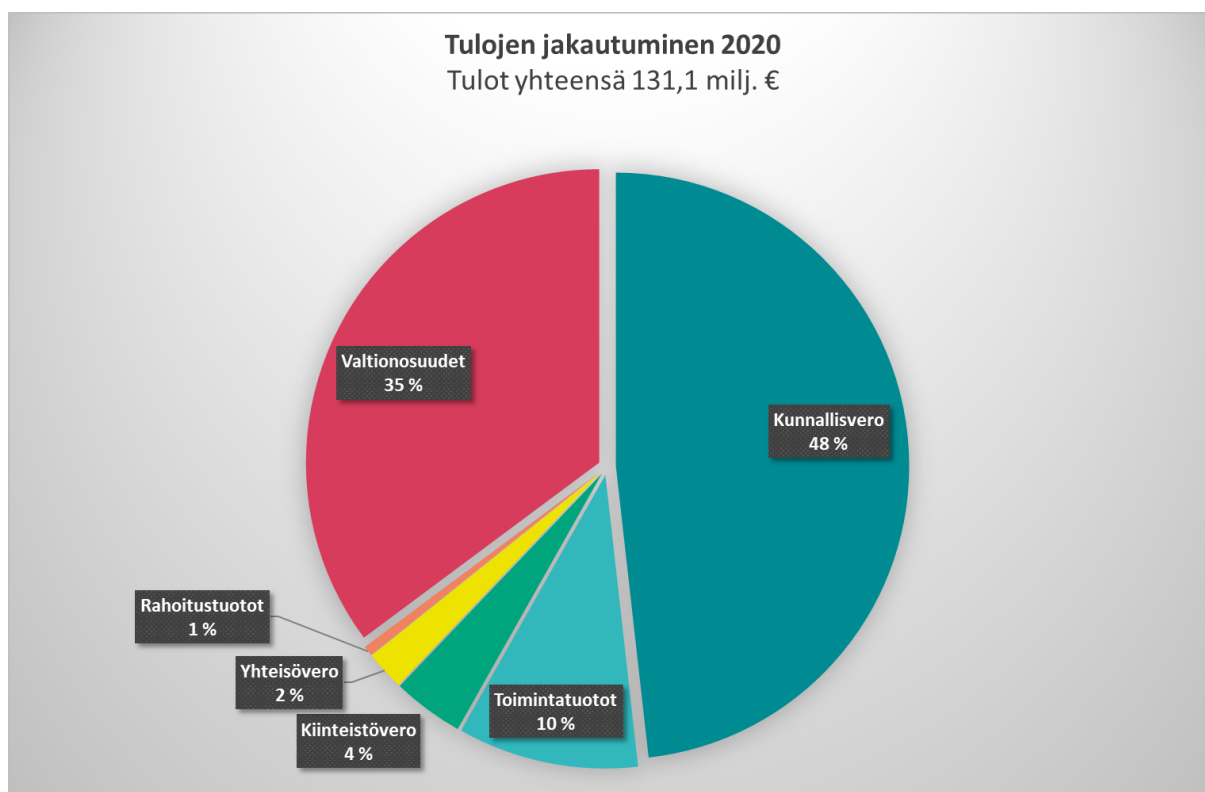
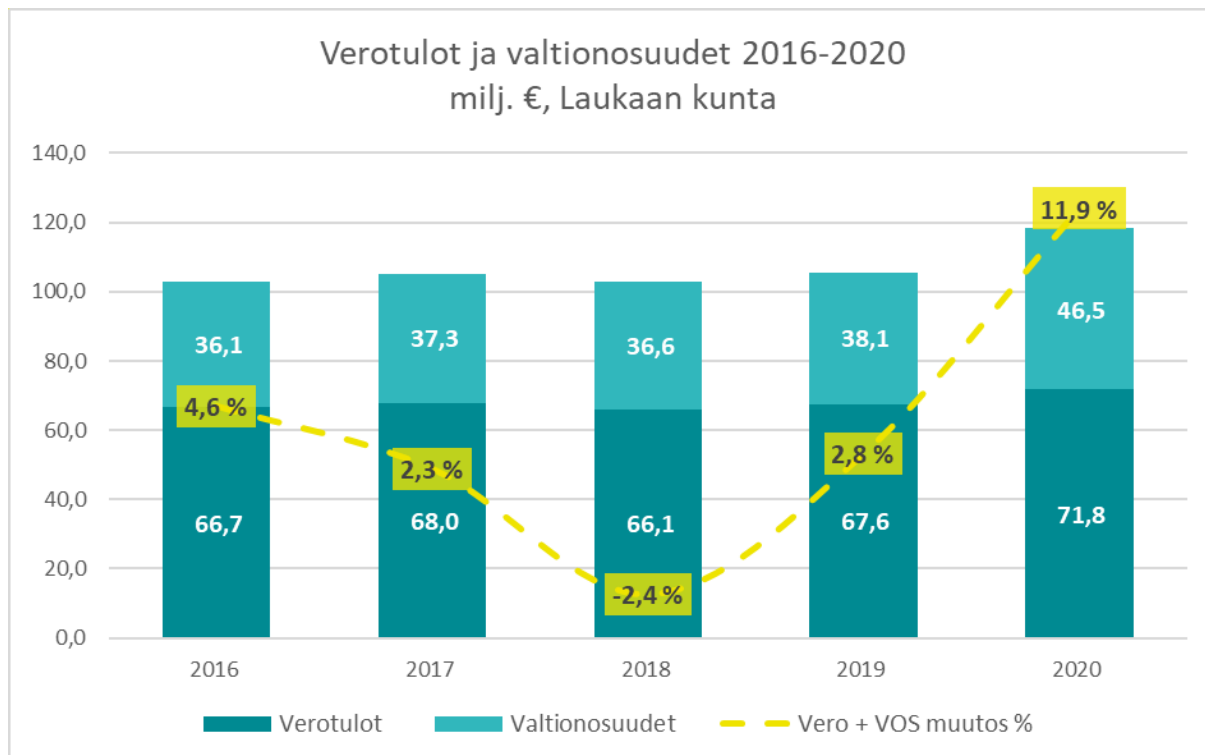
Vuosi 2020 oli kuntien verorahoituksen näkökulmasta täynnä epävarmuutta ja muutoksia. Koronapandemia vaikutukset heikensivät kuntien verotulonäkymiä huomattavasti kevään 2020 aikana. Valtio vastasi heikentyneisiin näkymiin useilla eri keinoilla vahvistaakseen kuntien taloutta. Valtion avustukset vaikuttivat sekä verotulojen että valtionosuuksien kautta. Lisäksi valtion

tukitoimet elinkeinoelämälle vaikuttivat välillisesti kunnan verotuloihin. Valtio avusti kuntia ja kuntayhtymiä yleiskatteellisten avustusten lisäksi erikseen haettavilla avustuksilla. Laukaan kunnalle kohdistuneiden valtion suorien korona-avustusten määrä kasvoi vuoden 2020 aikana noin kuuteen miljoonaan euroon, josta valtaosa tilitettiin verotuloina ja valtionosuuksina.

Koko Suomea tarkasteltaessa verorahoitus vuoteen 2019 verrattuna kasvoi 10,4 prosenttia eli 3,27 miljardia euroa. Verotulot kasvoivat 4,0 prosenttia ja valtionosuudet 27,2 prosenttia. Verojen ennustaminen oli haastavaa toisaalta, koska talousnäkymät olivat epävarmat ja toisaalta, koska valtion korona-avustuksista päätettiin monessa vaiheessa vuoden aikana.

Laukaan kunnassa verotuloja kertyi yhteensä 71,8 miljoonaa euroa ja valtionosuuksia 46,5 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi 6,2 prosenttia ja valtionosuuksia 22,5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Yhteensä verorahoitus kasvoi 11,9 % eli hieman maan keskiarvoa enemmän. Verokertymän kasvuun vaikutti tavanomaisen kehityksen lisäksi korona-avustusten kohdennus yhteisöverojen kautta sekä eräiden kiinteistöveroprosenttien korotus vuodelle 2020. Valtionosuudet kasvoivat pääasiassa kertaluontoisten korona-avustusten vuoksi.

Vuoden 2020 verorahoitus ja muut tulot eivät kuvasta kunnan talouden pysyvää tilaa. Kertaluontoisten korona-avustusten poistuessa kunnan talouden keskeisenä haasteena on edelleen alhainen asukaskohtainen verorahoituksen määrä. Alla olevissa kuvissa näkyy Laukaan verotulojen ja valtionosuuksien kehitys 2000-luvulla sekä vuoden 2020 tulojen jakautuminen.

Valtion korona-avustukset kunnille vaikuttivat olennaisesti kunnan ja kuntakonsernin tulojen muodostumiseen vuonna 2020. Laukaan kunnalle

valtion erillistukia kohdistui yhteensä 6,1 miljoonaa euroa. Tästä 4,9 miljoonaa euroa tilitettiin valtionosuuksina, 0,5 miljoonaa euroa verotuloina

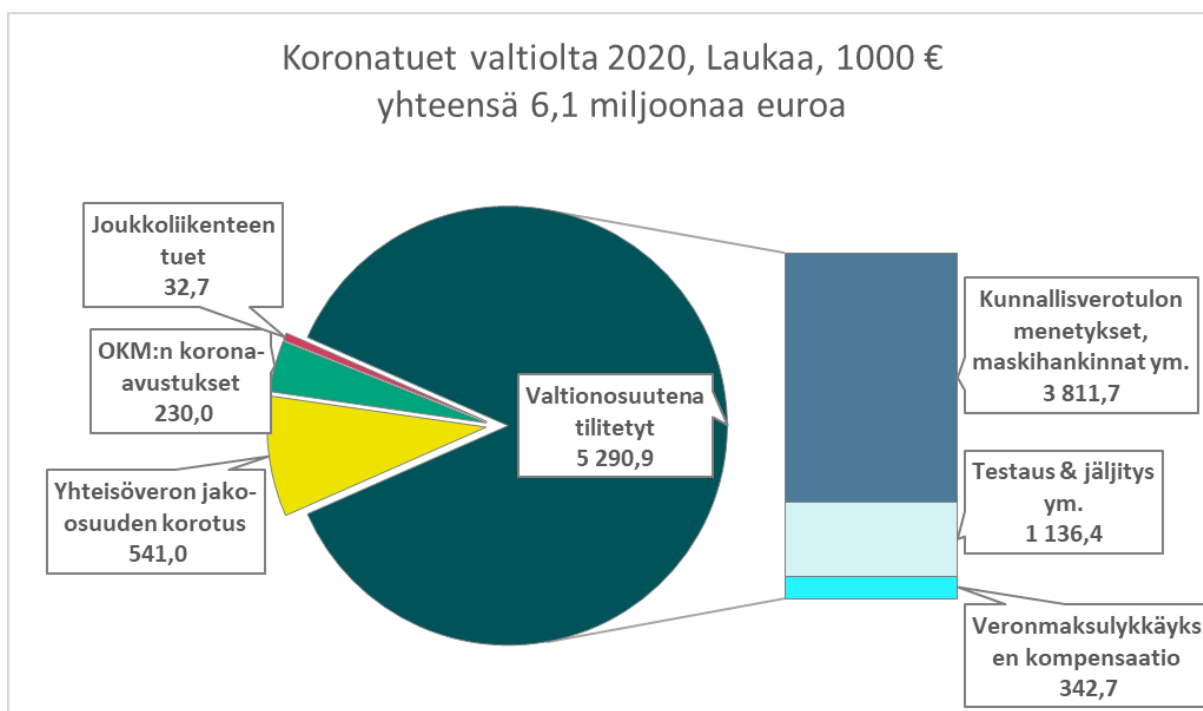
ja loput erillisinä avustuksina käyttötalousvaikutteisesti. Verorahoituksen osalta koronatukien vaikutus oli siten yhteensä 5,4 miljoonaa euroa. Ilman koronatukia verorahoitus olisi jäänyt 112,9 miljoonan tasolle.

Koronaepidemia vaikutti tulojen muodostukseen myös saamatta jääneiden toimintatuottojen kautta. Toimintatuottoja jäi saamatta muun muassa varhaiskasvatuksessa, ruokapalvelussa ja kirjastotoiminnassa.

jastotoimissa. Toimintoja pyrittiin vastaavasti sopeuttamaan kustannusten osalta. Tulosityksiköt ovat raportoineet talouden toteumaa ja poikkeamia toimintakertomuksissaan.

Kuntakonsernin yhteisöistä koronatuot ovat vaikuttaneet ainakin sairaanhoitopiirin talouteen olennaisesti.

Alla olevassa taulukossa ja kuvassa on eritelty valtion myöntämät koronatuot Laukaan kunnalle vuonna 2020.

Koronatuot Laukaa 2020, 1000 €	Laukaa	Koko maa
Valtionosuuden lisäys mm. kunnallisverotulojen menetysten, maskihankintojen ja muiden koronavaikutusten (€/as) kompensointiin	2 504,9	722 000,0
Lisäys harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen	0,0	50 000,0
Yhteisöveron jako-osuuden +10%-yksikön korotus	541,0	410 000,0
Sairaanhoitopiirien suora tuki valtiolta	0,0	600 000,0
Testaus, jäljitys- ym. Koronakustannusten korvaus	1 136,4	350 000,0
Joukkoliikenteen tuot*	32,7	200 000,0
OKM korona-avustukset**	230,0	159 000,0
Veronmaksulykkäyksen kompensatio	342,7	114 000,0
Yhteensä	6 094,6	3 005 000,0

*Jyväskylän kaupunki hallinnoi joukkoliikennettä, ja laskuttaa kaksi kertaa vuodessa.

Ei näy suoraan laskutuksessa, vaan vähentää lisälaskua. Vähennyksen osuus 32.730,96

**OKM:n korona-avustus yhteensä 559.900 €, josta vuoden 2020 osuus noin 230.000.

Kunnan ulkoiset toimintakulut kasvoivat 2,1 prosentilla (2,4 miljoonaa euroa) edellisvuoteen verrattuna. Sisäiset kustannuksen huomioiden, kustannukset kasvoivat 1,9 prosenttia (2,6 miljoonaa euroa). Toimintatuotot laskivat 0,6 prosenttia (0,2 miljoonaa euroa) ja toimintakate heikkeni 2,6 prosenttia (2,7 miljoonaa euroa) edelliseen vuoteen verrattuna.

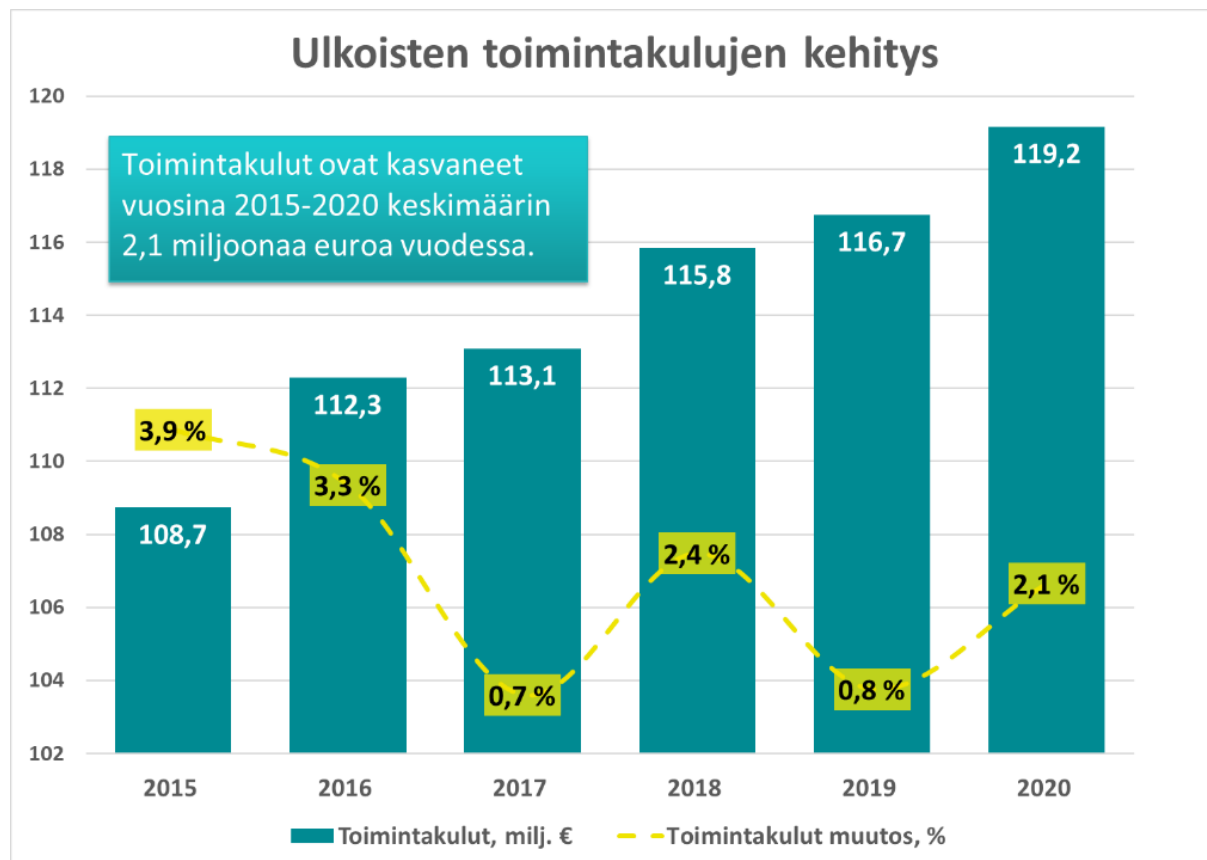
Kunta on pystynyt sopeuttamaan talouttaan ja hillitsemään toimintakulujen kasvua onnistuneesti, sillä ennakkotietoihin perustuen Manner-Suomen kuntien toimintakatteet kasvoivat keskimäärin 3,1 prosenttia. Kustannusten kasvua on hillitty aktiivisella taloudenhoidolla, mutta Laukaan etuna on ollut myös vakaa ja nuorekas väestörakenne.

Koronaepidemian aiheuttamat toiminnalliset muutokset vaikuttivat toimintakulujen kehitykseen vuonna 2020. Laukaan kunnassa kirjattiin välittömiä koronaan liittyviä toimintakuluja noin 0,5 miljoonaa euroa, josta noin puolet kohdistuivat perusturvapalveluihin. Toisaalta koronasta joh-

tuen syntyi myös säästöjä, kun toimintoja rajoitettiin. Olennaisia säästöjä syntyi muun muassa koulukuljetuksista, varhaiskasvatuksesta ja ruokapalvelusta.

Koronakriisin alettua kunnassa reagoitiin nopeasti talousarviomuutoksin. Valtuusto hyväksyi toukuussa 2020 noin 1,8 miljoonan euron sopeutukset talousarviomuutoksena. Sopeutusten vastapainona syksyn aikana valtuusto joutui myöntämään lisämäärärahoja eräisiin toimintoihin.

Koronaan liittyvät lisäkustannukset kohdistuivat suurelta osin terveydenhuoltoon, minkä vuoksi ne eivät suoraan näy kunnan toiminnassa. Erikoissairaanhoidon koronakustannukset korvattiin valtion avustuksella eivätkä ne siten näy kunnan laskutuksessa. Perusterveydenhuollon osalta toteutettiin tilinpäätöksen yhteydessä liikelaitos Seututerveyskeskuksen alijäämien kattaminen vuosilta 2018-2020. Laukaan osalta oli syntynyt 1,3 miljoonaa euroa alijäämää, josta noin 0,5 miljoonaa euroa oli koronaan liittyviä kustannuksia tai saamatta jääneitä tuloja.

Toimintakulut sisältäen sisäiset erät.

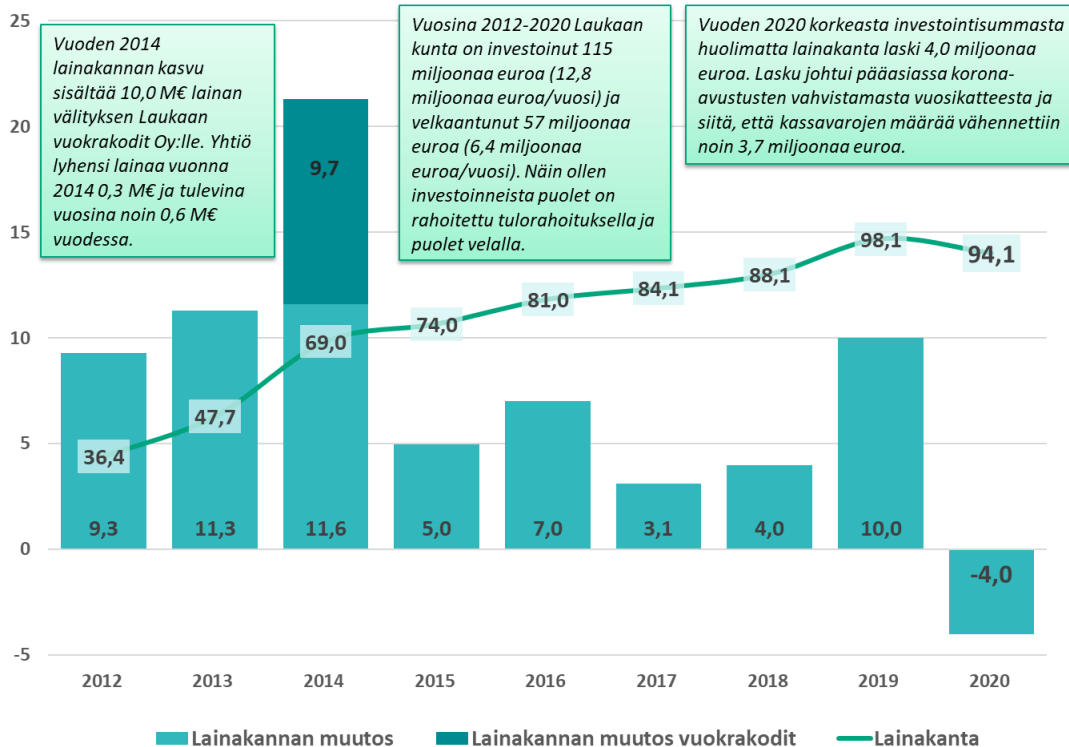
Laukaan kunnan lainakanta laski vuonna 2020 4,0 miljoonaa euroa. Siitä huolimatta kunnan lainakanta on verrattain korkea, kun vuoden 2020 jälkeen lainaa on 4994 euroa asukasta kohden. Koko maan keskiarvo vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden mukaan on noin 3478 euroa asukasta kohden. Kuntatalouden tarkastelu on kuitenkin siirtymässä jatkuvasti enemmän kohti kuntakonsernien tarkastelua ja konsernitasolla Laukaan velkamäärä on lähempänä koko maan keskiarvoa.

Vuonna 2020 konsernin lainakanta kasvoi 2,7 miljoonaa euroa. Vuoden päättyessä konsernin lainakanta oli yhteensä 147,3 miljoonaa euroa eli 7822 euroa asukasta kohden. Konsernin lainakantaa on viime vuosina kasvattanut peruskunnan lisäksi eri-

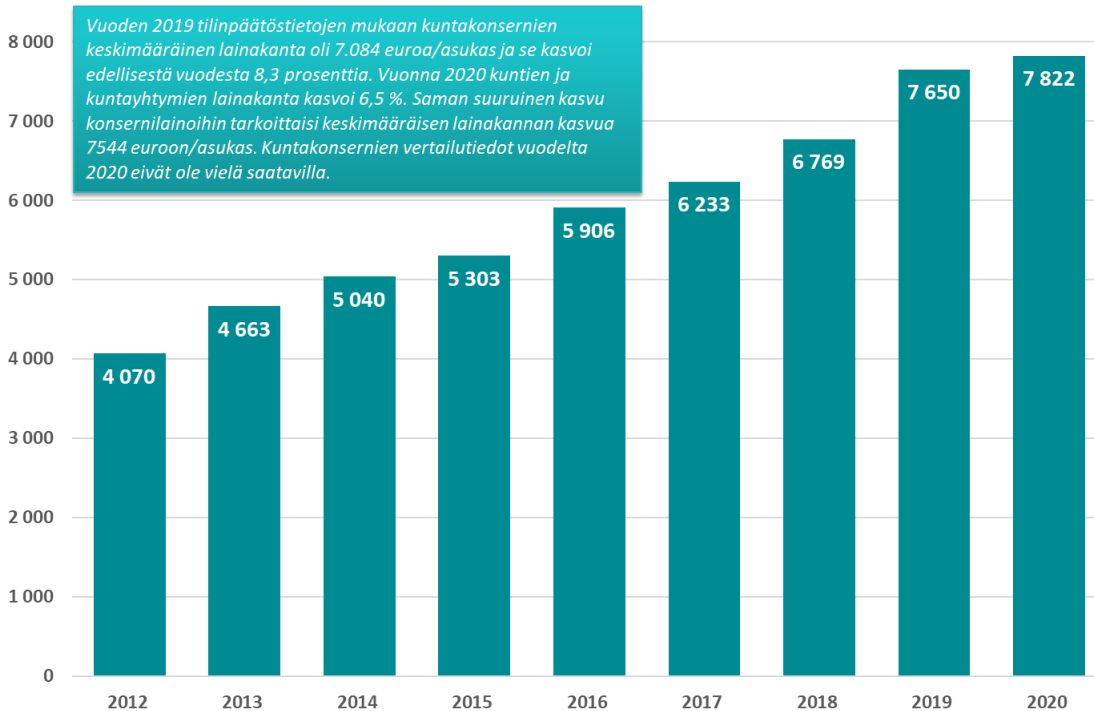
tyisesti sairaanhoitopiiriin Sairaala Nova –investointi. Alla olevat kuvat kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin lainakannan kehittymistä.

Lainojen lisäksi viime vuosina on kiinnitetty kuntien ja kuntakonsernien välisessä vertailussa huomiota leasing- ja vuokravastuiden määrään. Laukaan kuntakonsernin lainojen ja vastuiden yhteismäärä oli vuonna 2020 9074 euroa asukasta kohden ja se kasvoi 472 euroa asukasta kohden edellisestä vuodesta. Vuonna 2020 lainojen ja vastuiden koko maan keskiarvo oli 8201 ja Keski-Suomen keskiarvo 8660 euroa asukasta kohden. Vuonna 2019 Laukaan tunnusluku oli koko maan arvoa korkeampi, mutta Keski-Suomen arvoa matalampi. Vuoden 2020 vertailutietoja ei ole tilinpäätöstä laadittaessa saatavilla.

Lainakanta ja lainojen vuosimuutos

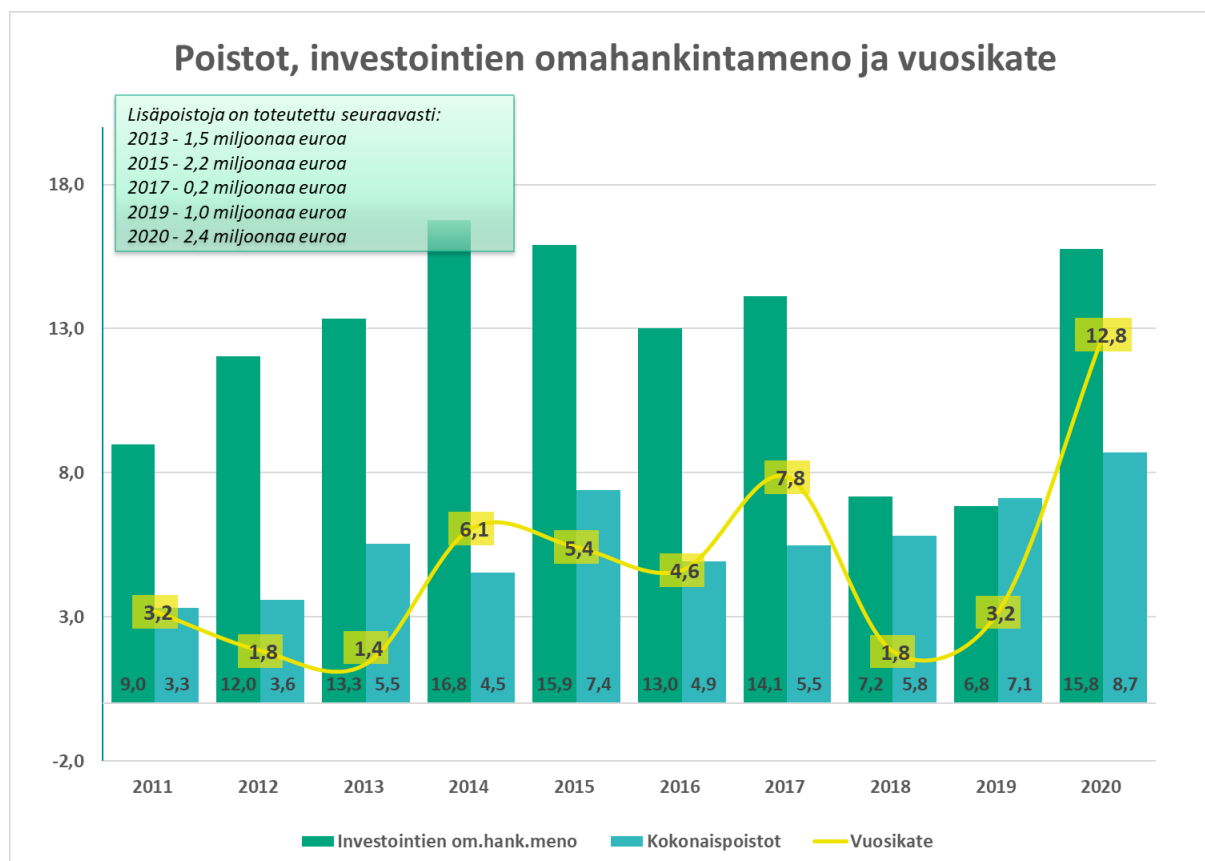
Konsernilainakanta €/asukas

Kunnan vuosikate on viimeisen kymmenen vuoden aikana vaihdellut noin 1,5 miljoonan euron tasosta lähes 13 miljoonaan euroon. Perusoletus on, että vuosikate on riittävä, jos se kattaa poistot. Vuoden 2020 vuosikate kasvoi poikkeuksellisen korkeaksi, mihin vaikutti olennaisesti valtion kertaluontoiset korona-avustukset. Kymmenen vuoden tarkastelujaksolla 2011-2020 Laukaan kumulatiivinen vuosikate on noin 48 miljoonaa euroa ja poistot noin 56 miljoonaa euroa. Tulorahoitus ei ole toisin sanoen riittänyt poistojen kattamiseen, minkä lisäksi erityisesti vuodesta 2012 alkaen kunnan poistolasti on korkeasta investointitasosta johtuen noussut huomattavasti.

Vuosikate ei ole yhtenäkkään tarkasteluvuonna kattanut koko investointikuormaa. Vuosikatteen jäädessä investointeja pienemmäksi, joudutaan osa investoinneista pääsääntöisesti rahoittamaan lainarahalla. Kunta on vuodesta 2012 alkaen investoinut 115 miljoonaa euroa ja velkaantunut yhteensä 57 miljoonaa euroa. Näin ollen investoinneista puolet on rahoitettu tulorahoituksella ja puolet ottamalla velkaa.

Alla olevassa kuvioissa verrataan vuosikatteen, poistojen ja nettoinvestointien kehitystä Laukaassa.

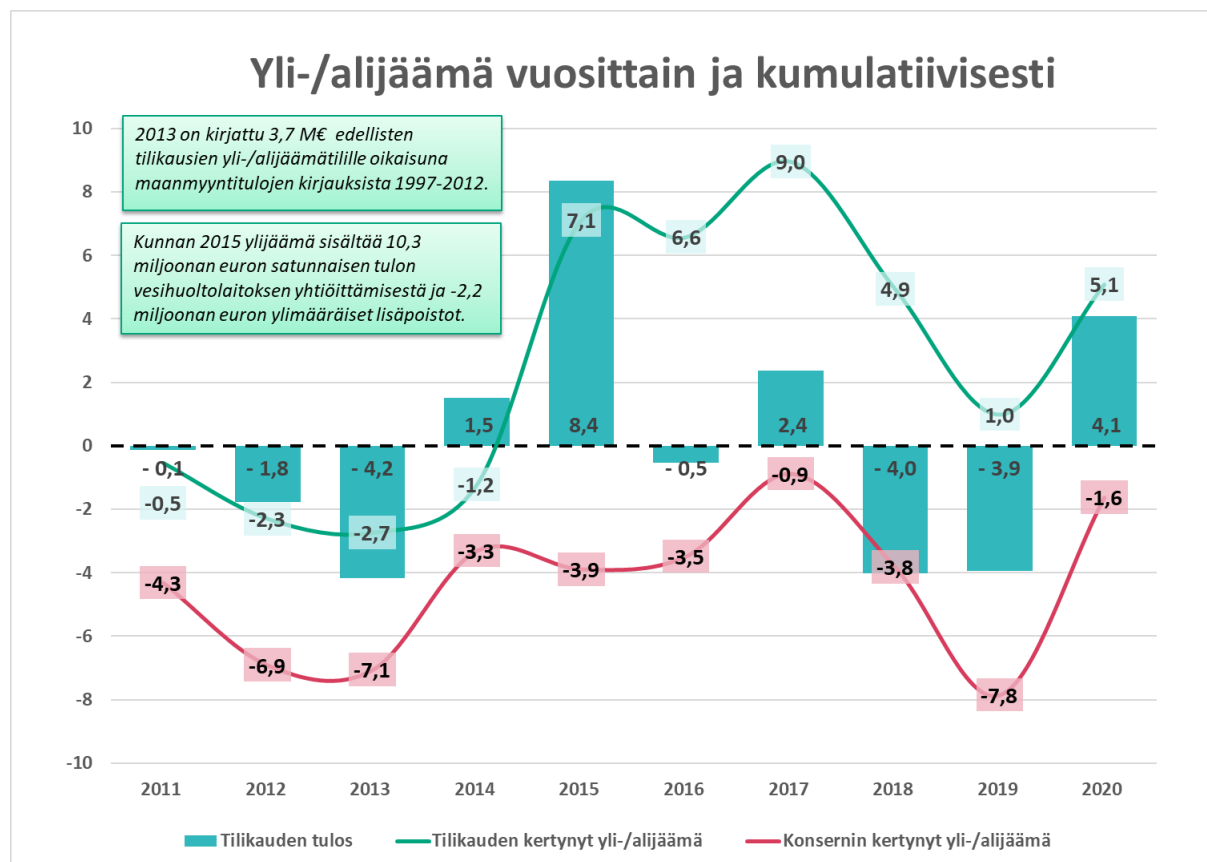

Kunnan tulos muodostui vuonna 2020 4,1 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Tulosta vahvisti erityisesti valtion kertaluontoiset korona-avustukset, joiden yhteismäärä oli noin 6 miljoonaa euroa. Tulokseen sisältyy noin 2,4 miljoonan euron lisäpoistot palvelukäytöstä poistuneista kiinteistöistä sekä noin 1,3 miljoonan euron pakollinen varaus

liikelaitos Seututerveyskeskuksen tasauslaskutukseen vuosilta 2018-2020. Ylijäämäinen tulos nosti kunnan kertyneen ylijäämän 5,1 miljoonaan euroon.

Laukaan kuntakonsernin tilinpäätös oli 5,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Konsernin kumulatiivinen

alijäämä pieneni ja on vuoden 2020 jälkeen 1,6 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa noin 86 euroa asukasta kohden.

Kunnan talouden tilaa voidaan arvioida myös kuntalaissa määrättyjen erityisen heikossa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointikriteeristön ("kriisikuntakriteerit") perusteella. Tunnusluvut koskevat kuntakonsernin taloutta. Kunta on erityisen heikossa taloudellisessa asemassa, mikäli kuntakonsernin taseessa on kertyneitä alijäämiä enemmän kuin 1.000 euroa asukasta kohden. Lisäksi kunta on erityisen heikossa taloudellisessa asemassa, mikäli neljä kuntalaissa määrättyä tunnuslukua täyttyvät kahtena vuotena peräkkäin. Tunnusluvut koskevat kuntakonsernin vuosikattetta, tuloveroprosentin tasoa, kuntakonsernin lainakantaa ja kuntakonsernin suhteellista velkaantuneisuutta. Laukaan kuntakonsernin taseessa oli kertyneitä alijäämiä 86 euroa asukasta kohden, eli arviointikriteeristön alijäämäehto ei täyttynyt. Vuoden 2020 konsernitilinpäätöksen perusteella seuraavat kaksi kriteeriä neljästä täyttyivät: 1) kunnan tuloveroprosentti oli yli 1,00 % maan keskiarvon yläpuolella ja 2) kuntakonsernin

suhteellinen velkaantuneisuus oli yli 50 %. Kuntakonsernin vuosikate puolestaan oli selvästi positiivinen ja konsernin asukaskohtainen lainakanta ennakkotietoihin perustuen maan keskiarvon tasolla.

Laukaan kuntastrategia

Kunnanvaltuusto hyväksyi keväällä 2018 uuden kuntastrategian. Strategian mukaisesti Laukaan menestys rakennetaan sydämellä ja elinvoimalla. Strategian kärkiteemat ovat elinvoima ja kilpailukyky, hyvinvointi sekä luonto ja elämykset. Strategia on asetettu kuusi taloudellista mittaria, joiden toteutumista seurataan strategiakauden 2017-2021 aikana. Seuraavassa taulukossa tarkastelu strategisten tavoitteiden toteutumisesta 2017-2020.

Vuoden 2020 vahva taloudellinen tulos paransi kunnan tilannetta strategisilla talouden mittareilla

mitattuna. Vuosien 2017-2020 tarkastelun perusteella voidaan todeta, että useat Laukaan kuntastrategian talouden mittarit ovat huomattavan herkkiä kuntatalouden muutoksille. Vuosien 2018-2019 heikot tulokset ja vuoden 2020 vahva tulos noudattelevat koko kuntatalouden suuntaviivoja. Strategian hyväksymisen jälkeen Laukaan ja kun-

tien taloudellinen toimintaympäristö on muuttunut olennaisesti. Jatkossa strategisten tavoitteiden ja mittareiden asettamisessa on hyvä huomioida kunnan oman päätöksenteon ja toimintaympäristön muutostekijät ja pohtia niiden merkitystä asettaville tavoitteille.

Kuntastrategian taloudelliset mittarit		TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Laukaan kuntakonsernin vuosikate	Vuosikate kattaa 100 % poistot	Vuosikate kattoi 138,4 % poistot	Vuosikate kattoi 59,5 % poistoista	Vuosikate kattoi 62,1 % poistoista	Vuosikate kattoi 152,2 % poistot
Laukaan tase	Laukaan kunnan taseessa on 5-10 miljoonan euron puskuri	Taseessa noin 9 miljoonan puskuri	Taseessa noin 5 miljoonan puskuri	Taseessa noin 1 miljoonan puskuri	Taseessa noin 5 miljoonan puskuri
Kuntakonsernin lainakanta	Lainakanta on matalampi kuin Suomen kunnissa keskimäärin	Lainakanta/asukas 1 % maan keskiarvoa matalampi	Lainakanta/asukas 211 euroa ja 3,2 % maan keskiarvoa korkeampi	Lainakanta/asukas 570 euroa ja 8,1 % maan keskiarvoa korkeampi	Lainakanta/asukas kasvoi 172 euroa eli 2,2 %, kun Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi 6,5 %. Kuntakonsernin tilinpäätöstiedot saatavilla myöhemmin.
Yhteisövero ja verotettavat tulot	Laukaan asema verotuloissa Keski-Suomen kuntien joukossa paranee	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 1,5 % keskiarvoa matalammat.	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 2,0 % keskiarvoa matalammat.	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 7. korkeimmat ja 1,2 % keskiarvoa matalammat	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 0,03 % keskiarvoa korkeammat
Väestönkasvu	Suunnitelmallinen väkiluvun kasvutavoite on 1 %	Asukasmäärä kasvoi vain 8 henkilöllä eli 0,04 %.	Asukasmäärä pieneni 49 asukkaalla eli -0,3 %	Asukasmäärä pieneni 24 asukkaalla eli -0,1 %	Asukasmäärä pieneni 67 asukkaalla eli 0,4 %
Työttömyysaste	Työttömyysaste on matalampi kuin Keski-Suomen kunnissa keskimäärin	Työttömyysaste oli keskimäärin 10,8 % ja 3,0 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi	Työttömyysaste oli keskimäärin 9,6 % ja 2,2 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi.	Työttömyysaste oli keskimäärin 9,3 % ja 2,0 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi.	Työttömyysaste oli keskimäärin 12,1 % ja 2,5 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi.

3.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen vuosi toiminnallisesti ja taloudellisesti. Koronapandemia aiheutti kunnissa merkittäviä muutoksia suunniteltuun toimintaan ja talouden epävarmuus sekä valtion avustukset muokkasivat talouden tilannekuvaa vuoden varrella moneen otteeseen.

Alkuperäisessä talousarviossa vuodelle 2020 oli arvioitu verotuloja yhteensä 72,0 miljoonaa euroa. Valtakunnalliset veroennusteet muuttuivat tilivuoden kuluessa, mistä johtuen verotuloennustetta pienennettiin talousarviomuutoksella 1,6 miljoonaa euroa. Verotulot toteutuivat kuitenkin lähes alkuperäisen talousarvion mukaisesti ja olivat 71,8 miljoonaa euroa. Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 4,2 miljoonaa euroa ja 6,2 prosenttia. Reipas kasvu johtui osittain

verotusjärjestelmän uudistuksista ja osittain verotuksen kautta jaetuista valtion korona-avustuksista kunnille. Lisäksi kasvuun vaikutti vuodelle 2020 toteutettu kiinteistöverotuksen korotus.

Myös valtionosuuksien määrä kasvoi olennaisesti talousarvioon verrattuna. Valtio kohdensi koronatukia kunnille vuoden aikana monessa vaiheessa valtionosuuksien muodossa. Korona-avustusten vaikutus kunnan valtionosuuksiin oli noin viisi miljoonaa euroa. Lisäksi kunta sai joitakin kohdeavustuksia erillishauissa valtiolta. Koronan vaikutuksia kunnan tuloihin ja menoihin on eritelty luvussa 3.1.3.

Tilinpäätöksessä on joitakin olennaisia poikkeamia talousarvioon nähden, joita kunnanvaltuusto ei

hyväksynyt tilikauden aikana. Yllä kuvatus verotulojen poikkeaman lisäksi käyttötaloudessa oli koko kunnan osalta nettoarvoltaan noin 0,1 miljoonan euron (0,1 %) negatiivinen poikkeama muutettuun talousarvioon verrattuna. Talousarvion sitovuustasolla eli tulosityksiköiden toimintakatteen osalta toteutui seuraavia olennaisia yli 100.000 euron poikkeamia.

Talous- ja elinvoimapaalveluiden toimintakate toteutui noin 644.000 euroa talousarviota paremmin pääasiassa kasvaneiden toimintatuottojen vuoksi.

Hallinto- ja terveystalouden toimintakate ylittyi 1,39 miljoonalla eurolla, koska liikelaitos Seututerveyskeskus toteutti vuosien 2018-2020 tasauslaskutuksen helmikuussa 2021 tehdyllä päätöksellä. Tasauslaskutus kirjattiin tilinpäätökseen pakollisena varauksena ja se kohdistuu hallinto- ja terveystalouden yksikölle.

Vanhus- ja vammaispalveluiden toimintakate alitui 108.000 eurolla. Sekä yksikön tulot että menot ylittivät talousarvion, mutta tulojen ylitys oli suurempi.

Varhaiskasvatuksen kate parani noin 1,4 miljoonaa euroa arviosta erityisesti menojen alitukseen perustuen, mutta peruskoulun kate toteutui noin

380.000 euroa talousarviota heikompana erityisesti kasvaneista toimintakuluista johtuen.

Hallinto- suunnittelu ja paikkatietopalveluiden menoalitus aiheutti noin 167.000 euroa arvioitua paremman katteen. Myös ympäristövalvonnan menot alittuivat ja kate jäi noin 106.000 euroa alle talousarvion. Tilapalvelun toimintakate sen sijaan toteutui noin 845.000 euroa talousarviota heikommin tulojen jäädessä yli 730.000 euroa ennakoitua pienemmiksi.

Tulosityksiköt raportoivat toiminnan ja talouden poikkeamista tarkemmin toimintakertomusten yhteydessä.

Investointimenot olivat 2,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienemmät. Rahoitusosan sitovista eristä lainamäärän kasvu ei toteutunut vaan päinvastoin lainamäärä pieneni. Alitus johtui hyvän vuosikatteen ja investointien alituksen lisäksi siitä, että kassavaroja vähennettiin edellisen vuoden tilanteeseen verrattuna noin 3,7 miljoonaa euroa.

Tilikauden päättymisen jälkeen ei ole tilinpäätöksen valmistumiseen mennessä tehty talousarviomuutoksia vuodelle 2021. Sitovien erien ylitykset tuodaan valtuustolle takautuvasti hyväksyttäväksi tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

3.1.5 Kunnan henkilöstö

Kunnan henkilöstöpolitiikkaa on ohjannut valtuuston 18.3.2019 hyväksymä henkilöstöstrategia sekä kunnanhallituksen 2.6.2014 hyväksymä henkilöstöohje. Henkilöstöohjeen uudistaminen aloitettiin vuonna 2019 mutta perusteellisempi uudistaminen on siirtynyt. Henkilöstöohjetta ja yksittäisiä henkilöstöjohtamiseen liittyviä ohjeita on kuitenkin päivitetty vuosittain.

Tiukkaa ja suunnitelmallista henkilöstöpolitiikkaa jatkettiin myös vuonna 2020. Vakituisten henkilöstön tarvetta tarkasteltiin kriittisesti palvelurakenteen ja tuotantotapojen muutoksissa. Tehtäväkuvaukset päivitettiin vakanssien vapautuessa organisaation tarpeita vastaaviksi. Vakanssien täyttölupakäytäntöä jatkettiin. Sijaisia palkattiin vain

perusteellisen tarveharkinnan jälkeen. Kannustuskäytäntöä palkattomiin vapaisiin jatkettiin.

Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi 15 henkilöllä, mutta henkilötyövuosien määrä vain yhdeksällä, mikä ennakoitiin jo talousarviossa. Kunnan väestö- ja palvelurakenteen muutos näkyy myös henkilöstömäärässä, sillä muiden palvelualueiden henkilötyövuosien määrä laski perusturvapalveluiden henkilötyövuosien kasvaessa jopa 20:llä.

Henkilöstökulut 43,4 miljoonaa kokonaisuutena ylittivät talousarvion 0,13 miljoonalla. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstökulut kasvoivat 0,7 miljoonaa eli 1,6 %.

Sairauspoissaolot kasvoivat selvästi edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteensä sairauspoissaolopäiviä oli 15,7 henkilötyövuotta kohden, mikä oli 2,7 päivää henkilötyövuotta kohden enemmän kuin edeltävänä vuonna. Sairauspoissaalojen määrä kasvoi muilla kuin perusturvan palvelualueella ja näkyi erityisesti aikaisempaa pidempinä sairauspoissaoloina. Koronaepidemia vaikutti osaltaan lieväoireisten sairauspoissaalojen pitkeytyessä, mutta kehitykseen voi olla muitakin syitä, minkä vuoksi henkilöstöhallinto seuraa ja analysoi sairauspoissaolokehitystä tarkasti. Henkilöstön työterveyshuollon on vuoden 2018 alusta lukien tuottanut Pihlajalinna Oy.

Henkilöstöetuudet pysyivät edellisvuoden tasolla.

Yhteistoiminnan ja työsuojelun yhteistoimintaelimenä toimiva kunnan yhteistyöryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

Koronaepidemian aiheuttama poikkeuksellinen tilanne ja talouden sopeutuspaineeet aiheuttivat myös henkilöstövaikutuksia, mistä johtuen vuoden 2020 aikana käytiin kahdet yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelujen perusteella ei päädytty laajamittaisiin lomautuksiin vaan sopeutuskeinoja löydettiin muualta. Lomautuksia toteutettiin vain sellaisilla tehtäväalueilla, joilla työtä ei ollut koronaepidemiasta johtuen.

Henkilöstöä ja henkilöstöpolitiikan tavoitteiden toteutumista tarkastellaan yksityiskohtaisesti erillisessä kunnanhallituksen hyväksymässä ja valtuustolle tietoon saatettavassa henkilöstöraportissa.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu kunnan henkilöstön määrä ja sen kehitys.

Henkilöstön määrä kuukauden viimeisenä päivänä

	Vakinaiset		Määräaikaiset		Koko henkilöstö 31.12.2020	
	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	Yhteensä	%/koko henk.
Konsernihallinto	44	35	11	17	52	5,1 %
Perusturvapalvelut	189	197	60	57	254	24,7 %
Sivistyspalvelut	423	433	115	141	574	55,9 %
Tekniset palvelut	128	134	17	13	147	14,3 %
Yhteensä	784	799	203	228	1027	100,0 %

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina (htv) 2018 - 2020

	2018		2019		2020	
	htv	%/henk.	htv	%/henk.	htv	%/henk.
Konsernihallinto	57	5,5 %	57	5,4 %	55	5,1 %
Perusturvapalvelut	210	20,2 %	227	21,4 %	247	23,1 %
Sivistyspalvelut	626	60,0 %	628	59,2 %	622	58,2 %
Tekniset palvelut	150	14,4 %	148	14,0 %	145	13,6 %
Yhteensä	1043	100,0 %	1060	100,0 %	1069	100,0 %

Sairauspoissaolot 2018-2020

	2018		2019		2020	
	pv	pv/htv	pv	pv/htv	pv	pv/htv
Konsernihallinto	217	3,8	672	11,8	693	12,6
Perusturvapalvelut	3473	16,5	4636	20,4	4895	19,8
Sivistyspalvelut	7011	11,2	6316	10,1	8739	14,0
Tekniset palvelut	2189	14,6	2187	14,8	2491	17,2
Yhteensä	12890	12,4	13811	13,0	16818	15,7

Palkat ja palkkiot			
	2018	2019	2020
Vakinaiset 4001	31 015 839,98	32 571 123,81	32 656 023,35
Sairaus- ja äitiyslomasijaiset 4004	773 369,33	670 724,04	869 655,68
Vuosiloma ja muut sijaiset 4005	863 860,76	993 568,43	1 310 893,17
Yhteensä	32 653 070,07	34 235 416,28	34 836 572,20
Sivukulut	8 393 027,51	8 506 961,59	8 597 813,03
Yhteensä	41 046 097,58	42 742 377,87	43 434 385,23

3.1.6 Ympäristöasiat

Vuoden 2017 alusta alkaen jätehuolto on järjestetty seudullisesti Laukaan, Jyväskylän ja Muuramen alueella. Jätehuollon palvelutehtävistä vastaa kuntien omistama jäteyhtiö Mustankorkea Oy. Jätehuollon viranomaistehtävät ovat Jyväskylän seudun jätelautakunnan vastuulla ja valvontatehtäviä hoitaa Laukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja Keski-Suomen ELY-keskus.

Vuoden 2020 aikana Laukaan kunnan alueella tapahtui yksi merkittävä ympäristöön liittyvä onnettomuus, kun Lievestuoreella vanha leipomo paloi ja sen purkutöiden yhteydessä löydettiin pilaantunutta maa-ainesta, jota jouduttiin poistamaan kunnan kustannuksella. Kustannuksiin on haettu tukea valtiolta.

Lisäksi Haarlan sellutehtaan jäljiltä jääneen Lievestuoreen Laajalahdessa olevan O-kuitujätteen maisemointihanke on keskeytynyt Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen johdosta. Maisemoinnin loppuun saattaminen ja mahdolliset pinnoitteiden uudelleen sijoittamisella voi olla merkittäviä ennakkoimattomia kustannusvaikutuksia, jotka tarkoittavat, kun hankkeen eri vaihtoehtoille saadaan haettua lainvoimaiset luvat.

Vesihuollon osalta Lievestuoreen jätevedenpuhdistamon toiminta päättyi vuonna 2020. Lievestuoreen jätevedet johdetaan siirtoviemärin kautta JSP:n puhdistamolle. Lievestuoreen puhdistamo puretaan ympäristöluvan mukaisesti vuoden 2021 loppuun mennessä.

Laukaan kunnalla ei ole tiedossa muita kunnan alueella olevia saastuneita maa-aineksia tai muita välittömiä ympäristön suojeluun liittyviä kohteita, joihin kohdistuviin toimenpiteisiin kunta varautuisi.

Laukaan kunnassa on käytössään kunnanhallituksen 11.11.2013 § 61 hyväksymä ilmastonsuojelusuunnitelma, jonka päivittäistyö on käynnissä.

Laukaa on mukana kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa ja Keski-Suomen ilmastotyöryhmässä. Kuntaan perustettiin vuonna 2020 myös oma energia- ja ilmastotyöryhmä.

Laukaan ympäristönsuojelumääräykset ovat päivitettyinä. Ympäristöasioita on käsitelty lisää luvun 4 tehtäväkohtaisessa toimintakertomuksessa ympäristövalvonnan osiossa.

3.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Korruptio, lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi:

- virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen

- petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
- uhkailu ja väkivallalla pakottaminen
- luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
- suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito
- lakien ja määräysten kiertäminen
- tosiasioiden vääristely
- laitton seuranta ja tarkkailu

- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivytely
- huonon hallinnon suojeleminen ja salailu
- välinpitämättömän johtamistyö
- epäreilujen ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Kuntaliitto on yleiskirjeessä 17/2017 ja ohjeessaan ”Korruptio ja eettisyys kunnassa” antanut ohjeita ja määritelmiä korruptiosta ja epäeettisestä toiminnasta kunnissa. Korruption erityisiä riskikohteita kunnissa ovat julkiset hankinnat, maankäyttö ja rakentaminen sekä poliittinen toimintaympäristö yleisesti.

Eettisyyttä voidaan edistää ja korruptiota ehkäistä esimerkiksi:

- Johdon omalla käytöksellään antama esimerkki ja johtamisosaamisen lisääminen
- Henkilöstön ja luottamushenkilöiden kouluttaminen
- Sisäinen tarkastus
- Eettisistä periaatteista keskusteleminen
- Arvojen määrittäminen ja niistä tiedottaminen
- Eettisten ohjeiden laatiminen
- Etiikasta vastaavan henkilön nimeäminen organisaatiossa.

Hyvän hallinnon periaatteita noudattaen Laukaan kunnassa torjutaan korruptiota ja lahjontaa avoimella ja läpinäkyvällä päätöksentekomenettelyllä. Lisäksi pienehkössä kunnassa päättäviä viranomaisia on rajallinen määrä ja päätöksentekoa on mahdollista valvoa yksityiskohtaisellakin tasolla. Riskinä on, että pieni joukko päätöksentekijöitä on mukana tekemässä päätöksiä eri intressiryhmissä. Esteellisyyksien ja sidonnaisuuksien merkitys ja huomiointi ovat siksi tärkeässä roolissa Laukaan kunnan päätöksenteossa.

Edellä mainituista eettisyyttä edistävistä toimenpiteistä Laukaan kunnassa korostuu laadukas johtamisosaaminen ja panostus henkilöstön ja luottamushenkilöiden osaamiseen. Lisäksi avoimuus on yksi Laukaan kuntastrategian mukaisista arvoista ja tukee hyvin eettisen toiminnan periaatteita. Kunnassa ei ole erikseen laadittu eettisiä ohjeita tai nimetty etiikasta vastaavaa henkilöä. Toiminnan laillisuudesta ja eettisyydestä on kuitenkin huolehdittu muun muassa huolellisella hankintaohjeistuksella ja hankintaosaamista kehittämällä. Sisäisen valvonnan kehittämiseen panostetaan lähivuosina, mikä on omiaan varmistamaan toiminnan eettisyyttä.

Suomen lakien nojalla Laukaan kunnan toiminta on ihmisoikeuksia kunnioittavaa ja vaalivaa. Avoin toiminta- ja päätöksentekokulttuuri varmistavat ihmisoikeuksia loukkaamattoman toiminnan.

3.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Talouden näkökulmasta vuosi 2020 oli kuntakentän yleisen linjan mukainen. Kuntien talous vahvistui olennaisesti lähinnä valtion kertaluontoisten korona-avustusten vuoksi. Vuoden 2020 tulos ei tästä syystä kuvaa kuntatalouden pysyvää tilaa. Taloushaasteet jatkuvat suurella osalla kuntia ja niin myös Laukaassa. Vuoden 2017 jälkeisten positiivisten näkymien jälkeen Laukaan kunnan ja koko kuntakentän taloudellinen toimintaympäristö on muuttunut olennaisesti ja kuntatalouden haasteet ovat nousseet pinnalle myös monissa suurissa ja kasvavissa kaupungeissa.

Epävakaiden talousvuosien 2018-2020 jälkeen tavoitellaan Laukaassa talousnäkökymien tasapainottamista. Vuosien 2021-2023 taloussuunnitelma sisältää merkittäviä sopeutuksia talouteen ja toteutuessaan vie Laukaan terveelle talousuralle, mikäli toimintaympäristön muutokset eivät heilauta näkymiä. Toimintakatteen kasvun hillitseminen 1,5 prosenttiin tarkoittaa noin kolmen miljoonan euron sopeutuksia talouteen. Vuosikatetta tulisi vahvistaa pysyvästi 6-10 miljoonan euron välille, jotta lainojen lyhentäminen käynnistyisi investointitahdin hiljentyessä.

Vuoden 2021 talousarvion valmistelun yhteydessä toiminut talouden tasapainottamistyöryhmä jatkaa työskentelyään ja sen tavoitteena on laatia talouden tasapainottamissuunnitelma tulevan valtuuston työn tueksi. Tasapainottamissuunnitelma käsitellään nykyisen hallituksen ja valtuuston toimikauden päätteeksi.

Tilinpäätöksen laatimisen hetkellä epävarmuutta tulevasta kehityksestä lisää edelleen jatkuva koronavirusepidemia. Rokotusohjelmien käynnistymisestä huolimatta tulevaisuus on etenkin talouden kehityksen näkökulmasta sumuinen ja ennusteet sisältävät isoja virhemarginaaleja.

Viime vuosien väestökehityksen ja uusimpien väestöennusteiden mukaan Laukaan väkiluvun kasvu on tullut tiensä päähän. Kunnan kehitys on viime vuosikymmeninä nojannut vahvasti tasaiseen kasvuun. Tulevana vuosikymmenenä on kyettävä kehittymään uudenlaisessa toimintaympäristössä. Toisaalta ennusteita vasten tavoitellaan edelleen kasvua ja toisaalta mikäli ennusteet toteutuvat, palveluiden ja talouden sopeuttamisen väestörakenteen muuttuessa on oltava tehokasta ja oikea-aikaista.

Kunta on investoinut 2010-luvulla valtavasti ja nyt sen tulee kyetä hyödyntämään tehtyjä investointeja elinvoiman ylläpitämiseksi. Investointien ja kiinteistöleasing-hankkeiden myötä poistot ja toimintakulut kasvavat ja lisäksi suuri lainamäärä tuo riskin kasvavista korkokustannuksista. Toisaalta kunnan rakennuskanta on erinomaisessa kunnossa ja korjausvelkaa on verrattain vähän.

Kouluinvestoinnit ovat parantaneet kunnan edellytyksiä vastata tulevaisuuden palvelutarpeisiin, mutta samalla kasvattavat taloudellista taakkaa ja riskiä. Omaan taseeseen rakennettavat koulut lisäävät kunnan poistotaakkaa ja rahoitusriskejä. Lisäksi kaksi kouluhanketta toteutetaan kiinteistöleasingrahoituksella, joka nostaa käyttötalouden kustannuksia merkittävästi. 2020-luvulla kunnan

velkaantumisen trendi kääntyy laskuun, mutta poistojen kokonaismäärä pysyy korkeana ja käyttötalouden kulurakenne muuttuu, kun kahden suuren kouluhankkeen leasingmaksut käynnistyvät. Lisäksi käyttötalouden kustannuspaineita kasvattaa erikoissairaanhoidon kustannukset, kun palvelutarpeen kasvun lisäksi kuntien rahoitettavaksi tulee uuden Sairaala Novan pääomakustannukset ja poistot sekä alijäämän kattaminen.

Sote-palveluiden järjestämisen tulevaisuus on yhä täysin auki, koska soteuudistuksen lainsäädäntöä ei ole tilinpäätöksen laatimishetkellä hyväksytty. Soteuudistuksen laskennalliset talousvaikutukset ovat viimeisimpien ennusteiden mukaan Laukaan kunnalle hieman positiiviset. Todelliset vaikutukset realisoituvat vasta uudistuksen toteutuessa ja toiminnalliset ja taloudelliset yhteisvaikutukset realisoituvat monimuotoisesti. Vaikutusten osuva ennakoarviointi ennen lainsäädännön hyväksymistä ja suunnittelun tarkentumista on mahdollista.

Kustannusten kasvuun on pystyttävä vastaamaan edelleen hyvällä aktiivisella rahoitustoiminnan hoitamisella ja huolellisella taloussuunnittelulla. Sopeutuksiin on pystyttävä kaikkialla, missä niitä on mahdollista tehdä. Palvelutarpeiden pienemiseen on vastattava ripeästi sopeuttamalla toimintaa.

Haasteita kunnan talouden tasapainolle aiheutuu myös, mikäli korkotaso merkittävästi nousee tai verotulojen kehitys ei ole suotuisaa joko väestön ja elinkeinotoiminnan heikosta kasvusta johtuen tai muista kunnan kehittymisestä riippumattomista syistä.

3.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriötömyydestä. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida, hallita ja raportoida toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinta käsittää kuntakonsernin lyhyen ja pitkän aikavälin **strategiset, taloudelliset, toiminnalliset** ja **vahinkoriskit**, jotka voivat olla ulkoisia tai sisäisiä.

Strategiset riskit

Laukaan kunnan keskeisiksi menestystekijöiksi on tunnistettu ja asetettu kuntastrategiassa sydän ja elinvoima. Sydämellä tarkoitetaan ihmisläheisiä palveluita, yhteisöllisyyttä, avoimuutta ja maaseutumaisuutta ja elinvoimalla menestymisen mahdollisuuksia, tervettä taloutta, hyvää sijaintia ja aktiivisia asukkaita, yhteisöjä ja yrityksiä. Kuntastrategiassa on asetettu selkeät taloudelliset mittarit sekä 1 prosentin väestönkasvutavoite. Kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista tällä hetkellä haastaa yleisellä tasolla heikentynyt kuntatalouden tila, syntyvyyden lasku ja kaupungistuminen, erityisesti suurkaupungistuminen. Strategian taloudelliset tavoitteet ja kasvutavoite jäävät vääjäämättä osin toteutumatta. Toiminnallisesti strategian kärkiteemat kuitenkin näkyvät vahvasti kunnan toiminnassa.

Kunnan merkittävimpänä strategisena riskinä on, se että strategian mukaisia kasvutavoitteita ei saavuteta, mikä voi johtaa muun muassa jo tehtyjen investointien hyötysuhteen heikkenemiseen. Kunta on 2010 vuoden jälkeen käynnissä olevat hankkeet huomioiden investoinut esimerkiksi kouluihin noin 100 miljoonaa euroa. Jos kasvutavoitteet ja –ennusteet jäävät toteutumatta, voivat esimerkiksi koulut jäädä pitkällä aikavälillä vajaalle käytölle.

Taloudelliset riskit

Laukaassa on toteutettu laajaa investointiohjelmaa ja sen seurauksena kunnan lainakanta on kasvanut. Investointiohjelma jatkuu vielä joitain vuosia, kunnes kunnan palvelukiinteistöt on peruskorjattu tai uudisrakennettu. Taloudellisia riskejä lisää laajan investointiohjelman läpivienti sekä investointien myötä lisääntynyt lainakanta ja sen rahoituskustannukset. Viime vuosina kuntien rahoituskustannukset ovat olleet erittäin matalalla tasolla. Matalan korkotason on ennakoitu jatkuvan vielä joitakin vuosia. Koronaviruspandemia aiheutti keväällä 2020 merkittäviä häiriöitä rahoitusmarkkinoilla. Vaikka markkinat palasivat nopeasti ennalleen, ehti lyhyt häiriötila aiheuttaa kunnalle useita vuosia kestävä kasvun rahoituskustannuksiin. Kriisi osoitti lyhytaikaisen rahoituksen riskien realisoitumisen mahdolliseksi.

Kunnan lainasalakusta 31.12.2020 pitkäaikaista rahoitusta oli 35 % ja lyhytaikaista rahoitusta 65 %. Koska lainasalkun paino on lyhytaikaisessa rahoituksessa, liittyy siihen korkoriski äkillisistä korkomuutoksista johtuen sekä jälleenrahoitusriski rahoitusmarkkinahäiriöistä johtuen. Lainasalkun painottaminen lyhytaikaiseen rahoitukseen on ollut korkomarkkinatilanteesta johtuen perusteltua. Koronavirusepidemia on kuitenkin näyttänyt lyhytaikaisen rahoituksen haavoittuvuuden, minkä vuoksi lyhytaikaisia alle 12 kuukauden rahoitussovimuksia pyritään vähentämään ja korkosuojausastetta kasvattamaan.

Korkoriskien suojaamiseksi kunnanhallitus hyväksyi lainasalkun korkosuojauspolitiikan 31.8.2015 § 181. Korkosuojauspolitiikan mukaisesti lainasalkusta on 30,0 miljoonaa euroa korkosuojattu tai sidottu pitkäaikaisiin kiinteisiin korkoihin. Lisäksi yksi noin 12 miljoonan euron kiinteistöleasingrahoitus on sidottu kiinteään korkoon. Vuokra- ja leasingvastuut mukaan lukien 42,0 miljoonan euron korkosuojaus on korkoriskipolitiikassa määritellyn suojausasteen mukainen. Vuoden 2021 aikana valmistaan rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet

valtuuston hyväksyttäväksi. Sen yhteydessä päivitetään myös korkoriskipolitiikka.

Kunnan antolainojen määrä oli 21,2 miljoonaa euroa ja siinä on vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 0,8 miljoonaa euroa. Suurimmat antolainat ovat konsernin sisäisiä rahoitusjärjestelyjä, eli 15,265 miljoonan euron antolaina Laukaan Vesi- huolto Oy:lle ja 5,9 miljoonan euron antolaina Laukaan Vuokrakodit Oy:lle. Edellä mainittujen lisäksi Laukaan kunnalla on muita pieniä antolainoja Väentupa Ry:lle, Laukaan asumispalvelusätiölle, sekä yksittäisiä EU-rahoitteisten hankkeiden välirahoituksia paikallisille yhdistykselle.

Myönnettyjen takauksien yhteenlaskettu määrä oli 19,0 miljoonaa euroa ja se pysyi edellisen vuoden tasolla. Takausvastuut pienenevät 1,8 miljoonaa euroa lainojen lyhennysohjelmien mukaisesti ja uusia takauksia myönnettiin tilivuoden 2020 aikana 1,8 miljoonan euron edestä kunnan omistamalle Laukaan Vuokrakodit Oy:lle. Takauksista 14,7 miljoonaa euroa on myönnetty Laukaan Vuokrakodit Oy:lle. Jyväseudun puhdistamo Oy:lle myönnettyjä takauksia on 2,4 miljoonaa euroa, Laukaan Vesi- huolto Oy:lle 0,9 miljoonaa euroa, Vesiosuuskunnille 0,4 miljoonaa, Jykia Oy:lle 0,5 miljoonaa ja Laukaan asumispalvelusätiölle 0,2 miljoonaa euroa. Takausmaksuja myönnettyistä takauksista kunta peri yhteensä noin 30.000 euroa.

Kunta on ennakkoluulottomasti päättänyt käyttää erilaisia rahoitustapoja kunnan kehittämisessä. Kaksi huomattavan kokoista kiinteistö- leasinghanketta on käynnissä ja lisäksi uuden Kuntalan toteutus- ja rahoitusmalli on vielä suunnittelussa. Näiden lisäksi kunta on päättänyt toteuttaa Leppäveden liikuntapuistoon monitoimihallin ja ylipainehallin public-private-vuokrahankkeena. Valmistelussa on myös rahoituksen hakeminen kunnalle suoraan sijoittajilta joukkovelkakirjalainan avulla. Uusien rahoitus- ja toimintamallien hyödyntäminen toisaalta hajauttaa riskiä, mutta toisaalta haastaa kuntaa riskienhallinnan kehittämiseen. Erilaiset toimintatavat vaativat monipuolista osaamista ja ymmärrystä päättäjiltä ja viranhaltijoilta.

Toiminnalliset riskit

Henkilöstöriskit

Henkilöstöriskit liittyvät henkilöstön osaamiseen ja saatavuuteen. Laukaan kunnassa keskeisissä tehtävissä työskenteleville on nimetty sijainen, jolloin varmistetaan riittävä osaaminen ja tehtävien sujuminen yllättävissäkin tilanteissa. Henkilöstön osaamisen varmistamiseen ja ns. hiljaisen tiedon siirtymiseen on kiinnitetty huomiota. Eläkkeelle lähtöihin on varauduttu ja uuden henkilön perehdyttämiseen ennen eläkkeelle lähtevän poistumista. Henkilöstökoulutukseen ja johtamiskoulutukseen on kiinnitetty huomiota. Hyvin laajalla joukolla esimiehistä on johtamiskoulutusta, esimerkkinä viime vuosina suoritettut Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinnot. Vuoden 2020 lopussa toteutettiin esimiestutkimus ja johtamisen auditointi, joihin perustuvia kehittämistoimenpiteitä valmistellaan kevään 2021 aikana. Tavoitteena kehittämistyössä on parantaa henkilöstötuottavuutta kehittämällä johtamista, työkykyä, osaamista ja motivaatiota.

Henkilöstön saatavuutta on tarkkailtu vuosittain mm. esimiehille tehdyillä määrämuotoisilla kyselyillä. Saatavuus on viime vuosina selvästi heikentynyt ja eräillä aloilla saatavuusongelma näkyy jo resurssivajeena tai kustannusten kasvuna. Erityisesti sotealan henkilöstön saatavuus on heikentynyt koko maakunnassa. Ratkaisumalleja tilanteeseen kehitetään yhteistyössä vanhus- ja vammais- palvelun ja henkilöstöhallinnon välillä.

Henkilöstön valintatilanteissa selvitetään valittavan henkilöstön taustat. Vakinaisen henkilöstön valinnan suorittaa pääsääntöisesti vähintään kolmen henkilön ryhmä. Valitun henkilön osalta tarkistetaan pätevyys- ym. todistukset. Ennen viran/toimen vaalin vahvistamista vaaditaan lääkärin antama hyväksyttävä todistus terveydentilasta. Lain määrittämissä tehtävissä vaaditaan rikosrekisteriote.

Kunnan henkilöstökäytäntöjä linjaava henkilöstöohje on vuodelta 2014. Ohjeistuksia on tämän jälkeen päivitetty osissa ja tarpeen mukaan. Vuonna 2020 käynnistettiin henkilöstöohjeen päivitystyö, jossa pyritään kokonaisvaltaisesti tarkastelemaan

kunnan henkilöstöohjeita ja tarvittavilta osin päivittämään linjauksia ja ohjeistuksia. Lisäksi tavoitteena on tehdä sisäisistä ohjeista entistä saavutettavampia, jotta niiden löytäminen, sisäistäminen ja noudattaminen helpottuisi.

Tietojärjestelmä- ja tietosuojariskit

Nykyorganisaatiot toimivat entistä enemmän tietojärjestelmien varassa ja tietojärjestelmien pettäminen voi heikentää tai lamauttaa täysin organisaation tai sen osan. Tietojärjestelmäriskeihin luokituu laite-, ohjelmisto- ja tietoliikenneariskit sekä uhka ulkopuolisista hyökkäyksistä. Tietojärjestelmäriskejä hallitaan hyvällä valvonnalla ja varautumisella poikkeustilanteisiin, erilaisin varmistustoiminnoin sekä hyvällä ohjeistuksella ja käyttäjäopastuksella. Kunta huolehtii tietohallinnon riittävästä resursoinnista, jotta tietojärjestelmäriskit pystytään hallitsemaan.

EU:n tietosuoja-asetuksen voimaantulon jälkeen tietosuojariskit ovat nousseet entistä suuremmiin esille. Tietosuoja-asetuksen vaatimien toimintamallien käyttöönotto kunnassa helpottaa hallitsemaan tietosuojariskejä. Tietosuojariskit voivat olla operatiivisia, mutta ne voivat myös aiheuttaa taloudellista haittaa sekä mainehaitan kautta olla jopa strategisia riskejä. Laukaan tietosuojavastava valvoo aktiivisesti tietosuojan toteutumista ja toimintamalleja kunnassa.

Vahinkoriskit

Ennakoitavissa olevat vahinkoriskit ovat rajallisia. Kunnan kiinteistöihin kohdistuvat mittavat vahingot, kuten tulipalot tai laajat vesivahingot voisivat vahingoittaa huomattavasti kunnan toimintaa varsinkin vahingon kohdistuessa palvelutuotantotiloihin, kuten koululle tai päiväkotiin, sillä korvaavia tiloja on lyhyellä aikavälillä rajallisesti saatavilla. Palvelutuotannon tiloihin kohdistuvat vahingot voivat aiheuttaa myös henkilöstöön ja asiakkaisiin sekä kuntalaisiin kohdistuvia uhkia.

Vakuutukset

Kunnanhallitus hyväksyi kunnan vakuutusperiaatteet 15.9.2014 § 180. Vakuutusperiaatteissa mää-

ritellään kunnan vakuutusten vastuut, millä periaatteilla kuntalaiset, henkilökunta, toiminta ja omaisuus vakuutetaan, kuinka vakuutukset hankintaan sekä kuinka henkilöstöä tiedotetaan.

Kunnan lakisääteiset vakuutukset ovat työtapa-turma- ja ammattitautivakuutukset, jotka kattavat henkilöstön, oppilaat ja erityisryhmät, ryhmätapa-turvavakuutus, joka kattaa mm. päiväkodeissa tapahtuvat lasten tapaturmat ja leireillä ja muissa kunnan järjestämissä tilaisuuksissa sattuvat tapaturmat. Lisäksi siviilipalvelusta suorittaville otetaan tarvittaessa terveysturvavakuutus.

Kunnan vapaaehtoiset vakuutukset kattavat kunnan omaisuusturvan, ajoneuvot, kunnan työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja oppilaiden matkaturvan, metsäturvan, julkisyhteisön vastuuturvan ja julkisyhteisön hallinnon vastuuturvan. Lisäksi kunnan omat rakennus- ja korjaushankkeet vakuutetaan tapauskohtaisesti.

Omaisuus- ja vastuuvakuutusten omavastuu on pääsääntöisesti 20.000 euroa. Ajoneuvot on vakuutettu lakisääteisellä liikennevakuutuksella. Matkaturvan matkustaja- ja matkatavaravakuutuksissa omavastuuta ei ole, mutta matkavastuu ja oikeusturvavakuutuksissa on 10 % / 150 euron omavastuu. Metsäturvassa omavastuu on 2000 euroa.

Vuoden 2016 alusta lukien vakuutukset on keskitetty Pohjola Vakuutukseen.

Oikeudenkäynnit

3.6.2019 § 39 valtuusto päätti hyväksyä Leppäveden liikuntapuiston monitoimihallin ja ylipainehallin toteutussuunnitelman julkisena hankintana, jossa kunta sitoutuu vuokraamaan rakennettavat tilat ja edelleenvuokraamaan ne varsinaiselle operaattoriyritykselle. Valtuuston päätöksestä valittiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valituksessa vaadittiin päätöksen toimeenpanon kieltämistä ja kumoamista, koska se oli syntynyt väärässä järjestyksessä ja oli kuntalain vastainen.

Kunnanhallitus antoi hallinto-oikeudelle vastineen valitukseen ja pyysi päätökselle toimeenpanolu-

paa. Hallinto-oikeus päätti myöntää toimeenpanoluvan, mutta päätöksestä valitettiin Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja toimeenpanolupa astui voimaan. Toimeenpanoluvan saatuaan kunnanhallitus teki asiassa hankintapäätöksen, jonka nojalla valtuuston linjauksen mukaiset sopimukset on laadittu ehdollisina. Hämeenlinnan hallinto-oikeus hylkäsi asiassa tehdyn valituksen päätöksellään 7.12.2020. Hallinto-oikeuden päätöksestä valitettiin Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tilinpäätöksen laatimishetkellä korkein hallinto-oikeus ei ole vielä ottanut asiaa käsiteltäväkseen.

Oikeudenkäynnillä on kunnalle olennainen merkitys toiminnallisesti ja taloudellisesti. Monitoimihalli ja ylipainehalli täydentäisivät Leppäveden liikuntapuistosta entistä vetovoimaisemman kunnan elinvoimaisuutta kehittävän alueen. Toiminnallisesti sillä olisi olennainen vaikutus Leppäveden taajaman kehitykselle. Lisäksi se tarjoaisi uusia mahdollisuuksia liikunta-, hyvinvointi- ja vapaa-aikatyölle. Taloudellinen merkitys on kahtalaisten. Kunnan voittaessa oikeudenkäynnin, toteutuu hanke kustannuksineen ja toiminnallisine hyötyineen. Kunnan hävitessä oikeudenkäynnin voi hanke jäädä kokonaan toteutumatta, jolloin elinvoimaisuuden tuoma pitkä aikavälin taloudellinen

vaikutus jää toteutumatta, mutta kunnalle ei koidu hankkeesta välittömiä kustannuksiakaan.

Lievestuoreen Laajalahdessa sijaitsevan O-kuitualan maisemointihankkeeseen ei tällä hetkellä liity keskeneräisiä oikeudenkäyntejä, mutta Vaasan hallinto-oikeuden antaman päätöksen seurauksena hankkeesta voi koitua merkittäviä ennakkoimattomia kustannuksia tulevana vuosina. Asiasta on kerrottu tilinpäätöksen luvussa 3.1.6 Ympäristöasiat.

Kunnalla ei ole käynnissä muita toiminnallisesti tai taloudellisesti olennaisia oikeudenkäyntejä.

Muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja

2020 alkupuolella maailmalla levinnyt koronavirus-epidemia on olennainen riski kunnan toiminnalle ja taloudelle. Epidemia aiheuttaa välittömiä poikkeusjärjestelyjä, mutta tulee vaikuttamaan myös pitkäjänteisesti muun muassa kuntatalouteen. Koronapandemia jatkuu edelleen keväällä 2021 ja rokotusohjelmat ovat maaliskuussa monessa maassa vielä alkutekijöissään. Tulevaisuudennäkymiin liittyy tästä johtuen merkittävää epävarmuutta.

3.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Hallintosäännön 48 §:n mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 15.2.2021 § 1.

Ulkoinen valvonta on toimivasta johdosta riippumaton. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain mukaisesti.

Palvelualuejohtajien sekä tulosyksiköiden esimiesten velvollisuutena on ylläpitää toiminnan tehokkuutta, taloudellisuutta ja talousarvion noudattamista kuvaavia seurantajärjestelmiä ja raportteja. Tämän sisäisen valvonnan tarkoituksena on pitää lautakunta, kunnan johto, kunnanhallitus ja valtuusto riittävän tietoisena kunnan ja sen eri toimialojen tilasta, erityisesti talousarviossa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen suhteen.

Talousarvion toteutumisesta kunnassa seurataan kuukausittain laadittavilla talousraporteilla. Katkaukset käsitellään talouden vuosikellon mukaisesti johtoryhmässä ja kunnanhallituksessa.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta operatiivisena toimintana kuuluvat kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle sekä kunnan muulle johdolle. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 39 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntakonsernin johtamisjärjestelmää, jolla parannetaan päämäärien ja tavoitteiden saavuttamisen todennäköisyyttä varmistumalla siitä, että:

- toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on oikeaa, riittävää ja luotettavaa
- lakeja, viranomaisohjeita, sääntöjä, toimielinten päätöksiä ja johdon ohjeita noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta eivät kosketa vain kunnan omaa toimintaa, vaan myös konsernia ja ostopalveluita. Kunnan toimintaympäristö on viime vuosien aikana muuttunut ja sen tähden konsernivalvonta ja ostopalveluihin liittyvän seuran rooli on korostunut. Laukaan kunnan tytäryhteisöjen valvonta on järjestetty controller-järjestelmän kautta. Tämän lisäksi merkittävimmistä toiminnallisista ja taloudellisista muutoksista ja investoinneista keskustellaan ennen päätöksentekoa konsernijohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat antavat talouden vuosikellossa ennakolta määrättyinä päivinä kaksi kertaa vuodessa toiminnallisen ja taloudellisen raportin konsernijohtajalle. Vuonna 2018 hyväksyttiin uusi konserniohje, jossa määritellään myös konsernivalvonnan periaatteita ja toimintatapoja.

Laukaan kunta on myös mukana vähemmistöosakkaana seudullisia palveluita järjestävissä yhteisöissä, kuten Mustankorkea Oy, Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy, Jyväseudun Ajoharjoittelurata ja Jykia Oy. Yhtiöiden hallintoelimisissä on Laukaan edustaja, jolloin vähemmistöosakkaan tiedonsaanti yhtiön toiminnasta ja mahdollisuus osallistua päätöksentekoon on turvattu.

Vuodesta 2013 alkaen toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä on toteutettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimenettely yhdenmukaisella arviointilomakkeella. Arviointilomake on toimitettu johtoryhmän jäsenille ja se täytetään palvelualueittain. Vuodesta 2017 alkaen arviointi ei ole täysin vertailukelpoinen aikaisempiin vuosiin, sillä palvelualueiden määrä ja rakenne on muuttunut johtamisjärjestelmän- ja organisaatio-uudistuksen myötä. Arviointilomake koostuu viidestä teemasta: 1. johtamistapa ja valvontakulttuuri, 2. Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta, 3. valvontatoimenpiteet, 4. tiedonkulku ja raportointi ja 5. seuranta. Arviointiasteikko koostuu neljästä portaasta 1 = välttävä, 2 = tyydyttävä, 3 = hyvä ja 4 = erinomainen.

Kokonaisarvio sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta oli 3,1, eli hyvä. Kokonaisarvio parani edellisestä vuodesta ja oli korkeimmalla tasolla

vuoden 2017 organisaatiomuutoksen jälkeen. Parhaat arvioinnit saivat johtamistapa ja valvontakulttuuri, valvontatoimenpiteet sekä tiedonkulku ja raportointi, joka parani huomattavasti edellisestä vuodesta. Tavoiteasetanta ja organisaatiorakenteen selkeys koettiin erityisen hyväksi samoin kuin määrärahojen seuranta ja prosessien kontrollien suunnittelu.

Heikoimmat arviot saivat riskien tunnistamiseen, arviointiin ja hallintaan liittyvät asiakohdat. Erityisesti parantamisen varaa nähtiin riskienhallinnan vastuiden ja hallintamenettelyiden määrittelyssä ja riskienhallinnan toimivuuden säännöllisessä arvioinnissa. Nämä asiakohdat ovat nousseet heikkoina kohtina esiin jo useampana vuonna ja niihin tullaan jatkossa kiinnittämään entistä enemmän huomiota.

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet päivitettiin vuoden 2021 alussa. Niiden lisäksi ei ole laadittu tarkempia ohjeita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Sisäisen valvonnan arvioinnin perusteella on todettavissa, että käytännön toimien tasolla valvonta on johdon näkemyksen mukaan monelta osin hyvällä tasolla, mutta valvonnan järjestelmällisyys, systemaattisuus ja dokumentointi on puutteellista. Vuoden 2021 aikana laaditaan kunnanhallituksen hyväksyttäväksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, jossa annetaan perusteita selkeämmät käytännön ohjeet toimielimille, viranhaltijoille ja konsernin yhtiöille siitä, miten valtuuston antamat tehtävät toteutuvat.

Riskiarviointi on otettu vahvemmin osaksi talousarviota ja tilinpäätöstä. Tilinpäätöksessä on jokaisen palvelualueen omassa toimintakertomuksessa osio, jossa palvelualue arvio sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa omassa toiminnassaan. Lisäksi talousarvioon on vuodesta 2020 alkaen lisätty osio, jossa palvelualueet ennakoivat toimintansa ja taloutensa kannalta olennaisimpia riskejä. Lisäksi tavoitteena on kehittää ja ottaa käyttöön riskien arvioinnin työkaluja päätöksenteon valmistelijoille. Merkittävissä päätöksissä on tavoitteena edellyttää jatkossa systemaattisen riskiarvioinnin tekemistä osana valmistelua.

Kunnassa käynnistettiin vuonna 2018 sopimusjohtamisen kehittäminen. Sopimusjohtamisella tarkoitetaan laajasti kunnan solmimien sopimusten ja sitoumusten kokonaiskartoittamista, hallintaa ja arviointia. Vuoden 2019 aikana kunnan sopimuskanta on kartoitettu ja siitä on laadittu selvitys, joka esiteltiin vuoden 2020 alussa johtoryhmälle, kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Sopimusjohtaminen on pysyvä prosessi, jonka avulla kehitetään sopimusosaamista ja tavoitellaan Laukaan kunnalle parempia sopimuksia. Vuoden 2021 aikana sopimusjohtamista vahvistetaan uudella sopimustietojärjestelmällä.

Jatkossa sisäiseen valvontaan voidaan asettaa vuosittain talousarviossa painopistealue, jota painotetaan talousarviovuoden valvonnassa.

Sisäisen valvonnan arviointi 2017-2020

	2017	2018	2019	2020	Muutos
Johtamistapa ja valvontakulttuuri	3,1	3,1	3,2	3,3	0,1
Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta	2,0	2,5	2,5	2,5	0,0
Valvontatoimenpiteet	3,2	3,2	3,1	3,3	0,2
Tiedonkulku ja raportointi	2,9	3,0	2,8	3,1	0,3
Seuranta	2,9	2,9	3,0	3,0	0,0
Yhteensä, keskiarvo	2,8	2,9	2,9	3,1	

3.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmassa esitetään tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut miljoonina euroina. Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin nähden osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

TULOSLASKELMA	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos	
<i>Milj. €</i>						€	%
Toimintatuotot	13,2	14,8	13,7	13,5	13,2	-0,3	-2,3 %
Toimintakulut	-112,3	-113,1	-115,8	-116,7	-119,2	-2,4	2,1 %
Toimintakate	-99,1	-98,3	-102,2	-103,3	-106,0	-2,7	2,6 %
Verotulot	66,7	67,9	66,1	67,6	71,8	4,2	6,2 %
Valtionosuudet	36,1	37,3	36,6	38,1	46,5	8,4	22,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0,8	0,9	1,3	0,8	0,6	-0,2	-30,7 %
Korkotuotot	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	-0,1	-10,1 %
Muut rahoitustuotot	0,3	0,2	0,7	0,3	0,3	0,0	-11,2 %
Korkokulut	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,2	1026,1 %
Muut rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40,7 %
Vuosikate	4,6	7,8	1,8	3,2	12,8	9,6	305,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5,2	-5,5	-5,8	-7,1	-8,7	-1,6	22,5 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-4,9	-5,3	-5,8	-6,1	-6,3	-0,2	2,7 %
Lisäpoistot	0,0	-0,2	0,0	-1,0	-2,4	-1,4	139,0 %
Arvonalentumiset	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tilikauden tulos	-0,5	2,4	-4,0	-3,9	4,1	8,0	-203,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-0,5	2,4	-4,0	-3,9	4,1	8,0	-203,8 %

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT							
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	11,7	13,1	11,8	11,5	11,1	-0,5	-4,2 %
Vuosikate/Poistot	89,6	143,4	30,9	44,5	147,1	102,6	230,9 %
Vuosikate, euroa/asukas	243,4	413,6	95,1	167,1	679,7	512,5	306,6 %
Asukasmäärä	18 970	18 978	18 929	18 903	18 836	-67,0	-0,4 %

Asukasmäärä ilmoitettu ennakkotiedon mukaisena.

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Toimintatuotuuksien suhde toimintakuluihin on 11,1 % vuonna 2020. Laukaan kunnan toimintatuottojen osuus kulujen rahoituksesta oli 0,5 miljoonaa euroa eli 4,2 % pienempi kuin edellisenä vuonna johtuen pääosin toimintakulujen kasvamisesta 2,4 miljoonalla eurolla.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat kun-

nan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Poistot ovat kohteen (rakennus, kone, kalusto) arvonalentumista kuvaava luku. Vuonna 2020 Laukaan kunnassa tehtiin 2,4 miljoonan euron lisäpoistot. Vuosikate kattoi 147,1 % poistoista. Näin ollen tulorahoitus oli ylijäämäinen vuosikatteen ylittäessä poistot tehtyjen huomattavien lisäpoistojen jälkeenkin.

Vuosikate, Euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida asettaa johtuen eroista kuntien toimintojen organisoinnissa sekä palvelutoiminnan laajuudessa. Kun lukua verrataan muihin kuntiin, on huomioitava erot myös veroprosenteissa. Laukaan kunnan vuosikate asukasta kohden vuonna 2020 oli 679,7 euroa.

3.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma kertoo kunnan rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, oman pääoman lisäykset ja –palautukset. Rahoituslaskelma kertoo, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat toiminnasta ja investoinneista johtuen. Seuraavassa rahoituslaskelma on esitetty miljoonina euroina.

RAHOITUSLASKELMA	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos	
<i>Milj. €</i>							€	%
Vuosikate	5,4	4,6	7,8	1,8	3,2	12,8	9,6	305,2 %
Satunnaiset erät	10,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät	-0,5	-0,5	-0,4	-0,5	-1,2	0,3	1,5	-125,0 %
Toiminnan rahavirta	15,3	4,1	7,4	1,3	1,9	13,1	11,2	577,3 %
Investointimenot	-18,6	-13,0	-14,8	-7,2	-6,9	-16,4	-9,6	138,6 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,2	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7	0,6	1427,2 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8,9	0,9	0,8	0,9	1,8	1,5	-0,3	-17,3 %
Investointien rahavirta	-8,5	-12,1	-13,3	-6,3	-5,0	-14,3	-9,2	183,5 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	6,8	-8,0	-5,9	-5,0	-3,1	-1,2	1,9	-62,4 %
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset	-14,7	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8	0,0	-3,4 %
Antolainasaamisten lisäykset	-15,3	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	-0,2	548,7 %
Antolainasaamisten vähennykset	0,6	0,8	0,8	0,7	0,8	1,0	0,1	16,3 %
Lainakannan muutokset	5,0	7,0	3,1	4,0	10,0	-4,0	-14,0	-140,2 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11,5	0,0	6,7	0,0	-10,0	35,0	45,0	-449,7 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-10,0	-10,0	201580,3 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6,5	7,0	-3,5	4,0	20,0	-29,0	-49,0	-245,0 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	1,0	2,0	0,4	-3,9	0,7	4,6	-118,2 %
Rahoituksen rahavirta	-9,7	8,6	5,8	5,0	6,9	-2,5	-9,4	-136,7 %
Rahavarojen muutos	-2,9	0,6	-0,1	0,0	3,8	-3,7	-7,5	-197,5 %
Rahavarat 31.12.	0,9	1,5	1,4	1,4	5,1	1,4	-3,7	-71,8 %
Rahavarat 1.1.	3,8	0,9	1,5	1,4	1,4	5,1	3,8	279,2 %

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, €

Investointien tulorahoitus, %

Laskennallinen lainanhoitokate

Kassan riittävyys, pv

Asukasmäärä

Asukasmäärä ilmoitettu ennakkotiedon mukaisena.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä on viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaan muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Laukaan kunnan tunnusluku on -23,2 miljoonaa euroa. Tilikaudella 2020 tunnusluku on heikentynyt edelliseen vuoteen verrattuna, sillä vuoden investointimenot ovat olleet 16,4 miljoonaa euroa. Tunnusluku on ollut negatiivinen useana vuonna laajasta investointiohjelmasta johtuen.

Investointien tulorahoitus, %

$= 100 \times \text{vuosikate} / \text{Investointien omahankintamenot}$

Investointien tulorahoitus- tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulorahoitusprosentin tulisi olla vähintään 50 prosenttia. Jos tunnusluku on alle 100 prosenttia, erotus on rahoitettu myynteillä, lainoituksella ja kassavaroilla. Laukaan kunnan investointien tulorahoitusprosentti oli 81,2 prosenttia. Investointien tulorahoitusprosentti kasvoi edellisiin vuosiin verrattuna.

Laskennallinen lainanhoitokate

$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Vuonna 2020 lainanhoitokate oli 1,1, eli tulorahoituksen voidaan todeta riittäneen lainojen hoitoon. Edellisinä vuosina lainanhoitokate on vaihdellut 0,2–0,7 välillä.

Kassan riittävyys (pv)

$= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Tunnusluku kertoo, että kunnan rahavarat riittivät vuoden lopussa neljän päivän kassasta maksuihin.

3.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettujen tunnuslukujen avulla. Taseesta lasket-
tavat tunnusluvut kuvaavat omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta.

Milj. €			Milj. €		
PYSYVÄT VASTAAVAT	140,0	145,8	OMA PÄÄOMA	33,4	37,5
Aineettomat hyödykkeet	0,0	0,1	Peruspääoma	32,4	32,4
Aineettomat oikeudet	0,0	0,1	Edellisten tilikausien yli-/alijääm	4,9	1,0
Aineelliset hyödykkeet	104,7	111,3	Tilikauden yli-/alijäämä	-3,9	4,1
Maa- ja vesialueet	16,6	16,8	PAKOLLISET VARAUKSET	0,0	1,3
Rakennukset	72,9	68,1	Muut pakolliset varaukset	0,0	1,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11,2	11,9	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,4	0,4
Koneet ja kalusto	0,9	0,9	Valtion toimeksiannot	0,1	0,1
Enn. maksut ja keskene. hank.	3,0	13,5	Lahjoitusrahastojen pääomat	0,1	0,1
Sijoitukset	35,3	34,4	Muut toimeksiantojen pääomat	0,2	0,3
Osakkeet ja osuudet	12,8	12,7	VIERAS PÄÄOMA	114,5	111,2
Muut lainasaamiset	22,0	21,2	Pitkäaikainen	11,4	36,4
Muut saamiset	0,5	0,5	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	8,1	33,1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,1	0,1	Muut velat/Liitt.maksut ja muut v	3,3	3,3
Valtion toimeksiannot	0,1	0,1	Lyhytaikainen	103,1	74,8
Lahjoitusrahastojen varat	0,0	0,0	Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalai	80,0	36,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8,1	4,5	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok	10,0	25,0
Vaihto-omaisuus	0,2	0,2	Saadut ennakot	0,0	0,0
Aineet ja tarvikkeet	0,2	0,2	Ostovelat	6,8	7,2
Saamiset			Muut velat/Liitt.maksut ja muut v	0,7	0,7
Lyhytaikaiset saamiset	2,8	2,9	Siirtovelat	5,5	5,9
Myyntisaamiset	1,5	1,4	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	148,2	150,4
Muut saamiset	0,7	0,8	TASEEN TUNNUSLUVUT	2019	2020
Siirtosaamiset	0,5	0,8	Omavaraisuusaste, %	22,5	24,9
Rahat ja pankkisaamiset	5,1	1,4	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	96,1	84,6
VASTAAVAA YHTEENSÄ	148,2	150,4	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	993	5 091
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	53	270
			Lainakanta 31.12., 1000 €	98 080	94 067
			Lainakanta 31.12., €/asukas	5 189	4 994
			Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	116 881	118 363
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6183	6284
			Lainasaamiset, 1000 €	22 003	21 230
			Asukasmäärä	18903	18836

Asukasmäärä ilmoitettu ennakkotiedon mukaisena.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä uusista sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70%:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Laukaan kunnan omavaraisuusaste vuonna 2020 oli 24,9 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan tilikauden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Kuntien välisessä vertailussa suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku, sillä pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus ja poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja rahoituksella. Laukaan kunnan suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2020 oli 84,6 prosenttia. Tavoitetasona tunnusluvussa voidaan pitää alle 50 prosenttiyksikön tasoa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Laukaan kunnalla oli kertynyttä ylijäämää 5,1 miljoonaa euroa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden

päätymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Laukaan kunnan kertynyt ylijäämä asukasta kohden oli 270 euroa.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkoilla sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla. Laukaan kunnan lainakanta vuoden lopun tilanteessa oli 94 miljoonaa euroa.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päätymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Laukaan kunnan asukaskohtainen lainakanta oli 4994 euroa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena. Vuodenvaihteen tilanteessa lainat ja vuokravastuut olivat yhteensä 118,3 miljoonaa euroa.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvouden päätymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa. Asukaskohtainen lainan ja vuokravastuun määrä oli Laukaassa 6284 euroa.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Laukaan kunnalla oli lainasaamia vuodel 2020 lopussa 21,2 miljoonaa euroa.

3.3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo- ja meno –käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	2020	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	13 169 324,50	7,8
Verotulot	71 756 492,28	42,4
Valtionosuudet	46 488 189,00	27,5
Korkotuotot	454 927,08	0,3
Muut rahoitustuotot	276 523,34	0,2
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoit	-1 043 162,07	-0,6
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	673 500,00	0,4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 499 827,95	0,9
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennys	964 223,58	0,6
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	34 994 368,00	20,7
Satunnaiset erät	0,00	0,0
Kokonaistulot yhteensä	169 234 213,66	100,0
MENOT	2020	%
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	119 165 834,56	68,6
Korkokulut	174 253,63	0,1
Muut rahoituskulut	2 850,33	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pakollisten varausten lisäys	-1 348 910,00	-0,8
Investoinnit		
Investointimenot	16 446 809,83	9,5
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	191 776,00	0,1
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	10 007 297,00	5,8
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	29 000 000,00	16,7
Kokonaismenot yhteensä	173 639 911,35	100,0

3.3.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntakonserni on määritelty kuntalaissa kirjanpitolain konsernimääritelmän mukaisesti. Kuntalain 6 § mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta on kunnan tytäryhteisö. Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta toisessa yhteisössä, kun sillä on:

1) enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen

2) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänenenemmistö.

Kunta kirjanpitolain mukaisineen tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Laukaan kuntakonserni muodostuu Laukaan kunnasta, Laukaan Vesihuolto Oy:stä (100 %) Laukaan Vuokrakodit Oy:stä (100 %) ja Laukaan Kehitysytio Oy:stä (100 %). Kuntakonserni tarkoittaa yhteisöjä, joissa kunta voi käyttää tosiasiallista päätösvaltaa.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään kuntakonsernin lisäksi kuntayhtymät peruspääoman mukaisessa suhteessa ja osakkuusyhteisöjen (omistusosuus 20%-50%) omistusosuutta vastaava osuus voitosta/tappiosta. Konsernitilinpäätöksessä kuntakonsernin vuositalouden toimintatuotoista ja -kuluista Laukaan kunta muodostaa noin 80 %, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri noin 10 % ja loput yhteisöt noin 10 %.

Konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden toiminnalliset tavoitteet

Laukaan Vesihuolto Oy

Laukaan vesihuolto Oy:n yhtiömuotoinen toiminta on käynnistetty vuoden 2016 alusta lukien. Vesihuoltoyhtiö toimittaa asiakkailleen hyvää talous-

vettä ja huolehtii asiakkaiden viemäriverisien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä palvelutaso tuotetaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla, liikeloudellisesti kannattavasti ja kohtuullisin kustannuksin. Toiminta-ajatuksen mukaan vesihuoltoyhtiön ydintehtäviin kuuluvat vesihuoltotoiminnan strateginen johtaminen ja kehittäminen sekä asiakassuhteet ja palvelujen hinnoittelu. Toiminta-ajatuksen toteuttamiseksi ydintehtäviin kuuluvat myös vesihuoltoverkostojen pitkäaikainen hallinta, vedenhankinnasta, -käsittelystä ja jäteveden poisjohtamisesta huolehtiminen. Laukaan Vesihuolto Oy tekee yhteistyötä JS-Puhdistamo Oy:n kanssa jätevesien puhdistamisen osalta ja Alva Oy:n kanssa jätevesien johtamisen osalta.

Tavoite 1:

Laukaan Vesihuolto Oy:n toiminnan ja uusien toimintatapojen kehittäminen

Toteutuminen:

Yhtiön hallitus on hyväksynyt strategian ja työjärjestyksen vuoden 2017 alussa ja sitä on toteutettu hallituksen kanssa. Kirjanpito- ja tilitoimistona toimii Azets Insight Oy, joka hoitaa myös asiakkaiden laskutuksen. Käytännön vedentuotanto ja siihen liittyvät palvelut ovat jatkuneet saumattomasti riippumatta yhtiöittämisen vaikutuksista, jotka ovat enemmänkin hallinnollisia. Toimintamalli on pääosiltaan vakiintunut. Viestintää ja asiakaspalvelua on kehitetty edelleen. Some viestinnässä on oltu aktiivisempia ja asiakkaiden palvelua on kehitetty käynnistämällä etäluettavien mittareiden asennus.

Tavoite 2:

Toramäen vedenkäsittelylaitoksen ja Valkolan vedenottamon rakentamisen läpivienti vuoden 2020 aikana

Toteutuminen:

Toramäen vedenkäsittelylaitosta on rakennettu lähes koko vuoden 2020 ajan. Samalla rakennettiin raakavesiputki uudelle vedenotokaivolle Valkolan Riikolanniemeen. Projekti toteutui odotetusti, joskin kustannukset hiukan ylittyivät. Uusi vedenkäsittelylaitos kytkettiin vesijohtoverkoston marraskuussa ja siitä saa vetensä Laukaan Kirkonkylä ja Vihtavuori.

Tavoite 3:

Vesihuollon palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Toteutuminen:

Taloudellisuuteen kiinnitetään jatkuvasti huomiota. Kiristyvät määräykset ja sitä kautta esim. yhteistoimintaosuuksista maksettavat maksut ovat lisääntyneet. Tämä luo entisestään kustannuspaineita veden hintaan omien korjausinvestointien ohella. Tehokuutta on haettu mm. yhteistyösopimuksilla toisten vesilaitosten kanssa. Asiakaslähtöisyyttä parantavia työkaluja ja käytäntöjä on otettu käyttöön mm. verkoston paikkatietopalvelu ja häiriötilanteiden tiedotusjärjestelmä. Asiakkaille kohdentuvaan viestintään on myös kohdistettu kehittämistoimenpiteitä. Etäluennan kehittäminen aloitettiin vuoden 2020 lopulla. Muutamat ensimmäiset mittarit on jo asennettu. Etäluenta helpottaa laskutusta ja antaa asiakkaalle paremmat mahdollisuudet vedenkulutuksen ja laskutuksen hallintaan.

Tavoite 4:

Kuntalaisilta perittävillä maksutuotoilla katetaan varsinaisen toiminnan lisäksi poistot ja pääomakulut. Vesihuoltoyhtiön ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, mutta tuloksen tulee olla pitkällä aikavälillä positiivinen.

Toteutuminen:

Vuoden 2020 tuloksessa ei päästy tavoitteeseen. Yhtiön tulos oli n. 103.000 € tappiollinen. Tulos oli kuitenkin talousarviota parempi, jossa tuloksen ennustettiin painuvan 200.000 euroa tappiolliseksi. Yhtiöllä on myös aiemmilta vuosilta kertynyttä alijäämää. Talouden saamisessa ylijäämäiseksi on tulevinakin vuosina haasteita johtuen yhteistoimintaosuuksien kasvusta ja investointitarpeista verkostossa. Yhtiön toiminnasta on tehty talousmallinnus, jolla pystytään ennakoimaan vesimaksuihin kohdistuvaa painetta ja jakamaan se paremmin pidemmälle aikavälille.

Tavoite 5:

Laitoksen omaisuuden arvo ja käyttökunto ylläpidetään jatkuvan korjauksen periaatteella ja peruskorjaustoiminnalla.

Toteutuminen:

Laitoksen korjausvelkaa on kartoitettu kuntotutkimuksilla ja saneerauksia verkosto-osien osalla tehdään jatkuvasti. Esimerkiksi venttiilien järjestelmällinen uusiminen on käynnissä. Käytössä oleva verkostonhallintajärjestelmä parantaa verkoston kunnon dokumentointia ja auttaa korjausten suunnittelussa. Ongelmana peruskorjausten nopeuttamisessa on taloudellisten resurssien rajallisuus.

Tavoite 6:

Toiminnassa otetaan huomioon energiatehokkuus kunnan hyväksymän strategian mukaisesti. Kestävän kehityksen ja ympäristöarvojen periaatteet huomioidaan.

Toteutuminen:

Energiatehokkuutta mietitään kaikissa investointihankkeissa. Automaation uudistamisen investointihankkeella parannettiin pumppaamojen energiatehokkuutta ja veden johtamisen toimitusvarmuutta. Pumppaamoja on uusittu 2-3 kpl vuosivauhdilla energiatehokkaampiin malleihin. Yhtiössä on käytössä 1 kpl biokaasukäyttöinen huoltoauto, jolla halutaan korostaa energia- ja ympäristötietoisuutta. Energian kulutus on merkittävä osa vesihuollon tuotantokustannuksista, joten siihen on kiinnitettävä jatkossakin huomiota.

Tavoite 7:

Yhtiö jatkaa teollisuustoimijoiden kanssa teollisuusjätevesisopimusten seurantavaihetta.

Toteutuminen:

Teollisuusjätevesisopimuksia on yhteensä 6 kpl. Ne ovat jatkuvassa seurannassa ja niihin kohdistetaan toimenpiteitä mahdollisesti raja-arvojen ylityessä.

Tavoite 8:

Vesihuollossa on otettu käyttöön uusia digitaalisia välineitä liittyen viestintään, automaatioon ja verkostonhallintaan. Niiden käyttöä ja digitaalista osaamista kehitetään edelleen.

Toteutuminen:

Pisara Häti –tiedotepalvelun käyttöönottoa on markkinoitu asiakkaille, jotka ovat enenevissä määrin ottaneet sitä käyttöön. Viestinnässä on käytössä sähköisiä kanavia mm. facebook, nettisi-

vut ja digitaaliset julkaisut, joita on käytetty enenevässä määrin. Etäluennan kehittäminen on hyvässä vauhdissa ja ensimmäiset mittarit on jo asennettu.

Laukaan Kehitysyhtiö Oy

Laukaan Kehitysyhtiö Oy toimii kunnan omistamana kehitysyhtiönä toteuttaen kunnan elinkeinopolitiikkaa elinkeinostrategiassa ja toimintasuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti.

Laukaan Kehitysyhtiö Oy toteutti vuonna 2020 strategian mukaisia hankkeita. Yhtiön strategisiksi kärkihankkeiksi vuosille 2016–2020 on määritelty Tikkakoski-Vehniä -alueen kehittäminen vetovoimaiseksi yritysalueeksi, Järvilinna-Bovalliuksen alueen kehittäminen vetovoimaiseksi asumis- ja yritysalueeksi, valtatie 9 Lievestuoreen alueen kehittäminen houkuttelevaksi yritysalueeksi, Peurungon hyvinvointialueen kehittäminen, Vuonteen alueen kehittäminen, Leppäveden kehittäminen (Sorajyväen yritysalue ja Leppäveden liikuntapuisto) sekä vesistömatkailun kehittäminen. Lähtökohtana on hankkeiden toteuttaminen yhteistyössä alueen yritysten ja julkisten toimijoiden kanssa.

Vuonna 2020 painopisteenä oli strategisista hankkeista Lievestuore. Lievestuoreella panostettiin erityisesti tapahtuma-alue Laukaa Areenan kehittämiseen entistä monipuolisemmaksi ja vetovoimaisemmaksi tapahtuma-alustaksi. Varsinainen tapahtumatoiminta alueella kuitenkin peruuntui koronaepidemiasta johtuen.

Vuosi 2020 oli koronaepidemiasta johtuen sekä kehitysyhtiön omalle toiminnalle että paikalliselle elinkeinoelämälle haastava. Merkittävä osa vuoden 2020 panostuksista suuntautui koronakriisin tukitoimiin paikallisille yrityksille.

Laukaan Vuokrakodit Oy

Laukaan Vuokrakodit Oy omistaa 49 kohdetta, joissa on yhteensä noin 650 asuntoa, minkä lisäksi yhtiö omistaa yksittäisiä osakehuoneistoja. Vuokralokohteita on kunnan neljässä taajamassa. Yh-

tiön toimialana on hallinnoida, vuokrata ja rakentaa vuokra-asuntoja sekä vastata niiden ylläpidosta ja arvons säilymisestä. Yhtiön pitkän aikavälin tavoitteena on vastata kasvavan kunnan vuokra-asuntokysyntään taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Yhtiön tavoitteet vuodelle 2020:

tavoite	toteutuminen
liikevaihto 4,8 miljoonaa euroa	4,78 miljoonaa euroa, tavoite ei toteutunut
omavaraisuusaste 2,5 %	0,93 %, tavoite ei toteutunut
vieras pääoma enintään 620 €/m ²	581 €/m ² , tavoite toteutui
käyttöaste 97 %	95 %, tavoite ei toteutunut
vuokrasaamisten osuus liikevaihdosta alle 1,7 %	2,04 %, tavoite ei toteutunut
asukasvaihtuvuus alle 25 %	22 %, tavoite toteutui
uudistuotannon osalta tavoitteena on rakentaa uustuotantoa kysynnän mukaan ja samalla luopua koh-teista, joilla on heikko kysyntä	kiinteistön Pelloskuja 11 uudisrakennus valmis-tui ja Raamikuja 3 myytiin

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntakonsernin omistajapolitiikan ja konserniohjauksen merkitystä on korostettu kuntien toimintaa ohjaavassa sääntelyssä. Kuntalaki edellyttää, että kunnilla on yksi kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista ja omistajapolitiikasta. Edelleen kuntalain 14 § mukaisesti valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Laukaan kunnanvaltuusto hyväksyi 23.4.2018 § 6 uudet kuntakonsernin omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohjeen. Kuntakonsernin toiminnan ohjaus perustuu konserniohjeeseen.

Konserniohjeessa on kuvattu toimivallan jako konserniohjaukseen liittyvissä asioissa sekä määrätty

toimintatapoja konsernijohtoon ja konserniyhteisöjen väliselle raportoinnille ja tiedonkululle. Ohjeessa määritellään talouden suunnitteluun ja seurantaan liittyvät periaatteet. Konserniohjeessa on myös ohjeistettu rahoituksen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat kiinteä osa tytäryhtiöiden hallitusten ja toimitusjohtajien tehtäviä. Konsernijohtolla on toimivalta järjestää tarvittavat neuvottelut konsernivalvonnan, raportoinnin ja riskienhallinnan järjestämiseksi.

Konserniohjeen lisäksi tytäryhtiöille on talousarviossa asetettu toiminnallisia tavoitteita ja yhtiöt raportoivat konsernijohtolle toiminnasta ja taloudesta hyväksytyn talouden vuosikellon mukaisesti.

Vuoden 2020 aikana edistettiin konserniohjeen toimintatapojen käyttöönottoa tytäryhtiöissä. Vuodelle 2021 asetettiin tavoitteeksi selkeyttää ja kehittää omistajaohjausta yhteistyössä tytäryhtiöiden kanssa. Vuoden 2021 aikana on tavoitteena valmistella kattavampi kuntakonsernia koskeva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus, joka konkretisoi valvontatehtäviä.

Yhteenveto konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Laukaan kunta		KUNTAKONSERNI	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN YHDISTELY	
Tytäryhteisöt (yli 50 % omistusosuus)				Kotipaikka
Laukaan Vuokrakodit Oy				Laukaa
Laukaan Kehitysyhtiö Oy				Laukaa
Laukaan Vesihuolto Oy				Laukaa
Kuntayhtymät				
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä		Jyväskylä		
Keski-Suomen Liitto		Jyväskylä		
Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri		Jyväskylä		
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä		Äänekoski		
Osakkuusyhteisöt (20 % - 50 % omistusosuus)				
Asunto Oy Jokiniityntie 4		Laukaa		
Laukaan Linja-autoasemakiinteistö Oy		Laukaa		

3.3.6 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA (Milj. €)	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos	
						€	%
Toimintatuotot	41,6	44,3	42,9	42,7	43,0	0,3	0,7 %
Toimintakulut	-142,8	-144,3	-147,6	-149,1	-150,8	-1,7	1,2 %
Osuus osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta)	0	0	0	0	0	0,0	0,0 %
Toimintakate	-101,2	-100,0	-104,7	-106,4	-107,8	-1,4	1,3 %
Verotulot	66,7	67,9	66,1	67,6	71,8	4,2	6,2 %
Valtionosuudet	43,7	44,1	43,7	45,1	54,2	9,1	20,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0,0	0,2	0,6	0,2	-0,1	-0,2	-147,8 %
Korkotuotot	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-18,6 %
Muut rahoitustuotot	0,3	0,2	0,8	0,3	0,3	0,0	-10,4 %
Korkokulut	-0,3	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	88,2 %
Muut rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	69,8 %
Vuosikate	9,3	12,2	5,8	6,4	18,0	11,6	182,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9,0	-9,0	-9,2	-10,3	-11,8	-1,6	15,3 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-8,8	-8,8	-9,2	-9,3	-9,4	-0,1	1,3 %
Lisäpoistot ja arvonalentumiset	-0,2	-0,2	0,0	-1,0	-2,4	-1,4	0,0 %
Omistuksen eliminointierot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tilikauden tulos	0,2	3,2	-3,5	-3,9	6,2	10,1	-258,6 %
Tilinpäätössiirrot	0,0	-0,2	0,1	-0,3	-0,2	0,1	-34,9 %
Tilikauden verot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-98,5 %
Laskennalliset verot	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	-0,1	0,1	-47,1 %
Vähemmistöosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,1	2,9	-3,4	-4,4	5,9	10,3	-233,8 %

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT							
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	29,1 %	30,7 %	29,1 %	28,6 %	28,5 %		
Vuosikate/Sumu-poistot, %	105,1 %	138,4 %	62,7 %	68,8 %	191,9 %		
Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset %	102,6 %	135,7 %	62,7 %	62,1 %	152,2 %		
Vuosikate, euroa/asukas	488	643	306	337	957		
Asukasmäärä	18 970	18 978	18 929	18 903	18 836	-67	-0,4 %

Asukasmäärä ilmoitettu ennakkotiedon mukaisena.

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuus toimintakuluista kuvataan tunnusluvulla: Toimintatuotot/Toimintakulut, %.

Vuonna 2020 luku oli 28,5 prosenttia ja tunnusluku pieneni 0,1 prosenttia edellisestä vuodesta. Näin ollen Laukaan kuntakonsernin toimintatuottojen osuus kulujen rahoituksesta oli pienempi kuin edellisenä vuonna.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä

vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenosta valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Vuonna 2020 Laukaan kuntakonsernin vuosikate oli 191,9 % suunnitelman mukaisista poistoista ja 152,2 % kaikista poistoista ja arvonalentumisista.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Muun muassa konserniyhteisöjen toimintojen sisältö vaikuttaa vuosikatetavoitteen määrittämiseen konsernissa.

Vuosikate asukasta kohden vuonna 2020 oli 957 euroa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 620 euroa /asukas.

3.3.7 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA (Milj. €)	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos	
						€	%
Vuosikate	9,3	12,2	5,8	6,4	18,0	11,6	182,7 %
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tilikauden verot	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,1	-99,7 %
Tulorahoituksen korjauserät	0,0	-0,2	-0,1	-1,1	-1,4	-0,3	24,6 %
Toiminnan rahavirta	9,3	12,0	5,7	5,2	16,6	11,4	221,6 %
Investointimenot	-19,9	-21,4	-18,1	-17,2	-28,2	-11,0	64,2 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,4	0,7	0,0	0,1	0,7	0,6	1062,7 %
Pysyvien vastaavien höydykkeiden luovutustulot	0,9	0,7	1,0	1,7	2,1	0,4	23,9 %
Investointien rahavirta	-18,6	-20,0	-17,2	-15,4	-25,4	-10,0	64,9 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9,3	-8,0	-11,5	-10,2	-8,8	1,4	-14,1 %
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	0,5	0,6	0,3	0,8	0,8	0,0	-1,6 %
Antolainasaamisten lisäykset	-0,4	-0,1	-0,4	0,0	0,0	0,0	-71,1 %
Antolainasaamisten vähennykset	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	0,0	-4,5 %
Lainakannan muutokset	11,9	5,3	9,2	15,7	2,1	-13,6	-86,9 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5,3	12,8	5,6	-1,0	38,5	39,5	-4095,6 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2,3	-2,5	-2,2	-2,2	-10,9	-8,7	395,8 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8,9	-5,0	5,7	18,8	-25,6	-44,4	-236,0 %
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1587,7 %
Muut maksuvalmiuden muutokset	-0,4	1,4	1,0	-1,0	0,8	1,8	-185,2 %
Rahoituksen rahavirta	12,0	7,3	10,5	15,5	3,7	-11,8	-76,3 %
Rahavarojen muutos	2,7	-0,7	-1,0	5,2	-5,1	-10,4	-198,1 %
Rahavarat 31.12.	7,4	6,7	5,7	11,3	6,2	-5,1	-45,3 %
Rahavarat 1.1.	4,6	7,4	6,7	6,1	11,3	5,2	85,9 %

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €							
	-46,5	-43,5	-44,4	-45,9	-47,8		
Investointien tulorahoitus, %	47,5	58,9	32,0	37,3	65,5		
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	0,8	0,4	0,3	1,0		
Lainanhoitokate	3,7	4,7	2,6	2,8	1,6		
Kassan riittävyys, pv	16	14	12	24	12		
Asukasmäärä	18 970	18 978	18 929	18 903	18 836	-67	-0,4 %

Asukasmäärä ilmoitettu ennakkotiedon mukaisena.

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirta- välituloksen tilipäättösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä siltä osin kuin kertymä on laskettavissa. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäättösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Laukaan kuntakonsernin tunnusluku on -47,8 miljoonaa ja tunnusluku on ollut negatiivinen useana vuonna laajasta investointiohjelmasta johtuen.

Investointien tulorahoitus, %

$= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintamenot}$

Investointien tulorahoitus- tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai lainavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulorahoitusprosentin tulisi olla vähintään 50 prosenttia. Vuonna 2020 kuntakonsernin investointien tulorahoitus % - tunnusluku oli 65,5 prosenttia.

Lainanhoitokate

$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2- ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Laukaan kuntakonsernin lainanhoitokate vuonna 2020 oli 1,6 eli tyydyttävällä tasolla.

Kassan riittävyys (pv)

$= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Tunnusluku kertoo, että Laukaan kuntakonsernin rahavarat riittivät vuoden lopussa 12 päivän kassasta maksuihin.

3.3.8 Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2019	2020	VASTATTAVAA	2019	2020
<i>Milj. €</i>			<i>Milj. €</i>		
PYSYVÄT VASTAAVAT	179,0	194,0	OMA PÄÄOMA	27,7	33,9
Aineettomat hyödykkeet	1,8	3,0	Peruspääoma	32,4	32,4
Aineettomat oikeudet	1,8	3,0	Arvonkorotusrahasto	0,3	0,3
Muut pitkävaikutteiset menot	0,0	0,0	Muut omat rahastot	3,0	2,9
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-3,4	-7,5
Aineelliset hyödykkeet	171,2	184,7	Tilikauden yli-/alijäämä	-4,4	5,9
Maa- ja vesialueet	18,8	18,9	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0,0	0,0
Rakennukset	102,9	98,6			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20,6	21,7	PAKOLLISET VARAUKSET	1,1	1,0
Koneet ja kalusto	2,0	2,1	Muut pakolliset varaukset	1,1	1,0
Muut aineelliset hyödykkeet	1,0	1,0	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,4	0,7
Enn.maksut ja keskener. hank	25,9	42,4			
			VIERAS PÄÄOMA	168,2	171,2
Sijoitukset	6,0	6,2	Pitkäaikainen	53,6	82,0
Osakkuusyhteisöosuudet	0,5	0,5	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	51,7	80,0
Muut osakkeet ja osuudet	4,6	4,9	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2,0	2,0
Muut lainasaamiset	0,1	0,1			
Muut saamiset	0,8	0,8	Lyhytaikainen	114,6	89,2
			Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	92,9	67,3
Toimeksiantojen varat	0,2	0,4	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	21,0	21,1
	0,2	0,4	Laskennalliset verovelat	0,6	0,7
VAIHTUVAT VASTAAVAT	18,3	12,5	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	197,4	206,8
Vaihto-omaisuus	0,5	0,6	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2019	2020
Saamiset	6,5	5,7	Omavaraisuusaste, %	14,0 %	16,4 %
Pitkäaikaiset saamiset	0,0	0,1	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	108,3 %	101,3 %
Lyhytaikaiset saamiset	6,5	5,5	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-7 843	-1 626
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-415	-86
			Lainakanta 31.12., 1000 €	144 610	147 343
Rahoitusarvopaperit	0,9	1,7	Lainakanta 31.12., €/asukas	7 650	7 822
Rahat ja pankkisaamiset	10,4	4,5	Lainat ja vastuut 31.12.	162 609	170 915
			Lainat ja vastuut, €/asukas	8 602	9 074
VASTAAVAA YHTEENSÄ	197,4	206,8	Lainasaamiset, 1000 €	895	844
			Asukasmäärä	18 903	18 836

Asukasmäärä ilmoitettu ennakotiedon mukaisena.

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusteen tavoitetasona voidaan pitää 50%:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta. Laukaan kuntakonsernin omavaraisuusaste vuonna 2020 oli 16,4 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2020 oli 101,3 prosenttia, kun tavoitetasona voidaan pitää alle 50 %-yksikön tasoa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Laukaan kuntakonsernilla oli

kertynyttä alijäämää vuoden 2020 lopussa 1,6 miljoonaa euroa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Laukaan kuntakonsernilla oli kertynyttä alijäämää asukasta kohden 86 euroa.

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Laukaan kuntakonsernin lainakanta 31.12.2020 oli 147,3 miljoonaa euroa.

Konsernin lainat, euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Laukaan kuntakonsernin asukaskohtainen lainakanta 31.12.2020 oli 7822 euroa.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Laukaan kuntakonsernilla oli lainasaamisia vuoden 2020 lopussa 0,8 miljoonaa euroa.

3.3.9 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 § mukaisesti kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Kunnanhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 4.097.934,63 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan yli-/alijäämätilille.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyydestä talouden tasapainottamiseksi (kuntalaki 115 §).

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan (kuntalaki 110 §).

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos kuntalaissa 118 § tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytykset täyttyvät. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vä-

hintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Laukaan kunnan taseessa 31.12.2020 on kertyneitä ylijäämiä 5,1 miljoonaa euroa (270 euroa/asukas) ja kuntakonsernin taseessa kertyneitä alijäämiä 1,6 miljoonaa euroa (86 euroa/asukas). Lakisääteistä tarvetta selvitykselle talouden tasapainottamisesta ei ole. Seuraavassa taulukossa on tarkastelu arviointikriteeristön mukaisten kuntakonsernin talouden tunnuslukujen raja-arvojen täyttyminen. Kuntakonsernien lainakannan vertailu ei ennen kuntakonsernien lopullisia tilinpäätöstietoja ole mahdollista. Vertailussa on käytetty edellisen vuoden lukua, koska tiedossa on, että kuntakonsernien velkaantuminen on jatkunut.

Kunnan talouden tasapainosta on huolehdittu aktiivisella taloudenhoidolla ja ennakollisella sopeuttamisella.

KUNTALAIN TUNNUSLUKUJEN MUKAISET RAJA-ARVOT:

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
1. Kuntakonsernin yli-/Alijäämä, €/asukas	-206	-183	-46	-202	-415	-86
1. Kuntakonsernin vuosikate, M€	10,0	9,3	12,2	5,8	6,4	18,0
2. Kunnan tuloveroprosentti	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
3. Kuntakonsernin lainakanta, €/asukas	5 303	5 906	6 233	6 769	7 650	7 822
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaatuneisuus	82,3	89,3	93,2	102,8	108,3	101,3
<i>Painotettu tulovero % keskiarvo</i>	19,82	19,85	19,9	19,84	19,88	19,97
<i>Ero keskiarvoon, yksikköä</i>	1,68	1,65	1,60	1,66	1,62	1,53
<i>Konsernin lainakanta €/asukas keskiarvo</i>	5 978	6 146	6 299	6 537	6 537	7 084
<i>Ero keskiarvoon, %</i>	-11,3 %	-3,9 %	-1,0 %	3,5 %	17,0 %	10,4 %
<i>Asukasmäärä</i>	18 865	18 970	18 978	18 929	18 905	18 836

* vertailulukuna käytetään vuoden 2019 kuntakonsernien lainakantaa, koska vuoden 2020 konsernien tiedot eivät ole saatavilla.

4 Toteumavertailu ja tavoitteiden toteutuminen

4.1 Käyttötalouden toteutuminen

Tässä osiossa kuvataan kootusti talousarvion sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Talousarvion sitovia eriä käyttötalouden osalta ovat toimintakatteet tulosityksiköittäin. Seuraavissa kuvissa on kuvattu tulosityksiköiden toimintatuotot,

toimintakulut ja toimintakatteet alkuperäiseen ja muutettuun talousarvioon verrattuna. Taloudellisten tavoitteiden toteutumista ja poikkeamia on selitetty auki yksikkökohtaisesti seuraavissa toimintakertomuksissa.

TOIMINTATUOTOT 1 000 euroa	TP 2019	TA 2020	Talousarvio- muutokset	TA/M2020	TP 2020	Muutos TA/M-TP euroa	2020 %
Konsernihallinto	4 988,6	4 142,8	193,7	4 336,6	4 871,4	534,8	12,3 %
Hallintopalvelut	1 566,4	2 089,5	-571,5	1 518,0	1 544,4	26,4	1,7 %
Talous- ja elinvoimapalvelut	3 422,2	2 053,3	765,3	2 818,6	3 326,9	508,3	18,0 %
Perusturvapalvelut	3 109,1	2 860,6	0,0	2 860,6	3 332,3	471,7	16,5 %
Hallinto- ja terveystaloudet	2,0	1,4	0,0	1,4	1,6	0,2	10,7 %
Sosiaalityö	129,8	100,3	0,0	100,3	145,0	44,7	44,6 %
Vanhus- ja vammaispalvelut	2 977,3	2 758,9	0,0	2 758,9	3 185,7	426,8	15,5 %
Sivistyspalvelut	2 932,9	2 602,5	-275,3	2 327,3	2 445,3	118,0	5,1 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	10,7	0,0	0,0	0,0	12,8	12,8	0,0 %
Varhaiskasvatus	1 065,5	1 046,7	-240,0	806,7	809,7	3,0	0,4 %
Perusopetuspalvelut	1 065,4	933,1	-25,0	908,1	1 064,9	156,8	17,3 %
Lukio	136,0	44,0	0,0	44,0	56,9	12,9	29,3 %
Kansalaisopisto	144,3	148,0	-0,3	147,8	173,7	26,0	17,6 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	44,9	24,7	-5,0	19,7	17,2	-2,5	-12,7 %
Vatti	385,8	342,7	0,0	342,7	242,2	-100,5	-29,3 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	80,4	63,3	-5,0	58,3	67,9	9,6	0,0 %
Tekninen lautakunta	17 206,1	18 529,7	-97,7	18 432,0	17 420,3	-1 011,7	-5,5 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	152,3	124,3	0,0	124,3	112,1	-12,2	-9,8 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	393,1	350,2	75,0	425,2	613,8	188,6	44,4 %
Tilapalvelut	11 217,3	12 558,3	-206,2	12 352,1	11 619,0	-733,1	-5,9 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 513,6	4 582,8	-41,0	4 541,8	4 149,0	-392,8	-8,6 %
Ympäristövalvonta	929,8	914,1	74,5	988,6	926,4	-62,2	-6,3 %
YHTEENSÄ	28 236,7	28 135,6	-179,2	27 956,5	28 069,3	112,8	0,4 %

Laukaan kunta

TOIMINTAKULUT 1 000 euroa	TP 2019	TA 2020	Talousarvio- muutokset	TA/M2020	TP 2020	Muutos TA/M-TP euroa	2020 %
Konsernihallinto	8 635,3	8 801,7	121,1	8 922,8	8 769,4	-153,4	-1,7 %
Hallintopalvelut	3 736,7	3 693,0	-128,5	3 564,5	3 547,1	-17,4	-0,5 %
Talous- ja elinvoimapalvelut	4 898,7	5 108,7	249,6	5 358,3	5 222,3	-136,0	-2,5 %
Perusturvapalvelut	60 101,2	59 860,5	219,0	60 079,5	61 913,5	1 834,1	3,1 %
Hallinto- ja terveystyöpalvelut	32 993,1	33 354,6	85,0	33 439,6	34 829,7	1 390,1	4,2 %
Sosiaalityö	5 937,3	5 546,4	315,0	5 861,4	5 986,9	125,5	2,1 %
Vanhus- ja vammaispalvelut	21 170,8	20 959,5	-181,0	20 778,5	21 097,0	318,4	1,5 %
Sivistyspalvelut	44 868,4	45 874,8	-885,4	44 989,5	43 987,3	-1 002,2	-2,2 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	381,7	388,1	-5,4	382,8	391,1	8,3	2,2 %
Varhaiskasvatus	13 556,2	14 486,6	-149,6	14 337,0	12 938,7	-1 398,3	-9,8 %
Perusopetuspalvelut	24 950,4	24 630,8	-657,5	23 973,3	24 508,6	535,4	2,2 %
Lukio	1 761,3	1 970,4	-13,3	1 957,2	1 915,8	-41,4	-2,1 %
Kansalaisopisto	683,2	679,3	-7,7	671,6	633,1	-38,4	-5,7 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	984,2	995,4	-20,0	975,4	987,2	11,8	1,2 %
Vatti	1 904,7	2 009,1	-25,0	1 984,1	1 934,3	-49,8	-2,5 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	646,7	715,1	-6,9	708,2	678,5	-29,8	100,0 %
Tekninen lautakunta	17 907,4	19 979,4	-136,5	19 842,9	19 395,5	-447,3	-2,3 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	2 886,5	3 248,3	57,8	3 306,1	3 126,5	-179,6	-5,4 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	2 210,3	1 823,0	162,6	1 985,5	2 121,6	136,0	6,9 %
Tilapalvelut	7 315,6	8 875,4	-332,4	8 543,0	8 654,9	111,9	1,3 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 106,3	4 421,7	-69,4	4 352,4	4 005,1	-347,2	-8,0 %
Ympäristövalvonta	1 388,7	1 610,9	45,0	1 655,9	1 487,5	-168,4	-10,2 %
YHTEENSÄ	131 512,2	134 516,4	-681,8	133 834,6	134 065,8	231,2	0,2 %

TOIMINTAKATE 1 000 euroa	TP 2019	TA 2020	Talousarvio- muutokset	TA/M2020	TP 2020	Muutos TA/M-TP 2020 euroa	%
Konsernihallinto	-3 646,7	-4 658,9	72,6	-4 586,2	-3 898,1	688,1	-15,0 %
Hallintopalvelut	-2 170,3	-1 603,5	-443,0	-2 046,5	-2 002,7	43,8	-2,1 %
Talous- ja elinvoimapaalvelut	-1 476,5	-3 055,4	515,6	-2 539,7	-1 895,4	644,3	-25,4 %
Perusturvapalvelut	-56 992,1	-56 999,9	-219,0	-57 218,9	-58 581,2	-1 362,4	2,4 %
Hallinto- ja terveystalvet	-32 991,1	-33 353,2	-85,0	-33 438,2	-34 828,2	-1 390,0	4,2 %
Sosiaalityö	-5 807,5	-5 446,1	-315,0	-5 761,1	-5 841,8	-80,8	1,4 %
Vanhus- ja vammaispaalvelu	-18 193,5	-18 200,6	181,0	-18 019,6	-17 911,2	108,4	-0,6 %
Sivistyspaalvelut	-41 935,4	-43 272,3	610,1	-42 662,2	-41 542,0	1 120,2	-2,6 %
Hallinto- ja sivistyspaalvelut	-371,1	-388,1	5,4	-382,8	-378,3	4,5	-1,2 %
Varhaiskasvatus	-12 490,7	-13 439,9	-90,4	-13 530,3	-12 129,0	1 401,3	-10,4 %
Perusopetuspaalvelut	-23 885,0	-23 697,7	632,5	-23 065,2	-23 443,7	-378,5	1,6 %
Lukio	-1 625,3	-1 926,4	13,3	-1 913,2	-1 858,9	54,3	-2,8 %
Kansalaisopisto	-538,9	-531,3	7,5	-523,8	-459,4	64,4	-12,3 %
Kirjasto- ja kulttuuripaalvelut	-939,3	-970,7	15,0	-955,7	-970,0	-14,3	1,5 %
Vatti	-1 518,9	-1 666,4	25,0	-1 641,4	-1 692,1	-50,7	3,1 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	-566,2	-651,8	1,9	-649,9	-610,6	39,3	0,0 %
Tekninen lautakunta	-701,2	-1 449,7	38,8	-1 410,9	-1 975,2	-564,3	40,0 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopaalvelut	-2 734,1	-3 124,0	-57,8	-3 181,8	-3 014,4	167,4	-5,3 %
Yhdyskuntatekniset paalvelut	-1 817,2	-1 472,8	-87,6	-1 560,4	-1 507,8	52,6	-3,4 %
Tilapaalvelut	3 901,7	3 682,9	126,2	3 809,1	2 964,2	-844,9	-22,2 %
Ruoka- ja puhtauspaalvelut	407,3	161,1	28,4	189,5	143,8	-45,6	-24,1 %
Ympäristövalvonta	-458,9	-696,8	29,6	-667,3	-561,0	106,2	-15,9 %
YHTEENSÄ	-103 275,5	-106 380,8	502,6	-105 878,2	-105 996,5	-118,3	0,1 %

4.2 Toimintakertomukset yksiköittäin

4.2.1 Konsernihallinto

Kunnanhallituksen alaiset toiminnot ja talous muodostuivat 31.7.2020 saakka kahdesta tulosityksiköstä. Hallinto- ja viestintä, henkilöstöhallinto, tietohallinto ja maataloustoimi muodostivat hallintopalvelujen tulosityksikön. Talous- ja omistajaohjaus, hankinnat ja kehittäminen, maankäyttö, elinkeinoyksikkö ja työllistämispalvelut muodostivat talous- ja elinvoimapalvelujen tulosityksikön. Tulosityksiköt muodostivat yhdessä konsernihallinnon palvelualueen.

1.8.2020 voimaan astunut organisaatiouudistus muokkasi konsernihallinnon palvelualueen tulosityksiköjä niin, että kahden tulosityksikön sijaan konsernihallinnon organisaatio koostuu kolmesta tulosityksiköstä.

Uudet tulosityksiköt ovat:

1. Hallintopalvelut, sisältäen hallinto-, viestintä- ja tietohallintopalvelut sekä maaseututoimen
2. Talous- ja henkilöstöpalvelut, sisältäen talous- ja omistajaohjauksen, henkilöstöhallinnon sekä hankintojen ohjauksen ja kehittämisen

3. Elinkeinopalvelut, sisältäen elinkeino- ja työllisyyspalvelut sekä maankäytön

Konsernihallinnon toimintojen sisäisen uudelleen järjestelyn lisäksi samassa yhteydessä Vattipajan toiminnot siirrettiin työllistämisyksikön alta sivistyspalveluiden ja vapaa-aikatoimen alaisuuteen.

Tulosityksikköjen ja kustannuspaikkojen kirjanpidoilliset siirrot toteutetaan tilivuoden 2021 alusta alkaen, vaikka toiminnalliset muutokset toteutettiin jo vuoden 2020 aikana.

Palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa kuntakonsernin johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia palveluja. Konsernihallinto huolehtii kunnan edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä.

Konsernihallinnon talousarvion kokonaisuudessa esitetään määrärahat myös keskusvaalilautakunnalle sekä tarkastuslautakunnalle. Konsernihallinnon toimintatulot olivat vuonna 2020 yhteensä noin 4,9 miljoonaa euroa ja toimintakulut 8,8 miljoonaa euroa. Toimintakate oli -3,9 miljoonaa euroa. Toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta noin 0,3 miljoonaa euroa.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen tulosityksikön toimintakertomus sisältää toimielimistä kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen toiminnan. Kunnanhallituksen alaiset vaikuttamistoimielimet kuten vanhusneuvosto ja nuorisovaltuuston sekä veteraaniasiain neuvottelukunnan toiminta sisältyvät tähän osioon. Tulospaikoista hallinto ja viestintä, tietohallinto, henkilöstöhallinto ja maaseututoimi ovat osa hallintopalvelujen kokonaisuutta.

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Perustana ovat kuntalain mukaiset tavoitteet huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä. Kunnanvaltuusto vahvis-

taa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista. Kunnanvaltuusto vahvistaa myös kuntakonsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet.

Vuonna 2020 kunnanvaltuusto kokoontui 6 kertaa ja käsitteli 51 asiaa. Kokouspaikkoina toimivat kirkonkylän koulu sekä Laukaan lukio. Kolme kokouksista pidettiin koronapandemian vuoksi etäyhteydellä. Kokousten yhteydessä järjestettiin valtuutetuille neljä miniseminaaria. Aiheina olivat muun muassa; uusi lupa- ja valvontalautakunta; sivistyspalveluiden strategia; koronan tilannekatsaus; hallintosäännön uudistaminen sekä vuoden

2019 tilinpäätöksen esittely. Valtuustolle järjestettiin kaksi seminaaripäivää Laukaassa. 6.3.2020 seminaarissa aiheina olivat sopimusjohtaminen, kunnan tytäryhtiöt sekä kuntastrategian työpajat. 31.8.2020 seminaarissa teemoina olivat uuden kunnanjohtajan rekrytointi sekä talouden tasapainottaminen.

Merkittävimpiä toimintaa ohjaavia päätöksiä vuoden 2020 aikana oli sivistyspalveluiden strategian hyväksyminen. Valtuusto myös päätti muodostaa Laukaan kuntaan uuden ylikunnallisen lupa- ja valvontalautakunnan 1.1.2021 lukien. Samalla lakautettiin ympäristöterveyslautakunta ja lupalautakunta. Maankäytön suunnittelun osalta merkittävin päätös oli Leppäveden Lintumäki-Korpelan alueen asemakaava, joka mahdollistaa noin seitsemänkymmenen uuden pientalon rakentamisen taajaman pohjoisosaan. 2.11.2020 valtuusto valitsi uudeksi kunnanjohtajaksi Kauhajoen kaupunginjohtaja Linda Leinosen.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus seuraa ja valvoo lautakuntia, palvelujen järjestämistä ja palvelutuotantoa sekä asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2020 yhteensä 19 kertaa ja käsitteli 284 asiaa. Kunnanhallitus muodosti myös yhdessä kunnan johtoryhmän kanssa talouden tasapainottamistyöryhmän, joka kokoontui vuoden aikana useita kertoja linjaamaan Laukaan kunnan akuutteja sekä pitkän aikavälin talouden sopeutustoimia. Kunnanhallitus muodosti myös uuden kunnanjohtajan valintaa valmistelleen valintaryhmän.

Päätöksenteossa oli mm. viestintäohjeen hyväksyminen, konsernihallinnon organisaatorakenteen muutos, kunnanvaltuuston päätösten valmistelua, useiden kaavaprosessien eteen päin vientiä, toimien ja virkojen täyttämisiä, edunvalvontaa lausuntojen ja vastineiden antamisina.

Paikalliseen yritystoimintaan kunnanhallitus tutustui vierailukokouksissa LPG Oy:n ja Jyväseudun Liikenneturvallisuuskeskus Oy:n luona.

Vanhusneuvosto ja nuorisovaltuusto ovat kunnanhallituksen alaisia vaikuttamistoimielimiä, joiden tarkoitus on valvoa ja ajaa kohderyhmiensä etuja kunnan päätöksenteossa. Laukaalaisten veteraanitunnusten omaavien henkilöiden ja sotaveteraanijärjestön etuja valvoo yhteistoimintaelin, **veteraaniasiaain neuvottelukunta**.

Vanhusneuvosto kokoontui vuonna 2020 viisi kertaa. Vanhusneuvosto sai tietoa asioiden valmistelusta ja ajankohtaisista asioista vanhuspalveluissa. Vuoden teemoina olivat neuvoston vaikutusmahdollisuuksien ja näkyvyyden lisääminen.

Nuorisovaltuusto kokoontui kahdeksan kertaa. Nuvalla on edustus sivistyslautakunnassa, perusturvalautakunnassa, teknisessä lautakunnassa, Hyphen ohjausryhmässä, julkisen taiteen työryhmässä, maakunnallisessa nuorisovaltuustossa, Laukaan kunnan hyvinvointityöryhmässä, ilmasto- ja energiatyöryhmässä sekä nuorten palveluohjausverkostossa. Nuorisovaltuusto tekee myös yhteistyötä Seututerveyskeskuksen kanssa. Vuoden 2020 pääteemana oli ilmasto sekä nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen.

Tarkastuslautakunta tehtävänä on suorittaa kunnan hallinnon ja talouden arviointia sekä järjestää hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut. Tarkastuslautakunta toteutti tehtävänsä antamalla arviointikertomuksen, jonka valtuusto käsitteli 25.5.2020/11. Kunnanhallitus käsitteli arviointikertomusta kokouksessaan 21.9.2020/186 ja antoi lausuntonsa valtuustolle 7.12.2020/40 kunnanhallitukselle esitettyihin kysymyksiin. Vuoden 2020 aikana tarkastuslautakunta kokoontui kahdeksan kertaa.

Keskusvaalilautakunta vastaa sille kuuluvista vaaleihin liittyvistä järjestelyistä ja päätöksistä. Vuonna 2020 ei pidetty vaaleja ja keskusvaalilautakunta kokoontui kerran.

Hallinnon ja viestinnän tulospaikka tuottaa kunnalle yleishallinnollisia palveluja kuten valmistelee kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätöksentekoa ja vastaa näiden päätösten toimeenpanosta. Tämän lisäksi kunnan viestinnän koordinointi, neuvontapalvelut, keskusarkistopalvelut,

asianhallintapalvelut sekä osallistuminen yhteiskuntasuhteiden hoitoon kuuluvat hallinnon ja viestinnän tulospaikalle. Palvelut tuotettiin ulkoisille ja sisäisille asiakkaille kuuden henkilön voimin. Vuodelle 2020 keskeisiä tehtäviä olivat mm. tiedonhallintamallin toteuttaminen sekä sähköisen arkiston ja paperiaineiston digitoinnin hankkeen valmistelu.

Tietohallinnon tulospaikan tehtävä on tuottaa kuntaorganisaation tarpeita vastaavia tietoteknisiä palveluita. Näitä ovat muun muassa: tieto- ja viestintätekniikan laitteiden ja palveluiden kehitys, toteutus ja ylläpito sekä lähituki. Toiminta koostuu käyttäjätuesta, uusien palvelujen käyttöönoton suunnittelusta ja toteutuksesta, laitteiden ja ohjelmistojen hankinnasta ja asennuksesta, koulutuksesta, infrastruktuuriin (tietoliikenneverkon) ylläpidosta ja rakentamisesta, tietoteknisestä asiantuntija-avusta sekä tietoturvasta huolehtimisesta.

Vuonna 2020 tietohallinto kilpailutti kunnan internetyhteydet sekä toimipisteet yhdistävän tietoverkon. Pandemia vaikutti vuoteen etäyhteysratkaisujen tarpeen kasvaessa keväällä 2020. Uusi etäyhteyssovellus otettiin käyttöön ja kiinteitä työasemia vaihdettiin kannettaviin. Rakennusprojektit etenivät ja tietojärjestelmiä uudistettiin ja uuden verkkosivuston toteutus kilpailutettiin. Tietohallinnon verkossa ja ylläpidossa oli vuonna 2020 noin 3000 laitetta: 1500 työasemaa, 500 tablet-laitetta, 70 virtuaalipalvelinta ja 8 fyysistä palvelinta, 80 monitoimilaitetta / tulostinta, 800 puhelinta ja 130 muuta valvonta-/verkkolaitetta.

Tietoverkoissa käytettävien laitteiden määrä kasvoi kuudella prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Tietohallinnon laskennallinen henkilömäärä vuonna 2020 oli 5,2 henkilöä.

Henkilöstöhallinnon tulospaikka valmistelee yhteistyössä henkilöstöpolitiikan peruslinjaukset ja luo työvälineitä ja ohjeita henkilöstöjohtamisen käytännön toteuttamiseen. Tällaisia osa-alueita ovat mm. henkilöstösuunnittelu, henkilöstön rekrytointi, palkkaus- ja palvelussuhdeasiat, henkilöstön kehittäminen, henkilöstöpalvelut, työterveyshuolto, työsuojelu, yhteistoimintamenettely ja työhyvinvointi sekä ammattitaitoisen henkilöstön saannin turvaaminen. Henkilöstöhallinto vastaa koko kunnan henkilöstön palkkalaskennasta.

Vuoden 2020 aikana henkilöstöhallinnossa tapahtui muutoksia, kun pitkäaikainen henkilöstöjohtaja Erkki Jäppinen eläköityi ja perustettiin uusi talous- ja henkilöstöjohtajan virka, johon nimettiin entinen talousjohtaja Eero Raittila. Toiminnallisesti henkilöstöhallinto siirtyi talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosityksikköön. Henkilöstöhallinnossa ajankohtaisina painopisteinä ovat henkilöstöohjeistusten päivittäminen ja työhyvinvoinnin ja esimiestyön kehittäminen.

Maaseututoimen tulosityksikkö vastaa seudullisesti Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Luhangan, Muuramen, Toivakan, Uuraisten ja Laukaan maaseutuelinkeinohallinnon viranomaistehtävistä. Toimintakulut katetaan kuntien maksuosuuksilla. Maksuosuudet määräytyvät edeltävän vuoden kuntien aktiivitulojen määrien perusteella.

Talous- ja elinvoimapalvelut

Talous- ja elinvoimapalvelujen yksikkö kokoaa yhteen kunnan toiminnan ja kehittämisen kannalta olennaisia toimintoja, joita ovat taloushallinto- ja suunnittelu, hankintatoimi, maankäyttö sekä elinkeino- ja työllisyyspalvelut.

Taloushallinto ja –suunnittelu sekä hankinnat ja kehittäminen ovat tärkeitä perustoimintoja, mutta myös merkittäviä tukipalveluita koko kuntaorganisaation tulokselliselle toiminnalle. Taloushallinnon ja –suunnittelun tehtävänä on huolehtia

kunnan talousarvion laadinnasta ja osallistua kunnan taloussuunnitteluun. Tulospaikalla koostetaan kuukausiraportit, joilla seurataan talousarvion toteutumista. Taloushallinnon- ja suunnittelun tulospaikalla toteutetaan kunnan pääkirjanpito ja tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen, sekä taloustilastointiin vaadittava aineisto. Taloushallinto- ja suunnittelu vastaa lisäksi ostoreskontran-, maksuliikenteen- ja rahoituksen hoidosta sekä takauk-

sista, perinnästä ja kunnan yleislaskutuksesta. Taloushallinnon rooli muuttuu tulevaisuudessa teknisen kirjaamistyön automatisoituessa, mihin valmistaudutaan korostamalla taloustiedon analysoinnin ja ennustamisen roolia taloushallinnossa. Myös keskitetty hankintojen ohjaus ja hankintaneuvonta ja -koulutus sekä kunnan hankintatyöryhmän koordinointi kuuluvat talous- ja elinvoimapaalveluiden vastuulle. Taloushallinto ja hankintatoimi ovat lisäksi avainasemassa sisäisen valvonnan kehittämisessä.

Maankäyttöyksikön tehtävänä on kehittää kunnan aluerakennetta ja maankäyttöä, huolehtia linjakkaasta maapolitiikasta sekä kunnan metsätilojen laadukkaasta hoidosta. Maankäyttöyksikkö koostuu kolmesta tulospaikasta; kaavoitus, maaomaisuus ja metsätilat. Toimintaa johtaa kaavoitusjohtaja, jonka alaisuudessa työskenteli vuoden 2020 lopussa 4 henkilöä.

Metsistä korjattiin puuta yhteensä noin 16 700 m³. Suurimmat hakkuumäärät painottuivat talousmetsiin, mutta kokonaiskertymässä ovat mukana myös puisto- ja tonttihakkuut ja muiden hankkeiden yhteydessä poistetut puut. Hakkuutuloiksi kertyi noin 639.000 euroa. Hakkuista varten tehtäviä ennakkoraivauksia tehtiin 38,3 ha, taimikonhoitotöitä 47,6 ha, metsänviljelytöitä 31,3 ha ja maanmuokkausta 24 ha. Hoito- ja taimikonperustamiskustannukset olivat yhteensä noin 66.200 euroa. Metsäomaisuuden tuottoa parannettiin terveys- (0,8 ha) ja kasvatuslannoituksella (22,6 ha). Parantamistöiden kustannukset katettiin kerhyneillä bonuksilla.

Talousarvion investointiosaan maa- ja vesialueet varattiin yhteensä 700.000 euroa. Taajamien kasvualueilta hankittiin yhteensä noin 13,5 ha raakamaata ja asemakaavan toteuttamiseksi noin 0,5 ha yleisiä alueita. Vuoden 2020 aikana maanhankintaan käytettiin yhteensä noin 238.800 euroa. Kiinteistötoimitusmaksuihin ja kirjaamiskuluihin kului noin 41.100 euroa.

Vuonna 2020 panostettiin erityisesti omakotitalotonttien markkinointiin. Markkinointia kohdennettiin digitaalisiin viestintävälineisiin, joiden avulla tehtiin myös kohdennettua markkinointia.

Omakotitontit –sivustoiden katselumäärät kasvoivat 108 % ollen 13.300. Myös yritystonttien katselumäärät kasvoivat 29 % ollen 900.

Uusia pientaloasumiseen tarkoitettuja rakennuspaikkoja luovutettiin rakennettavaksi 19 kpl, joista 9 myytiin ja 10 vuokrattiin. Rivitalotontteja myytiin kirkonkylältä kaksi kappaletta. Vuokra-alueita myytiin vuokralaisille 9 kpl. Loma-asuntotontteja luovutettiin kolme Jyväskylän kaupungin puolella olleesta kiinteistöstä sekä kaksi Valkolan Parkonniemestä. Metsätiloja myytiin yhteensä 80,8 ha viisi eri kaupalla.

Kunnan alueella oli vuoden 2020 lopussa vireillä 22 asemakaavahanketta, neljä yleiskaavahanketta sekä neljä yksityisen maanomistajan vireille laittamaa ranta-asemakaavaa. Yleiskaavoista vuoden 2020 aikana hyväksyttiin kirkonkylän yleiskaavaan muutos ja laajennus. Asemakaavaa hyväksyttiin yhteensä 28 ha alueella. Näistä merkittävin oli Leppäveden Lintumäen ja Korpelan asemakaava, jolla ratkaistiin taajaman uuden pääkadun sijainti ja noin 70 pientalon rakennuspaikka.

Vuoden 2020 aikana laadittiin myös kehittämissuunnitelmat Leppäveden Haavistontielle ja Vihtavuoren Tiituspohjantielle. Suunnitelmilla luotiin tavoitetilaa pääkatujen maankäytölle, liikenteen turvallisuudelle ja sujuvuudelle sekä eri toimintoille. Suunnitelmat toimivat jatkosuunnittelun pohjana ja visiona. Jatkosuunnittelu tapahtuu mm. katusuunnitelmien ja asemakaavamuutosten kautta.

Elinkeinotoimen tehtävä on rakentaa suotuisia olosuhteita asumiseen, työskentelyyn, yrittämiseen ja matkailuun Laukaassa. Se kehittää asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle lisääviä vetovoimatekijöitä ja verkostoja. Elinkeinotoimi toteuttaa tehtävänsä tarjoamalla (1) aloittavan ja toimivan yrityksen palveluja, (2) yritysten ja yhteisöjen kehittämis- ja kansainvälistymispalveluja, (3) sijoittumispalveluja sekä (4) toteuttaa aluekehityshankkeita ja (5) kuntamarkkinointia.

Vuonna 2020 elinkeinopalveluissa keskityttiin aluekehityksen kärkihankkeista erityisesti tapah-

tuma-alue Laukaa Areenan kehittämiseen ja käynnistettiin uuden elinkeinotoiminnan ja asumisen mahdollistava Vuonteen alueen kaavoitustyö. Vuonteen alueen kehittämiseksi valmisteltu hanke ei saanut rahoitusta.

Kuntastrategian mukaisesti panostettiin matkailupalveluiden kehittämiseen hankkeiden sekä Visit Laukaa ja Visit Jyväskylä -palvelujen kautta ja tuettiin yritysten selviytymistä koronapandemian ensimmäisestä aallosta neuvontapuhelimen, tiedotuksen ja valmennusten kautta. Yritysten ja yhteisöjen verkostoitumista edistettiin tilaisuuksien, sähköisten viestintäkanavien sekä säännöllisesti kokoontuvan yrittäjien ja Laukaan kunnan kumppanuusfoorumien kautta.

Lisäksi panostettiin yleiseen kuntamarkkinointiin yritysten ja asukkaiden sijoittumista edistävään markkinointiin. Kunnanjohtajan rekrytoinnin ohessa toteutetulla kuntamarkkinointikampanjalla tavoitettiin yli 100 000 henkilöä. Yritysten sijoittumispalveluissa toteutettiin soittokampanja, jonka tavoitteena oli löytää Laukaanportin yritysalueesta kiinnostuneita yrityksiä. Soittokampanjalla tavoitettiin 1000 yritystä. Neuvottelut sijoittumisesta käynnistettiin 10 yrityksen kanssa. Tonttimarkkinoinnin muut tulokset on raportoitu maankäytön toiminnallisten tavoitteiden yhteydessä seuraavassa luvussa.

Työllisyysyksikkö vastaa kunnan palkkatukityöllistämistä, työllistymisen palveluohjauksesta, kuntouttavasta työtoiminnasta, työkokeilusta, työpajatoiminnasta, työllistämisen tuesta (kuntalisä) yrityksille, yksityisille työnantajille, järjestöille ja yhdistyksille, TYP-työstä (työllistymistä edistävä monialainen yhteistyö), ohjaamotoiminnasta, työllistymishankkeista sekä työllistymispalvelujen koordinoinnista. Asiakkaat saavat tukea muun muassa työllistymiseen, koulutukseen, kuntoutusprosessien etenemiseen sekä työ- ja toimintakyvyn selvityksiin.

1.8.2020 tapahtuneen organisaatiomuutoksen yhteydessä työpajatoiminta, lukuun ottamatta nuorten starttivalmennusta, siirtyi vapaa-aikatoimen alaisuuteen. Työllisyysyksikön nuorten palvelut vahvistuivat elokuun alusta kahdella etsivällä

työntekijällä, jolloin Laukaan kunnan etsivien määrä kasvoi neljään.

Vuotta 2020 väritti erittäin paljon kevättalvella alkanut koronaepidemia. Maaliskuussa kaikki työllistamis- ja aktivointitoiminta keskeytettiin lähes kokonaan. Monilla asiakkaila on runsaasti erilaisia terveydellisiä haasteita. Suunnitellut ja sovitut palvelut peruttiin keväällä lähes täysin, joten erilaiset terveydentilan ja työ- ja toimintakyvyn selvittelyt ovat siirtyneet.

Erilaisia etävalmennusmalleja kehitettiin perinteisen toiminnan tilalle ja rinnalle, mutta läheskään kaikille asiakkaille etävalmennusmallit eivät sovi muun muassa puutteellisten tietoteknisten taitojen tai laitteiden puuttumisen vuoksi.

Etäohjaustaitojen ja –etävalmennusten kehittämisessä ja käyttöön otossa oli merkittävässä roolissa JAMK:in hallinnoima TiimiVerkko hanke, jossa Laukaa oli mukana yhdessä Äänekosken kaupungin ja Jyväskylän katulähettyksen kanssa. Hanke päättyi vuoden 2020 lopussa. Hankkeen päätavoite oli kehittää uudenlaisia etäkuntoutuspalveluita osaksi olemassa olevia työ- ja toimintakykyä edistäviä palveluja.

Laukaan kunta osallistui Väentupa ry:n Nousukausi-hankkeeseen kuntarahoitusosuudella. Hanke tarjosi kohderyhmälle pääasiassa sosiaalista kuntoutusta ja yksilöllistä valmennusta. Hanke päättyi 31.12.2020.

ESR- hanke Taite-työelämään (Äänekoski ja Laukaa) kehittämistyö palkkatukityösuhteisten jatko-työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi jatkuu 30.9.21 saakka.

ESR-hanke Kykyä- työelämään (1.9.21-30.8.23) puolestaan pyrkii toimenpiteillään löytämään osatyökykyisten asiakkaiden jäljellä olevan työkyvyn sekä löytämään heille työkykyään vastaavaa työtä. Hanketta hallinnoin Äänekosken kaupunki ja Laukaan lisäksi mukana on Konneveden kunta.

Työllisyysyksikön asiakasmäärä vuosittain on yli 400 henkilöä. Osa asiakkaista on vuoden aikana useammassa eri toimenpiteessä. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 56 eri henkilöä ja valmennus-

päiviä kertyi yhteensä 1517. Palkkatuella työllistettiin 105 eri henkilöä, joka vastaa noin 40 htv:tta. Palkkatuella työllistettyjen henkilöiden palkkoihin käytettiin noin 510 000 €. Työllistymisen kuntalisää maksettiin noin 4800 €. Koronapandemian puhkeaminen vähensi kuntalisän käyttöä. Toisaalta osa hakijoista sai jo 100% palkkatuen, joten kuntalisän myöntäminen ei ollut enää mahdollista.

Laukaan työttömyysprosentti oli vuonna 2020 pienimmillään helmikuussa 9.8 % ja korkeimmillaan huhtikuussa 15.9 %. Koronapandemian vaikutus Laukaan työttömyysprosenttiin näkyi aluksi suurena lomautettujen määränä. Tammikuussa lo-

mautettuja oli 70 ja huhtikuussa jo 534. Loppukesästä lomautettujen määrä alkoi vähentyä, kun työnantajat alkoivat kutsua lomautettuja takaisin töihin.

Laukaa haki yhdessä Jyväskylän, Äänekosken ja Muuramen kanssa työllisyyden kuntakokeiluun. Kuntakokeilun alkuperäinen alkamisajankohta oli 1.4.2019. Aikataulu siirtyi vuoden aikana useaan otteeseen ja siirtyi lopulta vuoden 2021 puolelle. Työllisyyden kuntakokeilussa kunta vastaa työnhakijoiden palveluprosessista ja työllisyyttä edistävien palvelujen tarjoamisesta. Tavoitteena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoitetaso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<i>Luodaan malli sisäisen palvelutoiminnan kehittämiseksi. Vuoden 2020 tavoitteena on luoda sisäisen palvelutoiminnan palaute- ja arviointimalli sekä mitata lähtötaso. Seuraavana vuonna asetetaan kehittämistavoite lähtötasoon nähden.</i>	<i>Asiakastyytyväisyys sisäisissä palveluissa. (esim. henkilöstöpalvelut, taloushallinto, kirjaamon palvelut, neuvonnan palvelut). Asiakastyytyväisyyden mittaamisen menetelmät ja mittarit määritetään vuoden 2020 aikana.</i>	<i>Kunnassa ei ole aikaisemmin mitattu ja arvioitu tietoon perustuen asiakastyytyväisyyttä sisäisissä palveluissa. Tyytyväisyyden lähtötaso määritellään vuoden 2020 aikana vähintään kolmen sisäisen palvelun osalta.</i>	<i>Toteutui osittain. Sisäistä asiakastyytyväisyyttä mitattiin yhdessä sisäisessä palvelussa (taloushallinto). Koronapandemian vuoksi resurssit eivät poikkeustilassa riittäneet laajempaan kehittämiseen. Tavoitteen mukaista toimintaa jatketaan.</i>
<i>Käynnistetään Vuonteen kiertotalouskylän asuinalueen suunnittelu ja asemakaavan valmistelu käynnistämällä kiertotalouden toimijaverkoston toiminta.</i>	<i>Toimijaverkoston ta- paamiset ja aktiivisuus. Yleinen kiinnostus hanketta kohtaan kasvanut. Toimijaverkoston it-searviointi laadullisesti ja raportointi kunnan hallitukselle.</i>	<i>Lähtötaso: Selvityshanke Kehityspolkuja Vuonteen alueen vähähiiliseen kiertotalous-ekosysteemiin" –toteutettiin v. 2017–2018. Vuonteen kiertotalouskylän hankesivut verkossa on perustettu. Tavoitetaso: Kiertotalouden toimijaverkosto on muodostettu ja sitoutunut alueen kehittämiseen.</i>	<i>Toteutui osittain. Kunnan ja JAMKn yhteistyöllä valmisteltiin "Kulttuuriympäristön yhteisöllisen kehittämisen älykkäät ratkaisut" -hankkeen hankesuunnitelma. Hankkeen yhtenä tavoitteena oli koota kiertotalouden toimijaverkosto. Hankkeelle ei saatu rahoitusta.</i>

		<i>Kiertotalouden huomioivan asemakaavan toteuttaminen voidaan laittaa vireille.</i>	<i>Alueen asemakaava tuli vireille, kun kunnanhallitus hyväksyi vuoden 2020 kaavoituskatsauksen (1.6.2020 §123)</i>
<i>Luodaan systemaattinen tapa arvioida toimielimien päätöksen tukena olevan tiedon riittävyttä ja laatua. Lähtötilanteessa tavoitteena on synnyttää tietoa, johon perustuen voidaan asettaa kehittämistavoitteita.</i>	<i>Päätäjien tyytyväisyys päätettävien asioiden valmisteluun (tiedon määrä ja laatu). Valmistelijoiden ja esittelijöiden itsearviointi.</i>	<i>Kunnassa ei ole aikaisemmin systemaattisesti kerätty päätöskohtaista tietoa päätöksenteon tukena olevan tiedon määrästä ja laadusta. Lähtötaso määritellään vuoden 2020 aikana vähintään kahden toimielimen osalta.</i>	<i>Ei toteutunut. Tavoitteen mukaista arviointia valmisteltiin alkuvuoden 2020 aikana, mutta koronaan alettu resurssit jouduttiin kohdentamaan akuutisti kriisinhoitoon ja poikkeus-tilanteen johtamiseen.</i>
<i>Rekrytointiin ja työnantajamielikuvaan panostamalla pyritään pitämään osaavan ja motivoituneen henkilöstön saatavuus hyvällä tasolla.</i>	<i>Henkilöstön saatavuus eri tyyppisiin tehtäviin:</i> <i>hakijoiden määrä avoimiin tehtäviin</i> <i>hakijoiden osaamisen taso</i> <i>Rekrytointeihin ja henkilöstön saatavuuteen liittyvät tiedot raportoidaan henkilöstöraportin yhteydessä.</i>	<i>Lähtötaso: Henkilöstön saatavuus on pääasiassa ollut hyvällä tasolla. Viime vuosina joidenkin tehtävien täyttämässä on ilmennyt haasteita.</i>	<i>Toteutui osittain. Keskimäärin työtehtäviin saatiin 10 hakijaa/rekrytointi, mikä oli 0,5 hakijaa/rekrytointi enemmän kuin edeltävänä vuonna. Saatavuushaasteet näkyvät kuitenkin entistä voimakkaammin tietyillä aloilla, joita ovat pääasiassa sosiaalipalvelut, vanhus- ja vammaispalvelut sekä varhaiskasvatus. Myös teknisen alan henkilöstön ja asiantuntijoiden rekrytoinneissa on ollut vähän hakijoita. Työnantajamielikuvaan panostettiin voimakkaasti mm. kunnanjohtajarekrytoinnin yhteydessä toteutetulla markkinointikampanjalla. Muita koko kunnan laajuisia panostuksia rekrytoinnin kehittämiseen ei tehty.</i>
<i>Työkyvyn tuen toimintamallia noudattaen</i>	<i>Sairauspoissaolojen määrä</i>	<i>v. 2018: 12,7 pv/hlö</i> <i>v. 2019 päästäneen samalle tasolle</i>	<i>Ei toteutunut.</i>

laaja-alaisella yhteistyöllä tuetaan henkilöstön työkykyä.	Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä Työkykybarometrin tulokset	v. 2020 tavoite: alle 13 pv/hlö v. 2018: 1 kpl - keskimäärin 1-3/v v. 2020 tavoite: enintään 3 Uudenlainen työkyvyn seurannan menetelmä, jota voi verrata aikaisempiin laajoihin työtyytyväisyystutkimuksiin. Tavoite 2020: kouluarvosana työtyytyväisyydestä 8.	Sairauspoissaolojen määrä: 15,7 pv/hvt. Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä: 2 Työkykybarometria ei otettu käyttöön/toteutettu. 2021 alussa on toteutettu korona-ajan työhyvinvointikysely ja jatkossa hyödynnetään KEVAN hyvinvointikyselypalvelua vuosittain. Työkyvyn tuen mallin hyödyntämisen edistämiseksi ei toteutettu olennaisia toimenpiteitä.
Panostetaan markkinointiin ja edistetään sen avulla kunnan veto-voimaisuutta ja tonttien myyntiä.	Tonteista kiinnostuneiden tyytyväisyys saamaansa palveluun Omakotitontit -verkkosivun kävijämäärä Myytyjen ja varattujen omakotitonttien määrä	Lähtötaso: Kunnan tonttitarjontaan tutustuneiden, tontteja hakenneiden ja tontin vuokranneiden tai ostaneiden määrät tiedetään. Tavoitetaso: tunnetaan myös tontteihin tutustuvien motivaatiot ja tyytyväisyys saamaansa palveluun, jolloin markkinointia voidaan kohdentaa paremmin. Kävijämäärän kasvu +25 % Uusista myyntiin tulleista tonteista myydään tai varataan ensimmäisellä hakukierroksella 60 %	Toteutui osittain. Vuonna 2020 lanseerattiin omakotirakentajien sähköinen uutiskirje. Uutiskirjeen tilaajat rakentajat ovat kiinnostuneita rakentamaan 1-2 vuoden sisällä. Taajamista Leppävesi, Laukaan kirkonkylä ja Vihtavuori kiinnostavat eniten. Myös maaseutuomainen asuminen taajamien ulkopuolella kiinnostaa rakentajia. Omakotitontit -verkkosivujen kävijä- eli katselumäärä kasvoi 108 %. Vuonna 2020 uusia tontteja tuli myyntiin Vihtavuoren Kuhamäestä ja Leppäveden Kuukkelinkadulta. Ensimmäisellä hakukierroksella tonteista varattiin 42 %.

	<i>Kuntien välisen tulo- muuton tilasto</i>	<i>Kuntien välisen tulo- muuton trendi positiivi- nen verrattuna vuosiin 2018-2019</i>	<i>Kuntien välinen tulo- muutto oli vuonna 2020 negatiivinen (-87).</i>
<i>Uudistetaan Laukaan kunnan tärkein palvelu- kanava verkkosivut ja otetaan käyttöön kun- talaisten kattava pa- lautteenantojärjes- telmä.</i>	<i>Verkkosivujen ja pa- lautteenantojärjestel- män käyttöönotto, si- vuston saavutettavuus, henkilöstön ja asukkai- den osallistaminen si- voustouudistukseen, si- sällöntuotantoon ja tie- don jakamiseen, sisäl- löntuottajien koulutuk- set.</i> <i>Laadullinen arviointi ja kyselyt eri sidosryh- miltä.</i>	<i>Lähtötaso: Nykyiset verkkosivut ovat tekni- sesti vanhentuneella alustalla ja palautteen- antoprosessi hajanai- nen.</i> <i>Tavoitetaso: Uudet verkkosivut ja palaut- teenantojärjestelmä otettu käyttöön ja ne on toteutettu saavutet- tavuusdirektiivin mu- kaisesti.</i> <i>Palvelualueiden verkko- sivujen ylläpitäjät on koulutettu saavutetta- vien sisältöjen tuotta- miseen.</i> <i>Kuntalaiset ja muut si- dosryhmät löytävät it- seään koskevan tiedon ja pystyvät antamaan palautetta ja osallistu- maan palvelujen kehit- tämiseen vaivatto- masti.</i> <i>Henkilöstö kokee omis- tajuutta verkkosivu-uu- distus on toteutettu osallistavasti ja vuoro- vaikutteisesti.</i>	<i>Toteutui osittain.</i> <i>Palautepalvelu on otettu käyttöön suunnitellussa laajuudessaan vuoden 2020 aikana ja henkilöstö on koulutettu palvelun käyttämiseksi sekä pa- lautteisiin vastaamiseksi. Kuntalaiset ovat löytä- neet palvelun kohtalaisen hyvin.</i> <i>Uusien verkkosivujen kon- septisuunnittelu ja sivus- ton hankintakilpailutus toteutettiin. Sivuston tek- ninen toteutus ja käyt- töönotto sekä verkkosivu- jen ylläpitäjien koulutus siirtyivät koronapande- mian vuoksi vuoteen 2021.</i>
<i>Rakennetaan prosessi ulkoisen rahoituksen kehittämishankkeiden kokoamiseen hanke- portfolioksi. Kytetään hankeportfolion suun- nittelu osaksi verkko- sivu-uudistusta.</i>	<i>Hankeportfolion ra- kenne ja prosessi ole- massa, prosessi käyn- nistetty. Tieto hank- keista, jotka vaikutta- vat Laukaan kuntaan, kasvanut. Viranhaltija- ja luottamusjohdon it- searviointi.</i>	<i>Lähtötaso: Kunnan han- keportfolio on hajanai- nen; kunnan itse käyn- nistämien ja hallin- noimien hankkeiden li- säksi kunta toimii suu- ressa osassa hankkeita osarahoittajana, koh- dealueena tai välilli- senä edunsaajana.</i>	<i>Toteutui osittain.</i> <i>Hankkeiden kokoaminen hankeportfolioon on kyt- ketty verkkosivu-uudistuk- seen, jonka tekninen to- teutus ja käyttöönotto siirtyi koronapandemian vuoksi vuodelle 2021.</i>

		<i>Tavoitetaso: Hanke- portfolion avulla viran- haltija- ja luottamus- johdon on mahdollista tulevaisuudessa ohjata hankerahoitusten ha- kua ja suunnata rahoi- tusta suunnitelmalli- semmin strategian mu- kaiseen kehittämiseen.</i>	
--	--	--	--

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Hallintopalvelujen valtuustoon nähden sitova toimintakate oli alkuperäisessä talousarviossa -1,6 miljoonaa euroa. Talousarviomuutosten jälkeen toimintakate oli -2,0 miljoonaa euroa. Talous toteutui vuonna 2020 lähes suunnitellusti. Toimintakulujen ylitystä muodostui ainoastaan hallinnonviestinnän ja tietohallinnon tulospaikalla (20.000 euroa), mutta tulosyksikön toimintakate alitti kokonaisuutena talousarvion tavoitteen 43.000 eurolla.

Hallintopalveluiden osalta talousarviomuutoksissa näkyy omaisuuden myyntivoittoerän siirto talous- ja elinvoimapalveluihin (500.000 euroa). Tämän lisäksi talousarviomuutokset heikensivät toimintakatetta noin 70.000 euroa. Tilinpäätöksen toteuma olisi ylittänyt alkuperäisen talousarvion noin 30.000 eurolla. Muutokset vuoden aikana olivat moninaisia koronavirusepidemiasta johtuen.

Lisäksi esimerkiksi henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän irtisanominen toimittajan puolelta aiheutti lisäkustannuksia.

Talous- ja elinvoimapalveluiden valtuustoon nähden sitova toimintakate oli alkuperäisessä talousarviossa -3,0 miljoonaa euroa ja talousarviomuutosten jälkeen -2.5 miljoonaa euroa. Muutettuun talousarvioon nähden yksikön toimintatuotot ylittivät noin 508.000 euroa ja toimintakulut alittivat noin 136.000 euroa. Suurempien tulojen ja pienempien menojen vuoksi yksikön toimintakate oli noin 644.000 euroa muutettua talousarviota parempi. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna eroa kertyi noin 1,1 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen ylitys muodostui pääosin maankäytön ja työllisyyspalvelujen ennakoitua paremmista tuotoista. Maankäytön tuotot ylittivät talousarvion 395.000 eurolla ja työllisyyspalvelujen tulon 137.000 eurolla. Maankäytön tulojen ylitys muodostui maaomaisuuden myynnistä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Konsernihallintoon on keskitetty organisaation johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia palveluja ja tukipalveluita. Konsernihallinto huolehtii kunnan edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä. Lisäksi konsernihallinnon alaisuudessa on kunnan kasvuun ja kehittämiseen liittyviä palveluita, kuten maankäyttö-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut.

Näistä työllisyyspalvelujen osalta on tapahtumassa olennaisia muutoksia, kun työllisyyden kuntakokeilu käynnistyi 1.3.2021. Työllisyyden kuntakokeilu tuo kunnalle laajemman vastuun ja mahdollisuudet työllisyydenhoidossa. TE-toimiston tehtäviä siirretään kuntakokeilujen vastuulle ja kunnat saavat tehtävien hoitamiseksi työvoimaa TE-toimistoilta. Kuntakokeilussa rakennetaan uutta alueellista tuloksellista työllisyydenhoidon

mallia yhdessä Jyväskylän, Äänekosken ja Muuramen kanssa. Muutos koskettaa välillisesti myös muita toimintoja kuten sosiaali- ja terveystalouksia, jotka osallistetaan kuntakokeilun valmisteluun ja toteutukseen. Onnistuakseen kuntakokeilu tulee vaatimaan kunnalta lisäresursointia työllisyydenhoitoon.

Konsernihallinnon ydintoiminnot on turvattava tulevaisuudessakin. Konsernihallinnon resurssit on talouden sopeutusten myötä ajettu tiukalle. Tavoitteiden ja resurssien tasapainosta on huolehdittava ja henkilöstön kuormitusta seurattava. Keskeisenä muutosvoimana konsernihallinnon toiminnalle on palvelujen digitalisoituminen.

Digitalisaatio ajaa erilaisia palveluita ja toimintoja muutokseen. Konsernihallinnon osalta digitalisaatio näkyy monessa toiminnossa. Tietohallinto toimii koko organisaation tukipilarina digitalisaatiossa. Lisäksi muun muassa talous- ja henkilöstöhallinto sekä asiakirjahallinto ja tiedonohjaus ovat digitalisaatioon liittyvän muutoksen keskiössä. Tulevaisuudessa entistä suurempi osa perinteisestä henkilötyöstä näillä aloilla automatisoituu ja hen-

kilöstön työtehtävät muuttuvat. Tässä muutoksessa kunnan on oltava ajan tasalla ja tehtävä ratkaisuja, jotka edistävät työn tuottavuutta ja organisaation toiminnan sujuvuutta.

Yksi suurimmista konsernihallintoa koskevista tulevien vuosien hankkeista on asiakirjahallinnon ja arkistoinnin digitaalisten ratkaisujen hankinta ja paperiarkistojen muuntaminen digitaaliseen muotoon. Hanke tulee vaatimaan lisäresursointia ja konsernihallinnon mittakaavassa merkittäviä investointeja.

Konsernihallinnon toimintaympäristöön vaikuttavat tulevaisuudessa koko julkisen sektorin tehtävien järjestely ja rahoitus. Esimerkiksi Sote-uudistukseen liittyvillä ratkaisuilla voi olla olennaisia vaikutuksia muun muassa kunnan henkilöstömäärään ja talouden laajuuteen ja sen myötä erilaisen organisaation sisäisten palvelujen laajuuteen.

Perlacon Oy:n alkuvuonna 2020 laatimien arvioiden mukaan Laukaan väestörakenteen muutoksilla ja niistä johtuvilla palvelutarpeiden muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta kunnan yleishallinnon kustannustasoon vuoteen 2030 mennessä.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Konsernihallinnolla on sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa korostunut rooli ja vastuu, koska kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Lisäksi konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjaamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus ei ole antanut valtuuston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista tarkempia soveltavia ohjeita. Ohjeita oli määrä antaa vuoden 2019 aikana, mutta niiden valmistelu jatkettiin vuonna 2020. Vuonna 2021 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden hyväksymisen jälkeen on tarkoitus jatkaa operatiivisen valvontaohjeistuksen laatimista perusteiden toteuttamiseksi kunnassa ja kuntakonsernissa.

Konsernihallinnossa laaditaan ohjeita eri toimintojen ja prosessien toteuttamiseksi oikein ja lain-

mukaisesti sekä valvotaan näiden prosessien toteutumista. Mm. talous- ja henkilöstöhallinto ohjeistavat palvelualueita toimintatavoista, joilla pidetään huoli siitä, että toiminta on lain- ja asianmukaista ja kunnan toiminnan kannalta olennaiset ydinprosessit toimivat sujuvasti. Talousarvio- ja tilinpäätösprosesseja on kehitetty kunnassa jatkuvasti, jotta talouden johtaminen ja hallinta tukisi kunnan strategisia tavoitteita.

Kunnan hankintaohjeet ovat ajan tasalla ja konsernihallinnon hankinta- ja kehittämispäällikkö on palvelualueiden käytettävissä asiantuntijana hankinta-asioissa. Viime vuosina kunnassa on myös kehitetty sopimusjohtamista. Sopimusjohtamisen kehittäminen on olennainen toimenpide sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vahvistamiseksi. Vuoden 2021 aikana kunnassa otetaan käyttöön keskitetty sopimusten hallintajärjestelmä vahvistamaan sopimusohjausta ja -valvontaa.

Myös tietoturva- ja tietosuoja-asioiden ohjeistus on konsernihallinnon vastuulla. Tietosuojavastavan osaamisesta huolehditaan, jotta organisaation sisäinen ohjeistus ja käytännöt pysyvät ajan tasalla.

Tietohallinnon riittävä resursointi varmistaa tietohallinnon mahdollisuudet pitää yllä tietoturvallista digitaalista toimintaympäristöä.

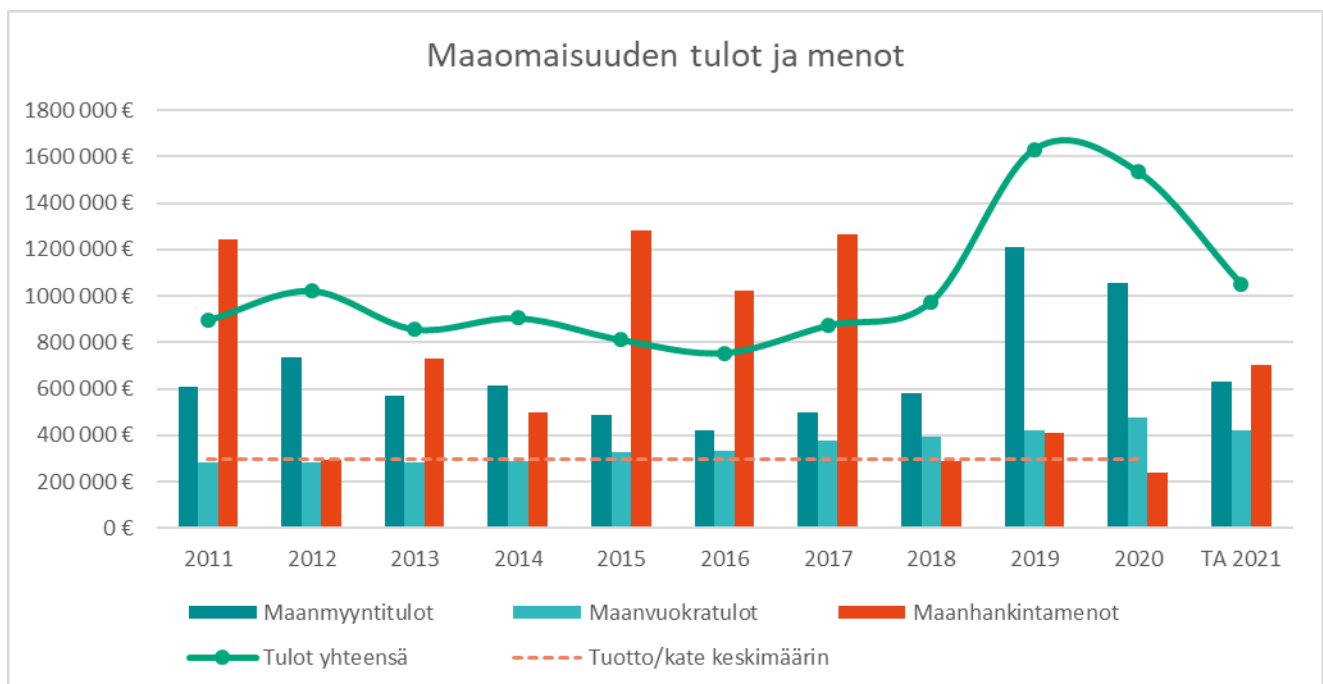
Ylimmän päätöksenteon laadukas valmistelu on riskienhallinnan kannalta tärkeää. Riskien ennakointi ja arviointi osana päätöksenteon valmistelua parantaa päättäjien mahdollisuuksia arvioida päätöksen vaikutuksia oikeaan tietoon perustuen.

Kunnassa ei ole käytössä systemaattista mallia päätösten vaikutusten arviointiin. Erilaisia työkaluja ja toimintatapoja vaikutusarviointien tekemiseen on olemassa ja tulevaisuudessa tulisi harkita uusien toimintatapojen käyttöönottoa myös Laukaassa.

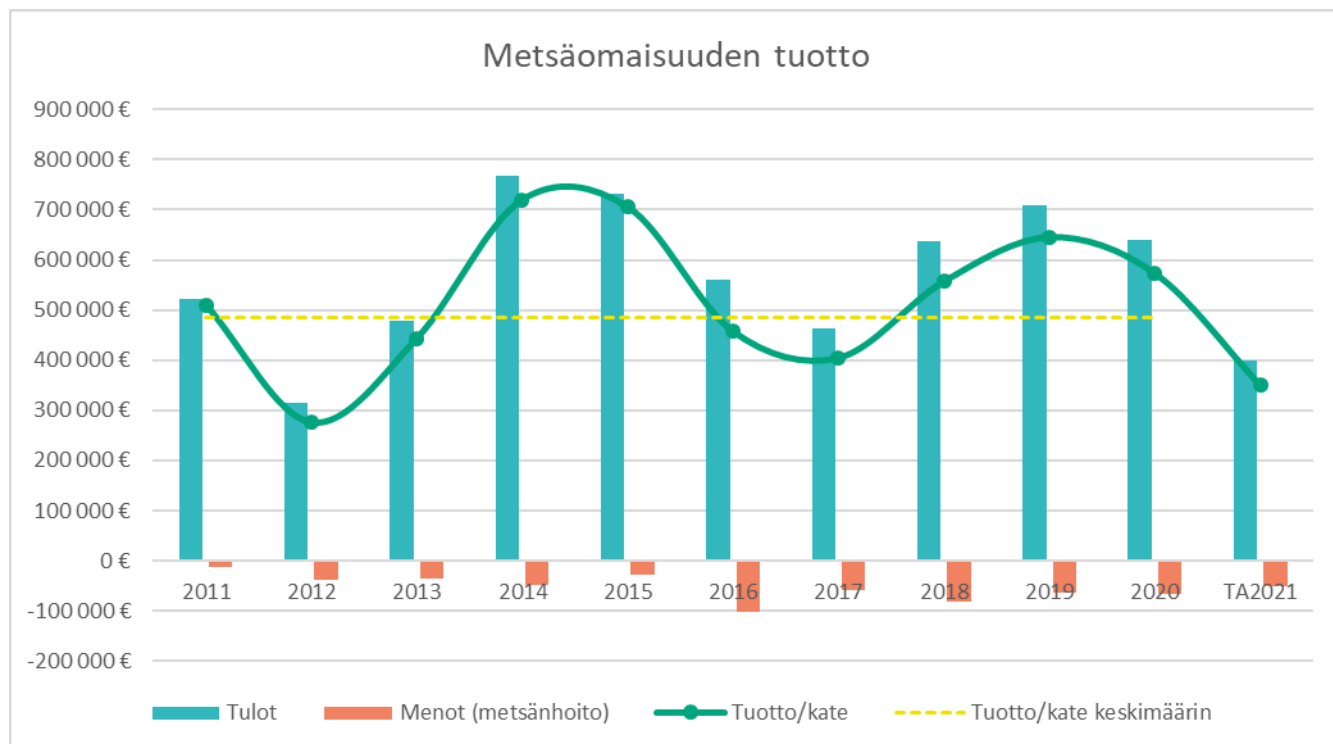
Kunnan tulee toimissaan kyetä pysymään ajan tasalla lukemattomien lakien ja säädösten määräyksestä. Lainmukaisen toiminnan ylläpitäminen vaatii henkilöstön säännöllistä kouluttamista, minkä lisäksi erilaisissa tapauksissa ostetaan asiantuntijapalveluita lainmukaisuuden varmistamiseksi.

Graafit ja tunnusluvut

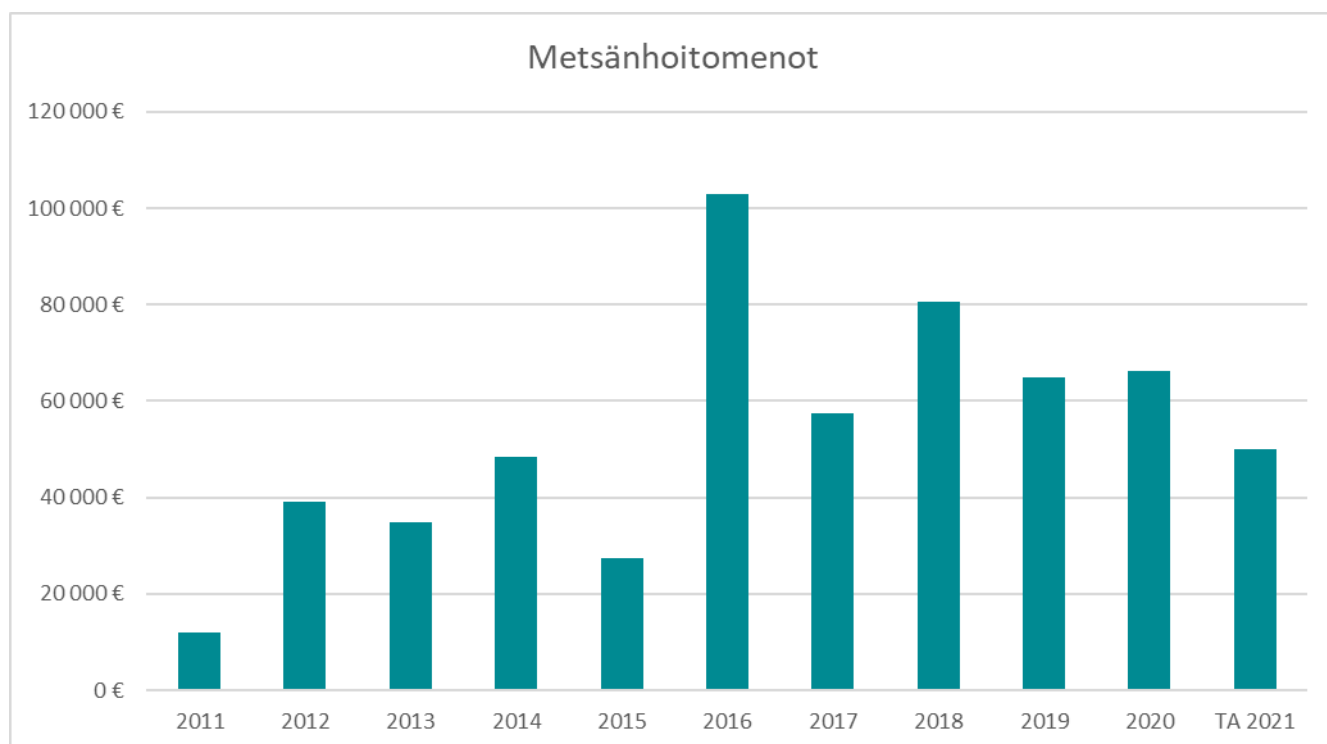
Maankäyttö

Maaomaisuuden tulot (käyttötalous- ja investointitulot) ja menot vuosina 2011–2020 sekä talousarvioluku vuodelle 2021.

Metsäomaisuuden tuotto vuosina 2011–2020 sekä talousarvioluku vuodelle 2021.

Metsäomaisuuden menot (metsänhoito) vuosina 2011–2020 sekä talousarvioluku vuodelle 2021. Vuoden 2016 luku sisältää noin 40.000 euron investoinnin metsäautoteiden kunnostamiseen.

	TA 2020	TA-M 2020	TP 2020
Hyväksytyt asemakaavat, ha	100	100	28
Hyväksytyt yleiskaavat, ha	850	850	1090
Maanhankintamenot, euroa	700 000	700 000	238 826
Maanmyyntitulot (myyntivoitto), euroa	390 000	750 000	1 056 041
Maanvuokratulot, euroa	415 000	420 000	476 934
Hakkuutulot, euroa	500 000	680 000	639 187
Metsänhoitomenot, euroa	70 000	70 000	66 235

4.2.2 Perusturvapalvelut

Perusturvapalvelun toiminnan tarkoituksena on edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia, itsenäistä selviytymistä, terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta.

Palvelualueella päättynyttä talousarviovuotta haastoi maailmanlaajuinen koronapandemia. Koronavirus on muuttanut toimintavuoden aikana palvelujen järjestämistä, palvelujen tarjontaa ja - toteutustapoja. Lisäksi toimintavuoden aikana on jouduttu järjestelemään erilaisia varautumisen suunnitelmia ja muuttamaan henkilöstön työn toteutustapoja.

Perusturvan palvelualue kykeni kuitenkin haasteellisesta vuodesta huolimatta huolehtimaan palvelutehtävistään ja mahdollisuuksien mukaan palvelualueella jatkettiin palvelurakenteen uudistamistyötä sekä palveluprosessien ja toimintamallien arviointia. Toiminnan painopisteeksi talousarviovuode-

delle asetettiin hyvinvointityön vahvistaminen, ennakoin ja ennaltaehkäisevän työn ensisijaisuus, palveluiden oikea-aikaisuus sekä varhainen reagointi. Hyvinvointikertomustyötä jatkettiin suunnitellusti hyvinvointityöryhmän ohjaamana.

Maamme hallituksen esitys sote-uudistukseksi ja uudistusta koskeva lainsäädäntö eteni eduskuntaan 8.12.2020. Maakunnalliset uudistusta tukevat hankkeet alkoivat kesällä 2020 ja Laukaa on mukana sosiaali- ja terveystieteiden rahoittamissa hankkeissa sekä yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmä Asterin hankinnan suunnittelussa.

Talousarviovuoden aikana sosiaalihuollon arkiston käyttöönottoprojekti eteni suunnitelman mukaisesti ja Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönotto toteutuu vuoden 2021 alusta.

Hallinto- ja terveyspalvelut

Perusturvapalvelujen hallinto- ja terveyspalvelut - tulosityksikköön kuuluivat perusturvalautakunnan ja vammaisneuvoston toiminta, perusturvapalvelujen yhteinen hallinto sekä perusterveydenhuolto- ja erikoissairaanhoitopalvelut.

Perusterveydenhuollon palvelut laukaalaisille tuottaa sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos Keski-Suomen seututerveyskeskus. Vuonna 2020 laukaalaisten avoterveydenhuollon käynnit nousivat 0,7 % vuodesta 2019 ollen 70 940 käyntiä, joista koronaepidemiaan liittyviä käyntejä on ollut 5 642 käyntiä. Laukaalaisten laitoshoidon hoitopäivät nousivat 5,6 % vuodesta 2019 ollen 4 066 hoitopäivää. Suun terveydenhuollon käynnit laskivat vuonna 2020 29,3 % ollen 14 260 käyntiä.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tuottaman erikoissairaanhoidon perustehtävänä on tarjota kansallisiin ja kansainvälisiin suosituksiin perustuvaa, luotettavaa, turvallista ja vaikuttavaa hoitoa potilaan parhaaksi. Lähtökohtana on sairaala, jossa annetaan potilaiden tarvitsema tutkimus, hoito ja kuntoutus kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti. Sairaanhoitopiirin hoitopäivien määrä vähentyi 8,4 % vuodesta 2019. Läheteiden määrä oli 9,9 % vähemmän, kuin vuonna 2019. Laukaalaisten läheteet erikoissairaanhoitoon vähenivät 14,7 % edellisestä vuodesta ollen 3 210 kappaletta (3 764 vuonna 2019)

Perusturvalautakunta kokoontui vuonna 2020 yhdeksän kertaa käsitellen 58 julkista asiaa ja 11 yksilöasiaa. Vammaisneuvosto kokoontui vuoden 2020 aikana kolme kertaa.

Sosiaalityö

Sosiaalityössä vuosi 2020 oli erilainen vuosi; korona toi toimintaan ennakoimattomia haasteita. Työskentelyssä oli otettava käyttöön nopealla tahdilla tavanomaisen asiakastyön rinnalle myös muita tapoja palvella asiakkaita. Samaan aikaan henkilöstössä oli vajetta ja tehtäviä hoidettiin sijaisjärjestelyin.

Uutta toimintaa käynnistettiin, kun oma perheneuvola käynnistyi Laukaan kunnan omana toimintana. Työntekijöitä perheneuvolassa oli perustamivuonna 2020 psykologi ja sosiaalityöntekijä. Perheneuvolan palvelut ovat olleet kysyttyjä matalan

kynnyksen palveluita kuntalaisille. Asiakkaita vuoden aikana on ollut 217. Toimintavuoden aikana on havaittu, että palvelua on tarpeen lisätä.

Sosiaalityön tulosityksikössä lastensuojeluilmoituksia vastaanotettiin vuonna 2020 649 (776 vuonna 2019). Edelliseen vuoteen verrattuna määrä laski, jota selittää poikkeuksellinen kevät. Palvelutarpeenarviointien määrä sen sijaan nousi edellisestä vuodesta. Vuonna 2020 lapsia koskevia palvelutarpeenarviointeja tehtiin 350 (303 vuonna 2019). Sijoituksia tehtiin vuonna 2020 68 (80 vuonna 2019), joista kiireellisiä sijoituksia 24 (21 vuonna 2019). Huostaanottoja myös päättyi toimintavuoden aikana. Avohuollon asiakkuudessa vuonna 2020 oli 233 lasta (178 vuonna 2019). Yhteensä lapsia asiakkuudessa oli vuonna 2020 301 (232 vuonna 2019). Korona pandemian näkyi lastensuojelussa erityisesti lasten ja nuorten psyykkisenä pahoinvointina, käytöshäiriöinä, lapsen psyykkisinä oireiluna sekä päihteiden käyttönä. Korona-kevät hiljensi lastensuojelun tarvetta, joka kasaantui syksyä kohden. Syys-joulukuun aikana lastensuojelussa tehtiin 15 lapsen kiireellistä sijoitusta, joka kertoo tarpeen kasvusta hiljaisemman kevään jälkeen.

Nuorten sosiaalityössä tuettiin nuoria asumisen sekä koulutukseen ja työllistymiseen liittyvissä asioissa. Laukaassa toimii Ohjaamo-hanke, joka moniammatillisesti tukee nuorten elämiseen liittyvissä asioissa ja nuorten sosiaalityöntekijä on mukana Ohjaamossa viikoittain. Nuorten sosiaalityöntekijä vastaa myös jälkihuollon toteutumisesta. Vuoden 2020 alusta jälkihuoltovelvoite nousi 25 ikävuoteen.

Sosiaalityön mielenterveys- ja päihdetyön palvelurakenneuudistus on jatkunut vuonna 2020. Kotiin annettava tuki ja ohjaus sosiaalisena kuntoutuksena on vakiintunut osaksi käytäntöä. Sen avulla on saatu purettua raskaimpia asumispalveluita ja tuetua asiakkaita heidän omiin koteihin. Kotiin annettava tuki ja ohjaus on erityisesti mielenterveys- ja päihdekuntoutujille suunnattu palvelu. Palvelun avulla on pyritty ehkäisemään asiakkaiden päätymistä asumispalveluihin sekä toisaalta on pystytty myös purkamaan raskaampia palveluita. Kotiin annettavaa tukea ja ohjausta on annettu yhteensä 49 asiakkaalle vuonna 2020, kun vuonna 2019 tukea annettiin 29 asiakkaalle.

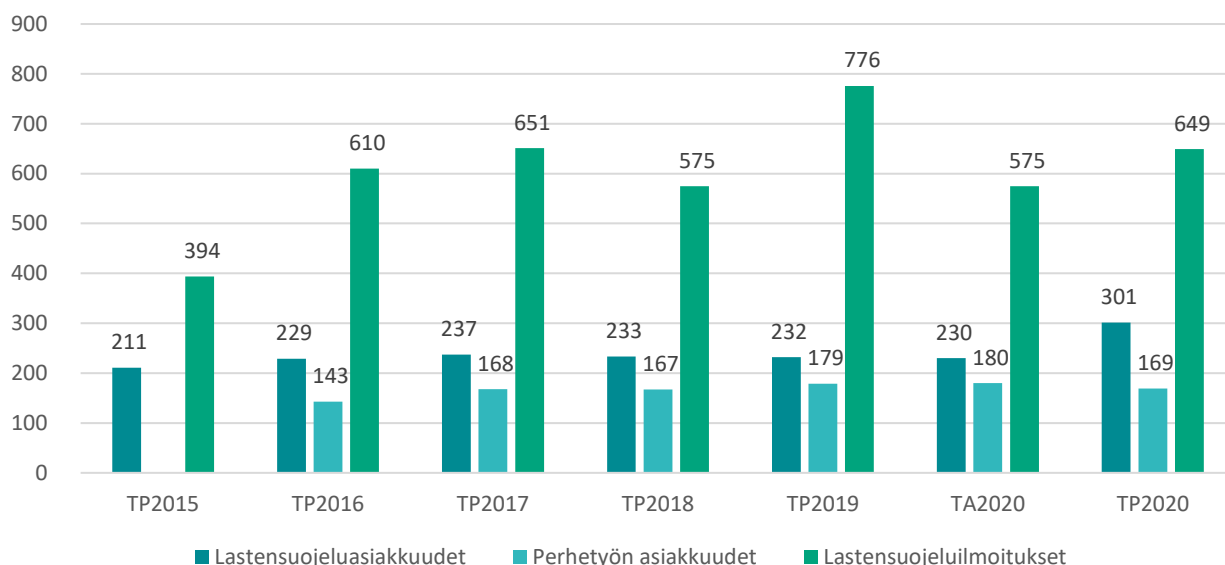
Korona-aika ja sen seuraukset näkyivät perhetyössä vuonna 2020 palvelutarpeen kasvuna erityisesti lastensuojelun avohuollon puolella sekä perheiden haasteiden monimutkaistumisena. Tästä syystä perhetyön palveluita saaneiden perheiden lukumäärä on pienempi kuin aiempina vuosina, sillä perhetyön palveluita tarvittiin aiempaa tiiviimpinä ja pidempikestoisina. Pandemiasta johtuvasta poikkeustilanteesta huolimatta lapsiperheiden palveluja pyrittiin tarjoamaan kotiin annettavina palveluina etäpalveluiden sijaan. Perhetyön asiakkuudessa oli vuoden 2020 aikana yhteensä 169 perhettä. Vastaava luku vuonna 2019 oli 179 perhettä.

Perhetyössä on pyritty vastaamaan perheiden tuen tarpeisiin uudenlaisten työmuotojen suunnittelulla ja käynnistämällä. Vuonna 2019 aloitettu avoperhekuntoutus on vakiintunut osaksi lastensuojelun avohuollon palveluja.

Omien palvelujen vahvistamiseksi ja ennakoiden palvelujen kehittämiseksi perhetyössä on suunnitteilla vanhemmuutta tukeva neuropsykiatrisen valmennuksen elementtejä sisältävä perhetyön työmuoto. Vuonna 2020 käynnistettiin palvelun suunnittelu ja henkilöstön lisäkoulutus neuropsykiatrisen valmennukseen. Tämän ohella myös perhetyön tiimin henkilöstön lisäkoulutusta perheen kokonaistilanteen arviointiin liittyen jatkettiin edelleen.

Sosiaalityössä on tarkasteluvuoden aikana ollut useita virkoja ja toimia avoinna ja sosiaalityöntekijöiden rekrytoinneissa on ollut haasteita. Tehtäviä on hoidettu sijaisjärjestelyin ja henkilömuutokset ovat kuormittaneet työyhteisöä ja perehdyttäminen on vienyt aikaa perustehtävältä. Lisäksi muutokset hidastavat hetkellisesti asiakasprosessien eteenpäin viemistä ja aikataulujen toteuttamista. Asiakkaiden palvelutarpeen arviointiin on pystytty pääsääntöisesti vastaamaan laissa säädetyissä aikatauluissa.

Lastensuojelun ja perhetyön asiakkuuksien sekä lastensuojeluilmoitusten määrän kehitys

Vanhus- ja vammaispalvelu

Vanhus- ja vammaispalvelussa vuosi 2020 oli ensimmäinen kokonainen vuosi yhteisenä organisaationa.

Vuosi 2020 oli koronan siivittävä vuosi ja korona vaikutti kaikkiin toimintoihin palveluissamme. Koronasta huolimatta toimintoja kehitettiin ja vietiin eteenpäin, missä se oli resurssien, talouden ja rajoitusten puolesta mahdollista. Alkuvuosi oli tehokasta toiminnan aikaa, kunnes edessä oli koronan tuomat haasteet. Suojainten saannin vaikeus, ohjeiden puuttumattomuus tai nopeat muutokset ohjeissa toivat haastetta. Painetta loi myös se, että alkuun ei tiedetty, kuinka voimallisesti korona tulee yhteiskuntaan vaikuttamaan ja kuinka nopeasti. Ohjeiden tulo eri kautta, niiden muuttuminen tai puuttuminen vaikuttivat osittain siihen, että asiakkaita eikä henkilökuntaa ei voitu informoida niin nopeasti ja tehokkaasti, kuin olimme halunneet.

Henkilöstön hidas pääsy koronatestaukseen ja testitulosten odottaminen aiheutti paineita palveluntuotannossa henkilöstön vajeena. Jatkuva puute sijaisista on vaikuttanut henkilöstön jaksamiseen ja motivaatioon kaikissa yksiköissä kuluneena vuonna.

Onnistuimme tuottamaan ja toteuttamaan inhimillistä ja voimavaroiltaan toimintaa poikkeavinakin aikoina. Vanhus- ja vammaispalvelut tuottivat kaikki lakisääteiset palvelut lukuun ottamatta vammaispalveluiden työtoimintaa maaliskuun puolivälistä toukokuun loppuun.

Ennakoivassa työssä vanhuspalveluissa jouduttiin maaliskuun jälkeen perumaan kaikki ryhmätoiminnot ja päivätoiminta laitettiin kiinni sekä vanhuspalveluissa, että keväällä vammaispalveluissa. Ennalta ehkäisevää palvelua ikäihmisille tehtiin kuitenkin kirjeillä ja soittamalla. Kotikäyntejä päivätoiminnan asiakkaista tarjottiin, mutta osa kieltäytyi ottamasta ketään vieraita kotiin.

Kaikkiin omaishoitajiin, perhehoitajiin ja vammaispalvelun asiakkaisiin oltiin puhelimitse yhteydessä. Yksityisille palvelun tuottajille on välitetty Korona-ohjeita ja ajan tasaista tietoa.

Palveluprosesseja mukautettiin toimintavuoden aikana. Palveluasumisessa muutettiin lyhytaikaispaikkoja pitkäaikaiskäyttöön. Tämä aiheutti sen, että terveyskeskuksesta ei voitu niin nopeasti siirtää asiakkaita jatkohoitoon. Tilanneteen kehittymistä arvioidaan.

Koronan tuomat vaikutukset ikäihmisten ja vammaisten aktiivisuuteen alkoivat näkyä loppuvuonna. Palvelutarpeen arvioinnit kotioidossa ja asumispalveluissa lisääntyivät voimakkaasti.

Autismidiagnoosien kasvu, vammaispalveluiden asiakkaiden asunnonmuutostyöt sekä iso nuorten kehitysvammaisten määrä sekä yksittäiset kriisitoimet näkyvät palveluissa ja kustannuksissa.

Vanhus- ja vammaispalvelussa näkyi myös voimakas väkivallan ja aggressiivisen käyttäytymisen lisääntyminen asiakkailla, mikä vaikuttaa henkilöstön kuormittumiseen, turvallisuuteen sekä henkilöstön määrän kasvuun sekä työn suunnitteluun.

Vanhus ja vammaispalvelussa on ollut paljon henkilöstön vaihtuvuutta. Työntekijät vaihtavat alaa tai työpaikkaa sekä jäävät perhesyistä vapaille. Alalla on merkittäviä rekrytointihaasteita. Henkilöstön saannin vaikeus vaikeuttaa työn suunnittelua, asiakaspalvelua ja tuo lakisääteisten palveluiden toteuttamiseen epävarmuutta sekä kuormittaa olemassa olevaa henkilöstöä. Vuonna 2020 korotettiin tuplavuoro- ja hälytyskorvauksia. Perhedyttämisen ohjelmaa on kehitetty.

Oma varahenkilöstö vanhuspalveluissa pystyi vastaamaan vuonna 2020 71% sijaisuuksista kotioidossa ja palveluasumisessa.

VANHUSPALVELUJEN SUORITTEET	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
75-vuotta täyttäneet laukaalaiset	1496	1535	1601	1601
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet %:na (valtakunnallinen tavoite 92-93%)	86,8	89,39	91,6	90,6
Kotihoito				
Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat yli 75-vuotiaat	16,7	18,2	15,2	16,7
Kotihoidon asiakkaat, kaikki henkilömäärinä	413	380	390	398
Kotihoidon asiakkaat, alle 75-vuotiaat (sis.kaikki alle 75 v)	109	100	95	130
Kotihoidon asiakkaat, alle 65-vuotiaat	45	34	34	59
Kotihoidon tehokkuus, välittömän työajan osuus % työajasta	51	55	58	55
Ostopalvelut (sisältyy kokonaismäärään)		n. 43	43	50
Ympäri vuorokautinen asuminen				
Asiakkaiden määrä, yli 75-vuotiaat	195	163	144	149
Asiakkaiden määrä, alle 75-vuotiaat	22	22	22	27
Palvelun piirissä olevat yli 75-vuotiaat %:na (valtakunnallinen tavoite 7-8%)	13,2	10,61	8,99	9,3
Lyhytaikapaikat palveluasumisessa (asiakasmäärä) oma		178	180	195
Omaishoidon tuki				
Omaishoidon tuen saajat yhteensä		79	84	130 *

Omaishoidossa olevat yli 75-vuotiaat		49	45	63
Omaishoidon tuen piirissä olevat, yli 75 –vuotiaat %:na	3,5	3,7	3,9	3,9
Omaishoidettavat alle 75-vuotiaat	30	30	30	67
Päivätoiminnan asiakkaat, koko vuosi	100	110	110	66
Vanhuspalvelujen asiakkaat yhteensä	682	700	700	749
*Sisältää vanhus- ja vammaispalvelun omaishoidon tuet				

VAMMAISPALVELUJEN SUORITTEET	TP2018	TP2019	TA2020	TP2020
Henkilökohtainen apu/työnantajamalli	55	55	56	55
Palveluasuminen palvelutalossa		18	18	18
Intervallijaksoja (hlöä)		2	2	2
Palveluasuminen kotona		4	4	4
Asunnon muutostyöt	26 (15)	18	14	15
Kuljetuspalvelut	248	250	250	250
Omat palveluasumisen paikat kehitysvammaisille	28	28	28	28
Ostopalvelut	28	30	30	27
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta/oma	52	63	63	53
Ostettu työ- ja päivätoiminta	14	14	14	12
Omaishoidon tukien määrä	16	16	18	*
Perhehoito	4	4	4	3
Tilapäishoito/lyhytaikainen perhehoito		12		12
Laitoshoido		1		1
Vammaispalvelun asiakkaat yhteensä	350	350	352	350

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoite-taso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<i>Ennakoivan työn ensisijaisuus.</i>	<i>Lastensuojelun sijoitusten määrä.</i>	<i>Kuntalainen tulee autetuksi oikea-aikaisesti omassa elinympäristössään ja raskaimpien palveluiden tarvetta ei synny tai niiden tarve väheee.</i>	<i>Toteutui osittain;</i> <i>Ennakoivaa työtä jouduttiin supistamaan Korona-rajoitusten vuoksi.</i> <i>Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä kasvoi.</i> <i>Lastensuojelun sijoitusten määrä väheni.</i>
<i>Kotiin menevä tuki mahdollistaa asiakkaan kotona asumisen.</i>	<i>Asumispalveluiden tarve ja asiakasmäärät.</i>		<i>Toteutui osittain;</i> <i>Päihdehuollon asumispalvelujen tarve ja asiakasmäärä vähenivät.</i> <i>Vanhusten asumispalvelujen tarve ja määrä kasvoi mahdollisesti Koronan vaikutuksesta.</i>
<i>Kotona asumista tuetaan mahdollisimman pitkään erilaisin tukipalveluin.</i>	<i>Kotona asuvat 75 – vuotta täyttäneet.</i> <i>75 –vuotta täyttäneiden määrä tehostetussa palveluasumisessa.</i>		<i>Toteutui osittain;</i> <i>Kotona asuvien 75- vuotiaiden %-osuus ei saavuttanut asetettua tavoitetta.</i> <i>75-vuotta täyttäneiden määrän tehostetussa palveluasumisessa ylitti asetetun tavoitteen mutta väheni edellisestä tilinpäätöksestä.</i>
<i>Palveluita tuotetaan mahdollisimman paljon omana toimintana, jos se on taloudellisesti kannattavaa.</i>	<i>Ostopalvelukustannukset pysyvät hallinnassa.</i> <i>Raskaimpien palveluiden tarve ostopalveluissa vähenee</i>	<i>Ostopalvelukustannuksien määrä vähenee niissä palveluissa, missä se on tarkoituk-</i>	<i>Toteutui osittain;</i> <i>Sosiaalityössä lastensuojelun laitoshoidon määräraha ei riittänyt. Laitosperhekuntoutuksen tarve kasvoi.</i>

Arvioidaan palvelujen tuottamistapoja		senmukaista toiminnan ja talouden kannalta	Vanhuspalvelujen palveluasumisen ostot vähenivät. Vanhuspalvelujen omassa toiminnassa on vähennetty lyhytaikaispaikkoja ja muutettu ne pitkäaikaispaikoiksi.
Työmenetelmiä kehittämällä ja henkilöstöä kouluttamalla pystytään vastaamaan muuttuvaan työhön. Avoimet virat ja toimet saadaan täytetyiksi.	Koulutusmäärät. Henkilöstöpalaute. Hakijamäärät. Toimien ja virkojen täyttöaste.	Koulutussuunnitelmat toteutuneet. Virat ja toimet saadaan täytetyiksi pätevällä henkilökunnalla.	Toteutui osittain: Työmenetelmiä on kehitetty ja viety eteenpäin. Koulutusmäärät eivät toteutuneet suunnitellusti koronan vaikutuksen vuoksi. Avoimet virat ja toimet on saatu pääsääntöisesti täytetyiksi pätevällä henkilökunnalla mutta kaikkiin rekrytointeihin ei ole ollut päteviä hakijoita tai hakijoita lainkaan. Lastensuojelussa on jouduttu käyttämään ostososiaalityötä.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Perusturvapalvelujen palvelualueen toimintakate on 1.362 tuhatta euroa heikompi, kuin muutetussa talousarviossa 2020. Toimintakatetta heikentää Seututerveyskeskuksesta tullut ilmoitus vuosien 2018-2020 alijäämien kattamisesta kuntalaskutuksella vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Tasauslaskun suuruus on 1.349 tuhatta euroa. Ilman tasauslaskua perusturvapalvelujen toimintakate on 13 tuhatta muutettua talousarviota heikompi. Koronaviruksen aiheuttamia kustannuksia on kirjanpitoon raportoitu 258 tuhatta euroa, joihin on tilivuoden aikana hyväksytty 200 tuhannen euron määräraha (KV 25.5.2020 § 15). Sopeuttamistoimenpiteitä (KV 25.5.2020 § 15) on perusturvan palvelualueelle kohdistettu 606 tuhatta euroa. Lisämäärärahat on myönnetty sosiaalityöhön 525 tuhatta euroa ja terveyspalvelujen hoitotarvikkeisiin 100 tuhatta euroa (KV 2.11.2020 § 29) Investointeina palvelualueella

on toteutettu asiakasjärjestelmien sähköistämistä asiointiin ja arkistointiin osalta Kanta-projektissa sekä maakunnallista asiakas- ja potilastietojärjestelmää Aster –projektissa. Investointeihin on myönnetty lisämäärärahat (KV 25.5.2020 § 15), joista Kanta-projektin osalta 35 tuhatta euroa siirtyy toteutettavaksi vuonna 2021 ja Aster-projektin laskutus Keski-Suomen sairaanhoitopiiristä ei käynnistynyt vuonna 2020.

Hallinto- ja terveystalouden tulosyksikön toimintakateen ylitys ilman perusterveydenhuollon tasauslaskua on 41 tuhatta euroa. Ylityksen aiheuttaa hoitotarvikemenojen ylitys lisämäärärahasta huolimatta sekä kiinteään laskutuksen lisäksi tulleet päivystyksen puhelinneuvonnan laskut ja ter-

veydenhuoltoon kohdistuneet eläkemenot siirtyneistä palvelusuhteista. Terveyspalvelujen menojen kehitystä on kuvattu graafissa 1.

Sosiaalityön tulosityksikön toimintakatteen ylitys oli 81 tuhatta euroa. Toimintakate sisältää 525 tuhannen euron lisämäärärahan lastensuojelun kasvaneisiin asiakastyön kustannuksiin.

Merkittävin ylityksen aiheuttaja on henkilöstökulut ja sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen hankinta. Lastensuojelun asiakkuuksien määrän kasvu, henkilöstön vaihtuvuus ja sairauspoissaolot aiheuttivat tarpeen budjetoimattomalle henkilöstön rekrytoinnille sekä ostososiaalityön käyttötarpeen lakisääteisten veloitteiden täyttämiseksi.

Toimintatuotot ylittyivät 45 tuhannella euroa, jota selittää ennakoimaton asiakkuuden siirto toiselta paikkakunnalta, josta kustannuksia lain mukaan voidaan aiemmalta kunnalta laskuttaa.

Lastensuojelun ja perhetyön menojen kehitystä on kuvattu graafissa 2.

Vanhus- ja vammaispalvelu onnistui taloudessa hyvin haasteellisesta vuodesta huolimatta. Toimintakate alitti muutetun talousarvion 108 tuhannella eurolla. Lisähaastetta budjettiin toivat korona ja sen aiheuttamat ennakoimattomat kustannukset.

Henkilöstön sairauslomat- ja äitiyslomat kasvoivat merkittävästi. Henkilöstömenot olivat suurin kasvu ja ylitys budjetissa.

Vammaispalvelussa vaikea asiakassijoitus toi ennakoimattomia kustannuksia ostopalveluihin.

Vanhuspalvelussa ostopalveluita vähensi oman toiminnan lyhytaikaispaikkojen muutos pitkäaikaispaikoiksi. Tosin vanhuspalvelussa ostopalveluita jouduttiin lisäämään loppuvuonna, jotta asiakkaat saatiin sijoitettua lakisääteisessä ajassa. Myös lyhytaikaisten palveluasumisen paikkoja jouduttiin loppuvuodesta ostamaan ennakoitua enemmän terveyskeskuksen vuodeosaston täyttymisen johdosta.

Vanhuspalvelujen palveluasumisen ostojen palveluseleihin ja vammaispalvelujen avustuksiin varautusta määrärahoista kertyi kate edellä kuvattuihin ylityksiin.

Lakimuutos syksyllä 2019 mahdollisti sotiemme veteraanien kotona asumista tukevien palvelujen lisäämisen Valtiokonttorin tuella. Muutoksen johdosta veteraanipalvelut lisäsivät tulosityksikön tuloja ja menoja 0,3 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2021 on Kehitysvammaisten virkistysrahaston varoja käytetty 3.982,74 euroa laukaalaisten kehitysvammaisten virkistystoimintaan. Rahasto perustettiin Toininrannan myynnistä saaduilla tuloilla tukemaan laukaalaisten kehitysvammaisten virkistystoimintaa. Varoja on jäljellä 19.428,33 euroa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Terveyspalveluissa on vuoden 2021 alussa tapahtumassa merkittävä muutos erikoissairaanhoitopalvelujen siirtyessä uuteen Sairaala Novaan. Uuden sairaalan rakentamisen investointipäätökseen liittyi vaatimus kustannusten 10 %:n säästötavoitteesta. Investointikustannuksissa (sisältäen uuden Aster-asiakas- ja potilastietojärjestelmän) on kuitenkin saadun tiedon mukaan tapahtunut merkittävä ylitys, joka aiheuttanee painetta kunnan taloudelle tulevina vuosina lisättyä sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämän kattamisvelvoitteella.

Uuden sairaala Novan lyhyemmät hoitoajat vaativat perusterveydenhuollon vuodeosaston, kotihoiton ja vanhusten palveluasumisen hoitoketjujen suunnitelmallisuutta ja saumatonta toimivuutta.

Ikääntyvän väestön palvelutarpeen kasvu tulee vaikuttamaan myös terveyspalveluiden kysyntään ja palveluiden käytön kasvuun tulevina vuosina.

Sosiaalityössä jatkuu oman toiminnan kehittämistyö, jotta asiakastyön painopisteiden muutoksiin pystyttäisiin parhaalla mahdollisella tavalla rea-

goida reaaliajassa. Asiakasmääriä on vaikea ennakoita luotettavasti talousarvioisuuksien yhteydessä ja vaihteluväliä voi olla merkittävästi toimintavuoden aikana. Tiimirakenteita on tärkeä saada joustavammiksi, jotta asiakastyöhön pystytään reagoimaan mahdollisimman hyvin ja lisäksi henkilöstön jaksamisesta on myös pystyttävä pitämään erityistä huolta, jotta kilpailukykyisyys sosiaalisuudessa suhteessa henkilöstön saatavuuteen saataisiin hyväksi. Tämä vaatii myös esimiestyön ja tiimityön arviointia ja selkeyttämistä.

Ennaltaehkäisevien palveluiden rinnalla on myös pystyttävä kehittämään korjaavia palveluita ja mahdollinen lakiuudistus vuodelle 2022 lastensuojelulakiin kirjattavasta enimmäisasiakasmäärästä 35/ vastuusosiaalityöntekijä tuo laadun lisäksi myös henkilöstöresursseihin lisäämispainetta.

Vanhus- ja vammaispalvelun tulevien vuosien haaste on asiakasmäärän voimakas nousu vanhus- ja vammaispalveluissa. Koronan tuomat vaikutukset ja sen tuomat muutokset alkavat näkyä lisääntyneinä palvelutarpeen arvioina ja siinä, että asiakkaat tulevat palveluihin jo valmiiksi paljon palveluita tarvitsevana. Lisäksi heitä ei tavoiteta ennalta ehkäiseviin palveluihin riittävän ajoissa.

Ennalta ehkäisevän työn toimintaa, erityyppisiä tukimuotoja ja asumismuotoja tulee kehittää. Lisäksi palveluiden toimintaprosesseja ja eri asumismalleja tulee kehittää edelleen, jotta saavutetaan asiakasystävällinen ja taloudellinen palvelurakenne. Ennalta ehkäisevää työtä, suunnittelua ja ideointia tulee tehdä ennakkoluulottomasti entistä enemmän yli organisaatorajojen.

Ennakoivien ja ennaltaehkäisevien palveluiden kehittäminen koko kunnassa on siis ensiarvoisen tärkeää.

Hyvät ja toimivat asuin- ja ulkoilualueet, ryhmätoiminnot ja kurssit ikääntyville, liikennepalvelut, päivätoimintojen ja työtoimintojen lisääminen, omaishoitajien tukeminen, tukipalveluiden kehittäminen, teknologisten ja digitaalisten palveluiden mukaan ottaminen toimintoihin on tärkeää ja ehdoton edellytys ikääntyvälle väestölle.

Henkilöstön rekrytointiin, perehdytykseen ja pysyvyyteen tulee kiinnittää entistä vahvemmin huomiota. Henkilöstön saatavuus on vaikeaa ja vain riittävällä henkilöstöllä voidaan turvata hyvät ja tuottavat palvelut. Vuosilomien sijaisten vakituisia työsuhteita ja varahenkilöstön määrää tulee arvioida.

Itsenäistyvien kehitysvammaisten nuorten määrä on lähivuosina kasvussa sekä päivätoimintojen lisääntyvä tarve Taitojen talolla. Mikäli nuori ei pääse jatko-opintoihin, on meidän järjestettävä päivätoimintaa nuorelle joko omassa toiminnassa tai ostopalveluissa.

Vammaispalveluissa on haastetta löytää asiakkaille henkilökohtaisia avustajia ja tulee miettiä, kuinka me vastaamme tähän. Ilman henkilökohtaisia avustajia asiakkaamme ovat raskaampien palvelujen tarpeessa.

Ikääntyvien määrä kasvaa, 75 -vuotta täyttäneiden määrä lisääntyy joka vuosi noin 50:llä henkilöllä, joista arvion mukaan noin 15% on kotipalveluiden tarpeessa. Kotihoidon henkilöstöä on lisättävä vuosittain asiakasmäärän kasvaessa.

Henkilöstön rekrytoinnin ja henkilöstön pitovoimatekijöiden kehittäminen on tärkeä ja sitä tulee viedä eteenpäin myös tulevina vuosina.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Palvelualueen sisäistä valvontaa toteutetaan palvelualueen jokaisella tasolla, johtoryhmässä sekä tuloksikkokohtaisissa keskusteluissa. Arviointi kohdistuu niihin palvelualueen toiminta- ja menettelytapoihin, joilla pyritään varmistamaan toiminnan tuloksellisuutta, lainmukaisuutta sekä sitä, että pal-

velualueen toiminta on optimaalisen kustannustehokasta. Lisäksi arvioimme niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla pyritään turvamaan olemassa olevat voimavarat palveluiden toteutumisen varmistamiseksi.

Käytössä olevia valvonnan osa-alueita ovat toiminnan laillisuuden valvonta mm. päätösten osalta,

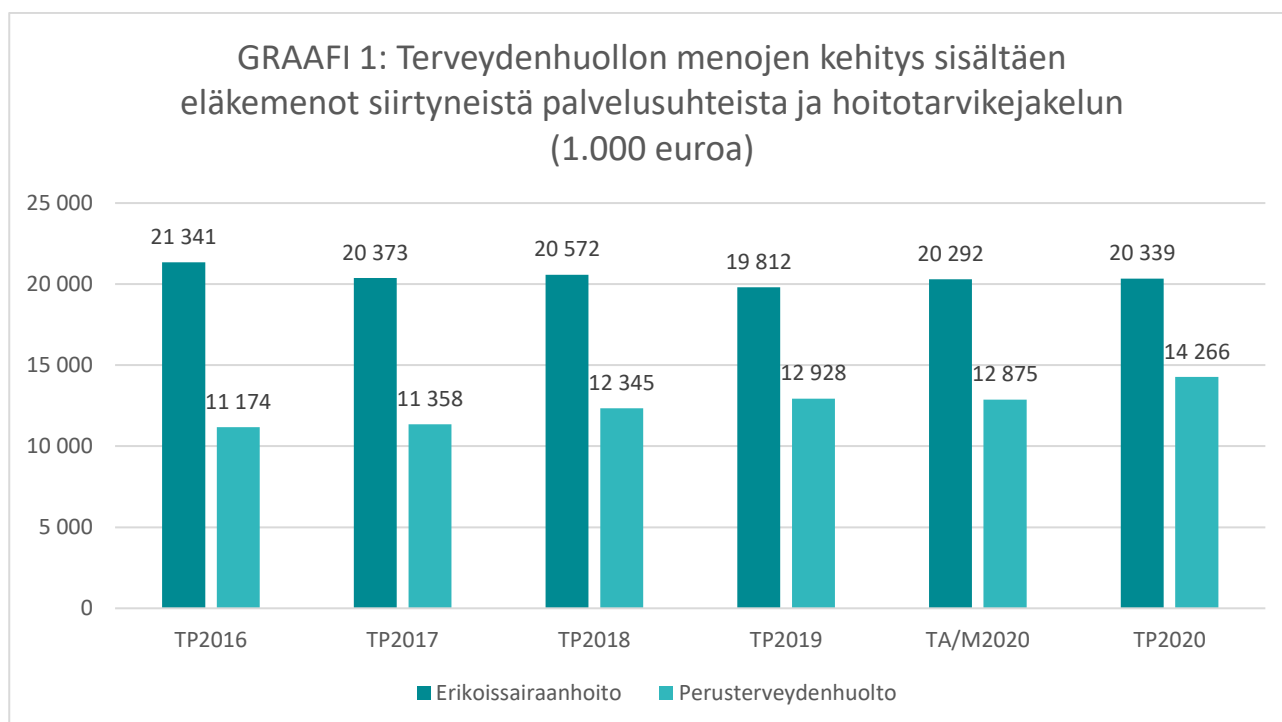
määräaikaisten toteutuminen sekä talouden säännöllinen seuranta ja arviointi palvelualueen kaikilla tasoilla, palvelualueen johtoryhmässä, perusturvalautakunnassa sekä tulosyksiköissä. Lisäksi käytössä olivia valvonnan osa-alueita ovat riskienhallinta ja henkilöstön vastuullinen toiminta.

Sosiaalipalvelujen valvontaan perusturvalautakunta on hyväksynyt valvontasuunnitelman (18.6.2019 § 29), joka ohjaa toteuttamaan sekä yksityisten, että kunnan omien sosiaalipalvelujen

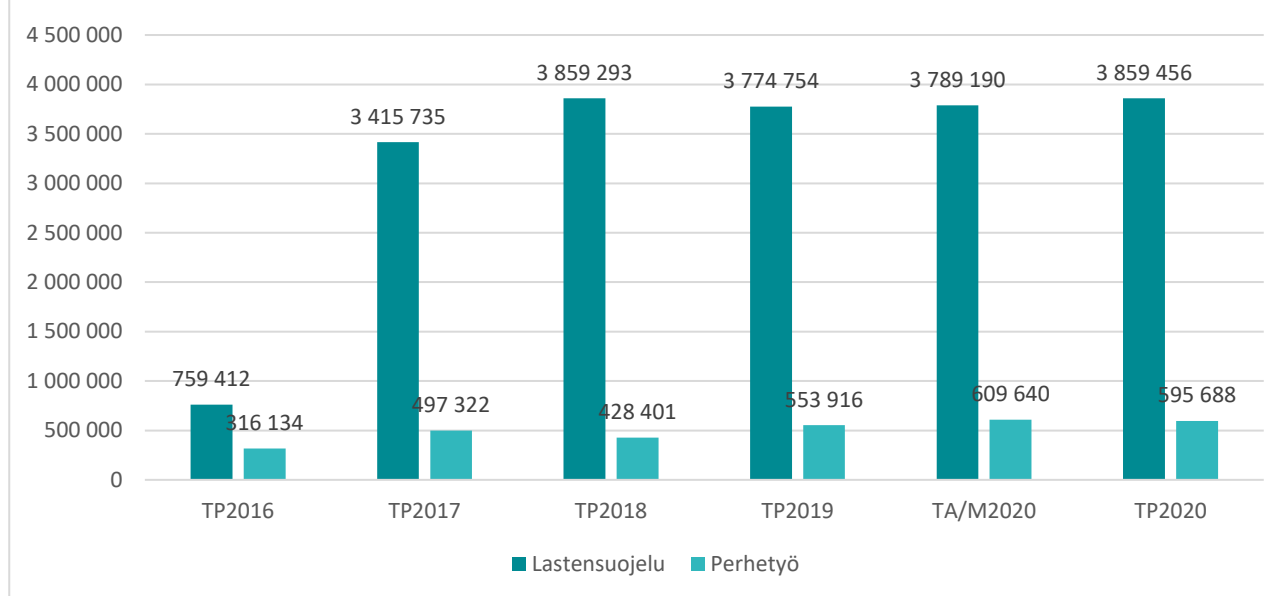
valvontaa. Omavalvonnan asianmukaisesta toteutuksesta vastaavat tulosyksiköiden johtajat ja esimiehet.

Valvonnan lainmukaisuuden varmistamiseksi ja valvonnan tehokkaampaa toteutusta varten oli välttämättömää perustaa perusturvapalveluihin valvontakoordinaattorin virka vuonna 2020. Valvontakoordinaattori aloittaa virassa alkuvuodesta 2021, joka varmistaa lainmukaisen valvonnan toteutuksen sekä mahdollistaa ohjauksen ja valvonnan kehittämistä ja laajentamista palvelualueella.

Graafit

GRAAFI 2: Lastensuojelun (sis.perheneuvolan) ja perhetyön menojen kehitys (euroa)

4.2.3 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tehtävänä on huolehtia laadukkaista varhaiskasvatuspalveluista, perusopetuksesta, lukio-opinnoista, kirjasto-, kulttuuri-, kansa-

laisopisto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluista. Toimintaan kuuluu myös liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen avustaminen.

Hallinto- ja sivistyspalvelut

Toiminnan kuvaus: Sivistyspalvelun hallintopalvelussa hoidetaan esiopetus ja varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukioon, kansalaisopistoon, kirjasto ja kulttuuripalveluihin, vapaa-aikatoimeen sekä lasten ja nuorten hyvinvointikeskukseen liittyviä yhteisiä asioita.

Hallintopalvelussa valmistellaan ja pannaan täytäntöön sivistyslautakunnan päättämiä asioita. Sivistystoimen hallintopalvelut vastaavat suunnittelu-, valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, sekä sivistystoimen talous- ja henkilöstöpalveluista.

Varhaiskasvatuspalvelut

Toiminnan kuvaus: Varhaiskasvatuspalvelujen tehtävänä on tuottaa ja järjestää monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin perheiden tarve edellyttää. Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään varhaiskasvatuslain sekä esiopetusta perusopetuslain mukaisesti.

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja perhepäivähoidossa sekä kunnallisesti että yksityisesti. Kaikki kuusivuotiaat osallistuvat maksuttomaan esiopetukseen, jota järjestetään sekä päiväkotien että koulujen yhteydessä olevissa yksiköissä. Kerhotoimintaa järjestetään

jokaisessa taajamassa. Tilapäistä varhaiskasvatusta tarjotaan niille lapsiperheille, jotka eivät säännöllisesti tarvitse hoitopaikkaa, enintään viisi päivää kerrallaan. Varhaiskasvatuksen seudullinen yhteistyö lähikuntien kanssa mahdollistaa varhaiskasvatuspalvelujen käytön yli kuntarajojen. Varhaiskasvatuksen toimintaan kuuluu myös tukea tarvitsevien erityisoppilaiden aamu- ja iltapäivähoito.

Varhaiskasvatukseen kuuluu myös kotihoidon tuki. Kotihoidon tuen maksamisen edellytyksenä on, että lapselle ei ole myönnetty varhaiskasvatuspaikkaa. Kotihoidon tuen maksatus tapahtuu Kelan toimesta

Perusopetuspalvelut

Toiminnan kuvaus: Laukaan 12 peruskoulua järjestävät perusopetusta koskevien lakien ja asetusten sekä opetussuunnitelman mukaista opetusta. Koulut luovat yhdessä kotien kanssa vanhan perustan lasten ja nuorten kehittymiselle yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi, sekä antavat heille hyvät perusvalmiudet jatko-opinnoille.

Edistämme yhdessä vanhempien kanssa oppilaiden osaamista ja hyvinvointia. Vuonna 2020 pienimmässä koulussa oli oppilaita 45 ja suurimmassa 603. Yhteensä oppilaita Laukaan perusopetuksen luokilla 1-9 oli 2803, mikä oli 76 oppilasta enemmän kuin v. 2019.

Toisen asteen koulutus

Lukiokoulutuksen tehtävä on järjestää ja kehittää laadukasta toisen asteen opetusta Laukaan kunnassa sekä jatkaa ja edistää toisen asteen koulutuksen yhteistyötä Keski-Suomessa. Lukion toi-

mintaa ohjaavat lukiolaki ja -asetukset, opetus-suunnitelmien perusteet sekä tuntijaot ja ylioppilastutkintoa koskevat säädökset.

Kansalaisopisto

Toiminnan kuvaus: Laukaan kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka järjestää toiminta-alueensa asukkaiden tarpeisiin perustuvaa ja kaikkien saatavilla olevaa monipuolista opetusta luoden mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Opiston tarkoituksena on vapaan sivistystyön lain mukaisesti edistää toimialueensa asukkaiden kykyä ja halua jatkuvaan oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen sekä itsensä kehittämiseen tarjoamalla heille monipuolisia koulutuspalveluja.

Kansalaisopisto osallistuu ikääntyvien yliopiston lähiluentojen järjestämiseen yhteistyössä Laukaan seurakunnan kanssa sekä verkkoluentojen

osalta Jyväskylän kesäyliopiston kanssa. Lisäksi opisto tarjoaa lasten ja nuorten yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta käsityössä, kuvataiteessa ja teatteritaiteessa.

Opisto järjestää myös tilauskoulutusta ja osallistuu erilaisiin koulutusta tukeviin alueellisiin kehittämishankkeisiin. Kunnan henkilöstöä opisto palvelee järjestämällä henkilöstökoulutusta. Koulutustarjonta räätälöidään vuosittain yhteistyössä eri palvelualueiden esimiesten kanssa.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Toiminnan kuvaus: Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) ja laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) ohjaavat kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tuotantoa.

Laukaan kirjasto koostuu pääkirjastosta, Leppäveden ja Lievestuoreen lähikirjastoista sekä kirjastoautosta. Kirjastoauto palvelee joustavasti kaikkia kyliä ja tuo kirjaston lähelle heitäkin, joille matka muuten olisi pitkä tai hankala.

Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jokaisen kuntalaisen portti virikkeen ja viihdykkeen äärelle. Se on olohuone tarjoten kokoelmiensa lisäksi myös tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjasto lisää yhteisöllisyyttä ja parantaa mahdollisuuksia aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kirjasto tukee kansalaisten tasavertaista oikeutta tiedonsaantiin ja lukemisharrastuksen pariin. Kirjasto tekee koulujen kanssa läheistä yhteistyötä

etenkin lukemisen edistämisessä. Kirjaston verkkopalvelut ja laitteet antavat mahdollisuuden sähköisten palvelujen käyttöön kuntalaisille, joilla ei ole itsellään laitteita ja verkkoyhteyksiä.

Kirjasto on myös verkossa tarjoten kasvavan määrän digitaalisia lehtiä ja kirjoja. Se on osa Keski-kirjastojen kirjastokimppaa, mikä tuo yli 50 kirjaston kokoelmat ja yhteiset digitaaliset aineistot laukaalaisenkin käsiin.

Kulttuuripalvelu pyrkii siihen, että kuntalaiset voivat olla osallisia kulttuurista ja taiteesta. Kulttuuripalvelu lisää taiteen saavutettavuutta ja yhteiskunnallista tasa-arvoa. Taide luo hyvinvointia ja tuo lisäarvoa ympäristöönsä.

Lähellä oleville kulttuuripalveluille on kysyntää väestön ikääntyessä. Myös lapsiperheiden etu on saada palvelut lähelle. Kunta ei pysty järjestämään taidetapahtumia ja muuta toimintaa suurella mittakaavalla itse. Pikemminkin sen tehtävä

on mahdollistaa paikallisten toimijoiden toiminta esimerkiksi tarjoamalla tiloja, myöntämällä avustuksia ja osallistumalla markkinointiin.

Lukion uusien tilojen yhteyteen valmistui Jyrki Markkasen lasimaalaus Aqua. Se toteutettiin prosenttiperiaatteella Taiteen edistämiskeskuksen ja kunnan yhteisrahoituksella.

Kirjastotilat olivat koronan vuoksi kokonaan asiakkailta suljettuina 18.3. - 7.5.2020. Varausten nouto oli mahdollista 8.-31.5. Kirjastoauto palasi sulun jälkeen reiteilleen 1.6. Omatoimikirjastopalvelu aloitettiin sulun jälkeen vasta 10.8.

Sulku vaikeutti merkittävästi elämää kuntalaisilla, jotka käyttivät sähköiseen asiointiin kirjaston asiakastyöasemia. Fyysistä kirjastoaineistoa ei

voitu antaa toukokuun alkuun saakka asiakaskäyttöön, kirjaston tapahtumatoiminta meni tauolle ja yhdistykset ja muut toimijat eivät voineet kokoontua kirjaston tiloissa. Kaikki tämä oli kuntalaisten hyvinvoinnista pois.

Vaikka fyysistä aineistoa ei voinut lainata vajaan kahden kuukauden aikana keväällä, kirjaston aineistoja lainattiin vuonna 2020 runsaasti silloin kun se oli mahdollista (n. 300 000 lainaa sisältäen uusinnat), melkein yhtä paljon kuin kokonaisuudessaan vuonna 2019 (330 000). Kirjaston elektronisten aineistojen (lehdet, sekä e- ja äänikirjat ja sähköiset palvelut) käyttö kasvoi koronavuotena 50 %. Koronavuosi ei siis vähentänyt kuntalaisten lukemisharrastusta, pikemminkin kirjastoa käytettiin aktiivisesti henkireikänä raskaana rajoitusten vuotena.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on järjestää liikunta-, nuoriso- ja lastenkulttuuripalveluja. Tavoitteena on edistää vapaa-ajantoimintojen harjoittamista, harrastamista ja edistää asukkaiden hyvinvointia, sekä edistää palvelujen saatavuutta ja lisätä vapaa-ajan palvelujen käyttöä.

Lasten kulttuurikujeilut jouduttiin siirtämään korona epidemian vuoksi 2021 keväälle.

Liikuntapalvelujen perustehtävänä on luoda kuntalaisille liikuntaedellytyksiä ja siten edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.

Erityisryhmien liikuntaa tarjottiin kaikenikäisille henkilöille, joilla on haasteita osallistua yleisesti tarjolla oleviin liikuntaryhmiin (ikäihmiset, pitkäaikaissairaat, sosiaaliset haasteet, muu toimintakyvyn heikentyminen, liikuntarajoitteiset, kehitysvammaiset)

Kolmevuotinen Liikkuva Laukaa-hanke käynnistyi keväällä 2020. Hankkeen päätavoitteina kehittää ikäihmisten liikuntaa, soveltavaa liikuntaa sekä vähän liikkuvien lasten ja nuorten liikuntaa erilaisten toimintamallien ja -tapojen avulla.

Lapsi- ja nuorisotyön tarkoituksena on tukea ja auttaa nuorta eri elämäntilanteissa. Nuorisotoiminnan tavoitteena on tukea nuorten vapaa-ajan toimintaa, päihitteettömyyttä, lisätä nuorten aktiivista osallistumista ja osallistamista sekä tarjota nuorille turvallinen paikka vapaa-ajan viettämiseen. Koronarajoitusten vuoksi nuorisotilat olivat keväällä suljettuna. Tämän tilalle otimme käyttöön uusia nuorisotyön muotoja.

Multamäen leirikeskus tarjoaa mainiot puitteet vuosittain noin 40 eri lasten ja nuorten leirille. Leireille osallistuu vuosittain noin 700 5-15-vuotiaita lasta ja heidän vanhempiaan. Vuoden 2020 koronarajoituksista johtuen leiriläisten määrä oli 418. Kirkonkylän koulu uusi mattopintainen sali lisää harjoittelumahdollisuuksia. Toisaalta Tervämäen koulun sali jäi pois käytöstä 1.1.2020 alkaen.

Vattipajan nuorisoverstaan toiminta siirtyi kokonaisuudessaan takaisin vapaa-aikatoimelle 1.8.2020. Tiivis yhteistyö työllisyysyksikön kanssa jatkuu. Vuonna 2020 Vattipajalla oli valmentautujia yhteensä 154, joista 51 oli nuoria.

Uutena nuorisotyön muotona otettiin käyttöön sosiaalipedagoginen hevostoiminta, joka toteutetaan yksilö- tai pienryhmämuotoisena. Vihtavuoren vapaa-aikaohjaajan toimi täytettiin tois-
taiseksi.

Leppäveden liikuntapuistoon valmistui tekonurmikenttä, jääalue, pumptrackrata, voimailualue sekä aktiivipuisto. Leppäveden liikuntapaikkojen hoitajan tehtävä vakinaistettiin.

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus

Laukaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskuksessa (Laukaan HyPe) yhdistyvät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat palvelut hallintorajat ylittäen. Tavoitteena on tarjota saavutettavia ja oikea-aikaisia palveluja matalalla kynnyksellä asiakaslähtöisesti. HyPessä toteutetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden palveluja osana muuttuvaa kunnan toimintaympäristöä ja palvelurakennetta.

Palvelut tuotetaan monialaisessa ja -ammattillisessa yhteistyössä eri toimijoiden, pääasiassa Laukaan kunnan sivistys- ja perusturvapalvelujen, Keski-Suomen seututerveyskeskuksen, Laukaan seurakunnan ja kolmannen sektorin, kuten MLL, kanssa.

Palveluja tuottaa myös Jyväskylän seurakunnan perheasiainneuvottelukeskus.

HyPe yhteensovittaa muun muassa lääkärin ja psykiatrisen sairaanhoitajan, neuvolan, varhaisen tuen, nuorisotyön, nuorten aikuisten sosiaalityön, opiskeluhoillon, perheneuvolan ja lapsi- ja perhetien palveluja. Työtä toteutetaan eri muodoissa: yksilötyönä, pienryhmätoimintana, vertaisryhminä, perhevalmennuksina, parisuhteen tuen työmuotoina, avoimina teemailtoina ja muina tilaisuuksina/tapahtumina perheille ja nuorille.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallinen tavoite suunnitelma- vuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen (TP)
Elinvoima ja kilpailukyky: Monipuoliset varhaiskasvatuspalvelut huomioiden lapsiperheiden erilaiset tarpeet.	Laadullista ja määrällistä arviointia toteutetaan erilaisen asiakaskyselyjen avulla osana palvelujen kehittämistä.	Lähtötaso: Toimivat peruspalvelut. Talouden tasapainottaminen voi heikentää palvelujen määrää ja laatua.	Tavoite toteutui. Varhaiskasvatuspaikat olivat täynnä vuoden 2020 lopussa muutamaa yksittäistä paikkaa lukuun ottamatta.

Toiminnallinen tavoite suunnitelma-vuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<i>Henkilöstön saata-vuuden, työhyvin-voinnin ja osaamisen kehittäminen.</i>	<i>Henkilöstölle toteutettavat vuosittaiset kehityskeskustelut ja kyselyt.</i>	<i>Tavoitetaso: Toiminta-edellytykset säilyvät laadukkaiden sivistyspalveluiden tuottamisessa.</i>	<i>Tavoite toteutui osittain.</i> <i>Kerhopalvelujen asiakasmäärässä tapahtui vähenemistä vuonna 2020. Koronavuoden vuoksi myös kehittämistyö ei toteutunut suunnitellusti. Koronavuosi viivästytti aikataulutettuja prosesseja esimerkiksi opetussuunnitelman päivittämisen ja sähköisten järjestelmien käyttöönoton osalta. Esiopetussuunnitelman päivittäminen ei edennyt tavoiteaikataulussa.</i> <i>Varhaiskasvatuksessa järjestettiin ja tarjottiin henkilöstölle täydennyskoulutusta vuoden 2021 aikana. Yksi yhteinen koko varhaiskasvatuksen koulutuspäivä toteutettiin.</i>
<i>Sähköisten palvelujen kehittäminen osana sujuvaa palvelua.</i>	<i>Yksiköiden ja kuntatason toiminta- ja kehittämissuunnitelmat.</i>	<i>Voimme painottaa ennalta ehkäisevää toimintaa ja varhaista tukea palveluiden järjestämisessä.</i>	<i>Tavoite toteutui.</i> <i>Sähköisten toimintamallien kehittäminen edistyi merkittävästi kevään 2021 etäopetusjakson aikana. Etäopetus, yhteydenpito huoltajien kanssa, erilaiset sähköiset tiedonkeruut, ilmoittautumisjärjestelmät yms. kehittyivät, ja näitä työkaluja on jäänyt pysyvästi käyttöön. Lisäksi kokouskäytännöissä on siirrytty aikaa ja rahaa säästäviin etäjärjestelyihin.</i> <i>Sähköisiä järjestelmiä otettiin käyttöön, esimerkiksi Muksunet-sovellus, työajan suunnittelu- ja seurantaohjelman käyttöönoton suunnittelu käynnistyi</i>

Toiminnallinen tavoite suunnitelma- vuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<i>Perusopetuksen prosessikuvausten tekeminen johtamisen laadun parantamiseksi.</i>	<i>Tilastoaineistot, kouluterveyskyselyn tulokset. Toimintasuunnitelmien arviointikertomukset. Asiakaskyselyt ja -palautteet</i>	<i>Perusopetuksen ydintehtävät hoidetaan yhdenvertaisesti ja niille on olemassa selkeät mallit.</i>	<i>Tavoite toteutui.</i> <i>Perusopetuksessa on käyty läpi ja kuvattu kolmiportaisen tuen toimintamalleja. Lisäksi toimintamallit on luotu vuoden aikana kriisitiedottamiseen, etäopetusjärjestelyihin, koronaan liittyviin jäljitystehtäviin, kouluruokailun järjestämiseen poikkeusoloissa. Käynnistettiin myös päivitys suunnitelmaan oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä.</i>
<i>Vahva lukio-koulutuksen kehittäminen ja yhteistyö muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa.</i>	.	<i>Toisen asteen koulutusmahdollisuudet laajenevat.</i>	<i>Tavoite toteutui osittain.</i> <i>Uudet lukiokoulutuksen tilat otettiin käyttöön elokuussa 2020. Yhteistyö Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston POKE:n kanssa samalla tiivistyi. Liikkuva lukio-toiminta on edennyt hyvin. Muilta osin kehittäminen ollut vähäisempää. Opiskelijoille tarjolla ollut kurssitarjonta ollut suppeata tarpeeseen nähden.</i>

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen (TP)
Hyvinvointi: Lapsille järjestetään tarkoituksenmukaista kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Esiopetuksen ja nivelvaiheen yhteistyön kehittäminen. Varhaiskasvatuksessa noudatetaan inklusioperiaatetta.	Varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelman tavoitteiden säännöllinen arviointi sekä henkilöstön että asiakaskyselyjen avulla. Varhaisen tuen vaikuttavuuden seuranta erilaisin mittarein. Oppilasmäärä ja koulujen suhteessa kuraattori/psykologi vrt. suositukset. Oppimisvalmiustutkimusten jono. Oppilashuollon kyselyjen tulokset, kouluterveyskyselyn tulokset, lakisääteisten aikamääreiden ylitysten seuraaminen, kirjaamisen ajantasaisuus.	Lähtötaso: Laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus ovat itsessään kaikille kuuluvaa yleistä tukea. Tavoitetaso: Kasvun ja oppimisen tuen kehittäminen yhteistyötä tiivistäen eri tahojen kanssa sekä luoden uusia yhteistyökanteita mahdollistamaan varhaisvuosien tukea. Lähtötaso: Kolme kuraattori-koulupsykologityöparia koko Laukaan alueella, laajat aluevastuut, priorisointi haastavaa. Perusopetuksen kolmiportaissa tuessa painottuu erityinen tuki. Tavoitetaso: lisäresursseja ensi sijassa kuraattoripalveluissa vastaamaan kasvavaan opiskelijamäärään, tehtävien ja vastualueet määriteltä tarpeenmukaisiksi.	Tavoite toteutui. Esiopetuksen nivelvaihteyryhmä on käsitellyt nivelvaiheen tuen järjestämisen muotoja, esiopetuksen ja alkuopetuksen toimintamallien yhtenäistämistä ja valmistellut esiopetussuunnitelman päivittämistä. Tukea suunnattiin varhaiskasvatukseen lapsiryhmiin eri tavoin. Yhteistyötä tiivistettiin erityisesti monialaisen yhteistyön osalta tukemaan Tavoite toteutui osittain. Painopistettä alettu siirtää varhaisen vaiheen tukeen. Edelleen paljon korjaavan vaiheen työtä. Koronan takia ennalta ehkäiseviä toimintoja pystytty toteuttamaan tavanomaista vähemmän. Hyödynnetty uusia digitaalisia välineitä palvelujen mahdollistamiseksi. Opiskeluhuollon kuraattori- ja koulupsykologipalvelujen koulu-/vastualuejako uusittu. Uusi kuraattori aloittanut työnsä. Yhteistyö vahvistunut opiskeluhuollon ja esiopetuksen kesken. Koulupsykologiresurssi riittämätön suhteessa oppilas/opiskelijamäärään ja tehtävien vaativuuteen. Oleellisia tehtäväalueita (uudelleen) määriteltä, vaativat edelleen selkiyttämistä.

Toiminnallinen tavoite suunnitelma-vuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<i>Riittävät resurssit, resurssien kohden-nus, selkeät tehtävä-kentät ja vastuualu-eet, priorisointi.</i>	<i>Perusopetuksessa resurssit ja toiminnan kehittäminen koh-dennetaan kolmiportaisen tuen tehokkaaseen käyttöön. Tuen lomakkeet ja tilastot, kirjaukset, erityisen tuen päätökset.</i>	<i>Perusopetuksen kolmi-portaisessa tuessa on laajemmin käytössä yleisen ja tehostetun tuen keinot</i>	<i>Tavoite toteutui osittain.</i> <i>Perusopetuksessa henkilöstö ja esimiehet on koulutettu kolmiportaisen tuen meka-nismeihin ja toimintamalleihin.</i> <i>Toisen asteen opiskelijahuol-lon, opinto-ohjauksen ja eri-tyisopetuksen henkilöstön määrä ollut osin riittämätön tarpeeseen nähden lukiossa.</i>
<i>Kirjasto profiloituu kaikkien ikäryhmien lukemisharrastuksen edistäjänä.</i>	<i>Suunnitelma, joka sisältää lähtötilanteen kartoituksen, tehdään keväällä 2020 ja suunnitelmaa aletaan toteut-taa syksyllä. Toimintaa seu-rataan analysoimalla tiedot-tamisen ja tapahtumiin osal-listumisen määrää, asiakas-palautetta sekä benchmark-kaamalla toimintaa verrokki-kirjastojen kanssa.</i>	<i>Lähtötaso: Lukemista tuetaan monimuotoi-sesti.</i> <i>Tavoitetaso: Lukemista tuetaan suunnitelmalli-sesti. Tukeminen ulottuu myös kuntalaisiin, jotka eivät ole aikaisemmin olleet tukemisen pii-rissä.</i>	<i>Tavoite toteutui osittain.</i> <i>Lähtötilanne kartoitettiin vuonna 2020 ja lukemista edistettiin aikaisempien vuo-sien tapaan, tosin ko-ronavuoden rajoittein. Tukea ei voitu ulottaa ei-lukijoihin. Tavoitteen toteuttaminen etenee vuonna 2021 Lukuin-toa ja lukemista -lapsille hankkeessa ja kirjaston ke-hittämissuunnitelman mää-rittämien toimenpiteiden kautta.</i>
<i>Omatoimikirjastojen kehittäminen.</i>			<i>Tavoite toteutui osana Vihta-vuoren koulukeskuksen ra-kennushanketta.</i>

Toiminnallinen tavoite suunnitelma-vuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<i>Kurssitarjontaa monipuolisesti kouluikäisistä kaiken ikäisiin aikuisiin ali-edustetut ryhmät huomioiden.</i>	<i>Asiakaskyselyt ja -palautteet.</i>	<i>Lähtötaso: Systemaattinen kurssiarviointi ja asiakaspalautteen koostaminen käynnistetään loppuvuodesta 2019 Tavoitetaso: Asiakaspalautteen ja arvioinnin tulosten koostaminen keväällä 2020 ja tulosten hyödyntäminen lv 2020-2021 opinto-ohjelman työstämisessä.</i>	<i>Tavoite toteutui.</i> <i>Asiakaskysely toteutettiin keväällä 2020, tulokset koostettiin ja niitä hyödynnettiin lv 2020-2021 opinto-ohjelman työstämisessä. Lisäksi kerättiin palautetta etäopetuksesta sekä opiskelijoilta että opettajilta.</i>
Luonto ja elämykset: <i>Leppäveden liikuntapuiston tekonurmikentän, kaukalon ja huoltorakennuksen valmistuminen. Lisäksi aloitetaan crossfit-alueen ja pumptrack alueen rakentaminen.</i>	<i>Osallistujamäärät Asiakaskyselyt ja -palautteet.</i>		<i>Tavoite toteutui.</i> <i>Leppäveden liikuntapuistoon valmistui tekonurmikenttä, jääalue, pumptrackrata, voimailualue sekä aktiivipuisto.</i> <i>Huoltorakennuksen toteutus alkoi, mutta valmistumien siirtyy vuoden 2021 puolelle.</i>

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kokonaisuutena katsoen sivistyspalveluiden talousarviovuosi 2020 sujui oikein hyvin. Sivistyslautakunnan toimintakulut jäivät 1 milj.euroa alle budjetoidun (97,8 %) ja tuloja tuli 118.000 euroa arvioitua enemmän (105,1 %). Toimintakate toteutui näin 1.120.000 euroa suunniteltua paremmin (97,4 %). Varhaiskasvatuksen toimintakulut alittuivat 1.4 milj.euroa. Varhaiskasvatuksen henkilöstökulut olivat talousarviota pienemmät ja avustuksia maksettiin vähemmän. Varhaiskasvatuksen tulot toteutuivat arvioidusti. Päivähoitomaksuja on kertynyt aikaisempia vuosia vähemmän johtuen maksuluokkien muutoksista ja korona-ajasta. Perusopetuksessa tehtiin 500.000 euron tulojen siirto vuodelta

Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden talous sisältää koulutoimiston ja sivistyslautakunnan käyttötalouden.

Toimintatuottoja hallintopalveluilla ei ole ja toimintakulut koostuvat pääasiassa henkilöstökuiluista.

Vuoden 2020 Hallintopalveluiden toimintakate oli 378.277 euroa. Tämä oli 4.483 euroa TA-2020:ssa arvioitua vähemmän. Talousarvion alitus johtui taloussuunnittelijan jäännistä virkavapaalle ja päätöksestä olla palkkaamatta virkaan sijaista.

Varhaiskasvatus

Vuonna 2020 varhaiskasvatukseen arvioitiin osallistuvan 1200 lasta. Vuoden 2020 lopussa varhaiskasvatuksen piirissä oli 1108 lasta, joka on 64,8 % kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä ja palveluntarpeet vaihtelevat vuoden aikana. Kunnalliseen varhaiskasvatukseen sijoittui 535 lasta, yksityiseen varhaiskasvatukseen 536 lasta. Ostopalvelupäiväkotiin sijoittui 37 lasta, joka oli hieman odotettua vähemmän. Kerhotoimintaan osallistui vuoden 2020 lopussa 56 lasta, joka on merkittävä muutos edellisiin vuosiin nähden. Kerhotoimintaan arvioitiin osallistuvan 90 lasta (TA2020). Esiopetukseen osallistuneita lapsia oli vuonna 2020 24 lasta ar-

2020 vuodelle 2021, joka heikentää vuoden 2020 perusopetuksen tulosta. Näistä muutoksista huolimatta perusopetuksessa tuottoja tuli 157.000 arvioitua enemmän. Erityisavustuksen käyttäminen näkyy toimintakulujen puolella ja ne olivat 535.000 euroa arvioitua suuremmat. Toimintakate jäi näin ollen 378.000 euroa taloussuunnitelmaa heikommaksi.

Muilla palvelualueilla talous toteutui erittäin hyvin. Korona-aika on vaikuttanut jonkin verran toimintatuottoihin ja mm. vapaa-ajan toimintatuotot jäivät 100.000 euroa vajaaksi, mutta toisaalta toimintakulutkin olivat arvioitua pienemmät.

viota enemmän. Lapsiperheitä muuttaa Laukaaseen ennen esiopetusvuotta tai sen aikana ennakkoiden tulevaa koulun aloitusta.

Vuosi 2020 oli COVID-19- pandemiatilanteen vuoksi poikkeuksellinen myös varhaiskasvatuksessa. Keväällä 2020 varhaiskasvatuksessa oli läsnä noin 1/3 lapsia normaalimäärästä. Varhaiskasvatuksessa ja päiväkotien yhteydessä toimivissa esiopetusryhmissä toteutettiin maaliskoukokuulla 2020 etävarhaiskasvatusta ja – esiopetusta poikkeuksellisen tilanteen vuoksi. Lähikontaktien minimoimista ja perheiden tilanteita tuettiin myös antamalla maksu-hyvitys varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta ennakoon ilmoitetusta poissaolosta ajalla maaliskou heinäkuun välisenä aikana. Varhaiskasvatuksen kesäajan 2020 toiminta suunniteltiin tämän tilanteen mukaisesti huomioiden lomaaikana koronaan liittyvät ohjeistukset ja riittävän väljyyden toteuttaminen toimintaa suunniteltaessa. Kotihoidon tukea maksettiin vuoden 2020 lopussa 345 lapsesta. Kotihoidon tuen osuus kasvoi keväällä 2020 perheiden jäätyä kotiin hoitamaan lapsia hallituksen linjausten mukaisesti. Lievestuoreen alueella perhepäivähoidon varahoitojärjestelyt siirtyivät Lievestuoreen päiväkodin yhteyteen 1.8.2020 alkaen.

Varhaiskasvatuksen maksutuottoja vuonna 2020 kertyi yhteensä 634.580 euroa. Vuoden 2020 maksutuottojen kertymään vaikutti suurimmalta osin koronapandemiasta johtuvat tekijät. Lapsia jäi pois

varhaiskasvatuksesta, ja perheiden tuloissa ja tilanteissa tapahtui vuoden aikana muutoksia, joka vaikutti alenevasti kertyneiden maksutuottojen määrään. Varhaiskasvatuksen maksutuotot ovat viime vuosina pienentyneet johtuen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin tehdyistä muutoksista sekä muutoksista perheiden tilanteissa. Kotikuntakorvauksia kertyi vuodelta 2020 62.670 euroa, joka oli arvioitua vähemmän. Kotikuntakorvausten vähäisempi määrä johtuu siitä, että vuonna 2020 Laukaassa oli myytyjä varhaiskasvatuspaikkoja 8 paikkaa vähemmän kuin vuonna 2019, jolloin myytyjä varhaiskasvatuspaikkoja muille kunnille oli 12 paikkaa.

Tulojen osalta varhaiskasvatukselle myönnettiin 80.750 euroa valtionavustusta korona-ajan vaikutusten korjaamiseen. Tämän lisäksi varhaiskasvatukselle myönnettiin tasa-arvon edistämiseen tarkoitettua valtionavustusta 94.700 euroa. Valtionavustuksista käytettiin yhteensä vuonna 2020 yhteensä 66.000 euroa ja loput siirtyivät käytettäväksi vuodelle 2021.

Varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa säästyi rahaa yhteensä 586.200 euroa. Varhaiskasvatuksen toiminta oli suppeampaa keväällä 2020, maaliskuun välisenä aikana. Varhaiskasvatukseen palkattiin syksyllä 2020 määräaikaista varahenkilöresurssia kompensoimaan korona-ajan ohjeistuksista johtuvia sairauspoissaoloja ja niiden vaikutuksia. Henkilöstökuluja säästyi erityisesti perhepäivähoidon kustannus-paikalta yhteensä 358.200 euroa, koska perhepäivähoitajia oli arvioitua vähemmän.

Palvelujen ostoissa säästyi rahaa 450.000 euroa. Tämä johtui lapsimäärän vähenemisestä ostopalvelupäiväkodissa, jossa tuotetaan Laukaan varhaiskasvatuksen vuorohoitoa. Vuorohoidon tarve väheni hieman korona-ajan vuoksi ja lapsia oli vuorohoitopäiväkodissa 16 lasta arvioitua vähemmän. Lisäksi ruokakustannuksissa säästyi rahaa 178.400 euroa johtuen lapsimäärän vähenemisestä korona-aikana, rahaa säästyi myös perhepäivähoitajien kustannuskorvauksissa.

Sähköisiä palveluja kehitettiin vuoden 2020 aikana. Koronapandemian vuoksi varhaiskasvatuksen sähköinen työvuorosunnittelu- ja seurantaohjelman

käyttöönotto hieman viivästyivät tavoiteaikataulusta. Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön Muksunet-sovellus osassa varhaiskasvatusyksiköitä ja perhepäivähoitoa. Muksunet-sovelluksen käyttöä laajennetaan vuoden 2021 aikana. Myös ICT-kuluissa säästyi rahaa 22.700 euroa, koska toimintojen käyttöönoton aikataulu viivästyi koronatilanteen vuoksi.

Aineet, tarvikkeet, tavarat- tilikohdilta säästöä kertyi yhteensä 15.800 euroa. Säästötoimenpiteistä johtuen vain suunnitellut ja välttämättömät hankinnat toteutettiin.

Avustusten osalta kokonaisuudessaan säästyi rahaa 456.000 euroa. Kotihoidon tuki ylittyi arvioidusta summasta, koska lapsia jäi kotihoidon tuelle poikkeuksellisen ennakkoimaton määrä keväällä 2020 koronapandemiatilanteen vuoksi. Kotihoidon tuki ylittyi yhteensä 39.000 euroa. Varhaiskasvatuksen palvelurahassa säästöä syntyi puolestaan yhteensä 499.500 euroa. Palvelurahalla esiopetuksessa olleiden lasten määrä oli hieman arviota suurempi ja esiopetuksen palveluraha ylittyi 92.580 euroa.

Varhaiskasvatus on myös mukana Ruokakuntahankkeessa, joka toteutetaan STM:n määrärahalla vuosina 2019-2021. Ruokakunta-hankkeen tavoitteena on yhteistyön vahvistaminen varhaiskasvatuksen ja ruokapalvelun välillä.

Varhaiskasvatuksessa tukea tarvitsevien lasten määrä oli vuonna 2020 83 tehostetulla tuella ja 37 vahvimalla mahdollisella tuella eli erityisellä tuella olevia lapsia. Määrät ovat suuremmat kuin vuonna 2019 ja 2018 ja tämä näkyy erityispäivähoidon kustannuspaikoilla lisääntyneinä henkilöstökuluina.

Perusopetus

Perusopetuksessa annetun opetuksen määrä lisääntyi, mutta oppilaskohtaiset kustannukset laskivat alimmalle tasolle sitten vuoden 2017. Annetun opetuksen määrää oli lisättävä kasvaneen oppilasmäärän myötä. Perusopetuksen toimintakate oli 101,6 %, eli ylitystä oli 378.000 euroa.

Tulot ylittyivät arvioidusta n. 150.000 euroa. Suurin osa hankerahoituksesta käytettiin opetuksen ja siihen liittyvän toiminnan rahoittamiseen. Tämä näkyy menoissa henkilöstökulujen ylityksenä arvioidusta tasosta.

Tärkeimpänä hankerahoituksena olivat valtion koronavaikutusten kompensointiin tarkoitettu avustus, sekä opetuksellisen tasa-arvon edistämiseen osoitettu tuki, joiden tuloista osa siirretään vuoden 2021 talousarvioon käytettäväksi. Vuoden 2020 toimintaan käytettiin tätä rahaa n. 280.000 euroa ja

avustus kohdistui opetusryhmien jakamiseen, koulunkäynninohjaajien palkkaamiseen sekä erityisen tuen järjestämiseen.

Palvelujen ostoja ja henkilöstökuluja rahoitettiin tulorahoituksella, mikä selittää osan ylityksestä. Henkilöstökuluissa näkyy myös korona-ajan vaikutus, kun opetuksessa on jouduttu palkkaamaan paljon sijaisia matalan kynnyksen poissaoloista ja karanteeneista johtuen ja hoitamaan samanaikaisesti sekä etä- että lähiopetusta, jolloin lisähenkilöstön palkkaaminen on ollut välttämätöntä. Merkittävimpinä toiminnallisina säästöinä palvelujen ostoissa ovat arvioitua pienemmät ruokapalvelukulut, yhteensä n. 170.000 euroa. Samoin koulukuljetuskulut ovat tavallista merkittävästi pienemmät koronan aiheuttaman kevään etäopetusjakson takia, mutta niiden kustannusvaikutus tilinpäätöksen huomioitiin jo kesken vuotta tehdyllä talousarviomuutoksella.

Lukio

Laukaan lukion toimintakulut alittuivat 41.830 euroa. Toimintakulujen alittumista selittää mm. etäopetuksesta johtunut opiskelijaruokailun vähentyminen, rakennushankkeesta syntyneet pienemmät kalustekustannukset ja hankerahalla maksetut henkilöstökulut. Edelleen lukiokoulutuksen toiminnassa ja opetuksen järjestämisessä pyrittiin noudattamaan taloudellista tiukkuutta.

Vastaavasti toimintatuotot toteutuivat 83.200 euron suuruisena. Tulojen reipas kasvu johtui Lukio-

uudistuksen toimeenpanon tukeminen –hankerahasta, Uuta potkua opiskeluun –hankerahasta ja Laukaan liikkuva lukio -hankerahasta.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston noin 25.000 euron ylijäämä johtui musiikkikoulutuksen (Ala-Keiteleen musiikkiopisto) arvioitua alhaisimmista kustannuksista (n. 34.000 €).

Tulot alittuivat arvioidusta noin 16.000 euroa. Tulojen alittuminen on seurausta noin 350 tuntia arvioitua pienemmästä toteutuneiden opetustuntien määrästä. Syynä vähäisempään opetustuntien määrään ja sitä kautta toimintatuottoihin voidaan olettaa olevan pandemiatilanteen aiheuttamilla poikkeustoimilla: Kurssitoiminta keskeytyi suurelta osin keväällä 2020, kurssimaksuja jouduttiin palauttamaan ja pienemmät ryhmäkoot olivat käytössä lähes koko toimintavuoden ajan.

Kansalaisopisto sai opetushallituksen myöntämää avustusta yht. 42.060 euroa poikkeusoloista aiheutuvien ylimääräisten kulujen kattamiseen sekä opiskelijamaksujen ja maksullisen palvelutoiminnan tulomenetysten korvaamiseen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen toteutunut toimintakate (970.000 euroa) ylittyi 1,5 % eli 14.000 euroa budjetoidusta. Koronasulku teki lovea kirjastomaksujen tulovirtaan. Henkilöstökuluja tuli arvioitua enemmän vuoden lopun säästötoimenpiteistä huolimatta. Palveluiden ostojen määrää nosti ostopalveluun siirtyminen kirjojen muovituksessa.

Vapaa-aikatoimi

Toimintatuotot alittuivat 100.800 eurolla. Koronapandemian vuoksi jouduttiin tilojen käyttöä rajoittamaan. Toimintakulut alittuivat 49.800 eurolla. Alitus tuli palkkakustannuksista, sekä liikuntatiloista kun kuntosalit ja aikuisten liikunta-salivuorot ovat olleet poissa käytöstä korona epidemian vuoksi. Myös Multamäen vuokraus väheni koronan takia huomattavasti

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus

Vuoden 2020 taloudelliset tavoitteet toteutuivat Laukaan HyPen osalta hyvin. Toimintakate oli 610.600 euroa, 94 %. Budjetti alittui 39.300 eurolla.

HyPen vuoden 2020 toimintatuotot olivat yhteensä 67.900 euroa, mikä oli 9.550 euroa budjetoitua enemmän. Keskeisin toimintatuottojen muutos kohdistui HyPen etsivään nuorisotyöhön: Aluehallintovirasto (AVI) myönsi alkuvuonna 2020 etsivälle nuorisotyölle 50.000 euron erityisavustuksen. Koronapandemian takia AVI myönsi vielä 10.000 euron lisäavustuksen. Näin kokonaisavustuksen määrä oli yhteensä 60.000 euroa

Koronapandemia näkyi myös HyPen vuoden 2020 toimintakuluissa, jotka alittuivat 29.750 eurolla.

Henkilöstökulut alittuivat 1,9 %:lla eli 11.050 eurolla.

Asiakaspalvelujen ostot alittivat budjetin 16.380 eurolla. Oppimisvalmiustutkimuksia ja oppimisvaikeuksien kuntoutusjaksoja toteutui vuoden aikana suunniteltua vähemmän ja osa siirtyi tulevalle tilikaudelle. Myös laukaalaisten, muilla paikkakunnilla opiskelevien nuorten käyttämien opiskeluhoollon palvelujen kulut jäivät arvioitua pienemmiksi.

Aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden ostot alittuivat 3.460 eurolla, koska koronan takia ei pystytty järjestämään entiseen tapaan toimintaa, joka olisi vaatinut tarvikehankintoja.

HyPen muiden palvelujen ostoissa budjetin ylittivät selkeimmin ICT-kulut (n. 5.700 euroa). Vastaavasti majoitus- ja ravitsemispalvelujen sekä matkustus- ja kuljetuspalvelujen kustannuksia säästy, kun koronan takia työskenneltiin paljon etänä. Kokonaisuudessaan muiden palvelujen ostot ylittivät budjetoidun vain 1.070 eurolla.

Muut toimintakulut (vuokrat) toteutuivat budjetin mukaisesti.

Arvio tulevasta kehityksestä

Hallinto

Hallintopalveluiden tuleva kehitys vaikuttaa tasaiselta. Muutokset tulevat enimmälti tulosyksiköiden muutosten kautta. Kun tuloyksiköt muuttavat ja kehittävät toimintaansa, vaikuttaa se heidän tuen tarpeeseen. Tuki suunnitellaan yhteistyössä tuloyksiköiden kanssa. Taloussuunnittelija irtisanoutui 2021 vuoden alussa. Taloussuunnittelijan virkaa ei täytetä.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärän kehitystä seurataan erityisen tarkasti tulevina vuosina. Syntyvyyden alenemisesta huolimatta, Laukaaseen muuttaa vuosittain lapsiperheitä. Viime vuosina perheiden palvelutarpeet ovat myös kasvaneet.

Varhaiskasvatuspalveluissa on tärkeää olla tarjolla erilaisia palveluvaihtoehtoja vastaamaan perheiden palvelujen tarvetta. Palvelujen tarvetta ja riit-

tävyyttä tarkastellaan alueellisella tasolla huomioiden lasten lukumäärän kehitys. Viime vuosina on ollut nähtävissä tukea tarvitsevien lasten määrällistä kasvua. Tähän on tärkeää kohdentaa myös jatkossa riittäviä resursseja turvaamaan lapsille riittävät varhaisen tuen, sekä kasvun ja oppimisen tuen palvelut.

Myös sähköisiä palveluja on tarpeen kehittää tulevien vuosien aikana. Palvelut ovat verkossa myös tulevaisuudessa ja niiden käyttö yleistyy.

Perusopetus

Vuoden 2021 talousarvion toteutumiselle tulevat edelleen luomaan haastetta kasvavat oppilasmäärät, ja mahdolliset opetusryhmien lisäämiset syksyllä 2021. Syntyvyyden laskusta huolimatta oppilasmäärät kasvavat edelleen, ja näyttää siltä, että Laukaassa muuttoliike tulee edelleen kompensimaan laskevaa syntyvyyttä suurelta osin.

Oppivelvollisuuden laajentaminen tulee lisäämään työmäärää ja kustannuksia, koska kunnalla on ohjaus- ja valvontavelvollisuus niin, että kaikki laajennetun oppivelvollisuuden piirissä olevat jatkavat opintojaan syksyllä 2021. Kunnille syntyvät lisäkustannukset tullaan huomioimaan valtionosuudessa.

Kaikkien kulujen osalta lukuvuoden 2021 aikana tulee tehdä tarkkaa seuranta ja tarvittaessa korjata talousarvion laskelmat vuoden aikana paremman osumatarkkuuden saavuttamiseksi. Pandemiatilanteesta johtuen kulujen osalta ennakointi ja hintojen nousu tulevat olemaan vaikeita arvioida. Kiinteistökulujen ennakointi helpottuu, kun leasingmaksujen kertymä on mahdollista arvioida toteutuneiden kustannusten pohjalta. Kuitenkin leasingkulut tulevat jatkossa kasvamaan, ja koulurakentamisen kustannusten siirto investoinneista käyttöalouteen leasingkuluina nostaa oppilaskohtaisia kustannuksia käyttötaloudessa.

Usean vuoden aikana tapahtunut menojen karsinta näkyy oppimateriaaleissa ja kalustossa, sekä opetuksen määrässä, vaikka oppilasmäärä kasvaa edelleen. Näissä on merkittävästi tarvetta lisäresursseille tulevana vuosina.

Lukio

Syksyllä 2021 voimaan astuva lukiokoulutuksen opetussuunnitelma haastaa Laukaan lukiota tiivistämään yhteistyötään työelämän ja erityisesti yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa. Yhteistyön käynnistäminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman lukiokoulutukselle lisättäviä opetusresursseja.

Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa edellytetään aiempaa tiiviimpää yhteistyötä oppiaineitten välillä. Uudistuksen tarkoituksena on, että opiskelija hallitsee oppiaineiden keskeiset sisällöt, mutta saa myös laaja-alaista osaamista. Lukiolaiselle tämä laaja-alaisen osaamisen tavoite tarkoittaa aiempaa vahvempaa yleissivistystä, kestävän tulevaisuuden rakentamisen edellytyksiä ja parempia jatko-opintovalmiuksia. Tavoitteeseen päästään opettajien samanaikaisopetuksella ja oppianerajat ylittävällä työskentelyllä.

Kolmas uuden opetussuunnitelman ja säädetyn lukiolain asettama velvoite on opiskelijoiden aiempaa yksilöllisempi oppimisen tuki ja ohjaus. Uudistus tärkeä ja tarpeellinen, mutta opiskelijoiden yksilöllinen oppimistarpeitten aiempaa parempi huomioiminen ei ole mahdollista ilman siihen lisättäviä resursseja.

Neljäs Laukaan kunnan taloutta kuormittava valtakunnallinen uudistus tulee olemaan toisen asteen koulutuksen maksuttomuus (oppikirjat, vihkot, kynät, tietokoneet, laskinohjelmat yms.). Maksuttomuus astuu voimaan elokuussa 2021 ja se koskee kaikkia elokuussa ensimmäistä opiskeluvuottaan aloittavia lukiolaisia.

Kansalaisopisto

Laukaan kansalaisopiston toiminta jatkuu elinvoimaisena turvaamalla monipuolinen opetustarjonta, huomioimalla toimialueen asiakkaiden tarpeet sekä varmistamalla osallistumisen ”matala kynnyks”. Yhteistyötä tiivistetään edelleen mm. Lievestuoreen Setlementin/kansalaisopiston kanssa tavoitteena saada uusia asiakkaita alueen vapaan sivistystyön pariin.

Kansalaisopiston kehittämissuunnitelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2021-2023 valmistuvat maaliskuun aikana. Suunnitelmat määrittävät osaltaan kehittämistarvetta tuleville vuosille.

Kansalaisopiston toiminnan perusrahoitus tulee valtiolta yksikköhinnan perusteella. Tämän vuoksi on tärkeää palauttaa opetustuntien määrä vähintään viimevuosien tasolle pandemiatilanteen rauhoituttua. Toiminnan muun rahoituksen koostuksessa kunnan omasta rahoitusosuudesta sekä kurssimaksutuloista, heijastuu kunnan tiukentunut taloudellinen tilanne opiston toiminnan resursseihin sekä kasvavaan paineeseen nostaa kurssimaksuja. Riittävän kurssitoiminnan toteutumisen kannalta on tärkeää säilyttää kurssimaksut maltillisina.

Opisto toiminta keskittyy eri puolilla kuntaa sijaitseviin koulujen tiloihin. Toiminnan turvaamisen kannalta on tärkeää huolehtia terveistä ja tarkoi-

tuksenmukaisista tiloista sekä ilta- että päiväkäytössä. Opistotalo Sararannan kiinteistön kuntoa on seurattava; se kaippaa uudistamista lähivuosina.

Tulevaisuudessa myös kansalaisopistossa hankittu yksilön osaaminen halutaan tehdä näkyväksi työelämässä ja koulutusjärjestelmässä valtakunnallisesti. Vapaan sivistystyön kentällä kehityksen suuntana on, että opinnoista saatu osaaminen halutaan jatkossa tunnistaa ja tunnustaa, ja viedä tiedot saavutetusta osaamisesta kansalliseen opintosuorituksen ja tutkintotietojen Koski-tietovarantoon. Lakimuutos on tulossa Suomen hallituksen käsittelyyn vuoden 2021 aikana.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vihtavuoreen valmistuu vuonna 2021 koulurakennuksen yhteyteen uusi kirjasto, jolloin toimintamenoista resurssoitavaksi tulee yksi palveluyksikkö lisää. Kirjaston kehittämissuunnitelma määrittää, kuinka kunnan kirjastopalvelua on tarpeen kehittää 2021-2025. Suunnitelma valmistuu viimeistään toukokuussa 2021 luottamuselinten käsittelyyn.

Kunnalle tuotetaan vuonna 2021 ostopalveluna taideohjelma, joka linjaa julkisen taiteen toteuttamista jatkossa.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimen painopistealueena vuodelle 2020 on Leppäveden liikuntapuiston rakentaminen ja toimintakokonaisuuden suunnittelu muuhun kunnan liikuntapaikka verkostoon.

Koronan vaikutukset tulevat näkymään harrastustoiminnassa. Liikunta- ja nuorisotilat tulevat olemaan kiinni todennäköisesti koko kevään. Haasteena on mitä tarjota uudeksi palveluksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus

Koronan vaikutukset tulevat näkymään HyPen palveluissa pitkään, vaikka itse pandemia saataisiin

hallintaan. Lasten, nuorten ja perheiden tuen tarpeet ovat näkyvästi lisääntyneet, myös piileviin ja patoutuneisiin tuen tarpeisiin on syytä varautua. Etenkin nuorilla etäopiskelu ja vapaa-ajalla vähentyneet sosiaaliset kontaktit ovat aiheuttaneet ahdistuneisuutta sekä pelon ja epävarmuuden tunnetta, mikä vaatii sekä yksilöllistä että yhteisöllistä/ryhmämuotoista tukea.

Lisääntyvät tuen ja tutkimusten tarpeet, moninaistuva asiakas- ja sidosryhmätyö sekä oppilas- ja opiskelijamäärän kasvu haastavat tällä hetkellä koulupsykologityön resurssit. Tarve lisäresursseille on jo nyt ilmeinen.

Oppivelvollisuusiän laajentuminen tulee myös kasvattamaan nuorten tuen tarvetta muun muassa etisivässä nuorisotyössä ja opiskeluhuollossa. Jos koronatilanne helpottaa, oppimisvalmiustutkimusten ja oppimisvaikeuskuntoutusten kulut tulevat vuonna 2021 palautumaan normaalimmalle tasolle. Myös muut toimintaan liittyvät kulut tulevat tällöin vähitellen palautumaan normaalimmiksi (esim. matkustuskulut, tarvikehankinnat). Kaikille avoin ja ennalta ehkäisevä toiminta lisääntyy. Nuorten toiminnan lisäksi tarvetta on vahvistaa pikkulapsiperheisiin kohdistuvaa ennalta ehkäisevää työtä ja vanhemmuuden tukea.

Korona-aika on haastanut henkilöstön jaksamista, joten on tärkeää vahvistaa työntekijöiden työhyvinvointia tukevaa toimintaa (koulutus, työnohjaus, tyhy-toiminta).

Isoja lähitulevaisuuden talousarviotyössä vaikuttavia asioita ovat HyPen toimitilan siirtyminen uusiin tiloihin Kirkonkylän koulun yhteyteen vuonna 2022. Mahdollinen sote-uudistus taas on siirtämässä opiskeluhoillon kuraattori- ja koulupsykologipalvelut hyvinvointialueelle vuonna 2023.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sivistyspalvelut ovat hyvin pitkälle tarkkaan säädeltyjä. Toimintaa ohjaavat erilaiset lait ja asetukset sekä valtakunnallisesti määrätyt varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat. Laukaan kunnan hallinto-sääntö ja sivistyslautakunnan päätökset ohjaavat päätöksentekoa. Palvelualueen esimiesten tehtäviin sisältyy valvontatehtävät ja luonnollisesti myös se, että toiminnassa noudatetaan lakia ja asetuksia sekä hyvää hallintotapaa. Kaikki viranhaltijapäätökset, salaisia päätöksiä lukuun ottamatta, tuodaan tiedoksi sivistyslautakunnalle, joka osaltaan suorittaa sisäistä valvontaa. Ulkoista valvontatehtävää toteuttavat mm. aluehallintovirastot.

Työsuojelun toimintaohjelman mukaiset riskienhallintaan liittyvät toimenpiteet ovat turvallisen toiminnan perustana. Samoin läheltä piti-tilanteet dokumentoidaan ja lähetetään palvelualueen esimiehille. Näitä seurataan mm. työsuojelutarkastuksilla.

Hallintopalveluiden riskit sijoittuivat ja rajoittuivat lähinnä Kuntalan toimistorakennuksen toimivuuteen sekä koronasta aiheutuneisiin toiminnan muutoksiin. Hallintopalveluiden toimintaan kohdistuvat riskit ovat infrastruktuurin toimintahäiriöistä johtuvat toimintakatkokset. Hallintopalveluiden taloudelliset riskit ovat pieniä, sillä toimintatuotot ja menot ovat helposti ennakoitavissa. Koronaepidemian vaikutuksiin varauduttiin kunnan koronatöryhmän ohjeiden noudattamisella. Etätöhyön siirryttiin soveltuvien osien heti suosituksen tultua.

Varhaiskasvatuksessa tehdään jatkuvaa sisäistä riskien arviointia ja hallintaa eri muodoissa. Turvalisuuksuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti. Läheltä piti- ilmoituksia seurataan säännöllisesti. Läheltä piti- ilmoituksissa on havaittavissa nousua viime vuosina ja tähän reagoidaan tarkastellen käytössä olevia toimintatapoja ja henkilöstöresursseja.

Koronapandemia on aiheuttanut erityisiä järjestyksiä myös varhaiskasvatuksen toiminnassa. Korona-aikana noudatetaan erityisen tarkkoja ohjeita liittyen hygieni- ja väljyys-suosituksiin, palaverikäytäntöihin ja lapsiryhmien toimintaan. Korona-aikana on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota myös

henkilöstön työssä jaksamiseen, koska poikkeuksellisenä aikana toimiminen aiheuttaa myös kuormitusta työssä. Myös henkilöstön rekrytointihaasteet ovat näyttäytyneet varhaiskasvatuksessa viime vuosina. Erityisesti lyhyempiin sijaisuuksiin on ollut haasteellista saada rekrytoitua henkilöstöä. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointihaasteet aiheuttavat kuormitusta lapsiryhmän muille työntekijöille.

Perusopetuspalveluiden taloudellinen riskienhallinta keskittyy kuukausittaiseen talouden toteuman seurantaan, jota toteutetaan muutaman kuukauden välein myös lautakunnan toimesta. Havaittuihin poikkeamiin puututaan, syyt selvitetään ja tarvittaessa reagoidaan toimintaa muuttamalla tai tekemällä talousarviomuutosesityksiä. Haasteita taloudelliseen riskienhallintaan on kuluneena vuonna asettanut pandemiatilanne, joka on merkittävästi lisännyt sijaistarvetta, henkilöstön kuormittumista, etäopetuksen ja lähiopetuksen yhtäaikaisen järjestämisen tarvetta, sekä muita henkilöstökuluja lisännyttä toimintaa.

Toiminnallinen riskienhallinta perustuu siihen, että kaikki lakisääteiset ja muut tarvittavat suunnitelmat ja varautumisjärjestelyt ovat ajan tasalla. Niitä seurataan ja arvioidaan vuosittain niin, että koulut tekevät toiminnastaan kokonaisvaltaisen toimintasuunnitelman jotka hyväksyy sivistyslautakunta, ja lukuvuoden päättyessä toimintasuunnitelman toteutumisen arvioinnit, jotka hyväksyy sivistyslautakunta. Arviointitietoja käytetään seuraavan vuoden toimintasuunnitelman pohjana. Tämän vuoden toiminnallista riskienhallintaa on hallinnut täysin erilainen varautuminen ja sopeutuminen pandemiatilanteen aiheuttamiin vaatimuksiin.

Tukea tarvitsevien lasten määrä on noussut viime vuosina, tähän on vastattu kehittämällä rakenteita ja tarvittavin henkilöstöresurssein. Tätä on tärkeää kehittää myös tulevaisuudessa.

Merkittävin **lukiokoulutuksen** sujuvuuteen, opettajien ja opiskelijoiden opetukseen, oppimiseen ja hyvinvointiin vaikuttanut tekijä oli vuonna 2020 koronapandemia. Koronatilanteesta seurasi valtava

määrä ennakoimatonta ja kiireistä työtä opetusratkaisujen kehittämiseksi alueellisten ja valtakunnallisten suositusten mukaisiksi. Opettajien ja opiskelijoiden psyykkisestä kuormituksesta huolimatta loppukevään 2020 kysely antoi varsin hyvän kuvan opetusratkaisujen onnistumisesta poikkeustilanteessa. Kyselyn mukaan suurin osa opiskelijoista koki saaneensa varsin hyvin tukea opintojensa edistämiseksi kevään kuluessa. Vastaavasti opettajien hyvinvointiin ja jaksamiseen pyrittiin vaikuttamaan moninaisin tyhy-tempauksin sekä työn järjestyin pandemian aikana.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelun riskinä ovat koronaepidemian jatkuminen ja siitä aiheutuvat rajoitukset. Riskiin varaudutaan kehittämällä vaihtoehtoisia, muun muassa digitaalisia palveluja.

Edelleen riski kirjaston toiminnalle on 17-vuotias kirjastoauto, joka on käyttöikänsä lopussa. Äkilliset rikkoontumiset tuovat käyttökatoja palveluun ja aiheuttavat korjauskuluja, jotka syövät yhä suuremman osuuden kirjaston toimintarahoista. Riskiin varaudutaan mahdollisuuksien mukaan ennakkoilla huoltotoimenpiteillä.

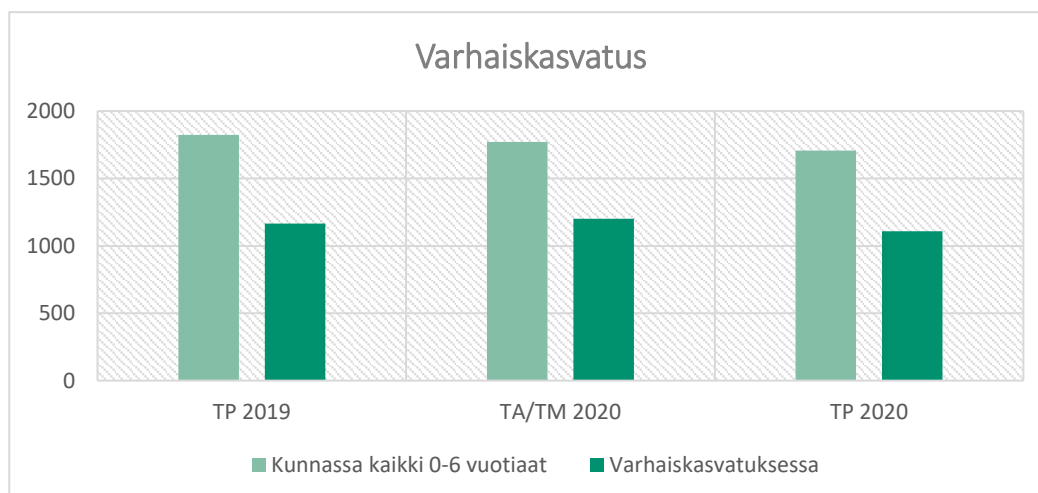
Kansalaisopiston toiminnan kannalta merkittävien riskitekijä vuonna 2020 oli koronapandemia, jolla oli laajasti vaikutusta mm. opetustuntimäärän toteutumiseen, opetusjärjestelyihin sekä henkilöstön kuormittumiseen. Pandemian mahdollinen jatkuminen aiheuttaa riskiä myös tulevaisuudessa.

Pandemian aiheuttamia riskitekijöitä pyrittiin hallitsemaan ja vähentämään noudattamalla viranomaisten määräyksiä ja sopeuttamalla toimintaa niin, että se saattoi parhaalla mahdollisella tavalla jatkua rajoituksista huolimatta. Myös henkilöstöä kannustettiin jaksamaan poikkeusajan yli.

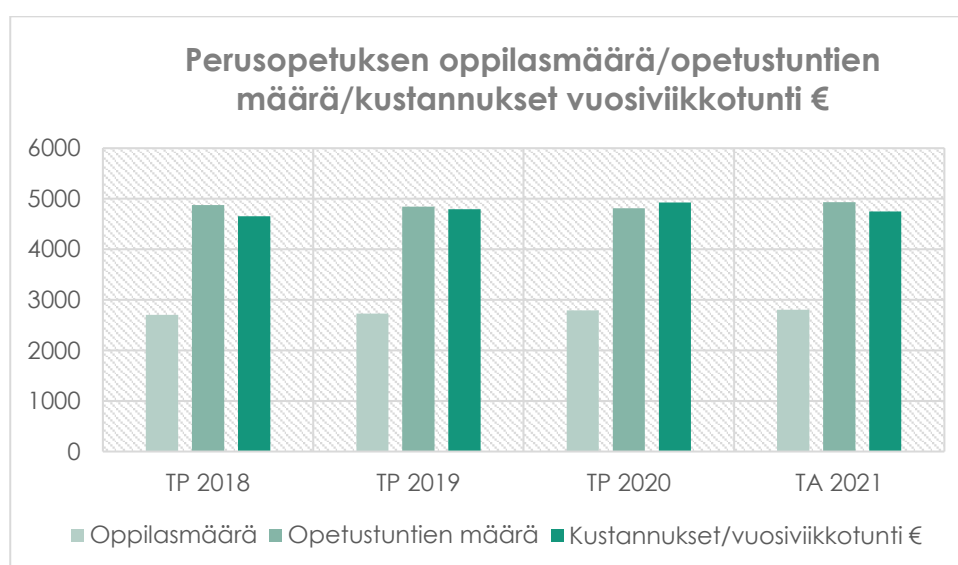
Opetuksen näkökulmasta riskejä pyrittiin minimoidaan kehittämällä ja ottamalla haltuun uusia opetuksen toteutustapoja, joista keskeisimpiä olivat digitaaliset sovellukset. Henkilöstön jaksamista tuettiin toteuttamalla tyhy-hetkiä ja jakamalla työtehtäviä mahdollisuuksien mukaan joustavasti.

Graafit ja suoritetiedot

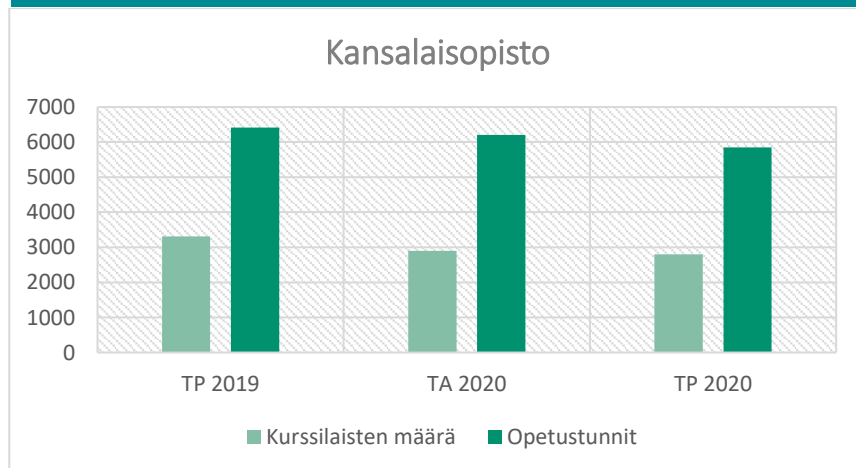
Varhaiskasvatuksen tunnusluvut	TP 2019	TA/M 2020	TP 2020
0-6 vuotiaat lapset kunnassa. Kuntarekisteri –Efficatietojärjestelmä	1823	1770	1708
Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä *	1166	1200	1108
- % 0-6 vuotiaista	63,9	67,7	64,8
- kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	573	570	535
- yksityisessä ostopalveluissa	53	51	37
- palvelurahalla	540	579	536
Esiopetus yhteensä	230	231	255
- kunnallisessa esiopetuksessa	123	123	129
- yksityisessä ostopalvelussa	24	14	6
- palvelurahalla esiopetuksessa	93	94	120
Kerhotoiminta 2-5v, palveluraha	82	90	56
Lasten kotihoidon tuki, lapsia 31.12.	379	340	345
Tukea tarvitsevien lasten aamu- ja iltapäivähoidossa lapsia	16	14	14
*Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä ei sisällä kerhotoiminnassa olevia lapsia eikä pelkässä esiopetuksessa olevia lapsia.			
Henkilökunnan määrä 31.12.2020	164		167
Myydyt varhaiskasvatuspaikat	12		4
Ostetut varhaiskasvatuspaikat	4		4

Perusopetuksen tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Perusopetuksen oppilasmäärä luokat 1-9	2529	2700	2727	2794	2803
Vuosisiikkotunnit	4597	4874	4841	4809	4934
Koulujen esiopetuksen oppilaiden määrä	103	87	98	100	71
Esiopetuksen kustannukset €/esiopetuksen oppilas	5825	7666	7026	7519	8984
Iltapäivätoimintaan osallistuvien oppilaiden lukumäärä	192	218	239	254	208
Iltapäivätoiminnan ohjaustuntien määrä	15706	17939	17023	18500	13435
Kuljetusoppilaiden määrä	870	916	928	920	949
Koulukuljetuskustannukset €/kuljetusoppilas	1600	1849	1845	1826	1361
Kiinteistömenot €/oppilas	1450	1546	1817	1880	1854
Ruokapalvelumenot €/oppilas	577	603	604	580	526
Vuosisiikkotuntien määrä/oppilas	1,82	1,81	1,78	1,72	1,78
Kustannukset/vuosisiikkotunti	4461	4651	4791	4927	4751
Perusopetuksen kustannukset €/oppilas	8182	8148	8506	8188	8145

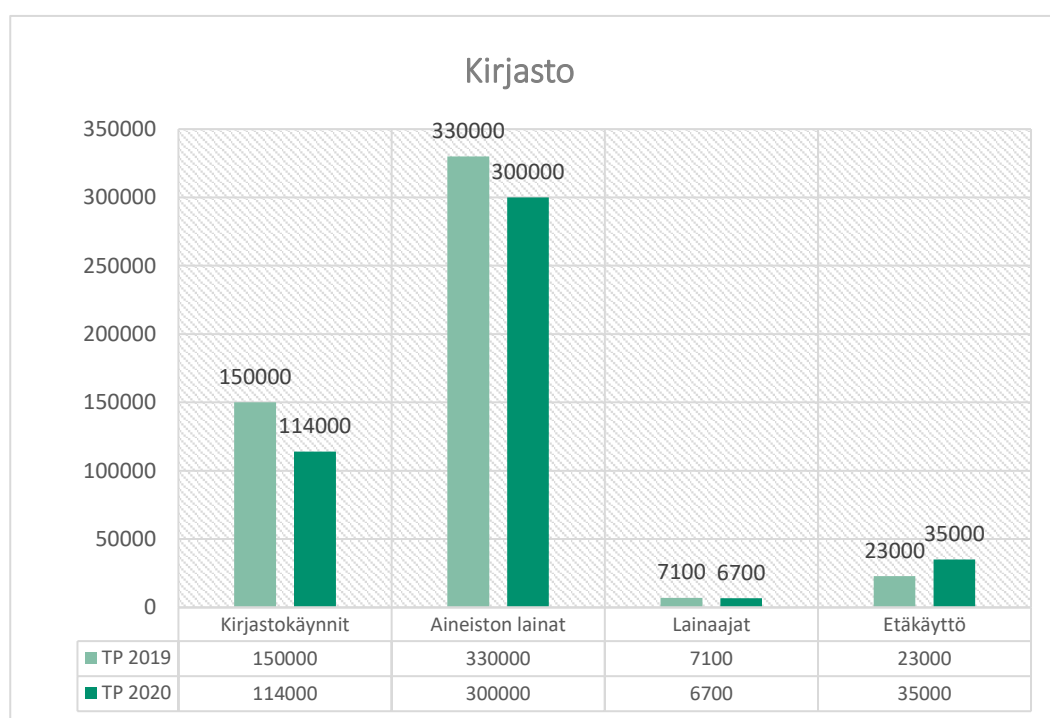

Kansalaisopiston tunnusluvut	TA 2020	TP 2020
Vaikuttavuusnäkökulma		
Opetustunnit yhteensä	6200	5847
Kurssilaisten määrä	2900	2804
Asiakasnäkökulma		
Opintoryhmien määrä	250	256
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	12	11
Prosessinäkökulma		
VO=valtionosuus (valtionosuustunnit)	250.000	270.319
Käyttökustannukset/ opiskelija (VO huomioiden)		158 (61)
Kustannukset/oppitunti (VO huomioiden)		76 (30)
Taiteen perusopetus		
Vaikuttavuusnäkökulma		
Opetustuntien määrä	600	692
Kurssilaisten määrä	180	174
Asiakasnäkökulma		
Opintoryhmien määrä	19	22
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	9	8
Prosessinäkökulma		
Käyttökustannukset/ opiskelija		96
Kustannukset/oppitunti		24
Henkilökunnan määrä 31.12.2020:		
päätoimiset 4,4 henkilötyövuotta, lisäksi 63 sivutoimista tuntiopettajaa, joiden opetustuntimäärän vaihteluväli 2-418 tuntia.		

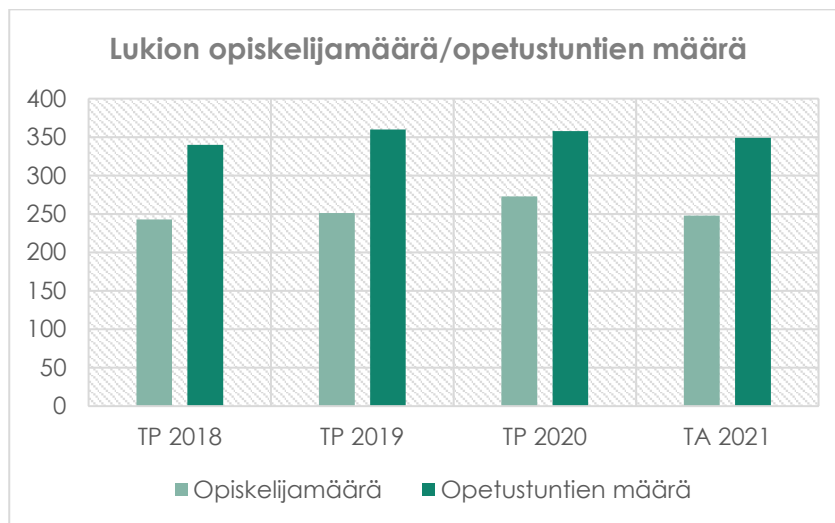

Kirjasto- ja kulttuuripalvelun tunnusluvut	TP2019	TP2020
Kirjasto		
Kirjastokäynnit	150000	114000
Aukiolotunnit	7100	8000
Aineiston lainat	330000	300000
Lainaajat	7100	6700
Lainat / Asukas	17	16
Etäkäyttö	23000	35000
Ryhmiä opetustunnit	115	67
Tapahtumat	113	68
Kirjastoaineisto, kpl	120000	113000
Vuosihankinta, kpl	4900	5300
Kulttuuri		
Myönnetty avustukset	22650 €	18500 €

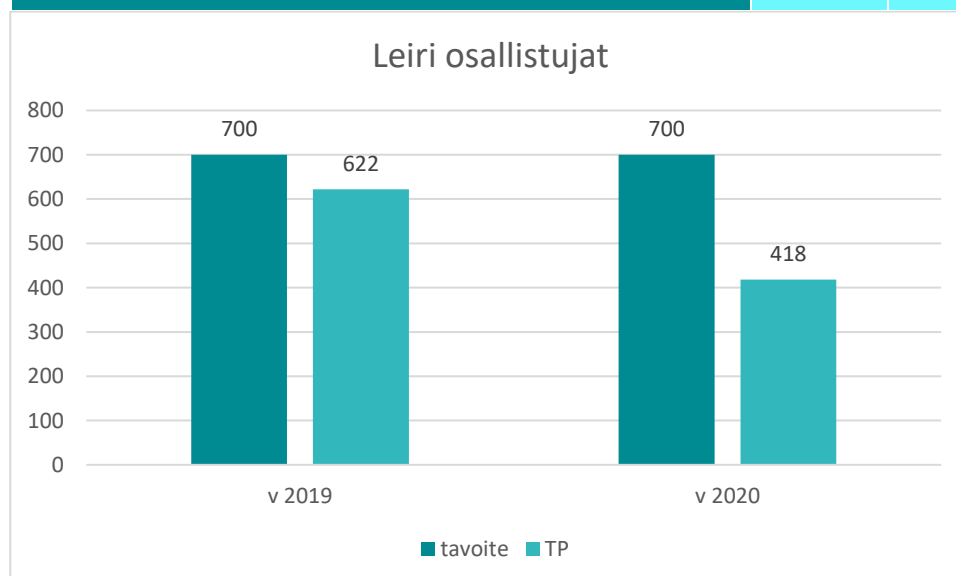
Huom! Avustussummissa ovat mukana Lievestuoreen setlementti ry:lle annetut avustukset, 15 000 € / vuosi.

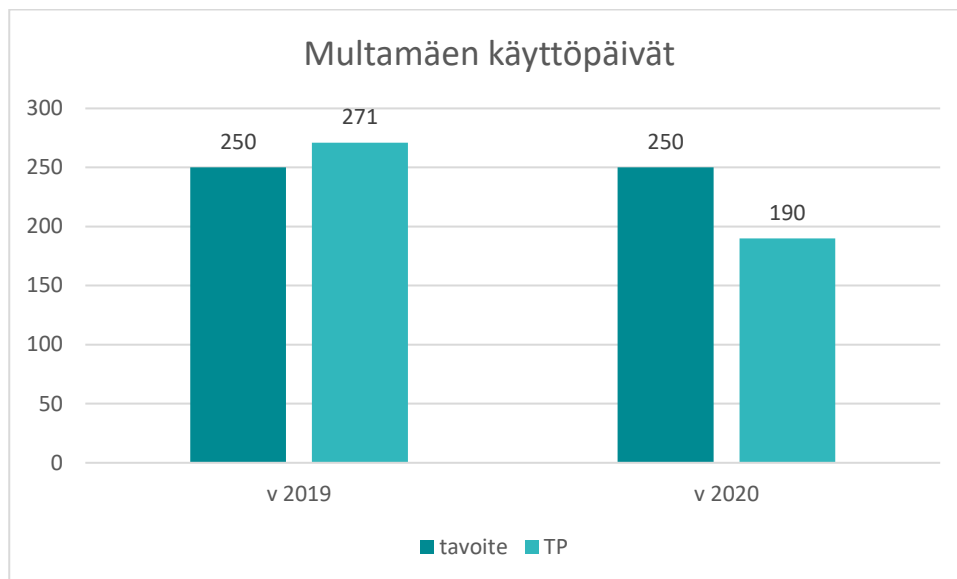

Lukion tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021
Opiskelijamäärä	243	251	273	248
Opetustuntien määrä	340	360	358	349
Opetustunnit/opiskelija	1,40	1,43	1,31	1,41
Kiinteistömenot euroa/opiskelija	806	780	1410	1623
Ruokapalvelumenot euroa/ opiskelija	588	569	545	400
Kustannukset euroa/opiskelija	6770	6391	5844	7539

Vapaa-ajan palvelun tunnusluvut	TA 2020	TP 2020
Vakinaiset	14,5	14,6
Määräaikaiset (kovalla rahalla) nuorisotalon kerho-ohjaajat, iltavalvojat, latujen ajajat	40	38
Kesätyöntekijät, uimaopettajat, leiri- ja urheiluohjaajat	80	68
Järjestö avustukset/määrä	25	20
Jaetut avustukset/euroa	75.000	75.435
Terveysliikunta		
osallistuneet/määrä	7500	8325
Leirit		
osallistuneet/määrä	700	418
Uimakoululaiset, urheilu- ja kerhotoiminta/käyntikerrat sekä kyläillat ja järjestöpalaverit	2800	3114
Vapaa-ajan tilapalvelut		
Liikuntasalit		
käyttövuorot/viikko	250	267
Kuntosalit		
käyntikerrat/vuosi	25000	14047
Multamäen leirikeskus		
käyttöpäivät/vuosi	250	190
Nuorisopalvelut		
Vapaa-aikatalot		
Käyttökerrat/nuorisotoiminta/vuosi	10000	5378
Käyttökerrat, muut/vuosi	24000	1427

HyPen ryhmämuotoisen toiminnan asiakkaat	TP 2019	TA 2020	TP 2020
HyPen teemalliset nuorten illat ja nuorten toiminta, käyntiä (esim. kyläillat, välkkäkurkat, nuortenkahvilat)	4222	1500	980
Erityisnuorten illat, käyntiä	60	75	39
HyPen teemalliset avoimet illat perheille ja vanhemmille, käyntiä		200	10
Nuorten kohdennetut ryhmät/pienryhmät, käyntiä	190	200	110
Perhevalmennus ja muut vanhempien/aikuisten ryhmät, käyntiä (perhekahvila, -valmennus, vertaisryhmät yms.)	445	400	220
Opiskeluhoollon pitämät oppitunnit/ryhmät, kokoontumista	240		200

Asiakastapaamiset yksilö-, parisuhde- ja perhetyössä	TP2019	TA2020	TP2020
Varhaisen tuen asiantuntijan asiakastyö mm. koulut, päiväkodit ja HyPe			
Asiakastyö terapiaotteella lapsille ja perheille, asiakaskontaktia	182	250	99
Konsultaatio, työssäjaksamisen tukeminen ja koulutus, asiakaskontaktia	469	560	495
Avoimet tilaisuudet, esimerkiksi vanhempainillat, asiakaskontaktia	318	450	15
Etsivä nuorisotyö, ohjautunutta asiakasta	156	200	111
Perhetyö HyPellä, tapaamista (esim. valvotut tapaamiset)	130	130	170
Erityisnuorisotyö			
ohjautunutta asiakasta	7	20	15
tapaamisia	58	220	135
Psykiatrinen sairaanhoitaja, Keski-Suomen seututerveyskeskus			
tapaamista	435		489

asiakasta	111	500	92
Lasten ja nuorten päihdesairaanhoitaja tapaamista			661
asiakasta			138
Terveysneuvonnan ja perhekeskuksen lääkäri, Keski-Suomen seututerveyskeskus asiakasta (lapset/nuoret/perheet)	252		*) asiakkaita edellisvuoden tapaan
puhelua (lähinnä vointikontrollit)	233	230	
Avoin puheterapiavastaanotto HyPellä, Keski-Suomen seututerveyskeskus, asiakasperhettä			10
Perheneuvola (vuonna 2020 kunnan oma perheneuvola) asiakasta (vuonna 2020 perhettä)	229		198
Jyväskylän seurakunnan perheasiainneuvottelukeskus pariskuntaa HyPellä	2		3
tapaamista HyPellä	5	12	9
Opiskeluhoito kuraattorit (5 hlöä): eri yksilöasiakasta			400
sovittua yksilötapaamista	1900		2100
koulupsykologit (3 hlöä): asiakasta	370		360

*) Kirjausjärjestelmän muutos: tarkkoja lukuja ei saatavissa

4.2.4 Tekniset palvelut

Teknisen toimen perustehtävänä on toteuttaa ja tukea kunnan sisäistä ja ulkoista palvelutuotantoa. Tavoitteena on kehittää ja rakentaa kunnan infraa, rakentaa ja ylläpitää laadukkaita ja tarkoituksenmukaisia toimitiloja sekä tarjota ruoka- ja puhtauspalveluja kunnan eri toimialoille. Palvelujen tuottamisessa kiinnitetään huomiota suunnitteluun ja rakentamisen laatuun ja asiakaslähtöiseen toimintatapaan.

Teknisen palvelualueen tehtäviin kuuluvat myös ympäristövalvonnan viranomaispalvelut. Ympäristöterveydenhuolto, ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta hoitavat valvontaviranomaisen tehtäviä, joilla varmistetaan lainsäädännön noudattaminen, luvan myöntämisen edellytysten täyttyminen sekä luvan ja lupamääräysten valvonta kunnassa.

Tekninen palvelualue käsittää viisi tulosyksikköä: hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu, ruoka- ja puhtauspalvelut sekä ympäristövalvonta.

Teknisellä palvelualueella on vuoden 2020 aikana toiminut kolme lautakuntaa: tekninen lautakunta, lupalautakunta ja ympäristöterveyslautakunta. Palvelualueen viidestä tulosyksiköstä hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset

palvelut, tilapalvelu, sekä ruoka- ja puhtauspalvelut kuuluvat teknisen lautakunnan toimialaan. Lupalautakunnan ja ympäristöterveyslautakunnan toimialat muodostavat ympäristövalvonnan tulosyksikön.

Ympäristövalvonnan yksikössä tapahtui vuoden 2020 aikana useita organisatorisia muutoksia.

Äänekosken kaupunki irtautui Laukaan ja Konneveden ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta vuoden 2021 vaihteessa. Yhteistyö Konneveden kunnan kanssa jatkuu.

Laukaan ja Toivakan kunnan sopimus Toivakan ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hoitamisesta päättyi helmikuussa. Kuntayhteistyö sai uusi muotoja, kun vuoden lopussa päästiin Hankasalmen kunnan kanssa sopimukseen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hoitamisesta yhteistyössä.

Neuvottelujen jälkeen päätettiin perustaa uusi yhteistoiminta-alue, joka hoitaa ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan viranomaistehtävät Laukaan, Hankasalmen ja Konneveden kesken. Muodostettavan yhteistoiminta-alueen vastuukuntana toimii Laukaan kunta ja yhteisenä lautakuntana vuoden 2021 alusta aloitti lupa- ja valvontalautakunta.

Hallinto, suunnittelu- ja paikkatietopalvelut

Hallinto ja talous -yksikkö vastaa teknisen palvelualueen hallinto- ja talouspalveluista. Tehtäviin kuuluu teknisen lautakunnan päätöksenteon valmistelu ja päätösten toimeenpanotehtävät yhdessä palvelualueen yksiköiden kanssa. Yksikkö vastaa hallinnon ja talousasioiden koordinoinnista, talousseurannasta ja raportoinnin kehittamisestä.

Vuonna 2020 palvelualueella on hallinto- ja toimistehtäviä tekevien henkilöstön määrä vähentynyt yhden toimistosihteerin toimen lakkauttamisen myötä. Hallinto- ja toimistopalveluita on tehostettu ja tehtäviä on järjestelty uudelleen. Eri järjestelmien yhteensopimattomuus aiheuttaa edelleen

ylimääräistä työtä, kun tietoja joudutaan siirtämään ohjelmasta toiseen. Asiaan odotetaan helpotusta mm. uuden asiahallintajärjestelmän myötä. Etätyöskentely on entistä selvemmin tuonut esiin tarpeen sähköiselle allekirjoitukselle ja sähköiselle arkistoinnille.

Yhdyskuntatekniikan suunnittelupalveluiden yksikkö vastaa uusien alueiden ja peruskorjattavien kohteiden suunnitelmista ja talousarvioista.

Paikkatietopalvelut -yksikkö tuottaa ja ylläpitää erilaisia karttaa-aineistoja sekä tuottaa mittauspalveluita kunnan omiin tarpeisiin sekä kuntalaisille.

Lisäksi yksikkö vastaa kuntarekisteri- ja paikkatieto-järjestelmässä olevan aineiston ylläpidosta ja kehittämisestä sekä ohjelmistoympäristön toimivuudesta ja kehittämisestä omalta osaltaan.

Palautepalvelu otettiin käyttöön maaliskuun alussa 2020 ja vuoden aikana kaikki palvelualueet ovat liittyneet siihen mukaan. Paikkatietopalvelut on vastannut järjestelmän käyttöönotosta ja henkilöstön kouluttamisesta palautteiden käsittelyyn sekä

palvelun vakiinnuttamisesta osaksi päivittäistä työskentelyä.

Kuntalaiset ovat löytäneet palvelun hyvin, vaikka palvelusta tiedottaminen on ollut vähäistä ja palautelinkin näkyvyys nykyisillä nettisivuilla on hieman heikko. Suurin osa palautteista kohdistuu katujen ja kevyiden väylien kunnossa pitoon sekä puisto-, viheralueisiin ja uimarantoihin (noin 30% kaikista palautteista). Palautteisiin on vastattu nopeasti, usein jo saman päivän aikana.

Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntateknisten palvelujen tulosityksikkö vastaa kunnan hallintaan kuuluvien katujen-, viher-, satama- ja liikennealueiden sekä valaistuksen ylläpidosta sekä rakentamisesta. Lisäksi yksikkö vastaa lähimetsien hoidosta ja hoitosuunnittelusta. Yhdyskuntatekniset palvelut vastaa myös kunnan hulevesiverkostosta ja rakentaa kunnallistekniikkaa Laukaan Vesihuolto Oy:lle.

Tulosityksikkö hoitaa kunnan sisäisiä varastopalveluita edullisesti ja täydentää urakoitsijoiden tuottamia palveluita kunnan omalla konekalustolla.

Vuoden 2020 aikana uudisrakentamiskohteina toteutettiin Vihtavuoren asuinalueelle Kuusistonkatu, Mahlakuja, Vihtakuja ja Pikikallio. Leppävedellä rakennettiin Akselikatu, Rihlakuja ja Kuukkelinkatu. Lisäksi Vehniän Vuorenmäen teollisuusalueelle rakennettiin Vuorenmäenkatu ja Kennäänkatu.

Vanhojen katujen saneerauskohteita olivat kirkonkylällä Keihästien ja Jokiniityntien saneeraukset.

Laukaan satamaan teetettiin valaistus- ja sähkösuunnitelma ja aloitettiin laitureiden sähköjake-lun uusiminen. Lisäksi satamaan rakennettiin uusi viranomaislaituri.

Syksyllä kilpailutettiin ja tilattiin Laukaan sataman tarkennettu yleissuunnitelma.

Kirkonkylän Laajalahteen rakennettiin uusi Viitasammakonpuisto sekä Laukaan kunnan ensimmäinen koirapuisto.

Vihtavuoren Brittilänrannan leikkipuistoon rakennettiin uusi valaistus.

Lievestuoreella jatkettiin Haarlanrannan kehittämistä.

Tilapalvelut

Tilapalvelu rakentaa, ylläpitää ja vuokraa tarkoituksenmukaisia, turvallisia sekä muuntojoustavia ja monikäyttöisiä tiloja. Tulosityksikkö muodostuu neljästä tulospaikasta: Rakennuttaminen, kiinteistönhoito, kunnossapito sekä tilahallinta ja talotekniikka.

Tilapalvelulla on 24 työntekijää.

Rakennuttamisen tulospaikan pääasiallinen vastuu on huolehtia sekä vastata teknisen asiantuntijan roolissa talonrakennusinvestointihankkeiden hankesuunnitteluvaiheesta sekä rakennuttajan roolissa

hankkeen toteutuksesta: suunnittelun ohjauksesta aina takuuajan loppuun saakka.

Kiinteistönhoidon tulospaikka vastaa rakennetun kiinteistöomaisuuden elinkaaren aikaisista hoito- ja huoltotehtävistä sekä huolehtii perustehtäviensä lisäksi energianhallinnan tehtävistä, rakennusauto-maatiosta, turvallisuustehtävistä sekä kiinteistönhoidon asiantuntijapalveluista.

Kunnossapidon tulospaikan vastuu on huolehtia rakennusten elinkaaren aikaisista korjaustehtävistä. Tämän lisäksi tulospaikka toteuttaa muiden

palvelualueiden tilaamia toiminnallisia muutostyöjauksia ja pienimuotoisia investointihankkeita.

Tilahallinnan ja talotekniikan keskeisimmät vastuut painottuvat teknisiin selvitys- ja kehittämissuhteisiin sekä vuokraustoimintaan. Tulospaikan

tehtäviin kuuluvat tämän lisäksi tilapalvelun taloushallintaan, tiedottamiseen ja asiakaspalveluun liittyvät tehtävät.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruoka- ja puhtauspalvelut tuottavat kunnan eri yksiköille sekä kunnan toimintaan liittyville ulkopuolisille asiakkaille tilojen käyttötarkoituksen mukaisen puhtaustason ja ravitsemussuosituksen mukaiset ruokapalvelut.

Koronasta johtuen koulutukset ja muut yhteiset kokoontumiset eivät ole toteutuneet.

Ruokapalvelu on varhaiskasvatuksen kanssa mukana Ruokakunta-hankkeessa ”Yhdessä kohti ruokailoa ja terveyttä”. Hanke toteutetaan vuosina 2019 – 2021 ja sen rahoittajana toimii sosiaali- ja terveysministeriö. Hanketta hallinnoi Itä-Suomen yliopisto ja mukana on myös Suomen Sydänliitto. Hankkeen tavoitteena on yhteistyön vahvistaminen varhaiskasvatuksen ja ruokapalvelun välillä

sekä tuoda varhaiskasvatuksen ruokasuositukset käytäntöön.

Sydän Laukaan koulun ja lukion uusi keittiö otettiin käyttöön elokuussa 2020.

Puhtauspalveluissa siivottavien kiinteistöjen puhtaustasoa on ylläpidetty tilojen toiminnan edellyttämällä ja sopimuksen mukaisella hyvällä tasolla.

Siivottavista neliöistä oman työn osuus on 60 % ja ostopalvelun osuus 40 %.

Laadun toteutumista on seurattu Insta 800 siivouksen teknisen laadun mittaus- ja arviointijärjestelmällä ja käyttäjien suoraa palautetta kyselemällä. Saatu palaute on pääsääntöisesti ollut hyvää.

Ympäristövalvonta

Ympäristövalvonnan tavoitteena on tarjota asukkailla ja yrityksillä, terveellinen, viihtyisä ja virkistävää asuin- ja elinympäristö

Rakennusvalvonta edistää hyvää rakentamistapaa ohjaamalla rakentamisen suunnittelua ja toteutusta lupakäsittelyn ja valvonnan avulla.

Vuoden 2020 aikana myönnettyjen rakennus- ja toimenpidelupien määrä on noussut Laukaassa 2,4 % verrattuna vuoteen 2019. Toimenpideilmoitus päätösten määrä on noussut 67 %. Tämä kohtuullisen suuri nousu johtuu sähköverkon maahan sijoittamisesta johtuvien muuntamorakennelmien rakentamisesta haja-asutusalueilla. Lisäksi koronan matkustus- ym. rajoitukset ovat innostaneet yksityisiä ihmisiä erilaisiin rakennus- projekteihin.

Myös rakennuslupakatselmusten määrä on noussut. Nousu kohdistuu etupäässä tehtyihin loppukatselmuksiin, joita on suoritettu 41 % enemmän kuin vuonna 2019. Samoin poikkeamispäätösten ja suunnittelutarveratkaisujen määrä oli noussut 44 % edellisvuodesta.

Ympäristönsuojelu valvoo ja edistää ympäristönsuojelua kunnan alueella siten kuin ympäristönsuojeluun, luonnonsuojeluun, vesiensuojeluun, maan- ja naapurussuhdelakiin liittyvät säädökset ja määräykset kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta edellyttävät.

Ympäristönsuojeluviranomainen antaa myös asian- tuntijalausuntoja muiden viranomaisien Laukaan kunnan alueelle valmisteltaviin päätöksiin. Tavoitteena on kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle

terveellinen, viihtyisä ja erilaisia toimintamahdollisuuksia tarjoava elin- ja toimintaympäristö, jossa ympäristön hyvinvointi ja suojele ovat keskeisessä osassa.

Ympäristönsuojelua ovat vuonna 2020 työllistäneet lupa-, ilmoitus-, rekisteröinti- ja hakemuskäsittelyjen lisäksi ympäristönsuojelun valvontaohjelmaan sekä maa-aineslupiin liittyvät tarkastukset ja näistä aiheutuneet jatkotoimet. Valvonnat ovat toteutuneet suunnitellusti. Myös jätelain mukaisia asioita on ollut vireillä paljon. Pohjaveden suojele suunnitelmien laatiminen aloitettiin kolmelle pohjavesialueelle.

Ympäristönsuojelu on osaltaan pyrkinyt huolehtimaan siitä, että ympäristön- ja luonnonsuojelu, kuten esimerkiksi pohjavesien suojele ja muut suojelealueet otetaan huomioon kunnan päätöksenteossa. Ympäristönsuojelu on pyrkinyt olemaan mukana päätöksenteon valmistelussa antamalla lausuntoja ja suullisia kannanottoja ympäristön- ja luonnonsuojelunäkökohdista muille viranomaisille, kuten esimerkiksi valtion ja naapurikuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, kunnan kaavoitukselle ja rakennusvalvonnalle.

Muutokset jätehuollossa, erityisesti jätteenkuljetuksen muuttuminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen sekä sekajätteen keräyksen loppuminen aluekeräyspisteistä lisäsivät yhteydenottoja ympäristönsuojeluun.

Ympäristölupien ja rekisteröitävien toimintojen säännöllinen valvonta on muotoutunut tehokkaaksi valvonnan työkaluksi, joka lisää valvottavien toimien avoimuutta ja kanssakäymistä toiminnanharjoittajien kanssa.

Ympäristöterveydenhuolto jakautuu terveysvalvontaan, eläinlääkintähuoltoon ja valvontaeläinlääkärin yksiköihin. Ympäristöterveyslautakunta tuot-

taa Laukaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelle lakisääteiset toimialan viranomaispalvelut. Palvelujen tuottamisessa kiinnitetään erityistä huomiota asiakaslähtöisyyteen ja taloudelliseen toimintatapaan.

Elintarvikevalvonnassa päästiin noin 54 % toteumaan oman riskinarvioinnin mukaisesta valvontatarpeesta (mm. Oiva-tarkastukset). Terveystoimintalain mukaisessa valvonnassa päästiin noin 60 % toteumaan suunnitellusta valvontatarpeesta (kohdentui voimakkaasti vesilaitosten riskinarvointien ohjaukseen ja neuvontaan sekä valvontatutkimusohjelmien päivitykseen, mikä ei näy suunnitelmallisissa tarkastusluvuissa). Tupakkavalvonnassa päästiin noin 49 % toteumaan suunnitellusta. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi suunnitelman ulkopuoliset työtehtävät vievät paljon työaikaa vuosittain.

Vuoden 2020 alussa alkanut koronavirusepidemia vähensi suunnitelmallisten tarkastusten määrää oleellisesti, sillä esimerkiksi osa kohteista oli kiinni osan aikaa vuodesta tai alkuvaiheessa keskusviranomaiset eivät suositelleet kuin akuutteja tarkastuksia.

Eläinlääkintähuolto otti vastaan asiakkaita koko vuoden lähes normaalisti, koronaturvallisuuden huomioiden.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue muuttuu vuoden vaihteessa Äänekosken irtauduttua yhteistoimintasopimuksesta. Yhteistyö Konneveden kanssa jatkuu ja vuoden 2021 alusta ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirtyvät uuden lupa- ja valvontalautakunnan alaisuuteen. Lupa- ja valvontalautakunta vastaa jatkossa myös Hankasalmen kunnan rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoitetaso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<i>Joukkoliikennepalvelujen kehittäminen”</i> <i>Linkki tulevaisuuteen 2030 ”–toimintaohjelman mukaisesti. Lisää Laukaan ja seudun elinvoimaa ja tukee kunnan ilmastopoliittista ohjelmaa.</i>	<i>Joukkoliikenteessä tehtyjen matkojen määrä. Asiakaspalautteet.</i>	<i>Lähtötaso: 7,5 milj. joukkoliikenteen matkaa/vuosi.</i> <i>Tavoitetaso: matkamäärien kaksinkertaistaminen vuoteen 2030 mennessä.</i>	<i>Tavoite ei toteutunut.</i> <i>Koronan vuoksi matkamäärät laskivat Jyväskylän kaupunkiseudulla 37 prosenttia. Laukaan osuus tehdyistä matkoista laski 6,98:sta 6,50 prosenttiin.</i>
<i>Kiinteistöjen korjaus- ja uudisrakentamisen investointi- ja työohjelmat toteutetaan suunnitelmien mukaisesti</i>	<i>Indikaattorit: tarveselvitysten kautta laaditut hankesuunnitelmat ja investointihankkeiden tavoitetasot.</i> <i>Mittarit: valtuuston hyväksymä talonrakennuksen investointiohjelma sekä lautakunnan hyväksymät työohjelmat.</i>	<i>Tavoitetaso: hankkeiden taloudelliset, laadulliset ja aikataululliset tavoitteet saavutetaan. Hankkeiden turvallisuudesta ja terveellisestä toteutuksesta ei tingitä.</i>	<i>Tavoite toteutunut osittain.</i> <i>Kuntalan hankkeen edistyminen on ollut hidasta.</i>
<i>Viihtyisän ja turvallisen rakennuskannan ja elinympäristön rakentaminen asukkaita osallistamalla ja kuunnellen.</i>	<i>Indikaattorit: talonrakennushankkeiden osallistamisprosesseissa syntyvät tunnusluvut sekä kustannusarviot.</i>	<i>Tavoitetaso: osallistamisen ja kuulemisen kautta toteutettavien ratkaisujen lukumäärä 5 kappaletta/ investointiohjelmaan sisältyvä rakennushanke.</i>	<i>Talonrakennushankkeiden osallistamisprosessit on suoritettu aikajaksolla 2018-2019. Tavoite toteutunut.</i>
<i>Lupa- ja ilmoitusasioiden nopea ja laadukas käsittely asiantuntijoita konsultoiden ja asiakkaiden kanssa neuvotellen. Ripeä päätöksenteko nopeuttaa ja turvaa asiakkaan yrityksen tai rakennushankkeen toteutumisen.</i>	<i>Indikaattorit: Päätösten lainmukaisuus, ja pysyminen valitusprosesseissa eri oikeusasteissa</i>	<i>Tavoitetaso: Kaikki annetut päätökset täyttävät lakien vaatimukset, eivätkä kaadu mahdollisessa valitusprosessissa</i>	<i>Lupa- ja ilmoitusasiat on valmisteltu ja käsitelty nopeasti ja laadukkaasti lainsäädännön vaatimalla tavalla. Valitusasiat käsitelty viivytyksettä resursien puitteissa. Asioiden käsittelyssä konsultoitu tarpeen mukaan viranomaisia ja muita asiantuntijoita. Tavoite toteutunut.</i>

<i>Turvallisuus keskiössä kaikessa toiminnassa: ruokapalvelu, terveet toimitilat ja katu-alueiden turvallisuus</i>	<i>Omavalvonta, Toiminnan suunnittelu viimeisintä tutkimustietoa hyödyntäen. Ilmoitukset epäkohdista ja ongelmista sekä tapaturmien määrä.</i>	<i>Omavalvontasuunnitelman toteuttaminen. Nopea reagointi havaittuihin epäkohtiin.</i>	<i>Omavalvontasuunnitelma on päivitetty vastaamaan paremmin eri keittiöiden toimintaa. Erityisruokavalioiden osalta painotettu hengenvaarallisesti allergisten ruokaturvallisuuden varmistamista.</i>
<i>Kokonaisenergiatarvetta säästävät ratkaisut.</i>	<i>Mittari: kunta-alan energiatehokkuussopimuksen edellyttämä kokonaisenergian säästö</i>	<i>Tavoitetaso: 7 prosentin kokonaisenergian säästä aikavälillä 2017-2020.</i>	<i>Kokonaisenergiamäärän aleneminen vuosina 2017-2020 on 9,8% (MWh). Tavoitetaso on ollut virheellinen. Oikea aikaväli on 2017-2025.</i>
<i>Uudet tilat suunnitellaan muuntojoustavammiksi sekä eri käyttötarkoitukset paremmin huomioiviksi.</i>	<i>Indikaattorit: tilamäärä, kohdelukumäärä, energian tarve, ylläpidon muut kulut</i>	<i>Tavoitetaso: taajamakoulujen (Leppävesi, Vihtavuori, Kirkonkylä Lievestuore) ympärivuorokautista käyttöastetta nostetaan vähintään 5 tuntia viikossa.</i>	<i>Käyttöastetta ei ole vielä todennettavissa. Järjestelmähankinta on käynnissä. Tavoite ei toteutunut.</i>
<i>Kunnan peruspalvelutuotantoon soveltumattomista tiloista luovutaan aktiivisemmin.</i>	<i>Indikaattorit: tyhjät tilat, ylläpidon kokonaisarvo, tasearvo, myyntiarvo, purkukustannusten arvo.</i>	<i>Tavoitetaso: tyhjillään oleva tilamäärä supistuu vähintään 1000 brm³.</i>	<i>Markkinatilanteen heikkous ja selkeän kiinteistöistä luopumisen prosessi puuttuu. Tavoite ei toteutunut.</i>
<i>Sataman ja vesistöreitien kehittäminen</i>	<i>Retkeilijöiden sekä vierasveneyöpyjien määrän seuranta. Retkeilijöiden määrän mittaamiseksi löydettävä palveluntuottaja.</i>	<i>Lähtötaso: vierasveneyöpyymiä vuonna 2019 oli 140 yöpymisvuorokautta. Tavoitetaso: 200 yöpymisvuorokautta 2020.</i>	<i>Koronatilanteen takia lähes kaikki Laukaassa järjestetyt tapahtumat jouduttiin perumaan, mikä vaikutti vierasveneyöpyymisten määrään. Toteutunut määrä oli 142 vierasveneyöpyymisvuorokautta. Tavoite ei toteutunut.</i>
<i>Toiminnalle laadittujen valvontatutkimusohjelmien noudattaminen ja kehittäminen. Osallistuminen ympäristön tilaa koskeviin selvityksiin ja neuvontaprojekteihin. Ympäristötietoisuuden lisääminen</i>	<i>Indikaattorit: Valmistuneet raportit ja selvitykset. Valvonnalle suunniteltujen tavoitteiden toteutuminen.</i>	<i>Tavoitetaso: Kuntalaisien ja yrittäjien ympäristötietoisuuden lisääntyminen. Valvonta toteutuu suunnitellusti.</i>	<i>Säännöllinen valvonta on toteutunut valvontaohjelman-ohjelman ja muiden suunnitelmien mukaisesti Ympäristönsuojelu mukana päätöksenteon valmistelussa antamalla lausuntoja ja kannanottoja muun muassa valtion ja</i>

<i>tiedostuksen ja valvonnan kautta.</i>			<i>naapurikuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, kunnan kaavoitukselle ja rakennusvalvonnalle.</i>
--	--	--	--

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Hallinto, suunnittelu- ja paikkatietopalvelujen taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Tulosyksikön toimintakate jäi 167.000 euroa alle talousarvion.

Hallinnon ja talouden yksikössä suurin poikkeama talousarvioon nähdessä syntyi joukkoliikenteessä, jota hoidetaan seudullisena palveluna Jyväskylän kaupungin toimesta. Korona ja sen mukanaan tuomat matkustusrajoitukset romahduttivat paikallisliikenteen matkustajamäärän. Matkoja tehtiin 37 % vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintaa sopeutettiin mm. siirtymällä tavallista aikaisemmin kesäaikaaluihin. Tästä huolimatta vielä syksyllä näytti siltä, että kunnalle tulee 70.000 euron lisälasku joukkoliikenteen liikennöintikustannuksista, kun matkamäärät ja maksutuotot laskivat huomattavasti.

Lisärahoitukseen varauduttiin talousarviomuutoksella. Vuoden lopulla joukkoliikenteeseen kohdenetut valtion koronatuot kuitenkin pelastivat tilanteen ja myönnettyä 70.000 euron lisämäärärahaa ei tarvinnut käyttää.

Koronanvaikutus näkyi myös kunnan palvelu- ja asiointiliikenteessä, jossa matkustajamäärät ja sen myötä tulot laskivat huomattavasti. Asiointireittejä jäi matkustajien puutteen vuoksi myös ajamatta, mikä osaltaan tasasi taloudellista tilannetta.

Yhdyskuntatekniikan suunnittelun ja paikkatietopalveluiden taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Tulot alittivat hieman talousarvion, mutta kulut jäivät 85.000 euroa arvioidusta määrästä.

Tilapalvelun talousarviovalmisteluvaiheen suurin yksittäinen muuttaja oli myytävien kiinteistöjen osuus. Myyntituottotavoite 700.000 euroa jäi toteutumatta kokonaisuudessaan ja tämä heikensi sekä tilapalveluyksikön, että myös teknisen palvelualueen tulosta merkittävästi. Myytävien kohteiden

markkinat ovat hyvin rajoittuneet. Myyntiä hidasti myös omalta osaltaan kunnan strategisten tavoitteiden päivittyminen joidenkin myyntilistalla olleiden joidenkin osalta.

Sisäisten vuokrien määrittely on ollut haastavaa, johtuen keskeneräisistä talonrakennushankkeista ja niiden vaiheittaisesta valmistumisesta sekä käyttöönotosta. Näihin liittyy väliaikaisten tilaratkaisujen vuokranhallintatehtävät, jotka osaltaan tuovat taloudenhallintaan uusia haasteita. Sisäisen vuokrausprosessin onnistuminen on tilapalvelun taloussuunnittelun suurin tekijä.

Tulospaikkakohtainen taloussuunnittelu on onnistunut hyvin. Merkittäviä poikkeamia suunnitelmatasosta ei ole.

Talonrakennusinvestoinnit etenevät määräraha-vaarausten puitteissa. Lokakuussa hankekohtaiset kokonaisbudjetit jaettiin projektivuosille uudelleen, koska projektikohtaiset aikataulut osoittivat budjettien jakautuvan toisin, kuin talousarviovalmistelussa oltiin arvioitu. Tällä ei ole vaikutusta lopullisiin kustannuksiin.

Yhdyskuntateknisten palveluiden käyttötalousmenoihin haettiin vuoden 2020 lopulla lisämäärärahaa kaikkiaan 180.000 euroa. Suurin syy ylitykseen oli Lievestuoreella sijaitsevan entisen, tulipalossa vaurioituneen, leipomotilan purkukustannukset 120.000 euroa, jotka rasittivat yhdyskuntatekniikan käyttötaloutta.

Yhdyskuntatekniikka antoi rakennusvalvonnalle virka-apua alueen saattamiseksi turvallisiksi, kun alueen ulkomainen omistaja ei asiaa hoitanut. Tontilla havaitusta öljyvahingosta aiheutuneisiin kustannuksiin haettiin taloudellista tukea öljysuojarahastolta, joka myönsikin toimenpiteisiin avustusta 49.480 euroa.

Valtuusto myönsi lisämäärärahaa 60.000 euroa myös maankaatopaikan ja varaston kustannuksiin. Maankaatopaikalla maiden vastaanotto ja alueen maisemointi oli ollut ennakoitua kalliimpaa. Varaston kuluja puolestaan nosti varautuminen koronasta aiheutuviin tarvikkehankintoihin.

Lisätalousarviosta huolimatta yhdyskuntateknisten palveluiden kustannukset ylittyivät budjetoidusta talousarviosta yli 130. 000 euroa. Vastaavasti yksikön käyttötalouden tuotot olivat noin 180 000 euroa suuremmat, mitä alun perin oli arvioitu. Tuloja saatiin erityisesti lähimetsien puunmyynnistä, joka oli yksi talouden sopeuttamistoimi teknisellä palvelualueella. Yksikön toimintakate jäi näin noin 50.000 euroa alle talousarvion.

Yksityistieavustuksiin oli vuoden 2020 talousarviossa varauduttu 160.000 euron määrärahalla, joka saatiin jaettua hyväksytyjen jakoperusteiden mukaisesti.

Ruoka- ja puhtauspalveluiden talousarvio laadittiin siten, että toimintatuotot kattavat toimintaku-

lut, poistot ja vyörytykset. Koronasta johtuvien lomautusten vuoksi henkilöstökulut alittuivat noin 250 000 euroa. Ruokapalvelun osalta sekä toimintatuotot että toimintakulut alittuivat, kun koronatilanteen takia ruokailijamäärät olivat arvioitua alhaisemmat. Satavuon koulun osalta toimintatuotot alittuivat noin 54.000 euroa ja muiden ruokapalvelun yksiköiden osalta 350.000 euroa.

Satavuon ruokapalvelun tilikauden ylijäämä oli poistojen jälkeen noin 23.600 euroa, mutta kaikkien ruokapalvelun yksiköiden osalta tulos jäi poistojen jälkeen alijäämäiseksi 128.000 euroa.

Puhtauspalvelujen toimintatuotot ylittyivät hieman ja toimintamenot alittuivat. Tilikauden ylijäämä on noin 50.000 euroa.

Ympäristövalvonnan talous toteutui noin 105.000 euroa talousarviota paremmin. Toimintatuottojen määrä jäi arvioidusta noin 30.000 euroa, mutta vastaavasti toiminnasta aiheutuneet kustannukset alittuivat 134.000 euroa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Palvelualueen toiminnassa ja toimintaympäristössä tapahtuu lähivuosina muutoksia, joihin tulee varautua suunnitelmallisesti. Arvioitu väestönkasvun pysähtyminen tulee ottaa huomioon palvelurakenteessa.

Teknisellä palvelualueella on aloitettu hallinnon ja toimistotyön tehostamisen ja työjärjestelyjen tarkastelu työntekijöiden eläköityessä. Toimintoja tulee jatkossakin tarkastella kriittisesti henkilöstön eläköityessä tai siirtyessä muihin tehtäviin. Sähköisten palvelujen entistä laajempi käyttöönotto helpottaa osaltaan työn tehostamista. Tällä hetkellä eri järjestelmien yhteensopimattomuus aiheuttaa runsaasti ylimääräistä työtä.

Rekrytoinnissa ammattitaitoisen työvoiman saanti tulee tulevaisuudessa vaikeutumaan. Jo nyt esimerkiksi ruoka- ja puhtauspalveluissa on vaikeuksia saada ammattitaitoista työvoimaa varsinkin sijaisuuksiin. Myös työympäristöt muuttuvat entistä

vaativammaksi uusien oppimis- ja työskentelytilojen sekä toimitilojen kasvavan laiteautomaation myötä.

Tilapalvelussa huoneistojen, rakennusten ja kiinteistöjen myynnin aktiivisuutta säätelee markkina-tilanteen lisäksi kiinteistöistä luopumisstrategian noudattaminen. Tähän vaikuttaa suuresti maankäytön tai elinkeinopolitiikan kehityssuunnitelmat, joiden yhdistäminen kiinteistöstrategiaan on tulevien vuosien korkean prioriteetin tehtävä. Kiinteistöstrategia tulee päivittää.

Kunnan eri palvelualueiden taloussuunnittelua tukemaan on laadittu sisäisen tilavuokran laskentamalli ja sen käyttöönottoa edistetään.

Tilahankeprosessia kehitetään tilapalvelun sisäisenä projektina, mutta myös eri palvelualueiden kanssa.

Urakkavaiheessa olevat Koulunmäen ja Vihtavuoren koulukeskushankkeet tulevat vastaamaan suunnitteluvaiheessa määriteltyihin tilatarpeisiin.

Laukaan väestökehitystä vastaava palveluverkko ja sen vaatimat toimitilat muodostavat seuraavan viiden vuoden suurimmat haasteet.

Ympäristövalvonta on vuoden 2021 alusta aloittanut toiminnan yhden ylikunnallisen lautakunnan alaisena toimielimenä. Toiminta on lähtenyt käyntiin, koronaepidemian aiheuttamista ongelmista huolimatta, suunnitellusti. Jatkuessaan tulee epidemia kuitenkin vaikuttamaan talouden tulorahoi- tukseen vuonna 2021, koska muun muassa valvon- takohteiden sulkemiset vähentävät maksullisten

suoritteiden määrää. Tilanne niiden osalta palan- nee ennalleen vuonna 2022.

Luvanvaraisten (maa-aines-, ympäristö- ja raken- nuslupa) toimintojen osalta epidemialla ei ole ollut, eikä oletettavasti tule olemaankaan mitään vaiku- tusta.

Ympäristövalvonnan toiminta tulee tulevana vuo- sina jatkumaan nykyisellään edellyttäen, että valtio ei käynnistä uusia kuntia koskevia hallinnon keskit- tämis- tai järjestämishankkeita.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kunnan kiinteistökanta on tällä hetkellä melko uutta, kun uudisrakennushankkeita on toteutettu mittavissa määrin. Sitä kautta myös kiinteistöjen korjausvelka on vähäinen.

Talonrakennusinvestointien hankesuunnitteluvai- heessa arvioidaan rakennushankkeen taloudelliset, henkilöturvallisuutta vaarantavat, ympäristöön vai- kuttavat ja muut sellaiset riskit, joihin tulee erityi- sellä huolellisuudella varautua. Toteutussuunnitte- luvaiheessa näiden riskien poistamiseksi laaditaan suunnitelmat ja seurantajärjestelmät. Hankesuun- nittelu- ja urakkavaiheessa on luottamushenki- löedustus. Hankkeeseen osallistuvia hallintokuntia sekä tarvittaessa muita päätöksentekokoelimiä tiedo- tetaan määräajoin hankkeen etenemisestä. Talon- rakennusinvestoinneista laaditaan loppuraportit, joissa todetaan hankkeelle asetettujen tavoittei- den toteutuminen.

Rakennetun kiinteistöomaisuuden ja niiden aluei- den rakenteellisia riskejä arvioidaan kuntokartoi- tustoiminnan avulla, mikä muodostaa lähtötiedon kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapito-ohjelmia var- ten. Vuosittain tehtävillä kiinteistökierröksillä kar- toitetaan yhdessä käyttäjien kanssa kunnossapito- tarpeet ja toiveet, jotka siirretään työohjelmaan. Työohjelma ja sen taloudellinen sisältö käsitellään talousarvion yhteydessä.

Laissa (620/2010) ja asetuksessa (659/2010) tulva- riskien hallinnasta on säädetty tulvariskien hallin- nan suunnittelusta merkittäville tulvariskialueille. Kunnan vastuulla on hulevesitulvariskien hallinta

suunnittelualueellaan. Kunta on tehnyt arvioinnin hulevesitulvista aiheutuvista tulvariskeistä.

Suunnitelmassa esitetyn arviointimenetelmän ja käytössä olleiden tietojen perusteella kunnan alu- eella ei tunnistettu olevan alueita, joissa tulevai- suudessa mahdollisesti esiintyvä hulevesitulva voisi aiheuttaa yleiseltä kannalta merkittäviä vahingolli- sia seuraamuksia.

Hulevesien päätyminen viemäriverkostoon sen si- jaan on riski jätevesiverkostolle ja sen toiminnalle kunnan alueella. Hulevedet aiheuttavat myös li- sääntyvää virtaamaa JS-Puhdistamolla. Näin ollen hulevedet muodostavat taloudellisen riskin lisää-ntyvinä jätevesikustannuksina. Viemäriverkoston hulevesisaneerauksiin on panostettu menneinä vuosina ja tulokset näkyvät vesimäärien vähenemi- senä. Hulevesien verkostoon pääsyn estämiseksi on tulevaisuudessa jatkettava verkostosaneerauk- sia ja sadevesiviemärointiä.

Kunnan vesihuollon järjestämiseen liittyy toimin- nallisia riskejä. Vesihuollon palveluvelvoitteen täyt- tämisestä huolehtii kunnan 100 %:sti omistama ve- sihuolto-yritys Laukaan Vesihuolto Oy. Riskeihin va- raudutaan suunnittelulla, joka tähtää käyttökelpoi- sen raakaveden riittävyuden varmistamiseen sekä valmiussuunnittelulla, jolla varaudutaan vesihuol- lon järjestämiseen häiriötilanteissa tai pidempiai- kaisissa poikkeusoloissa. Water safety plan (wsp) on tehty. Vedenottamokapasiteettia on lisätty. To- ramäkeen on valmistunut uusi vedenkäsittelylai-

tos, jonne vesi johdetaan uudesta vedenottokai-
vosta Valkolan Riikolanniemestä ja Toramäen kai-
vosta.

Jyväskylän seudulla on laadittu vesihuollon yleis-
suunnitelmat seutukuntakohtaisesti ja kuntakoh-
taisesti. Parhaillaan on lausunnolla vesihuollon ke-
hittämissuunnitelma Laukaan alueelle. Vesihuolto-
yhtiössä on laadittu vuonna 2018 vesihuollon val-
miussuunnitelma. Suunnitelma perustuu kattavaan
riskien arviointiin ja sisältää yksityiskohtaisia toi-
mintaohjeita mahdollisesti toteutuvien riskien va-
ralta. Samalla laadittiin kriisiviestintäsuunnitelma.
Suunnitelmaa päivitetään jatkuvasti.

Edellä mainitut suunnitelmat soveltuvat noudatet-
tavaksi myös normaaliolojen häiriötilanteissa.
Viime aikoina on sovittu lisättävän yhteistoimintaa
seudun kuntien kesken häiriötilanteissa. Vesi- ja
viemärlaitoksen häiriötilanteiden varalta työhön
osallistuvaa henkilökuntaa, mukaan lukien aliura-
koitsijat, ohjeistetaan kirjallisilla työtapaohjeilla.
Suunnitelmissa on toteuttaa myös normaaliolojen
häiriötilanneharjoitus yhteistyössä pelastuslaitok-
sen kanssa.

Vesihuoltoverkostojen ja katuverkoston ylläpidon
ja uusimisen rahoitus tulee riittävällä tavalla huo-
mioida pitkävaikutteisesti. Ellei näin tapahdu, ai-
heutuu tästä toiminnallinen ja taloudellinen riski,
kun korjausvelka kasvaa. Vesihuoltoverkostojen sa-
neerausinvestoinneilla ja katujen korjausinvestoin-
neilla korjausvelkaa on saatu vähennettyä.

Sähkökatkosten varalle on vesihuoltolaitokselle
hankittu neljä siirrettävää varavoimakonetta. Kriit-
tisimpiin kohteisiin, niin vesihuollon kuin kiinteistö-
jenkin puolella, on varauduttu kiinteällä varavoi-
malla. Varavoima on pyritty mitoittamaan siten,
että oleelliset toiminnot voidaan pitää käynnissä il-
man valtakunnanverkon sähköä.

Keski-Suomen pelastuslaitos on omassa riskikartoi-
tuksessaan arvioinut onnettomuus- ja muita riskejä
kunnan alueella. Kunnan ja pelastuslaitoksen yh-
teistoimintana on rakennettu uusi paloasema kir-
konkylälle 637 tien varteen. Paloaseman sijaintipa-
ikan valinnalla tavoiteltiin entistä parempaa lähtö-

valmiutta ja toimintaedellytyksiä suhteessa tie-
dossa oleviin riskeihin. Uusilla tiloilla taataan pa-
remmat edellytykset pelastustoiminnalle.

Laukaaseen on laadittu kunnan liikenneturvalli-
suussuunnitelma. Liikenteen turvallisuusriskiä vä-
hennetään suunnitelmassa esitetyillä tavoilla ra-
kentamalla mm. hidastetöyssyjä, kevyenliikenteen-
väyliä ja jättölenkkejä. Laukaa on ollut mukana
Keski-Suomen kuntien yhteisessä liikenneturvalli-
suushankkeessa. Liikenneturvallisuustyöryhmä ko-
koontuu säännöllisesti pohtimaan liikenneturvalli-
suuden kannalta olennaisia parantamiskohteita.

Palvelualueella laaditaan säännöllisesti raportit tu-
losyksiköiden käyttötalouden menoista. Raportit
käsitellään kuukausittain pidettävissä yhdyskunta-
tekniisten palvelujen ja kiinteistöpalvelujen työ-
maakokouksissa. Vähintään neljännesvuosittain ra-
portit käsitellään teknisessä lautakunnassa. Inves-
tointimenoista tehdään omat raportit, jotka myös
esitellään kuten edellä.

Yhdyskuntatekniikan investoinneista tehdään koh-
dekohtaista jälkilaskentaa, jotka käsitellään työ-
maakokouksissa ja laskelmat saatetaan tekniselle
lautakunnalle tiedoksi.

Talonrakennuksen rakennushankkeiden työmaako-
kouksissa on kaksi edustajaa teknisestä lautakun-
nasta.

Riskeistä, niiden toteutumisesta ja toimenpiteistä
riskien realisoitumisen vähentämiseksi laaditaan
riskienhallintataulukko tilinpäätöksen yhteydessä

Erityisiä ympäristöriskejä ei ole tiedossa. Jäte-
huolto on annettu kuntien yhteisen jäteviranomai-
sen ja Mustankorkea Oy:n hoidettavaksi, joka puo-
lestaan toimii yhteistyössä valtakunnallisten toimi-
joiden kanssa esimerkiksi ongelmajätealalla. Ympä-
ristöterveydenhuollolla on oma laatujärjestelmä,
joka kattaa koko toiminnan riskienhallinnan.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnan konser-
niohjeen. Laukaan Vesihuolto Oy ja Laukaan Vuok-
rakodit Oy toteuttaa toimintaansa konserniohjeen
mukaisesti.

Viime aikoina on tapahtunut ja lähivuosina tulee
tapahtumaan henkilökunnan siirtymisiä eläkkeelle.

Riittävän ammattitaitoisen ja myös määrältään riittävän henkilöstön rekrytoinnista tulee huolehtia ajoissa, jottei tästä aiheudu toiminnallisia ja taloudellisia riskejä. Teknisen palvelualueen, kuten

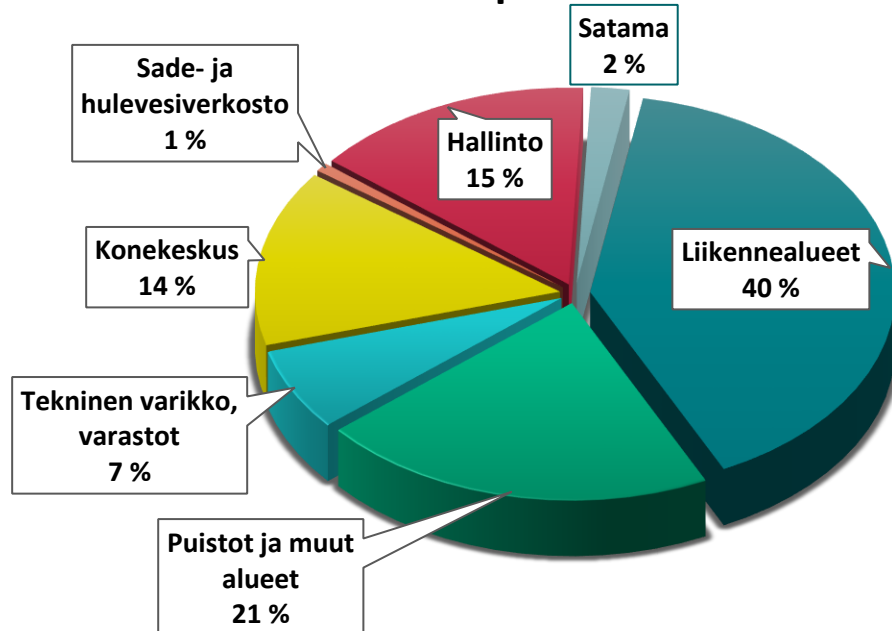
myös Laukaan kunnan, on huolehdittava riittävästä houkuttelevuudesta työnantajana, jotta asiansa osaavien työntekijöiden rekrytointi onnistuisi.

Graafit

Yhdyskuntatekniset palvelut

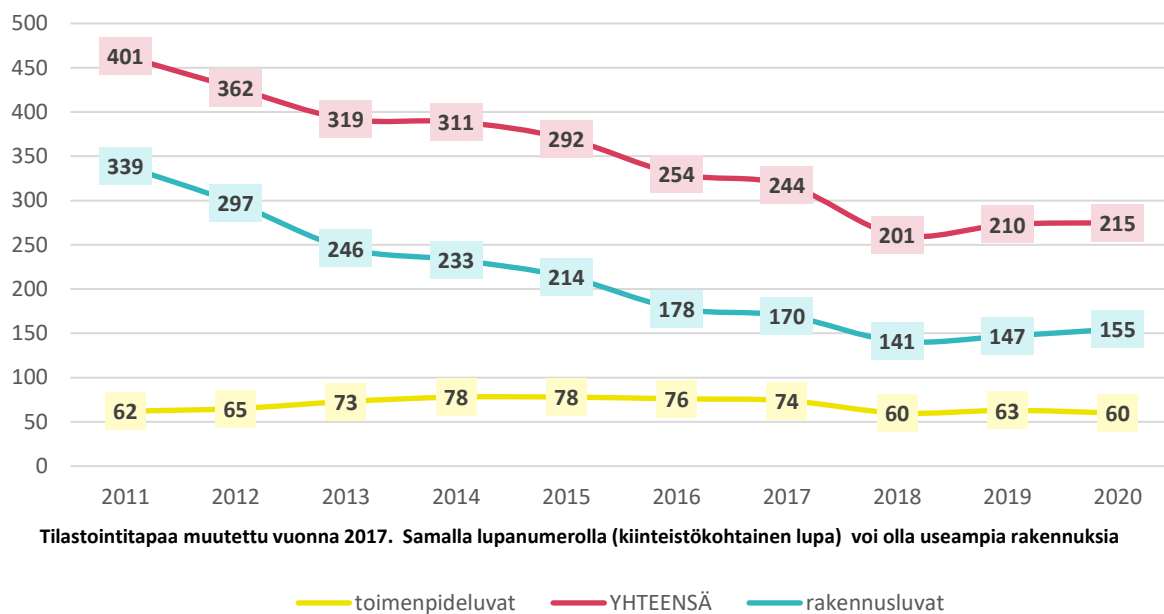
	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Puistot, ha	185	186	186
Uimarannat, kpl	21	21	21
Venepaikat, kpl	712	723	723
Veneilyväylät, km	30	30	30
Kadut, km	115	116	118
Valaistus, km	89	89	89
Yksityistie, km	405	405	405

Menojen jakautuminen 2020, yhdyskuntatekniset palvelut

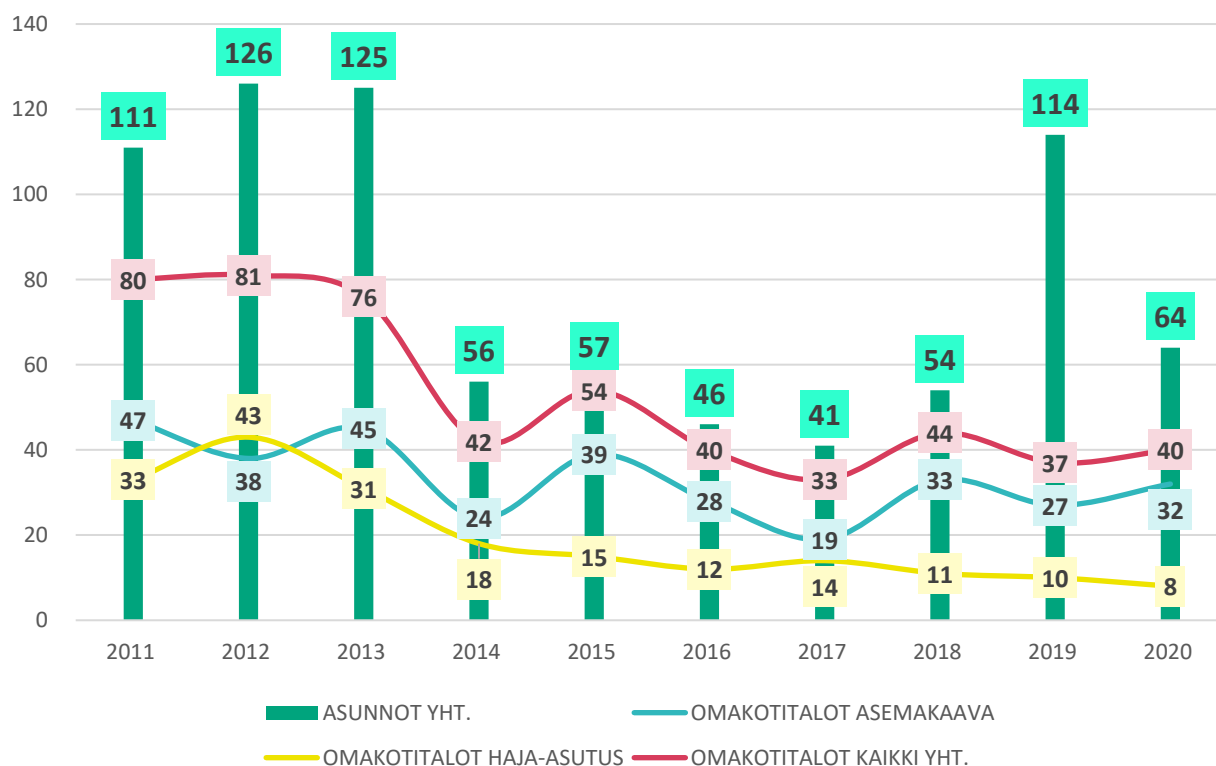

Rakennusvalvonta

MYÖNNETYT RAKENNUS- JA TOIMENPIDELUVAT 2011-2020

VALMISTUNEET UUDET ASUNNOT JA OMAKOTITALOT 2011 - 2020

Suoritteet	TP 2019	TP 2020
Rakennus- ja toimenpidelupapäätökset	210	215
Muut luvat (purkaminen, maisema, määräaikainen)	17	21
Toimenpideilmoituspäätökset	110	184
Rakennuslupakatselmukset	620	726
Jatkoaikapäätökset ja rak.aikaiset muutospäätökset	29	31
Poikkeamispäätökset ja suunnittelutarveratkaisut	25	36
Henkilökunnan määrä 31.12. 6,15		

Ympäristönsuojelu

Suoritteet	TA:ssa ei määrällisiä tavoitteita	TP 2020
Ympäristölupapäätöksiä	-	9
Valvottavia ympäristölupia	-	44
YSL 118 §:n mukaisia ilmoituksia	-	15
YSL 116 §:n mukaisia rekisteröintejä	-	5
JL 100 §:n mukaisia rekisteröintejä	-	2
YSL 115a §:n mukaisia ilmoituspäätöksiä	-	1
YSL 168 §:n mukaisia valvontakäyntejä	-	16
Maa-aineslupapäätöksiä	-	5
Valvottavia maa-aineslupia	-	59
Maa-aineslupien tarkastus- ja valvontakäynnit	-	68
Vesihuoltolain muk. vap.päät. liittymisvelvollisuudesta	-	8
Kehotuksia YSL, vesilain, maastoliikennelain, vesihuoltolain, maa-aineslain tai jätelain velvoitteiden täyttämiseksi	-	84
Pakkotoimipäätöksiä YSL tai jätelain velvoitteiden täyttämiseksi	-	12
Kunnan ympäristösuojeluviranomaisen lausuntoja	-	22
Ilmoitukset lannan aumaamisesta	-	9

4.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN 1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	8 822,8	204,8	9 027,6	9 006,4	21,2
Maksutulot	4 035,3	-265,3	3 770,0	3 801,0	-31,0
Tuet ja avustukset	1 271,7	239,0	1 510,7	2 010,8	-500,1
Muut tulot	14 005,9	-357,8	13 648,1	13 251,0	397,1
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	44 239,0	-672,3	43 566,7	43 434,4	132,3
Palvelujen ostot	61 849,5	82,9	61 932,4	63 085,1	-1 152,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 444,0	137,7	5 581,7	5 649,5	-67,9
Avustukset	10 310,8	-32,0	10 278,8	9 428,3	850,5
Muut kulut	12 673,1	-198,0	12 475,1	12 468,4	6,7
Toimintakate	-106 380,8	502,6	-105 878,2	-105 996,5	118,3
 Verotulot	 72 000,0	 -1637,0	 70 363,0	 71 756,5	 -1 393,5
Valtionosuudet	40 800,0	4201,8	45 001,8	46 488,2	-1 486,4
Rahoitustulot ja -kulut					
Korkotulot muilta	453,0	0,0	453,0	454,9	-1,9
Muut rahoitustulot muilta	200,0	0,0	200,0	276,5	-76,5
Korkokulut	72,0	150,0	222,0	174,3	47,7
Muut rahoituskulut	5,0	0,0	5,0	2,9	2,1
Vuosikate	6 995,2	2917,4	9 912,6	12 802,5	-2 889,9
 Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	6 995,2	1807,8	8 803,0	8 664,6	138,4
Arvonalentumiset	0,0	40,0	40,0	40,0	0,0
Tilikauden tulos	0,0	1069,6	1 069,6	4 097,9	-3 028,3

VEROTULOT 2020	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	63 450,0	-955,0	62 495,0	63 721,3	1 226,3
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 900,0	-23,0	2 877,0	2 857,3	-19,7
Kiinteistövero	5 650,0	-659,0	4 991,0	5 177,9	186,9
Yhteensä	72 000,0	-1 637,0	70 363,0	71 756,5	1 393,5

VEROTULOT 2015-2020	Tulovero %	Verotettava tulo Milj. €	Muutos %
Verovuosi 2015	21,50	372,8	1,41
Verovuosi 2016	21,50	383,7	2,92
Verovuosi 2017	21,50	389,7	1,56
Verovuosi 2018	21,50	398,1	2,16
Verovuosi 2019	21,50	409,5	2,86
Verovuosi 2020*	21,50		

*Vuoden 2020 verotettavat tulot eivät tilinpäätöshetkellä ole tiedossa

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT 2020	Vero-%
Yleinen kiinteistövero	1,30
Vakituiset asuinrakennukset	0,70
Muut asuinrakennukset	1,40
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero	1,10
Voimalaitokset	2,85

VALTIONOSUUDET 2020	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Peruspalvelujen valtionosuus	24 515,3	3 921,8	28 437,1	29 690,9	1 253,8
Verotuloihin perustuva tasaus	11 251,2	0,0	11 251,2	11 219,2	-32,0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-2 178,5	0,0	-2 178,5	-2 025,4	153,1
Verotulomenetysten kompens	7 212,0	280,0	7 492,0	7 603,5	111,5
Yhteensä	40 800,0	4 201,8	45 001,8	46 488,2	1 486,4

4.4 Investointiosan toteutuminen

Investointien toteutuminen 2020	Talousarvio 2020	Talousarvio- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2020	Poikkeama € talousarvioon	Poikkeama% talousarvioon
Konsernihallinto						
Ict; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet	360 000	0	360 000	326372	-33 628	-9 %
Taloushallinnon ja hankintojen sovellushankinnat	15 000	0	15 000	20729	5 729	38 %
Henkilöstöhallinnon tietojärjestelmähankinnat	0	60 000	60 000	0	-60 000	-100 %
Osakkeet ja osuudet	0	5 000	5 000	500	-4 500	-90 %
Osakkeiden ja osuuksien myynti	0	0	0	-33638	-33 638	0 %
Maan osto	700 000	114 000	814 000	392023	-421 977	-52 %
Maan myynti	-100 000	0	-100 000	-198279	-98 279	98 %
Perusturvapalvelut						
Kanta-integraatio	40 000	60 000	100 000	58982	-41 018	-41 %
Asiakas- ja potilastietojärjestelmä	0	57 000	57 000	0	-57 000	-100 %
Sivistyspalvelut						
Piha- ja leikkivälineet	20 000	0	20 000	0	-20 000	-100 %
Sivistystoimen tieto- ja veistintäekn. Laitteet	50 000	0	50 000	48343	-1 657	-3 %
Vihtavuoren kirjaston aineistohankinnat	15 000	0	15 000	14971	-29	0 %
Kirkonkylän koulunmäen jääkiekkokaukalo	100 000	0	100 000	0	-100 000	-100 %
Vehniän ulkoilureitin alikulkutunneli	0	40 000	40 000	40000	0	0 %
Leppäveden liikuntapuisto						
Tekonurmikenttä ja kaukalo	340 000	0	340 000	442254	102 254	30 %
Tekonurmikenttä, AVI:n avustus	-102 900	0	-102 900	-73500	29 400	-29 %
Tekojään jäähdytysputkisto	100 000	0	100 000	0	-100 000	-100 %
Crossfit-alue ja kiipeily, pumptrack -rata	55 000	0	55 000	58297	3 297	6 %
Aktiviteettipuisto, voimaharjoittelualue	50 000	0	50 000	11460	-38 540	-77 %
Huoltorakennus	370 000	0	370 000	242625	-127 375	-34 %
Tekniset palvelut						
Sivistyspalvelut, kiinteistöt						
Vihtavuoren koulukeskus	11 000 000	-7 500	10 992 500	10343236	-649 264	-6 %
Vihtavuoren liikuntahalli, AVI:n avustus	-600 000	0	-600 000	-600000	0	0 %
Koulujen piha-alueiden kunnostus	30 000	0	30 000	5903	-24 097	-80 %
Koulunmäki, muutostyöt	800 000	175 000	975 000	676756	-298 244	-31 %
Teknisten palveluiden kiinteistöt:						
Kuntalan väistötilan kalusteet	200 000	-10 000	190 000	149977	-40 023	-21 %
Kuntalan uudisrakennuksen suunnittelu	1 000 000	-880 000	120 000	71803	-48 197	-40 %
Pienet investoinnit:						
Kohdentamaton investointimääräraha*	500 000	100 000	600 000	533076	-66 924	-11 %
Kohdentamaton investointimääräraha, rahoitusosuudet		-20 000	-20 000	0		0 %
Tekninen toimi, kiinteistöt:						
Energiainvestoinnit	50 000	0	50 000	34032	-15 968	-32 %
Laukaan Vesihuolto Oy:						
Vesihuoltolaitos: kunnallistekniset investoinnit	600 000	0	600 000	189166	-410 834	-68 %
Kunnallisteknisten palveluiden myynti vesihuoltolaitokselle	-600 000	0	-600 000	-189166	410 834	-68 %
Yhdyskuntatekniikka:						
Liikennealueet, puistot ja yleiset alueet	2 885 000	-6 500	2 878 500	2786305	-92 195	-3 %
Investointimenot	19 280 000	-293 000	18 987 000	16 446 810	-2 540 190	-13 %
Investointitulot	-1 402 900	-20 000	-1 422 900	-1 094 582	328 318	-23 %
Laukaan kunnan nettoinvestoinnit yhteensä	17 877 100	-313 000	17 564 100	15 352 228	-2 211 872	-13 %

4.5 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	6 995,2	2 917,4	9 912,6	12 802,5	-2 889,9
Tulorahoituksen korjauserät	-1 637,0	180,0	-1 457,0	-1 043,2	-413,8
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-19 280,0	293,0	-18 987,0	-16 446,8	-2 540,2
Rahoitusosuudet inv.menoihin	702,9	20,0	722,9	673,5	49,4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 337,0	-180,0	2 157,0	1 499,8	657,2
Toiminta ja investoinnit, netto	-10 881,9	3 230,4	-7 651,5	-2 514,1	-5 137,4
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0	0,0	-191,8	191,8
Antolainasaamisten vähennykset	730,0	0,0	730,0	964,2	-234,2
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000,0	0,0	5 000,0	34 994,4	-29 994,4
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11,0	0,0	-11,0	-10 007,3	9 996,3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 162,9	-3 230,4	1 932,5	-29 000,0	30 932,5
Oman pääoman muutokset				1 348,9	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	0,0	0,0	712,2	-712,2
Vaikutus maksuvalmiuteen	0,0	0,0	0,0	-3 693,5	3 693,5

5 Tilinpäätöslaskelmat

5.1 Tuloslaskelma

Toimintatuotot	2020	2019
Myyntituotot	3 438 937,28	3 714 290,28
Maksutuotot	3 799 189,30	3 901 531,24
Tuet ja avustukset	2 010 800,78	1 657 312,01
Muut toimintatuotot	3 920 397,14	4 200 925,42
	13 169 324,50	13 474 058,95
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	34 836 572,20	34 235 416,28
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	7 355 287,66	7 336 450,46
Muut henkilösivukulut	1 242 525,37	1 170 511,13
Palvelujen ostot	57 548 593,59	56 901 399,67
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 640 743,88	5 666 046,36
Avustukset	9 411 612,55	9 645 961,53
Muut toimintakulut	3 130 499,31	1 793 787,17
	119 165 834,56	116 749 572,60
Toimintakate	-105 996 510,06	-103 275513,65
Verotulot	71 756 492,28	67 579 609,27
Valtionosuudet	46 488 189,00	38 055 441,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	454 927,08	506 085,08
Muut rahoitustuotot	276 523,34	311 386,57
Korkokulut	174 253,63	15 473,99
Muut rahoituskulut	2 850,33	2 025,86
Vuosikate	12 802 517,68	3 159 508,42
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	8 664 583,05	7 107 831,78
Arvonalentumiset	40 000,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	4 097 934,63	-3 948 323,36

5.2 Rahoituslaskelma

Toiminnan rahavirta	2020	2019
Tulorahoitus		
Vuosikate	12 802 517,68	3 159 508,42
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pakolliset varaukset	1 348 910,00	
- Investointihyödykkeiden myyntivoitot	-1 043 162,07	-1 224 194,81
Investointien rahavirta		
Investoinnit		
Investointimenot	-16 446 809,83	-6 891 744,89
Rahoitusosuudet investointimenoihin	673 500,00	44 100,00
Investointihyödykkeiden luovutustulot	1 499 827,95	1 812 720,59
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 165 216,27	-3 099 610,69
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-191 776,00	-29 564,05
Antolainasaamisten vähennykset	964 223,58	828 847,48
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	34 994 368,00	-10 005 632,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 007 297,00	-4 961,96
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-29 000 000,00	20 000 000,00
Oman pääoman muutokset		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	100 426,90	-24 049,62
Vaihto-omaisuuden muutos	19 779,62	95 892,75
Saamisten muutos	-116 131,45	1 293 009,36
Korottomien velkojen muutos	708 104,18	-5 267 486,15
Rahoituksen rahavirta	-2 528 302,17	6 886 055,81
Rahavarojen muutos	-3 693 518,44	3 786 445,12
Rahavarat 31.12.	1 449 231,32	5 142 749,76
Rahavarat 01.01.	5 142 749,76	1 356 304,64
	-3 693 518,44	3 786 445,12

5.3 Tase

VASTAAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	145 823 315,83	139 983 702,51
Aineettomat hyödykkeet	102 749,63	8 081,41
Aineettomat oikeudet	102 749,63	8 081,41
Aineelliset hyödykkeet	111 282 076,53	104 655 962,18
Maa- ja vesialueet	16 813 050,52	16 619 306,55
Rakennukset	68 149 597,20	72 940 835,21
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 925 276,87	11 173 562,92
Koneet ja kalusto	896 804,40	880 491,63
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	13 497 347,54	3 041 765,87
Sijoitukset	34 438 489,67	35 319 658,92
Osakkeet ja osuudet	12 680 891,96	12 789 613,63
Muut lainasaamiset	21 230 458,55	22 002 906,13
Muut saamiset	527 139,16	527 139,16
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	118 336,29	141 588,80
Valtion toimeksiannot	80 786,39	103 748,94
Lahjoitusrahastojen varat	37 549,90	37 839,86
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 487 347,67	8 084 514,28
Vaihto-omaisuus	155 706,51	175 486,13
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	155 706,51	175 486,13
Saamiset	2 882 409,84	2 766 278,39
Lyhytaikaiset saamiset	2 882 409,84	2 766 278,39
Myyntisaamiset	1 350 262,00	1 526 001,14
Muut saamiset	773 119,00	729 367,57
Siirtosaamiset	759 028,84	510 909,68
Rahat ja pankkisaamiset	1 449 231,32	5 142 749,76
VASTAAVAA YHTEENSÄ	150 428 999,79	148 209 805,59

VASTATTAVAA	2020	2019
OMA PÄÄOMA	37 461 802,19	33 363 867,56
Peruspääoma	32 370 946,89	32 370 946,89
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	992 920,67	4 941 244,03
Tilikauden yli- / alijäämä	4 097 934,63	-3 948 323,36
PAKOLLISET VARAUKSET	1 348 910,00	
Muut pakolliset varaukset	1 348 910,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	437 379,32	360 204,93
Valtion toimeksiannot	80 786,39	103 748,94
Lahjoitusrahastojen pääomat	96 341,69	61 250,93
Muut toimeksiantojen pääomat	260 251,24	195 205,06
VIERAS PÄÄOMA	111 180 908,28	114 485 733,10
Pitkäaikainen	36 374 010,25	11 389 274,29
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 051 824,14	8 067 088,18
Muut pitkäaikaiset velat	3 322 186,11	3 322 186,11
Siirtovelat		
Lyhytaikainen	74 806 898,03	103 096 458,81
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat	36 000 000,00	80 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 015 264,04	10 012 929,00
Saadut ennakot	20 930,00	47 640,57
Ostovelat	7 172 053,53	6 806 735,13
Muut lyhytaikaiset velat	729 787,05	727 674,87
Siirtovelat	5 868 863,41	5 501 479,24
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	150 428 999,79	148 209 805,59

5.4 Konsernituloslaskelma

	2020	2019
Toimintatuotot	42 984 314,44	42 664 589,99
Toimintakulut	150 821 523,98	149 101 739,86
Osuus osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta)	0,00	0,00
Toimintakate	-107 837 209,54	-106 437 149,87
Verotulot	71 756 492,28	67 579 609,27
Valtionosuudet	54 172 614,68	45 074 613,47
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	25 656,49	31 538,36
Muut rahoitustuotot	310 342,63	346 520,17
Korkokulut	346 553,84	184 125,95
Muut rahoituskulut	64 057,10	37 721,28
Vuosikate	18 017 285,60	6 373 284,17
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	9 389 742,14	9 269 215,78
Lisäpoistot	2 389 904,11	1 000 000,00
Arvonalentumiset	60 000,00	0,00
Tilikauden tulos	6 177 639,35	-3 895 931,61
Tilinpäätössiirrot	-198 261,78	-304 330,38
Tilikauden vero	218,54	14 754,59
Laskennalliset verot	96 539,89	182 382,45
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	5 882 619,14	-4 397 399,03

5.5 Konsernin rahoituslaskelma

	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	18 017 285,60	6 373 284,17
Tilikauden verot	-218,54	-70 959,49
Tulorahoituksen korjauserät	-1 423 543,14	-1 142 096,89
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-28 177 896,95	-17 161 915,01
Rahoitusosuudet investointeihin	673 500,00	57 925,59
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 123 325,93	1 713 962,78
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 787 547,10	-10 229 798,85
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-10 000,00	-34 607,25
Antolainasaamisten vähennykset	791 854,16	828 847,48
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 525 119,05	-964 192,86
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 880 328,75	-2 194 602,13
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-25 590 563,15	18 813 435,96
Oman pääoman muutokset	-19 302,23	-1 143,72
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	96 961,36	-23 612,35
Vaihto-omaisuuden muutos	-154 215,48	80 195,03
Saamisten muutos	1 153 307,52	4 942 458,00
Korottomien velkojen muutos	-254 786,14	-5 986 945,68
Rahoituksen rahavirta	3 658 046,34	15 459 832,48
Rahavarojen muutos	-5 129 500,76	5 230 033,63
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 188 482,17	11 317 982,92
Rahavarat 01.01.	11 317 982,93	6 087 949,29
	-5 129 500,76	5 230 033,63

5.6 Konsernitase

VASTAAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	193 989 413,10	178 964 197,64
Aineettomat hyödykkeet	3 047 021,97	1 767 964,46
Aineettomat oikeudet	3 047 021,97	1 767 964,46
Muut pitkävaikutteiset menot		
Ennakkomaksut		
 Aineelliset hyödykkeet	 184 723 930,94	 171 222 905,95
Maa- ja vesialueet	18 921 799,48	18 806 359,43
Rakennukset	98 569 736,17	102 908 288,78
Kiinteät rakenteet ja laitteet	21 692 521,42	20 597 205,31
Koneet ja kalusto	2 108 241,70	1 992 053,75
Muut aineelliset hyödykkeet	1 044 768,65	1 024 693,44
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	42 386 863,52	25 894 305,24
 Sijoitukset	 6 218 460,19	 5 973 327,23
Osakkuusyhteisöosuudet	503 077,19	503 077,19
Muut osakkeet ja osuudet	4 871 838,93	4 574 961,81
Muut lainasaamiset	68 811,55	111 149,13
Muut saamiset	774 732,52	784 139,10
 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	 359 509,47	 181 862,16
 VAIHTUVAT VASTAAVAT	 12 481 140,73	 18 273 740,70
Vaihto-omaisuus	608 899,05	454 683,58
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	138 455,98	43 330,76
Lyhytaikaiset saamiset	5 545 303,53	6 457 743,44
Rahoitusarvopaperit	1 680 648,44	935 708,41
Rahat ja pankkisaamiset	4 507 833,73	10 382 274,51
 VASTAAVAA YHTEENSÄ	 206 830 063,30	 197 419 800,50

VASTATTAVAA	2020	2019
OMA PÄÄOMA	33 933 182,03	27 735 664,46
Peruspääoma	32 370 946,89	32 370 946,89
Arvonkorotusrahasto	250 516,41	250 482,92
Muut omat rahastot	2 937 693,77	2 956 996,00
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	-7 508 594,18	-3 445 362,32
Tilikauden yli- / alijäämä	5 882 619,14	-4 397 399,03
 PAKOLLISET VARAUKSET	 1 044 307,88	 1 068 255,08
Muut pakolliset varaukset	1 044 307,88	1 068 255,08
 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 680 444,79	 405 836,12
 VIERAS PÄÄOMA	 171 172 128,60	 168 210 044,84
Pitkäaikainen	82 016 564,88	53 643 999,62
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	79 995 137,55	51 674 413,59
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 021 427,33	1 969 586,03
Lyhytaikainen	89 155 563,72	114 566 045,22
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	67 347 629,59	92 935 857,70
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	21 088 284,28	21 007 077,56
Laskennallinen verovelka	719 649,85	623 109,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	206 830 063,30	197 419 800,50

6 Tilinpäätöksen liitetiedot

6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

6.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteella mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti asianomaiselle tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvot

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetietojen kohdassa 11 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihinnan mukaisesti tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Laukaan kunnalla on koronvaihtosopimus, jota käsitellään liitetietojen kohdassa 41.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty asianomaisen hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

2) Tuloslaskelman ja taseen esittämistavan muutokset

Ei ilmoitettavaa

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ilmoitettavaa

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että kunta on tehnyt yhteensä 2,4 miljoonan euron lisäpoistot vuonna 2020. Tehdyt lisäpoistot koskevat Tervämäen koulua sekä Kirkonkylän koulun A- ja C-rakennuksia. Vuonna 2019 lisäpoistoja tehtiin 1,0 miljoonan euron arvosta.

Tilikauden tulosta rasittaa Seututerveyskeskuksen vuoden 2018–2020 alijäämien kattamiseksi tehty 1,3 miljoonan euron pakollinen varaus. Kuntajaoston lausunnon 113/2015 mukaan jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus kuntayhtymään kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi esimerkiksi kuntayhtymän päättämällä muilla toimenpiteillä.

Koronaepidemian vaikutukset kuntatalouteen olivat huomattavat. Koronaepidemia heikentää tilinpäätöksen vertailukelpoisuutta edellisiin vuosiin nähden. Sekä tulot että menot poikkeavat merkittävästi aiemmista vuosista. Hallituksen päättämä tuki kunnille ja kuntayhtymille oli kolme miljardia euroa, josta valtionosuuden korotuksena jaettiin 1,6 miljardia euroa, valtionavustuksena 1 miljardi, ja verotuloina 0,4 miljardia euroa. Laukaa sai koronatukea yhteensä 6,1 miljoonaa euroa.

Aiemmista vuosista poiketen vuonna 2020 kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset erotetaan peruspalvelujen valtionosuudesta (momentti 28.90.30) ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentiltaan 28.30.35. Uudistus yksinkertaistaa järjestelmää ja lisää sen läpinäkyvyyttä. Tämän seurauksena verotulomenetysten korvaus esitetään omana rivinään myös Laukaan kunnan valtionosuuksissa.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Ei ilmoitettavaa.

6.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Osakkuusyhteisöt on jätetty yhdistelemättä, koska yhdistelemättä jättämisellä on vähäiseksi katsottava merkitys konsernin omaan pääomaan ja tulokseen. Konsernitilinpäätöksen liitetietona 20–22 on kuitenkin ilmoitettu osakkuusyhteisön nimi, omistusosuus ja omistusosuutta vastaava määrä omasta- ja vieraasta pääomasta sekä tilikauden voitosta tai tappiosta viimeksi laaditusta tilinpäätöksestä.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuuden eliminointi

Ei ilmoitettavaa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisön aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli-/alijäämän oikaisuksi.

Edellisen tilikauden konsernitietojen vertailukelpoisuus

Valtion koronapandemiaan liittyvät tuet ja avustukset ovat vaikuttaneet useiden konserniyhteisöjen talouteen vuonna 2020, minkä vuoksi tilikauden 2020 taloudelliset tunnusluvut eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia edellisiin tilivuosiin verrattuna.

6.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot toimialoittain

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Yleishallinto	454 146,04	647 824,60	454 146,04	647 824,60
Sosiaali- ja terveyspalvelut	23 406 279,92	22 700 000,87	3 331 197,46	3 101 264,68
Opetus- ja kulttuuripalvelut	3 373 778,94	4 010 124,99	2 300 144,81	2 737 037,62
Yhdyskuntapalvelut	4 069 286,38	3 542 329,70	388 833,74	180 727,84
Muut palvelut yhteensä	11 680 823,16	11 764 309,83	6 695 002,45	6 807 204,21
Toimintatuotot yhteensä	42 984 314,44	42 664 589,99	13 169 324,50	13 474 058,95

7) Verotulojen erittely

	Kunta	
	2020	2019
Kunnan verotulo	63721289,93	60024285,26
Kiinteistövero	5177869,83	4859759,66
Osuus yhteisöveron tuotosta	2857332,52	2695564,35
Verotulot yhteensä	71 756 492,28	67 579 609,27

8) Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2020	2019
Laskennalliset valtionosuudet		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	40 910 066,00	39 943 722,00
Siitä: Verotuloihin perustuva tasaus	11 219 214,00	10 556 417,00
Opetus- ja kulttuuritoimen vo	-2 025 376,00	-1 888 281,00
Verotulomenetysten korvaus	7 603 499,00	0,00
Valtionosuudet ja verotulo-		
menetysten korvaukset yhteensä	46 488 189,00	38 055 441,00

9) Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	45 598 833,43	44 564 310,51
Muiden palvelujen ostot	11 949 760,16	12 337 089,16
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	57 548 593,59	56 901 399,67

10) Valtuustoryhmille annetut tuet

Ilmoitettu kohdassa 3.1.2

11) Selitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa. Kunnanvaltuusto tarkensi ohjeita 9.9.2013 §:ssä 206. Pienet hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat seuraavat:

Laukaan kunnan poistosuunnitelma 1.1.2013 alkaen

	<i>Poisto aika/%</i>	<i>Poistomenetelmä</i>
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2 - 5 vuotta*	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta*	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	2 - 5 vuotta*	Tasapoisto
Muut	2 - 5 vuotta*	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta	Tasapoisto
Talousrakennukset	10 - 20 vuotta	Tasapoisto

Laukaan kunta

Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 - 50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 %	Menojäännöspoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	18 %	Menojäännöspoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	18 %	Menojäännöspoisto
Vedenjakeluverkosto	8 %	Menojäännöspoisto
Viemäriverkko	8 %	Menojäännöspoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 %	Menojäännöspoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	17 %	Menojäännöspoisto
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	18 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	22 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta	Tasapoisto
Liikkuvat työkoneet	5 - 10 vuotta	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 - 10 vuotta	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 - 5 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo ja taide-esineet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa

12) Selvitys pakollisten varausten muutoksista

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	1 348 910,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	0,00	0,00	1 348 910,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1.	1 018 547,09	1 012 318,91	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	23 357,27	6 228,18	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12.	1 041 904,36	1 018 547,09	0,00	0,00
Ympäristövastuu;				
pilaantuneen maa-aineen puhdistusvastuu 1.1.	49 707,99	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	49 707,99	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	47 304,47	0,00	0,00	0,00
Ympäristövastuu;				
pilaantuneen maa-aineen puhdistusvastuu 31.12.	2 403,52	49 707,99	0,00	0,00
Pakollisten varausten muutos yhteensä	1 044 307,88	1 068 255,08	1 348 910,00	0,00

13) Selvitys pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja - tappioista

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 056 041,36	1 210 399,25	1 056 041,36	1 210 399,25
Rakennusten luovutusvoitot	75 246,44	43 712,96	0,00	43 712,96
Muut luovutusvoitot	83 117,85	706,33	0,00	0,00
Myyntivoitot yhteensä	1 214 405,65	1 254 818,54	1 056 041,36	1 254 112,21
Muut toimintakulut	2020	2019	2020	2019
Kiinteistön luovutustappio/Raamikuja 2	109 127,17	0,00	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	109 127,17	0,00	0,00	0,00

14) Satunnaiset tuotot ja kulut

Ei ilmoitettavaa

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2020	2019
Osinkotuotot muista yhteisöistä	194035,2	251038,41
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	30 628,25	30 628,25
Yhteensä	224 663,45	281 666,66

16) Erittely poistoeron muutoksista

Ei ilmoitettavaa.

6.3 Taseen liitetiedot

17) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa.

18) Arvonkorotukset

Ei ilmoitettavaa.

19) Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot

	Poistamaton hankintameno 1.1.	Lisäykset tili- kauden aikana	Rahoitusosuudet tilikaudella	Vähennykset tili- kauden aikana	Siirrot erien välillä	Tilikauden poisto	Poistamaton hankintameno 31.12.
Aineettomat hyödykkeet	8 081,41	113 405,41	0,00	0,00	0,00	-18 737,18	102 749,64
Maa- ja vesialueet	16 619 306,55	392 022,61	0,00	-198 278,64	0,00	0,00	16 813 050,52
Rakennukset	72 940 835,21	256 501,04	0,00	0,00	804 910,53	-5 852 649,58	68 149 597,20
Kiinteät rakenteet	11 173 562,92	2 890 505,97	0,00	0,00	0,00	-2 138 792,02	11 925 276,87
Koneet ja kalusto	880 491,63	670 717,06	0,00	0,00	0,00	-654 404,29	896 804,40
Keskeneräiset hankinnat	3 041 765,87	10 586 992,20	673 500,00	0,00	-804 910,53	0,00	13 497 347,54
Aineelliset hyödykkeet	104 655 962,18	14 796 738,88	673 500,00	-198 278,64	0,00	-8 645 845,89	111 282 076,53
Tytäryhtiöosakkeet	3 937 744,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 937 744,59
Osakkuusyhteisöosakkeet	248 077,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	248 077,19
Muut osakkeet	4 362 722,82	500,00	0,00	-73 637,59	0,00	0,00	4 289 585,23
Kuntayhtymäosuudet	4 241 069,03	0,00	0,00	-35 584,08	0,00	0,00	4 205 484,95
Osakkeet ja osuudet	12 789 613,63	500,00	0,00	-109 221,67	0,00	0,00	12 680 891,96
Lainasaamiset	22 002 906,13	0,00	0,00	-772 447,58	0,00	0,00	21 230 458,55
Muut saamiset muilta	527 139,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	527 139,16
Sijoitukset	35 319 658,92	500,00	0,00	-881 669,25	0,00	0,00	34 438 489,67
Pysyvät vastaavat	139 983 702,51	14 910 644,29	673 500,00	-1 079 947,89	0,00	-8 664 583,07	145 823 315,83

	Konserni		Kunta	
Maa- ja vesialueet erittely	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet	18 921 799,48	18 806 359,43	16 813 050,52	16 619 306,55
Maa- ja vesialueet yhteensä	18 921 799,48	18 806 359,43	16 813 050,52	16 619 306,55

20-22) Omistukset muissa yhteisöissä	Kotikunta	Konsernin omistus- OSUUS (%)	Konsernin OSUUS omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tili- kauden voi- tosta/tappiosta
Tytäryhteisö					
Laukaan Vuokrakodit Oy	Laukaa	100,00	250 788,51	23 150 572,06	-109 127,17
Laukaan Kehitysytio Oy	Laukaa	100,00	636 271,88	15 446,68	34 374,13
Laukaan Vesihuolto Oy	Laukaa	100,00	2 980 996,78	19 597 631,63	-103 464,42
Kuntayhtymä					
Jyväskylän Koulutuskuntayhtymä	Jyväskylä	7,4677	6 440 237,20	3 114 100,67	339 959,05
Keski-Suomen Liitto	Jyväskylä	7,00	53 416,04	133 474,12	-4 760,78
Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri	Jyväskylä	5,78	1 949 186,78	34 344 211,59	-402 058,77
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä	Äänekoski	6,44	1 689 196,90	143 477,46	78 443,72
Osakkuusyhteisöt					
Asunto Oy Jokiniityntie 4	Laukaa	23,26	56 620,68	829,79	1 261,18
Laukaan Linja-autoasema- kiinteistö Oy	Laukaa	26,06	248 394,70	2 200,42	-1 224,54

23) Saamisten erittely

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	208 719,31	0,00	415 592,98
Yhteensä	0,00	208 719,31	0,00	415 592,98
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	5 804,92	0,00	16 510,30
Siirtosaamiset	0,00	1 570,00	0,00	1 390,00
Yhteensä	0,00	7 374,92	0,00	17 900,30
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus yhteisöiltä				
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yhteensä	0,00	216 094,23	0,00	433 493,28

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	4 731,62	4 731,62	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	305 809,62	258 784,33	228 348,43	208 013,00
EU-tuet ja avustukset	77 269,78	87 535,60	69 065,74	87 535,60
Muut tulojäämät	925 330,04	696 459,33	461 614,67	215 361,08
Tulojäämät yhteensä	1 313 141,06	1 047 510,88	759 028,84	510 909,68
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 313 141,06	1 047 510,88	759 028,84	510 909,68

25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	32 370 946,89	32 372 774,31	32 370 946,89	32 370 946,89
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12	32 370 695,22	32 370 946,89	32 370 946,89	32 370 946,89
Arvonkorotusrahasto	250 516,41	250 482,92	0,00	0,00
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.				
Muut omat rahastot 1.1.	2 937 693,77	2 956 996,00	0,00	0,00
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Muut omat rahastot yhteensä				
Edellisten tilikausien ylijäämä/ alijäämä	-7 508 342,51	-3 445 362,32	992 920,67	4 941 244,03
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	5 882 619,14	-4 397 399,03	4 097 934,63	-3 948 323,36
Oma pääoma yhteensä	33 933 182,03	27 735 664,46	37 461 802,19	33 363 867,56

Aikaisemmilta tilikausilta kunnalle kertyneeseen yli- ja alijäämään vaikuttaneita tekijöitä:

Vuonna 2013 kirjattiin 3,7 miljoonaa euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämiin maan myyntitulojen oikaisua vuosilta 1997-2012.

Kunta on yhtiöittänyt vuonna 2015 Vesihuoltolaitoksen, jolloin satunnaisiin tuottoihin kirjattiin 10,3 miljoonaa euroa. Samana vuonna tehtiin myös 2,2 miljoonan lisäpoistot.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä tehtiin 1,0 miljoonan euron lisäpoistot, jotka kohdistuivat Kuntalaan ja Tervämäen kouluun. Molempien rakennusten käyttöaste kunnan palvelutuotannossa oli alentunut.

26) Erittely poistoerosta

Ei ilmoitettavaa.

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 007 259,20	3 002 713,18
Muut velat	3 322 186,11	3 322 186,11
Pitkäaikaiset velat yhteensä	11 329 445,31	6 324 899,29

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

Ei ilmoitettavaa.

29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	1 041 904,36	1 018 547,09	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0,00	0,00	1 348 910,00	
Muut pakolliset varaukset	2 403,53	49 708,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 044 307,89	1 068 255,09	1 348 910,00	0,00

30) Vieras pääoma

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	44 979,47	0,00	242 179,25
Yhteensä	0,00	44 979,47	0,00	242 179,25
Velat kuntayhtymille, joissa Laukaa on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	350,00
Ostovelat	0,00	177 428,09	0,00	188 471,61
Yhteensä	0,00	177 428,09	0,00	188 821,61
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	13 920,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	13 920,00	0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	0,00	236 327,56	0,00	431 000,86

31) Sekkitililimiitti

	Kunta	
	2020	2019
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	4 500 000,00	4 500 000,00
-siitä käyttämättä oleva määrä	3 609 630,71	4 500 000,00

32) Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut velat				
Liittymismaksut	3 921 412,18	3 920 809,18	3 322 186,11	3 322 186,11
Muut velat	299 071,75	312 460,59	0,00	0,00
Muut velat yhteensä	4 220 483,93	4 233 269,77	3 322 186,11	3 322 186,11

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	7 067 763,20	6 989 042,55	4 791 062,36	4 832 476,86
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	282 298,24	299 252,22	91 189,68	75 434,27
Hankkeiden tulojen jaksotukset	1 131 354,92	663 272,42	799 671,72	339 245,18
Korkojaksotukset	125 393,45	58 824,60	75 639,67	34 931,04
Muut siirtovelat	1 320 283,50	1 421 565,94	111 299,98	219 391,89
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	9 927 093,31	9 431 957,73	5 868 863,41	5 501 479,24

34) Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt

Ei ilmoitettavaa.

35) Vakuudet, jotka annettu muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi

Ei ilmoitettavaa

36) Vakuudet samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Ei ilmoitettavaa

37) Muut vakuudet

Ei ilmoitettavaa

38) Vuokra- ja leasingvastuut

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä	21 550 776,12	16 028 769,33	20 973 692,54	15 479 237,58
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 729 494,52	2 382 323,10	2 631 084,77	2 306 332,64
Siitä PPP-hankkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Siitä sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet*	0,00	0,00	0,00	0,00

*)Kunta on solminut Kuntarahoitus Oyj:n kanssa Lievestuoreen Laurinkylän koulua koskevan 12,6 miljoonan euron kiinteistöleasing sopimuksen ja Laukaan lukiota ja Sydän-Laukaan koulua koskevan 10,1 miljoonan euron kiinteistöleasing sopimuksen, joissa 20 vuoden vuokra-ajan jälkeen kunnan on:

- 1) jatkettava vuokraamista 10 vuoden lisävuokra-ajalla,
- 2) ostettava kiinteistö sopimuksen mukaisella jäännösarvolla (30 %) tai
- 3) osoitettava kiinteistölle ostaja sopimuksen mukaisella jäännösarvolla (30 %).

39) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

	Kunta	
	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	25 975 407,43	25 975 407,43
Jäljellä oleva pääoma	14 659 993,83	13 939 585,90

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

	2020	2019
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	8 628 740,42	8 628 740,42
Jäljellä oleva pääoma	4 388 034,52	5 106 990,22
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	126 094 705,00	113 946 116,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	78 569,00	74 969,00

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Kunta	
	2020	2019
Urakoitsijoiden vakuustalletukset 31.12.	4 141 922,48	3 393 729,00
Maa-aineslupien maisemointivakuudet 31.12.	1 233 697,00	937 502,00
Ympäristölupapäätösten vakuudet 31.12.	87 000,00	82 000,00

Kiinteistön mahdollisen myynnin yhteydessä kunnalla on ALV 33§:n mukaan velvollisuus maksaa valtiolle takaisin kiinteistöjen rakennus- ja perusparannuskustannuksista tehdyt arvonnalisäveron vähennykset ja palautukset sekä velvollisuus maksaa oman käytön vero itse tehdystä rakennustyöstä. Vuonna 2020 rakennusinvestoinneista kunnalla oli arvonnalisäveron palautusvastuita 9.709.323 euroa ja vuonna 2019 8.584.306 euroa. Lisäksi kunnalla on maankäyttösopimuksia.

Kunta on solminut Kuntarahoitus Oyj:n kanssa puitesopimuksen Laukaan kunnan koulunmäen kirkonkylän koulun E-rakennuksen laajennusosan uudisrakennuksen 21,0 miljoonan euron kiinteistöleasingrahoituksesta. Puitesopimuksen perusteella solmitaan myöhemmin varsinainen kiinteistöleasing sopimus, jossa 20 vuoden vuokra-ajan jälkeen kunnan on:

- 1) jatkettava vuokraamista 10 vuoden lisävuokra-ajalla,
- 2) ostettava kiinteistö sopimuksen mukaisella jäännösarvolla (30 %) tai
- 3) osoitettava kiinteistölle ostaja sopimuksen mukaisella jäännösarvolla (30 %).

Kunnalla on OP Yrityspankki Oyj:n kanssa 10,0 miljoonan euron pääomalle 12.11.2019 alkanut 10 vuoden koronvaihtosopimus osittaisella korkolattialla. Sopimukseen on sisällytetty vanhan koronvaihtosopimuksen negatiivinen markkina-arvo -773.000 euroa. Korkolattian osuus on neljä vuotta. Sopimuksessa vaihdetaan korko 3 kk Euribor kiinteäksi hintaan 1,035 % ja sopimus on kertalyhenteinen. Lisäksi korkolattian osalta kunta vastaanottaa viitekoron ja lattiataason 0,00 % välisen erotuksen, mikäli viitekorko on lattiatasoa alempana. Johdannais sopimus on tehty korkomenojen suojaamisen tarkoituksessa. Koronvaihtosopimuksen markkina-arvo on -1.289.602,67 euroa ja korkolattiasopimuksen markkina-arvo 167.244,21 euroa.

Kunnalla on OP Yrityspankki Oyj:n kanssa 5,0 miljoonan euron pääomalle 27.3.2020 alkanut 10 vuoden koronvaihtosopimus ja Laukaan kunnan myymä nollakorkolattia. Laukaan kunta vastaanottaa kiinteää korkoa ja maksaa vaihtuvaa viitekorkoa (euribor 6 kk) sen ollessa positiivinen sekä kaikissa tilanteissa viitekoron päälle lisättävää marginaalia. Vastaanotettava korko on 0,751 % ja maksettava korko 6 kk euribor

ja marginaali 0,46 %. Johdannaissojimus on tehty kiinteäkorkoisen lainan muuttamiseksi vaihtuvakor-koiseksi lainaksi, jossa on nollakorkolattia. 6 kk euribor-koron ollessa negatiivinen korkokustannuksena maksetaan edellä kuvattu marginaali ja 6 kk euribor-koron ollessa positiivinen korkokustannuksena maksetaan 6 kk-euribor + marginaali.

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12

Henkilöstön lukumäärä on ilmoitettu kohdassa 3.1.5 kunnan henkilöstö

43) Henkilöstökulut

	2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	43 434 385,23	42 742 377,87
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin yhteensä	362 391,93	476 052,91
Henkilöstökulut yhteensä	43 796 777,16	43 218 430,78

44) Luottamushenkilömaksut

Maksuunpannut puolueverot vuonna 2020, euroa

SDP	3571,00
Keskusta	2730,00
Kokoomus	2348,00
Vasemmistoliitto	720,00
Perussuomalaiset	411,00

Valtuustoryhmille myönnettyt tuet ilmoitettu kohdassa 3.1.2

45) Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarakstusyhteisö KPMG Oy Ab

Tilintarakstusyhteisö KPMG Oy Ab	2020	2019
Tilintarkastuspalkkiot	10741,5	14817,59
Tilintarkastajan lausunnot	0	1005,11
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2576,1	5147,81
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	13 317,60	20 970,51

46) Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välinen liiketoiminta

Laukaan kunnalla oli kunnanjohtaja Jaakko Kiiskilän kanssa kuntalain mukainen johtajasopimus kunnanvaltuuston päätöksellä 8.2.2016 § 3. Johtajasopimuksessa oli sovittu erokorvauksesta siten, että mikäli luottamuspujan vuoksi on käynnistetty kunnanjohtajan irtisanomismenettely, maksetaan kunnanjohtajalle irtisanomisajan palkan lisäksi 9 kuukauden palkkaa vastaava siirtymäkorvaus hänen itse irtisanoutuessaan. Jaakko Kiiskilä irtisanoutui kunnanjohtajan tehtävästä 24.9.2020 lukien. Irtisanoutumiseen ei liittynyt luottamuspujaa eikä erokorvausta käytetty.

Vuoden 2020 päättyessä Laukaan kunnalla ei ollut vakinaista virassa olevaa kunnanjohtajaa eikä siksi voimassa olevaa kunnanjohtajasopimusta. Valtuusto kuitenkin hyväksyi 7.12.2020 § 44 kunnanjohtajaksi valitun Linda Leinosen kanssa solmittavaksi johtajasopimuksen, joka sisältää vastaavan erokorvauksen, kuin Jaakko Kiiskilän johtajasopimus. Johtajasopimus on solmittu Linda Leinosen kanssa vuoden 2021 puolella.

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen tytäryhteisö Laukaan Vuokrakodit Oy:lle 1.7.2014 alkaen 10.000.000,00 euron lainan. Lainalla on 20 vuoden takaisinmaksuaika ja markkinahintatietoinen korko (1,1 % sis. marginaali). Lainalle ei ole vaadittu vakuuksia.

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen kunnan toimialalla toimivalle tytäryhteisö Laukaan Vesihuolto Oy:lle 31.12.2015 alkaen 15.265.000,00 euron lainan. Laina on kertalyhenteinen ja erääntyy maksettavaksi 10 vuoden kuluttua 31.12.2025. Lainalla on markkinahintatietoinen korko (2,5 % sis. marginaali). Lainalle ei ole vaadittu vakuuksia.

Konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tilivuoden 2020 aikana muita tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

6.4 Muut eriytetyt laskelmat

RUOKAPALVELUT; YKSITYISET PÄIVÄKODIT

TULOSLASKELMA 31.12.2020

2020

Liikevaihto		101 265,85
Muut myyntituotot	101 265,85	
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikaudella		18 696,35
Palvelujen ostot		9 984,50
Vuokrat		14 081,33
Henkilöstökulut		16 065,39
Palkat	13 342,35	
Eläkekulut	204,14	
Henkilösiivokulut	2 518,90	
Poistot		1 126,78
Liiketoiminnan muut kulut		0,00
Hallinnon kustannusten yörytys		349,00
Liikeylijäämä		40 962,50
Tilikauden yli-/alijäämä		40 962,50

Ruokapalvelun kustannukset on kohdistettu yksityisille päiväkodeille ruokailijoiden määrien / aterioiden määrien suhteessa. Laskujen tiliöinti tai työajan kohdentaminen vain yksityisille päiväkodeille ei ole mahdollista, sillä eri toimipaikoille valmistettava ruoka tehdään samalla.

6.5 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Tositelaji

001	Muistiot	670	Sosiaalityö / toistuvaislaskutus
002	Sisäiset kertalaskut	710	Yleishallinnon laskutus
003	Sisäiset toistuvaislaskut	750	Koulutoimen laskutus
009	Käyttöomaisuusviennit	760	Vapaa-aikatoimen laskutus
010	Tiliotetositteet	761	Venepaikkalaskutus
020	Myyntireskontra, suoritukset	762	Kirjaston laskutus
021	Myyntireskontra, viitesuoritukset	763	Vattipajan laskutus
030	Palkat	765	Kansalaisopiston laskutus
031	Sijaismaksajapalkat	766	Rakennusvalvonnan laskutus
035	Effica-toimeentulotuki	770	Rakennusvalvontalaskutus
036	Varastotapahtumat	772	Ympäristövalvonta
037	Populus-matkalaskut	773	Kaavoitusosaston laskutus
040	Ostoreskontra, suoritukset	774	Ympäristövalvonta
460	Ostolaskut / Sähköiset	775	Maa-alueen vuokrat
620	Päivähoitolaskutus	776	Tontinvarausmaksujen laskutus
631	Kotihoito ja palveluasuminen	777	Tontin kauppahinnan laskutus
640	Varhaiskasvatus laskutus	780	Asuinhuoneistojen vuokrat
641	Sosiaalipalvelut	781	Teollisuus- ja toimitilavuokrat
650	Sosiaaliosaston laskutus	783	Teknisen toimen laskutus
651	Sosiaalipalvelut kertalaskutus	786	Lainalaskutus
660	Sosiaalityö / kertalaskutus	787	Tilapalvelun laskutus
		788	Tekninen toimi

Päiväkirja ja pääkirja tallenteena

Osto- ja myyntireskontrat paperitulosteena

Tuloslaskelma ja tase paperitulosteena

Tilinpäätös nidottuna